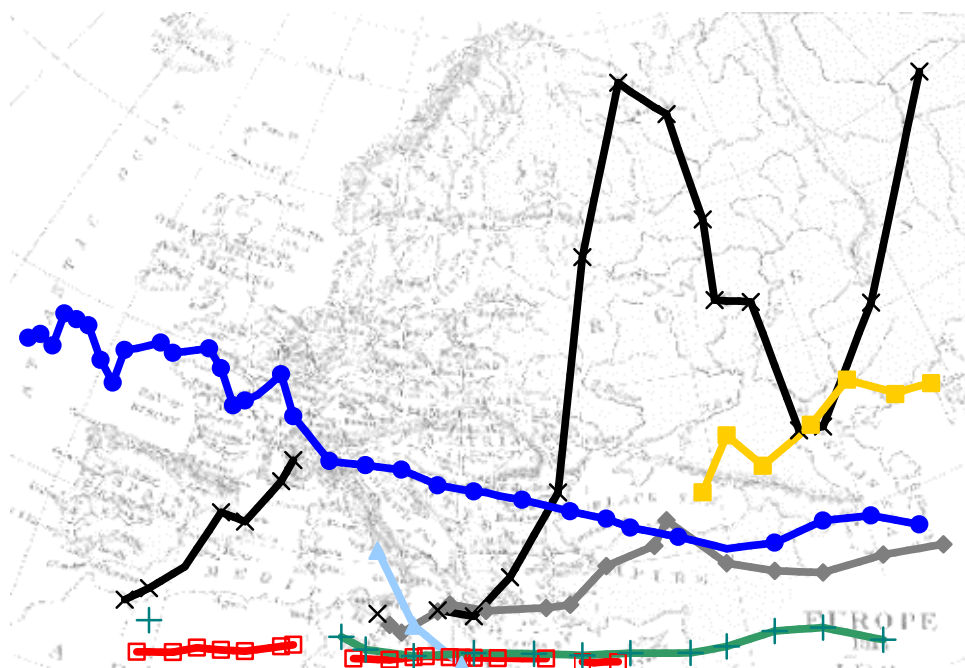

Etnoregionalistiske partier i Vest-Europa: Fremvekst og utvikling

- En bootsk tilpasning av foreliggende forklaringsmodeller

Hovedfagsoppgave, februar 2003
Institutt for sammenliknende politikk

Ole-Petter Øvrebø

Universitetet i Bergen

Sammendrag

Denne oppgaven søker å teste foreliggende forklaringsmodeller knyttet til fremvekst og utvikling av ER-partier.

Opgaven er todelt og søker for det første å analysere variasjon i Vest-Europa med hensyn til fremveksten av etnoregionalistiske partier. Analyseenhetene i denne delen utgjøres av 156 regioner i EU-området. Databasen som danner utgangspunktet for analysen er en betydelig modifisert utgave av Malmströms matrise knyttet til en tilsvarende studie.

For det andre ønsker vi å analysere årsaksforhold knyttet til ER-partiers styrke. Analyseenhetene i denne delen består av 35 ER-partier, plukket ut med utgangspunkt i visse relevanskriterier. Denne analysedelen søker å belyse variasjon i ER-partistyrke med hovedfokus på politisk-institusjonelle variabler. Undersøkellesperioden for denne delen strekker seg fra 1980 til 1998.

Studiene av ER-partier er ofte gestaltet som small-N komparasjoner, som sjelden beveger seg utover bivariante variabellsammenstillinger. Denne oppgaven søker et bredere utvalg av partier fra denne klassen innlemmet i analysen, noe som gjør oss i stand til å generere større variasjon for uavhengig variabel. Samtidig ønsker vi å vurdere mer komplekse årsakssammenhenger via en komparativ analysemetode som ligger tett opp til den Ragin foreskriver i *the Comparative Method*.

Et av de mest sentrale funnene i oppgavens første del, er at en regional arena ikke kan tilskrives den betydningen for ER-partifremvekst som foreliggende litteratur antyder. Denne konklusjonen kan vi trekke på bakgrunn av en diakron tilnærming til empirien.

Opgavens andre del understøtter den påstand at konsensusorienterte ER-partier har gode forutsetninger for å oppnå betydelig regional styrke, gitt at bestemte mulighetsstrukturer ledsager disse ideologiske posisjonene.

Forord

Interessen for etnoterritoriell politikk har vært den røde tråden i min tilværelse som student ved Universitetet i Bergen. Fra studentutvekslingsopphold i det dypt splittede Nord-Irland midt mellom to våpenhviler, via tentative betraktninger om skotsk og walisisk regionalisme i semesteroppgaven på grunnfag, så vel som en komparativ studie av jugoslavisk føderalisme knyttet til Dayton-avtalen i forbindelse med Kris Deschouwers eminente føderalismekurs: En mer vidtfavnende hovedfagsoppgave om vest-europeisk etnisk-politisk mobilisering og utvikling, synes å være en logisk konklusjon til faglig begivenhetsrike år ved UiB.

Denne predestinasjon har imidlertid ikke vært likefrem. Ubeskrivelig mye tid har gått med til å tenke gjennom hvordan denne tematikken kunne angripes, og prosjektskisser ble i en periode kassert med samme hyppighet som italienske sentrum-venstre-regjeringer på begynnelsen av 80-tallet. En stor takk til Lars Svåsand som, når den endelige skissen til denne oppgaven ble unnfanget, veiledet med stadig konstruktive innspill. Han får ha meg unnskyldt at hans kontor etter hvert overtok funksjonen som hovedbibliotek.

En stor takk må også rettes til alle de som har tatt seg tid til å svare på henvendelser. Fra partisekretæren til det fryske nasjonalistpartiet, til Plaid Cymrus sekretariat som ikke skjønnte hvorfra vi hadde opplysningene om at partiet hadde stilt liste i Glasgow Govan i 1987! Takkes må også min "agent" i Barcelona, Kjell Olav Thornes, som kopiøst skaffet tilveie verdifulle artikler fra tidskriftavdelingen ved byens autonome universitet. Han stod også for flott vertskap da disse artiklene måtte suppleres med en oppfølgingsvisitt, som blant annet inkluderte svært stimulerende samtaler med den katalanske (new politics, dog!) parlamentariker (og statsviter) Josep M. Vallès i Casadevall og hans universitetskollega Francesc Pallarés. En stor takk til Yngve Brynjulfsen for nyttige kommentarer til oppgaveutkastet, så vel som verdifullt kameratskap gjennom utallige år på 'Høyden'.

Avslutningsvis vil jeg takke mine foreldre for moralsk og økonomisk støtte, de gangene Lånekassens ditto ikke har strukket til.

Mine største inspirasjonskilder under dette arbeidet er likevel Benedicte og Elise, som begge har utvist en tålmodighet langt utover det man med rimelighet kan forvente. Denne oppgaven dedikerer jeg til dem.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	ii
Forord.....	iii
Innholdsfortegnelse	1
Figurliste.....	3
Tabell-liste.....	3
1. Innledning.....	5
2 Hva er et etnoregionalistisk parti?.....	8
2.1 Fire merkelapper på politisk regionalisme	8
2.1.1 Nasjonalistiske partier	9
2.1.2 Etnoregionalistiske partier.....	12
2.1.3 Regionale partier	14
2.1.4 Multiregionale partier.....	16
2.2 Begrepsmessig forstrekkelser og parti som klassisk kategori	17
2.2.1 Politisk parti som primærkategori	17
2.3 Hva er en region?	20
3 Strukturelle forutsetninger for fremveksten av etnoregionalistiske partier.....	21
3.1 Tre teoretiske tilnæringsmåter til etnisk politisk mobilisering	21
3.1.1 Reaktiv etnisitet.....	22
3.1.2 Utviklingsperspektivet	26
3.1.2.1 Kritikk av utviklingsperspektivet	30
3.1.3 Konkurransperspektivet.....	31
3.1.3.1 Kritikk av konkurransemodellen.....	32
3.2 Årsaker til fremveksten av etnoregionalistiske partier – en boolsk tilnærming.....	34
3.2.1 Regionen, makten og herligheten.....	35
3.2.1.1 Konsentrasjon av motkultur	36
3.2.1.2 Kontakt med sentrum	37
3.2.1.3 Økonomisk uavhengighet.....	39
3.2.1.4 Regionen, makten, herligheten – og den kronologiske feilslutningen.....	40
3.2.2 Region som analyseenhet.....	45
3.2.3 Etnoregionalistisk partidannelse som avhengig variabel	48
3.2.4 Metodiske merknader	50
3.2.5 Funn.....	51
3.2.5.1 Regioner med ER-partidannelse.....	52
3.2.5.2 Regioner uten ER-partidannelse.....	62
4 Årsaker til ER-partiers styrke.....	65
4.1 Definisjon av fremgangsrik. Et forsøk på å modifisere Müller-Rommels 'Erfolgsindex'	65
4.1.1 Organisasjonskapasitet	72
4.1.2 Gjennomsnittlig regional valgoppslutning (GRV).....	76
4.1.3 Gjennomsnittlig regional representasjonsgrad (GRR)	78
4.1.4 ER-partiene og relevansteskelen.....	82
4.1.4.1 Storbritannia	83
4.1.4.2 Spania	84
4.1.4.3 Belgia	86
4.1.4.4 Italia.....	87
4.1.4.5 Finland.....	88
4.1.4.6 Øvrige land.....	88

4.1.5 Anti-system-partier.....	89
4.1.6 Vest-europeiske ER-partiers styrke i perioden 1980-1998	94
4.2 Teorier om ER-partistyrke.....	96
4.2.1 Nyinstitusjonalismen og ER-partier	98
4.2.2 Generell kritikk av makrostrukturelle modeller	99
4.2.3 En kritisk tilnærming til Malmström.....	99
4.2.4 En kritisk tilnærming til Gordin	102
4.2.5 En boolsk tilpasning av De Winter	103
4.2.5.1 Karismatisk lederskap som årsaksvariabel.....	104
4.2.5.2 Betydningen av organisasjonsstyrke	104
4.2.5.3 Analyse.....	106
4.3 Årsaker til ER-partistyrke – En utvidet rational-choice-institusjonalistisk analyse	111
4.3.1 ER-partier: En ideologisk typologi	111
4.3.2 Institusjonelle variabler	122
4.3.3 Økonomisk kontekst.....	124
4.3.4 Avhengig variabel: Noen anmerkninger	126
4.3.5 Analyse.....	126
4.3.5.1 Sterke ER-partier sammenliknet med moderate og svake ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk	126
4.3.5.2 Moderate ER-partier sammenliknet med sterke og svake ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk.	131
4.3.5.3 Svake ER-partier sammenliknet med moderate og sterke ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk.	137
4.3.6 En sammenligning av egne funn med resultatene fra De Winter-adaptasjonen....	139
5 Konklusjon	140
5.1 Fremvekst av ER-partier	140
5.2 ER-partier og styrke	141
Appendiks 1 - Datamatrise og utvidet sannhetstabell for analysedel i kapittel 3.....	143
Appendiks 2 - Organisasjonskapasitet	148
Appendiks 3 - Regional valgoppslutning, mandatgevinster, GRV og GRR.....	155
Appendiks 4 - Dokumentasjon over boolsk tilpasning av de Winter.....	158
Appendiks 5 - Datamatriser og utvidede sannhetstabeller for analysedel i kapittel 4.3.5	161
Litteraturliste	166
Internettreferanser	176
Partiforkortelser.....	179

Figurliste

<i>Figur 1: Nasjonal oppslutning om ER-partier i Vest-Europa. 1900-1998.</i>	5
<i>Figur 2: Orienteringsnivåets betydning for begrepsanvendelsen.</i>	12
<i>Figur 3: Konkurransmodellen og betydningen av interetnisk ulikhet.</i>	34
<i>Figur 4: Modell for ER-partiers fremvekst og utvikling.</i>	97
<i>Figur 5: Ekspertvurderinger av britiske partiers ideologiske posisjoner langs den strukturelle og sosioøkonomiske akse.</i>	114
<i>Figur 6: Britiske partier og 'ideologisk rom', konstruert som konfidensintervaller rundt ekspertgjennomsnitt (Skala: 1-20). 1989.</i>	116
<i>Figur 7: Britiske partier og 'ideologisk rom', konstruert som konfidensintervaller rundt ekspertgjennomsnitt (Skala: 1-20). 1997.</i>	117
<i>Figur 8: Modell for årsaker til ER-partistyrke. Ideologi som mellomliggende variabel.</i>	123

Tabell-liste

<i>Tabell 1: Politisk parti som klassisk kategori.</i>	18
<i>Tabell 2: Deutschs medlemskapstypologi</i>	29
<i>Tabell 3: Boolsk konvertering av språk.</i>	37
<i>Tabell 4: Boolsk konvertering av politisk kontakt.</i>	38
<i>Tabell 5: Boolsk konvertering av økonomi.</i>	40
<i>Tabell 6: Kontekstuell konfigurasjon for Flandern på 1900-tallet.</i>	47
<i>Tabell 7: Sannhetstabell for sammenhengen ERPARTY = LANGUAGE + REGARENA + ELESYS + ECONOMY.</i>	51
<i>Tabell 8: Inklusiv kausalmodell.</i>	53
<i>Tabell 9: Regionale avvikere.</i>	54
<i>Tabell 10: Restriktiv kausalmodell.</i>	55
<i>Tabell 11: 0-utfall i kontradikterende konfigurasjoner.</i>	56
<i>Tabell 12: Utvetydige 1-utfallskonfigurasjoner.</i>	57
<i>Tabell 13: Eksklusiv kausalmodell.</i>	58
<i>Tabell 14: Årsakshierarkisk fremstilling (restriktiv analysemodell).</i>	59
<i>Tabell 15: Idealtypisk fremstilling av tre modeller for etnisk mobilisering.</i>	60
<i>Tabell 16: Sartoris operasjonalisering av relevans.</i>	66
<i>Tabell 17: Indikatorer for ER-partistyrke.</i>	67
<i>Tabell 18: ER-partienes elektorale styrke i perioden 1980-1998 (Partiene er rangert med utgangspunkt i GRR-score).</i>	71
<i>Tabell 19: Insentivstrukturer for ER-partier.</i>	73
<i>Tabell 20: Operasjonalisering av organisasjonskapasitet.</i>	75
<i>Tabell 21: Operasjonalisering av GRV.</i>	76
<i>Tabell 22: Operasjonalisering av GRR.</i>	78
<i>Tabell 23: Krysstabulering av GRV og GRR.</i>	79
<i>Tabell 24: Elektoral styrke (GRV/GRR) og organisasjonskapasitet.</i>	81
<i>Tabell 25: ER-partier relatert til en modifisert utgave av Capoccias anti-system-typologi.</i> ...	92
<i>Tabell 26: Klassifisering av ER-partier i Vest-Europa, 1980-1998.</i>	96
<i>Tabell 27: Hvilke ER-partier blir fremgangsrike? En boolsk adaptasjon av De Winters data.</i>	106
<i>Tabell 28: Hvilke ER-partier blir valgmessig svake? En boolsk adaptasjon av De Winters data.</i>	108
<i>Tabell 29: Skjema for ideologisk klassifisering av ER-partier etter Newmans typologi.</i>	112

<i>Tabell 30: ER-partier og relativ ideologisk posisjonering.</i>	120
<i>Tabell 31: Kodingskjema for ideologiske variabler.</i>	121
<i>Tabell 32: Kodingskjema for institusjonelle variabler.</i>	124
<i>Tabell 33: Kodingskjema for økonomisk variabel.</i>	125
<i>Tabell 34: Analyseresultat for Type 2-partier i forhold til Type 1 og Type 0.</i>	127
<i>Tabell 35: Analyseresultat for Type 1-partier i forhold til Type 2 og Type 0.</i>	132
<i>Tabell 36: Analyseresultat for Type 0-partier i forhold til Type 2 og Type 1.</i>	137

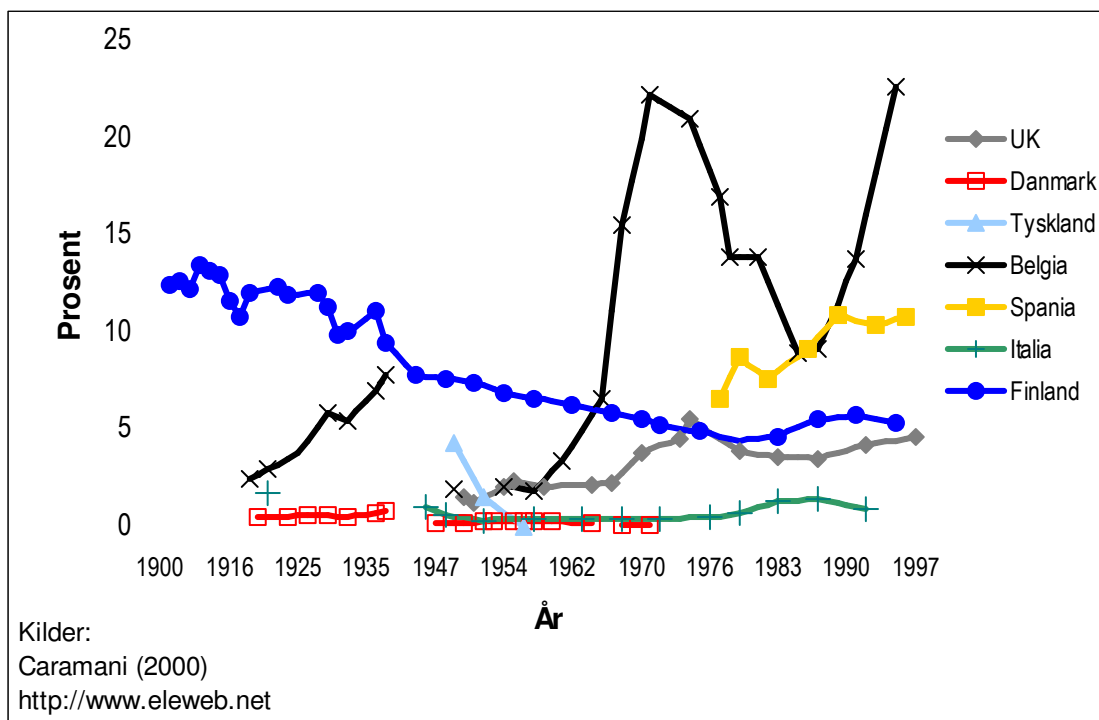
1. Innledning

De siste 40 årene må kunne sies å konstituere en gullalder for etnoregionalistiske partier i Vest-Europa (jfr. Figur 1). Særlig siden 70-tallet har partier fra denne klassen tilrevet seg betydelig nasjonal innflytelse, og et foreløpig klimaks ble nådd midt på 90-tallet da *Convergència i Unió* (CiU) tvang frem nyvalg i Spania omtrent samtidig som de skotske nasjonalistene fikk gjennomslag for sin visjon om et skotsk parlament i Edinburgh. På dette tidspunktet hadde belgisk politikk allerede i lang tid operert i form av to parallelle, lingvistisk baserte system.

In sum, ble disse bevegelsene vurdert som den komponenten i *den europeiska paradoxen* (Hettne 1994) som utfordret nasjonalstaten nedenfra. Europeisk integrasjon i retning et mer føderalistisk EU utgjorde den andre komponenten; angrepet mot nasjonalstaten ovenfra.

Formålet med denne oppgaven er å belyse sentrale problemstillinger knyttet til de partipolitiske uttrykkene for disintegrasjonstendensene i Vest-Europa i dag, altså utfordringen nedenfra.

Figur 1: Nasjonal oppslutning om ER-partier i Vest-Europa. 1900-1998.

Med utgangspunkt i senere litteratur, siden 90-tallet har antallet undersøkelser av ER-partier økt betraktelig, vil vi rette oppmerksomheten mot to sentrale problemstillinger.

I kapittel 3 vil vi undersøke forutsetningene for *fremvekst* av partier av denne typen, der vi gjennom en diakron, boolsk analyse vil søke å borte på en del av de manglene vi mener å identifisere i foreliggende tekster. Denne seksjonen vil befatte seg med ER-partidannelser generelt, og begrenser seg ikke til de seneste formasjoner innenfor klassen. Vi vil i dette kapitlet foreta en kritisk drøfting av de mest fremtredende teoretiske bidragene innenfor genren, og vurdere deres prediksjonsevne i lys av vårt datasett, som er en betydelig modifisert variant av den matrisen som Malmström anvender i *Regionen, makten och härligheten* (1998).

Analyselogikken i dette kapitlet følger konsensusen innenfor genren, og anvender region som enhet. Vi har innlemmet 156 vesteuropeiske regioner i vår studie, og vi søker i kapittel 3 primært å vurdere betydningen av strukturelle og institusjonelle faktorer for fremveksten av ER-partier. Analyseopplegget vårt er utformet slik at vi i mindre grad er i stand til å trekke pålitelige konklusjoner om hvorfor ER-partier *ikke* oppstår. Vi skal likevel prøve oss frem på med tentative betraktninger også rundt denne problemstillingen.

I kapittel 4 vil vi teste en del av de årsakssammenhengene som eksisterende litteratur setter opp for ER-partienes *styrke*. I denne analysedelen vil vi belyse de vest-europeiske ER-partiene i tidsrommet 1980-1998. Vi vil for det første etterstrebe en grundig operasjonalisering av avhengig variabel (ER-partistyrke), en neglisjert del av litteraturen. For det andre vil vi, med de Winter (1998) og Newman (1997) som intellektuelle kreditorer, se på betydningen av institusjonelle og politiske variabler for ER-partistyrke. Dette er en konsekvens av erkjennelsen av at makrostrukturelle variabler i begrenset grad evner å forklare variasjon i partistyrke innenfor systemer. Dette er en svakhet som fremtrer særlig klart for regioner som har flere ER-partier. De makrostrukturelle variablene vi befatter oss med i kapittel 3 makter for eksempel ikke å belyse hvorfor PNV og CiU innehar svært dominante roller i forhold til partier av samme klasse innenfor de regionale partisystemene i Baskerland og Katalonia.

Vi vil i dette kapitlet vurdere betydningen av institusjonelle og politiske variabler, der vi særlig vil legge vekt på å problematisere Newmans ideologiske typologier for ER-partier. Således vil hovedanalysen i dette kapitlet kunne sies å føye seg inn i kategorien av rational-

choice-nyinstitusjonalistiske analyser, i den forstand at vi ønsker å se hvilken effekt institusjoner (valg- og partisystem) har på ER-partistyrke.

Kapittel 4 inneholder også en boolsk tilpasning av de Winter (1998b), som har foretatt en grundig gjennomgang av elleve partier, men uten å foreta en systematisk analyse. Gjennom denne adaptasjonen vil vi avdekke i hvilken grad de Winters small-N-analyse produserer de samme konklusjonene som vi identifiserer i vår hovedanalyse, som omfatter 35 ER-partier.

Metodisk, så vel som empirisk, søker vi med denne oppgaven å kaste nytt lys over gamle problemstillinger. En boolsk analysetilnærming, særlig slik den spesifiseres av Ragin, er en sentral komponent i dette forsøket. I kapittel 4 har vi i tillegg gått noe utover Ragins skjema, gjennom å anvende variabler som ikke er strengt dikotome. Dette kompliserer analysene noe, men vi mener at kompleksiteten i partipopulasjonen vår nødvendiggjør et slikt grep.

Et annet betydningsfullt korreks til eksisterende litteratur, er den diakrone empiriske tilnærmingen til de problemstillingene som vi behandler i kapittel 3. Et hovedmotiv med denne tilnærmingen er å unngå de kronologiske feilslutningene vi identifiserer i enkelte studier av årsaker til ER-partiers fremvekst.

Aller først, i kapittel 2, vil vi imidlertid henlede oppmerksomheten mot det begrepsvirvaret som preger ER-partidiskusjonene. Vi vil vurdere ulike merkelapper på bevegelser for territorielt forsvar og drøfte hvorvidt disse viser til fenomener av samme klasse.

2 Hva er et etnoregionalistisk parti?

2.1 Fire merkelapper på politisk regionalisme

Et hvert forskerfellesskap er avhengig av stabile begreper for å fungere optimalt. Ikke minst innenfor den komparative forskningstradisjonen er det vesentlig at begrepene er klart avgrenset og avstedkommer en betydelig grad av intersubjektivitet. Denne intersubjektiviteten har etter vårt skjønn to viktige sider.

For det første er det sentralt at aktører innenfor et gitt forskningsfelt etterlever grunnleggende tankeøkonomiske prinsipper for all vitenskapelig virksomhet. Vi tenker primært på at ett fenomen bare bør ha én analytisk merkelapp på et gitt abstraksjonsnivå.

For det andre bør forskerfellesskapet i størst mulig grad tillegge de analytiske kategoriene den samme intensjon, eller innhold. Med dette menes at det råder enighet om hvilke egenskaper som karakteriserer begrepet. Dette kan også formuleres som enighet om operasjonaliseringen av begrepet. Når vi i denne sammenhengen snakker om enighet om begrepets innhold, vil vi gjerne presisere at vi da primært har i tankene enighet om begrepets kjernekjennetegn.

Komparasjonens mest grunnleggende betingelse er at de fenomener som studeres faktisk er sammenlignbare. Som vi har argumentert for over, er begrepene sentrale utgangspunkt for operasjonalisering. Dersom vi erkjenner at den komparative metode arbeider med alle relevante tilfeller av et fenomen, snarere enn med utvalg (i statistisk forstand), forstår vi at det er de begrepsmessige betraktningene som legger premissene for hvilke enheter som blir gjort til gjenstand for komparativ analyse.

En gjennomgang av den etter hvert rikholdige, om enn lite koherente, litteraturen om emnet, viser at forskningsfeltet har oppnådd en lav grad av begrepsmessig modenhet. Vi kan la Hervé Guillorel oppsummere dette, når han i sitt essay om regionalisme i Bretagne konstaterer at merkelapper som 'regionalist', 'autonomist', 'separatist', 'føderalist', 'nasjonalist', 'minoritet' og 'etnisk' har skapt en form for begrepsmessig kaos innenfor disiplinen. Guillorel gjør seg i tillegg til talsmann for den mer opplagte påstand at valg av begrep har klare ideologiske implikasjoner (Guillorel 1992:148). Vi kan her for egen regning føye til den konvensjonelle bruken innenfor anglo-irsk politisk diskurs av betegnelser som 'unionistisk'¹,

---

¹ Betegner en moderat form for britisk nasjonalisme, primært representert ved Ulster Unionist Party.

'lojalistisk'² og 'republikansk'³ på de nordiske regionale partiene. Dette er også adjektiv som peker mot bestemte territorielle og identitetsrelaterte preferanser.

Vi vil hevde at mange av kategoriene over er fruktbare analytiske termer som betegner kvalitativt ulike fenomen. Problemet kan således ikke sies å ligge i begrepsmangfoldet, men snarere i begrepsanvendelsen. Som for eksempel når begreper som viser til ulike fenomen, eller begreper som tilhører forskjellig abstraksjonsnivå i en taksonomi, anvendes på samme klasse av fenomen.

For vår diskusjon er det spesielt interessant å drøfte den tendens i litteraturen til at merkelapper som 'nasjonalistiske parti', 'regionale parti', og 'etnoregionalistiske parti' anvendes om ekvivalente fenomen.

2.1.1 Nasjonalistiske partier

Vi vil starte denne seksjonen med en drøfting av distinksjonen mellom regionalisme og nasjonalisme. For Øyvind Østerud er nasjonalisme "...en politisk doktrine om uavhengighet og selvhevdelse for et nasjonalt fellesskap, en nasjon." (Østerud/Goldman/Pedersen 1997:170). For Østerud har nasjonalismen således potensial til å sprengte eksisterende statsstrukturer. Dersom vi dekomponerer hans definisjon, er det en naturlig følge at nasjonalistiske partier kan deles inn i to grupper⁴. Den første gruppen inneholder de partier, hvis fremhevelse av den statsbærende etniske gruppe ses på som den viktigste politiske doktrine. Enkelte nærliggende eksempler på denne typen partier er greske Politisk Vår, franske Front National, British National Party, italienske Alleanza Nazionale, osv. Disse partiene skiller seg kvalitativt fra de partiene som vi vil omtale som regionale og etnoregionalistiske ved at de befinner seg ved sentrumspolen av sentrum-periferi-aksen.

Den andre typen partier som kan karakteriseres som nasjonalistiske i henhold til Østeruds begrepsapparat, er de som representerer periferien og som gjør krav på uavhengighet, i betydningen fullstendig løsrivelse, overfor statens sentrum. Disse partiene agerer ut fra logikken om nasjonalisme som uavhengighet. I denne forbindelse er det relevant å trekke inn Michael Watsons skille mellom nasjonalisme og regionalisme, der den politiske etikett er bestemt av den aktuelle bevegelses ståsted langs en dimensjon der separasjon og autonomi

---

² Betegner en radikal form for britisk nasjonalisme, primært representert ved småpartier som Ulster Democratic Party, Popular Unionist Party, etc.

³ Betegner en radikal form for irsk nasjonalisme, primært representert ved Sinn Féin.

⁴ For tilsvarende observasjon knyttet til nasjonalisme som sådan, se Guibernau (1995:242).

utgjør polene. For Watson er det nasjonalisme eller minoritetsnasjonalisme, som er hans egentlige term, dersom separasjon er organisasjonens faktiske mål. Dersom bevegelsens mål er knyttet til mer autonomi, er den derimot regionalistisk (Watson 1990:201). Både hos Watson og Østerud kan dermed regionale partier som foreskriver separasjon som politisk mål, karakteriseres som nasjonalistiske partier. Regionalt baserte partier som for eksempel SNP, ERC og EA må i henhold til en slik logikk klassifiseres som nasjonalistiske partier, mens autonomistiske partier som CiU, SVP og PNV kan benevnes som (etno-) regionale, fordi deres program ikke truer de gjeldende staters territorielle integritet.

To bemerkninger kan føyes til det ovennevnte resonnement. For det første fremgår det at Watsons (og indirekte også Østeruds) distinksjon ikke er basert på en grensedragning mellom partier som representerer sentrum, og partier som representerer periferien innenfor en gitt statsdannelse. Dette er en logisk følge av vårt andre poeng, som er at verken Østerud eller Watson ser ut til å orientere seg fra staten som det begrepsmessige utsiktspunkt, men snarere deduserer fra en mer generell forståelse av fenomenet nasjonalisme. Man kan i stedet hevde at de begge har nasjonen som utgangspunkt for sine utlegninger, og således blir for eksempel Watsons konklusjoner noe divergerende fra det man kalle en generell konsensus innenfor studiet av regionale partier. Watsons anvendelse av begrepet "state nationalism" korresponderer med vår forståelse av begrepet nasjonalisme, mens "minority nationalism" angir det vi vil kalle for regionalisme.

For John Coakley (1992:1) refererer nasjonalistiske bevegelser til "...ethnic groups which are not identified with the state...", og deres formål er å omforme statsstrukturene. Også hos Coakley kan dermed det vi kaller for regionalistiske bevegelser omtales som nasjonalistiske. Vi merker oss også at Coakley ikke innfører den restriksjon som vi finner hos Watson. For Coakley kan alle partier, eller bevegelser, som er hans primære analyseenhet, som søker å endre maktrelasjoner innenfor statens territorium, defineres som nasjonalistiske, såfremt de oppfyller hans krav om at bevegelsene ikke kan identifiseres med statens sentrum. At denne definisjonen kan skape klassifiseringsproblemer i sammenslutninger som kjennetegnes av polycefalitet, skal vi i denne sammenhengen bare nøye oss med å nevne. Poenget er at Coakley, i motsetning til Watson, ikke vil ha betenkeligheter med å definere for eksempel Plaid Cymru som en nasjonalistisk bevegelse.

Således skulle det være demonstrert at litteraturen er tvetydig med hensyn til grensedragningen mellom regionalisme og nasjonalisme, og mellom regionalistiske og nasjonalistiske partier.

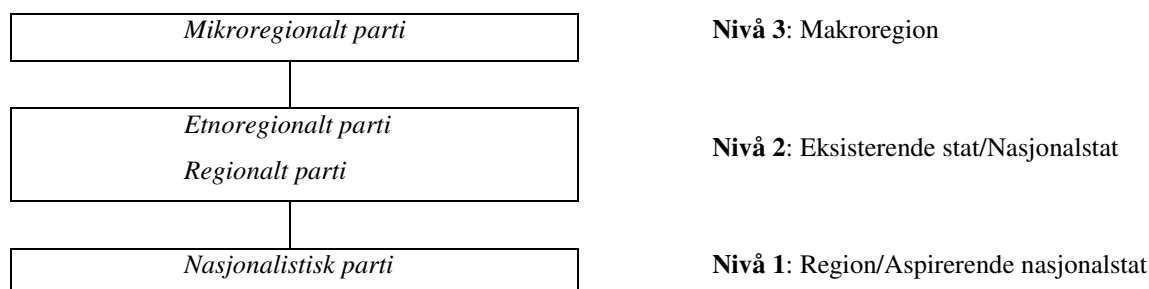
Hvilket begrep man velger å anvende er til en viss grad bestemt av det territorielle eller geopolitiske nivå man har som utgangspunkt. Analyseenheten kan meget vel være regionen, men i de sammenhenger der observasjonspunktet, det vil si det sted som fokus rettes *fra*, er staten, vil anvendelsen av begrepet (etno-) regionalt parti forekomme hyppigere. Dette fordi 'stat' og 'nasjon', sjelden berettiget, ofte blir behandlet som synonymer, og fordi et regionalt parti i denne konteksten vil være et substatlig fenomen. I en casestudie av Skottland, der også observasjonspunktet er Skottland, fremfor Storbritannia⁵, vil benevnelsen nasjonalistparti kunne forekomme. I en slik studie, all den tid den ikke befatter seg med komparasjon, vil en del av motivasjonen for å operere innenfor en stringent begrepskodeks imidlertid kunne mangle.

Begrepsanvendelsen har også en ideologisk slagside, der forskeren ikke bare avslører sitt ståsted, men også mer eller mindre ubevisst tar stilling til, endog legitimerer, de særlige aspirasjoner som denne type politiske organisasjoner er bærere av.

Stein Rokkans sentrum-periferi begrepspar er tradisjonelt blitt tolket på et intra-statlig analysenivå, men Mény/Wright (1985) og andre, poengterer at sentrum-periferimodeller er multidimensjonale. Denne lærdommen kan overføres til vår begrepsdiskusjon, ikke minst i en europeisk kontekst i forhold til utviklingen mot såkalte europartier. I dag er partiorganiseringen på det europeiske nivået slik at de nasjonale partiene inngår i tverrnasjonale partigrupper i EU-parlamentet. Dette er ikke politiske partier slik vi kjenner dem fra den nasjonale politikken, men snarere løsere sammenslutninger av partier som står ideologisk nær hverandre, eller inngår i en eller annen form for interessefellesskap. Nå skal man imidlertid huske at Maastricht fortsatt bare ligger et snaut decennium bak oss i tid, og at direkte valg til EU-parlamentet ikke ble innført før 1979. Til tross for at den forestående østutvidelsen på kort sikt vil kunne svekke en utvikling mot mer klassiske partiformer på et paneuropeisk nivå, kan man ikke utelukke at regionale partier i fremtiden like gjerne kan henvise til PSE (de europeiske sosialdemokraters gruppe) som til PNV (Partido Nacional Vasco). For en student av de såkalte europartiene vil det således være analytisk formålstjenlig å omtale de substatlige regionale partiene som mikroregionale partier (jfr. Hettne 1994:112), mens de paneuropeiske partiene, når deres organisatoriske modenhet tilsier det, vil kunne klassifiseres som makroregionale.

---

⁵ Av bekvemmelighetsårsaker skal vi benevne UK som Storbritannia i denne oppgaven, selv om sistnevnte betegnelse primært er en geografisk (og ikke statsrettslig) referanse.

Figur 2: Orienteringsnivåets betydning for begrepsanvendelsen.

2.1.2 Etnoregionalistiske partier

Den fremste proponenten for anvendelse av begrepet 'etnoregionalistisk parti', er den tyske statsviteren Ferdinand Müller-Rommel⁶, som blant annet har analysert regionale partier som en underkategori av små partier (Müller-Rommel/Pridham 1990:4). I en senere publikasjon definerte Müller-Rommel etnoregionalistiske partier som:

...[parties (min merkn.)] referring to the efforts of geographically concentrated peripheral minorities which challenge the working order and sometimes even the democratic order of a nation state by demanding recognition of their cultural identity. (Müller-Rommel 1994:4)

Müller-Rommel (1998) fastholder denne definisjonen i sine teoretiske betraktninger i De Winter og Türsans gjennomgang av regionalistiske partier i Vest-Europa. Vi merker oss de kulturelle og territorielle kriteriene i definisjonen av denne klassen av partier. Det kulturelle aspektet fremtrer gjennom at partiene legger særlig vekt på å oppnå anerkjennelse, i konstitusjonell forstand, for den kulturelle identitet de representerer. Den territorielle dimensjonen trer frem via Müller-Rommels poengtering av at disse partiene er substatlige, territorielt konsentrerte fenomen. Substatlig må i denne sammenheng ikke forstås i streng forstand. Müller-Rommels definisjon inkluderer også etnoregionalistiske partier som har en eller annen form for irredentistisk agenda, enten i den baskiske varianten, som foreskriver en egen baskisk stat på tvers av den foreliggende gresedragning mellom Spania og Frankrike,

⁶ Se også Saul Newman (1997:28).

eller den irsk-republikanske utgaven som insisterer på at de seks nordligste grevskapene på den irske øyen innlemmes i den allerede eksisterende statsdannelsen Irland.

Müller-Rommels definisjon er blitt angrepet på to punkter. For det første er det blitt poengtert at han antyder at regionale partier er udemokratiske, eller angriper den demokratiske ordningen. For det andre er han blitt kritisert for ikke å ha definert hva han mener med 'etno'⁷.

Den første kritikken bunner etter vår mening i en feil-/overfortolkning. Etter vårt skjønn peker han på det innlysende faktum at partiene varierer i radikalitet med hensyn til hvordan staten bør reorganiseres. Man kan imidlertid med rette hevde at Müller-Rommel vurderer disse partiene som anti-etablissement partier, der antipatien overfor etablissementet varierer fra servilitet og spede rop om autonomi til separatisme og krav om egen stat.

Den andre kritikken synes bare delvis berettiget dersom man gjennomgår Müller-Rommels bidrag i De Winter/Türsans behandling av regionale partier i Vest-Europa⁸. Her fremgår det at prefikset etno- anvendes for å etablere et skille mellom identitetsbasert regionalisme, ofte benevnt som 'den gamle regionalismen', og regionalisme som er økonomisk fundert, ofte omtalt som den 'moderne regionalismen'.

Prefikset har imidlertid en mer grunnleggende metodologisk felle som Malmström identifiserer og, på en noe finurlig måte, selv går i. Hva som er *etno* er sjelden definert eller operasjonalisert på noen meningsfull måte. Müller-Rommels definisjon avslører disse demarkasjonsproblemene som knytter seg til begrepet om etnoregionalistiske partier. Nasjonalismeforskere peker på at nasjonen er subjektivt bestemt. Dette illustreres gjerne med det faktum at det finnes flere nasjoner enn stater. Stater er i hovedsak objektivt determinert i den forstand at statsbegrepet anvendes om politiske sammenslutninger som er internasjonalt anerkjent, gjennom FN-systemet, som selvstendige land (Østerud et al. 1997:258). Når vi sier at stater *i hovedsak* er objektivt determinerte, skyldes dette forekomsten av grensetilfeller, det vil si tilfeller der stater eksisterer *de facto*, men uten formell anerkjennelse i det internasjonale systemet. Republikken Kina (Taiwan) er det mest påfallende eksempelet i så henseende.

De problemene anvendelsen av begrepet 'etnoregional' skaper er beslektet med nasjonens, i begrepsmessig forstand, objektive ubestemmelighet. Det er således ikke tilfeldig at vi trekker inn diskusjonen om nasjon versus stat her. De fleste partier som blir identifisert som etnoregionalistiske forvalter nemlig nasjonale aspirasjoner. Det er på denne bakgrunn

---

⁷ Se for eksempel Malmström (1998:16).

⁸ Noe Malmström, som den fremste kritikeren av Müller-Rommels begrepsanvendelse, av temporale årsaker ikke har gjort.

vitenskapelig litteratur om emnet like gjerne kan skjule seg bak boktittelen *Contemporary Minority Nationalism* som *Regionalist Parties in Western Europe*. Problemet som Malmström peker på, men subsekvent overser i sin egen doktoravhandling, er etno-begrepets lave intersubjektivitet, det vil si begrepets manglende evne til å skape sammenfall mellom flere subjekters oppfatning av et objekt (les: regionalt eller etnoregionalt parti) gjennom analytisk anvendelse av begrepet. I den forbindelse er det betimelig å vurdere Malmströms egne teoretiske betraktninger rundt disse problemstillingene og knytte dette til begrepet om regionale partier.

2.1.3 Regionale partier

Malmström tar utgangspunkt i følgende definisjon av regionale partier:

...partier som utifrån en subjektivt definierad gemensam etnisk grund har sin politiska verksamhet inom et begränsat territorium och har krav på viss särbehandling med utgångspunkt från väljarnas etniska tillhörighet. (Malmström 1998:17)

For Malmström trekkes dermed den konseptuelle demarkasjonslinjen opp av en upresisert territoriell komponent og et subjektivt definert, etnisk attributt. Malmström kritiserer Müller-Rommel for ikke å uttrykke nøyaktig hva han mener med etno-komponenten i sitt begrep, men eksponerer seg til en viss grad for den samme kritikken selv. For Malmström er 'etno' subjektivt definert, og operasjonaliseringen av begrepet er likeledes gjenstand for lav intersubjektivitet. Her kan vi bare henvise til at hun identifiserer 34 såkalt relevante regionale partier innenfor EU-området (minus Finland, Sverige og Østerrike), mens for eksempel Lane, MacKay og Newton registrerer 45 etniske partier innenfor det samme området (Lane/McKay/Newton 1997). Til tross for at begrepets intensjon, eller innhold, er nærmest identisk i de ulike studiene, blir ekstensjonen, eller omfanget, dramatisk forskjellig fordi vi har å gjøre med kvalitative indikatorer. Med kvalitative indikatorer mener vi her at ingen av begrepskjennetegnene viser til målbare data, selv om den territorielle komponenten riktignok i større grad lar seg identifisere. Vi skal imidlertid ikke underslå at begrepets ekstensjon i ulike studier også i stor grad er bestemt av tilleggskrav om størrelse og relevans, det vil si at

partiene oppfyller krav om stabil oppslutning på et bestemt nivå og besitter politisk relevans i form av koalisjons- eller utpresningspotensial.

Vår mening er at begrepetiketten 'regionalt parti' ikke avslører et iboende etnisk attributt. Her er da heller ikke Malmström helt enig med seg selv. På den ene siden påpeker hun at den etniske faktoren er nødvendig for å utelukke for eksempel agrare partier som har sterk støtte i en viss region der majoriteten er landbrukere (Malmström 1998:17). Samtidig spekulerer hun i at det venstreorienterte Partei des Demokratischen Sozialismus (PDS) på sikt kan utvikle seg til å bli et regionalt østtysk parti (med sterk støtte i den arbeidsledige og lavtlønte delen av befolkningen) på grunn av partiets forholdsvis asymmetriske oppslutning i de nye og gamle delstatene (ibid. s. 96). Selv om det ikke foreligger noen etnisk faktor i dette tilfellet, østtyskerne blir derimot ofte betraktet som mer tyske enn vest-tyskerne selv⁹ (Nedrebø 1995:65), lanserer Malmström altså PDS som et potensielt regionalt parti. Partiets oppslutning, om enn påfallende regionalt bestemt, har etter vår mening strukturelle forutsetninger som er sammenliknbare med dem som bestemmer stemmegivning til agrare partier¹⁰.

Det denne diskusjonen viser, er at litteraturen om regionale partier har et stort demarkasjonsproblem. Malmströms definisjon av regionale partier tangerer etter vårt skjønn gjennomsnittsdefinisjonen av et etnoregionalt parti, med dens presisering av territorielle og etniske attributt, samtidig som den etniske faktoren har forrang i kraft av å være nødvendig og iblant tilstrekkelig (Malmström 1998:17). I samme kapittel etablerer hun det hun kaller en "minimaldefinisjon" av regionale partier som "...politiske partier som har sin verksamhet innom et avgrænset subnationellt territorium med avsikt att representera delar av befolkningen eller samtliga invånare inom detta territorium." (Ibid. s. 16).

Dette er den type definisjon som Müller-Rommel, dersom vi tolker konsekvensene av hans logikk, ville kunne lagt til grunn for en studie av regionale partier. Hans begrunnelse for skillet mellom regionale partier på den ene siden og etnoregionalistiske partier på den andre, var motivert ut fra et ønske om å ekskludere "fascistiske nasjonalister" og rendyrkede

---

⁹ I betydningen originalt tyske, der "prøyssiske" verdier som disiplin, innordning og grundighet står sentralt. Dette kan man jo hevde utgjør en etnisk faktor, men neppe av det slaget Malmström har i tankene.

¹⁰ Siden 1990 har PDS vært representert i samtlige delstater ved valg til den tyske Forbundsdagen. Partiet er således et utvetydig riksdekkende parti (jfr. f. eks begrepet om 'Non State-wide Parties' hos Pallarés/Montero/Llera (1997)).

regionalister fra klassen (Müller-Rommel 1998:19). Konsekvensen av Müller-Rommels grensedragning er at det nasjonalistiske partiet Alleanza Nazionale og, mer interessant, det regionale partiet Lega Nord, utelukkes fra hans oversikt over etnoregionalistiske partier i Italia. Når Müller-Rommel har gjort sine relevanskrav gjeldende for universet, finner han at Partito Sardo d'Azione (det Sardinske Handlingspartiet), Südtirolischer Volkspartei (Sydtirolsk Folkeparti) og Union Valdôtaine (Val d'Aosta Unionen) er de eneste medlemmene i den italienske klassen av relevante etnoregionalistiske partier. Når Lega Nord ikke innlemmes i Müller-Rommels populasjon skyldes det ikke at partiet ikke oppfyller relevanskravene, men at det faller utenfor det han oppfatter som klassens begrepsmessige kjerne. Dette er en interessant observasjon dersom den konfronteres med Malmströms avhandling, som, til tross for å være basert på en begrepsmessig konnotativ enighet med Müller-Rommel, behandler Lega Nord som en sentral enhet i sin klasse av partier. Dette paradokset vil vi belyse nærmere gjennom Sartoris vitenskapsteoretiske betenknninger rundt begrepsmisdannelser i den komparative forskningen.

2.1.4 Multiregionale partier

Et begrep som sjeldnere dukker opp i litteraturen er 'multi-regionale partier'. Brancati definerer et multiregionalt parti som et parti som typisk ikke er representert i alle regionene i et land, men som likefullt konkurrerer i mer enn én region (Brancati 2002:3)¹¹. For Brancati utgjør multiregionale og regionale partier to ulike typer av substatlige partier.

Vi finner denne kategoriseringen problematisk fordi den utelukkende er basert på kvantitative kriterier. En rekke av ER-partiene i Vest-Europa er multiregionale i henhold til Brancatis skjema. Enkelte på mer permanent basis enn andre¹². Vi kan imidlertid ikke se at skillet mellom multiregionale og regionale partier er av sentral betydning for vår diskusjon i denne oppgaven. Som vi skal komme inn på senere i oppgaven, er ER-partienes multiregionalisme utelukkende et resultat av manglende samsvar mellom medlemskapsrom og territorielt rom.

---

¹¹ Under Brancatis operasjonalisering ville for eksempel det norske Kystpartiet sortert under multiregionale partier, hvilket avslører en del av svakhetene ved hennes begrepsanvendelse i behandlingen av desentralisering og politiske partier.

¹² PSA, forløperen til PA, stilte for eksempel liste i Katalonia ved det spanske parlamentsvalget i 1982, dog uten å lykkes helt i forsøket på å mobilisere den betydelig andelen andalusere i Barcelona.

2.2 Begrepsmessig forstrekking og parti som klassisk kategori

I sitt like aktuelle essay fra 1970, *Concept Misformation in Comparative Politics*, er Sartoris hovedanliggende å finne mottrekk til begrepsmessig forstrekking i den komparative forskningen. Begrepsmessig forstrekking foreligger, ifølge Sartori, i det øyeblikk et begrep ikke passer de nye enhetene som søkes integrert i analysen. Løsningen på problemet er å bevege seg vertikalt på en abstraksjonsstige. Begrepsparet ekstensjon og intensjon, som vi har omtalt som omfang og innhold over, står sentralt i Sartoris analyse. Med et begrep ekstensjon, mener Sartori de objekt som kan klassifiseres ved hjelp av begrepet. Med et begrep intensjon forstås totaliteten av egenskaper som et fenomen må besitte for å kunne sies å tilhøre begrepets denotasjon (Sartori 1970:1041).

Relasjonen mellom ekstensjon og intensjon kan uttrykkes slik at jo mer spesifikke begreper man opererer med, desto mer begrenset er ekstensjonen. Intensjonen vil likeledes øke, i den forstand at det kreves flere egenskaper for å tilhøre den bestemte klassen. Samtidig kan man si at et begrep med høy ekstensjon, vil ha svært få diskriminanter, eller begrepskjennetegn.

Sartoris klassiske begrepsstype er basert på forestillingen om en taksonomi med klare grenser, der de differensierende egenskapene til sekundærkategoriene forekommer i tillegg til den intensjonen som bestemmer primærkategoriens omfang. Det er dette som skiller den klassiske begrepsforståelsen fra for eksempel Collier og Mahons radialbegrep der de differensierende attributtene til sekundærkategoriene ligger i primærkategorien (Collier/Mahon 1993:849). Den praktiske betydningen av å behandle politisk parti som et klassisk begrep er at den overordnede kategorien alltid har større ekstensjon enn dens underordnede kategorier. Vi skal demonstrere dette ved å ta utgangspunkt i den begrepsmessige forvirringen som Malmström-Müller-Rommel-divergensen er et uttrykk for.

2.2.1 Politisk parti som primærkategori

En typisk statsvitenskapelig definisjon av et politisk parti fokuserer gjerne på at det "...er en gruppe personer som på grunnlag av en felles plattform stiller opp kandidater i offentlige valg til politiske forsamlinger, og som typisk er i stand til å få valgt inn kandidater." (Østerud et al. 1997:189). Dette er en relativt funksjonalistisk forståelse. Andre forståelser legger vekt på ideologi og interessekamp som avgjørende kriterier (ibid. s. 188). I sartoriansk forstand kan vi

betrakte politisk parti, slik det er definert over, som et mellomnivå-høynivå begrep. Med dette mener vi at begrepet ikke er tilstrekkelig spesifikt til at vi kan si at det kun er anvendbart i en most similar systems komparasjon. Samtidig er det heller ikke universelt nok til at det lar seg anvende i komparasjoner av alle tenkelige kombinasjoner av heterogene tilfeller (interkontekstuelle komparasjoner).

På bakgrunn av det vi har drøftet hittil, kan man altså si at et regionalt parti er en spesifisering av et politisk parti, med bestemte tilleggsattributter som skiller det fra andre spesifiseringer av den basale forståelsen av et politisk parti. Et regionalt parti er med andre ord noe mer enn et politisk parti, samtidig som det følgelig også er et politisk parti på et mer abstrakt, overordnet plan, for å bruke Sartoris termer. Det foreligger flere måter å strukturere partibegrepet på. Müller-Rommel og Pridham introduserer med boken *Small Parties in Western Europe*, om enn ikke så eksplisitt som tittelen antyder, et kvantitativt kriterium for utskillelse av sekundærkategorier av politiske parti. Sekundærkategorien 'small parties' deler de deretter inn i åtte underkategorier, som vi med en fellesbetegnelse kan kalle tertiærkategorier. Denne avenyen skal vi ikke følge, men vrake til fordel for en rokkaniansk tilnærming der konfliktlinjer står sentralt som ordningsprinsipp.

Tabell 1: Politisk parti som klassisk kategori.

Klassisk kategori: Politisk parti					
	Kategori	Komponenter (intensjon)			
Primær kategori	<i>Politisk parti</i>	A	B	C	
Sekundær kategori	<i>Regionalistisk parti</i>	A	B	C	D
Tertiær kategori	<i>Etnoregionalistisk parti</i>	A	B	C	D E

A = Organisert gruppe av personer med felles politisk syn.

B = Stiller opp kandidater i offentlige valg til politiske forsamlinger.

C = Øvrige relevante karakteristikk for kategorien.

D = Virksomhet hovedsakelig avgrenset til en geografisk konsentrert periferi. Sentrum-periferi konfliktlinjen er overordnet.

E = Representerer en særegen etnisk identitet som divergerer fra den statsbærende eller dominerende kultur.

I dette perspektivet blir regionale partier en egen klasse i kraft av at de kjemper sine viktigste politiske saker langs sentrum-periferi konfliktlinjen. Det er et primært kjennetegn ved regionale partier at *alle andre konfliktlinjer har underordnet mobiliseringsbetydning*. Den territorielle komponenten i begrepet om regionale partier har altså en romlig og en ideologisk side. Den romlige siden er redegjort for over, nemlig at regionale partier er geografisk konsentrerte (funksjonelt, ikke nødvendigvis elektoralt) i et territorium. Den ideologiske dimensjonen består i sentrum-periferi konfliktlinjens, nærmere bestemt periferi-polens, forrang som orienteringspost for partiene.

Andre partier henter sin eksistensberettigelse fra konflikten på arbeidsmarkedet mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Sosialdemokratiske og sosialistiske partier på den ene siden, og borgerlige partier på den andre siden, må ses på som sekundærkategorier av begrepet politisk parti på samme måte som regionale partier. Slik regionale partier tilgodeses egne publikasjoner, finner vi også avhandlinger som tar for seg sosialdemokratiske partier, eller konservative partier. Her kunne vi illustrert med en rekke boktitler, men vi skal begrense oss til å konkludere at 'regionalt parti' og eksempelvis 'konservativt parti', er analytiske begrep på samme abstraksjonsnivå. Det samme kan imidlertid ikke sies om 'regionalt parti' og 'etnoregionalistisk parti'.

Lipset og Rokkan (1967) formulerte ikke muligheten for at regionale partier primært kunne være uttrykk for noe annet enn etnisk mobilisering. Dette er forbløffende sett i lys av en av sistnevntes teoretiske kjepphester: Differensieringen av polity i tre subsystemer; det politiske, økonomiske og kulturelle. Relaterer man disse subsystemene med begrepsparet sentrum-periferi og begrepene om poly- og monocefalitet, bør det være klart at territorielle, partipolitiske bevegelser som ikke var uttrykk for etnisk mobilisering, men for eksempel økonomisk mobilisering, lot seg artikulere ut fra Rokkans komplekse teoretiske rammeverk. I likhet med Malmström begår Rokkan den feilslutning at det er den etniske komponenten, ikke den territorielle, som gjør partidannelsen utpreget regionalistisk. Den partidannelse som er et uttrykk for etnisk mobilisering må ses på som en subtype av den overordnede klassen av regionale (regionalistiske) partier.

Skal vi oppsummere denne begrepsdrøftingen, blir vår konklusjon, relatert til den ulike begrepsanvendelsen til Müller-Rommel og Malmström, at sistnevnte tar de konnotative konsekvensene (gjennom å innlemme eksempelvis Lega Nord i sin studie), men ikke de denotative (ved å innlemme den etniske komponenten i sin definisjon) av å bevege seg et steg opp på abstraksjonsstigen (les: ved å anvende regionale partier framfor etnoregionalistiske

partier som analyseenhet). Vår hypotese, som vi ikke skal forfølge her, er at slike begrepssammenblandinger som vi har diskutert over, forekommer hyppigere i de tilfeller der de omdiskuterte begrep nesten tangerer hverandre med hensyn til omfang. Denne antagelsen synes i hvert fall å være gyldig for litteraturen om regionale partier.

2.3 Hva er en region?

I denne oppgaven vil også region bli behandlet som analyseenhet, og vi vil i det følgende redegjøre for vår forståelse av dette begrepet.

Den mest basale egenskapen ved en region, er at den angir et geografisk område. En region som sådan har ingen nødvendig tilknytning til statsgrenser, men kan referere til et område som er større (Norden), eller mindre (Katalonia) enn eksisterende staters grenser, slik vi kort var inne på i distinksjonen mellom mikro- og makroregioner. En region kan også gå på tvers av eksisterende gresedragninger (Øresundregionen, Barentsregionen), slik Statkonsult korrekt bemerker i en rapport om regionalisering i Norge (Statskonsult 2001:4). Regionen som begrep er med andre ord en meget ubestemmelig entitet. Som det allerede er blitt antydnet i oppgaven, har vår regionsforståelse en klar westfalisk inklinasjon, hvilket innebærer at vår operasjonalisering av begrepet er bestemt i forhold til det eksisterende statssystemet. I vår kontekst er en region derfor utelukkende et territorielt mesonivå mellom det statlige og det lokale, eller på bedre norsk: Mellom kommune- og statsnivå. Vi vil i oppgaven derfor forholde oss til den Europeiske Unions regionsinndeling, slik det fremgår av unionens nomenklatur for statistisk-territorielle enheter (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) i medlemslandenes stater. Dette er ikke et uproblematisk strategisk valg, spesielt ikke med tanke på at NUTS-systemet i visse tilfeller konflikterer med enkelte lands historiske regionsinndeling. Dette vil vi imidlertid kommentere når det får konsekvenser for analysen.

Vi har så langt bare drøftet regionen som et geografisk-territorielt fenomen. Vi vil senere i oppgaven også berøre politisk-institusjonelle egenskaper ved regionene.

3 Strukturelle forutsetninger for fremveksten av etnoregionalistiske partier

Ferdinand Müller-Rommel trekker et skille mellom teorier som søker å forklare fremveksten av etnoregionalistiske partier (heretter ER-partier), og teorier som befatter seg med årsaken til ulik elektoral fremgang for partier av denne typen. Dette begrunner han med at "...it cannot be assumed that the conditions which determine the formation of ethnoregionalist parties will necessarily explain their electoral success." (Müller-Rommel 1998:21).

Denne oppgaven er delvis motivert ut fra en omvendt bevisbyrde. Vårt utgangspunkt er derfor at man ikke kan utelukke at de betingelsene som synes avgjørende for dannelsen av etnoregionalistiske partier, også kan påvirke disse partienes muligheter for valgmessig fremgang. Det er således vår antagelse at enkelte startpunkt og mulighetsstrukturer er mer gunstige enn andre for etnoregionalistisk, elektoral fremgang.

Dermed har vi etablert den oppfatning at fremvekst av ER-partier kan behandles som avhengig variabel, samtidig som vi tar sikte på å *også* vurdere betydningen av strukturelle forhold for den valgmessige fremgang til slike partier. Vi slutter oss dermed bare delvis til Müller-Rommels vitenskapsteoretiske distinksjon. Mens De Winter, som en typisk representant for genren, avgrenser seg til nesten eksklusivt å drøfte årsaker til elektoral fremgang (De Winter 1998b:204ff), ønsker vi å se disse to problemstillingene i sammenheng med hverandre.

I dette kapittelet vil vi behandle fremvekst av ER-partier som avhengig variabel. Vi vil i første rekke konsentrere oss om å gjennomgå, og teste, noen av de mest sentrale teoriene innenfor fagfeltet.

3.1 Tre teoretiske tilnæringsmåter til etnisk politisk mobilisering

Litteraturen om etnisk-politisk mobilisering er oppsummert og klassifisert av blant andre Hooghe (1992), Müller-Rommel (1998) og Ragin (1989). Jeg vil i det følgende ta utgangspunkt i disse klassifikasjonene.

Müller-Rommel, basert på Coakley og Hooghe (Müller-Rommel 1998:21), deler forskningsfeltet inn i to hovedtradisjoner. Den ene tradisjonen tar utgangspunkt i utviklingsteorier, mens den andre har sentrum-periferi-teorier som intellektuell kreditor.

Ragin identifiserer tre ulike teoretiske tradisjoner som søker å forklare etnisk politisk mobilisering med utgangspunkt i henholdsvis utvikling, reaktiv etnisitet og etnisk konkurranse. Vi vil i det følgende gjøre nærmere rede for bestanddelene i sistnevntes typologi.

3.1.1 Reaktiv etnisitet

For Ragin er essensen i reaktiv-etnisitet-perspektivet at det trekkes en kausalforbindelse mellom etnisk-politisk mobilisering og forekomsten av en systematisk skjevhet, relatert til etnisk gruppetilhørighet, i fordelingen av roller og ressurser. For vårt formål postulerer denne retningen at etnoregionalistiske partier vil oppstå i de politiske sammenslutninger der etnisitet og sosial klasse konvergerer eller sammenfaller.

Det mest rendyrkede uttrykket for denne retningen er fortsatt Michael Hechters analyse av den keltiske rand og britisk stats- og nasjonsbygging i standardverket *Internal colonialism* fra 1975. Hechters teoretiske utlegninger befatter seg i første instans med spørsmål knyttet til politisk integrasjon, som han ser på som en funksjon av kulturell og økonomisk integrasjon. Hans teoretiske kritikk rettes hovedsakelig mot diffusjonsmodellene for nasjonal utvikling, som predikerer at periferien vil koptere sentrums verdier og orienteringsmåter i møtet med disse. Økt kontakt mellom sentrum og periferi vil således virke ensrettende og begunstige nasjonsbyggingsprosessen. Dersom dette relateres til den økonomiske sfæren, innebærer en slik økt interaksjon at periferiens økonomi vil konvergere mot sentrums. Til dette henviser Hechter til empirien, og den kjensgjerning at den økonomiske utviklingen i periferien synes å fremskride langt tregere enn diffusjonsteoriene predikerer, om i det hele tatt.

Likeledes påpeker han at den tradisjonelle kulturen har vært svært utholdende til tross for økt samkvem med sammenslutningens kjerne (Hechter 1975:29). Konklusjonen til Hechter blir dermed at det viktigste hinderet for nasjonal utvikling ikke kan relateres til en manglende

integrasjon av periferien¹³, men til en feilintegrasjon¹⁴ basert på betingelser som ikke blir sett på som legitime eller rettferdige av subjektene for integrasjonsframstøtet (ibid. s. 34).

For Hechter blir dermed periferiens vedvarende egenart en funksjon av den ujevne fordelingen av ressurser mellom sentrum- og periferisituerte etniske grupper. I den grad man har å gjøre med et stratifisert fordelingsystem der gruppe- og klassetilhørighet sammenfaller, kan man si at det foreligger *kulturell arbeidsdeling* (ibid. s. 38). I slike instanser vil det alltid foreligge en sjanse for at den gruppen som kommer minst fordelaktig ut av en slik arbeidsdeling, reaktivt vil hevde sin egen kultur i forhold til den hegemoniske gruppen.

Relatert til vår diskusjon om fremvekst av etnoregionalistiske partier, kan vi si at Hechter stiller opp tre forhold som avgjørende for utsiktene til politisk integrasjon/disintegrasjon (ibid. s. 43).

For det første vil en eventuell politisk integrasjon hemmes jo større de økonomiske forskjellene mellom gruppene (sentrum versus periferi) er.

For det andre vil økt grad av kommunikasjon fremme det Hechter omtaler som 'det perifere kollektivets statussolidaritet', og således virke hemmende for utsikten til politisk integrasjon.

For det tredje vil denne status-solidariteten i periferien også være en funksjon av kulturelle forskjeller mellom gruppene.

Ut fra disse betraktningene kan vi anta at etnoregionalistiske partier har størst sjanse for å fremtre i økonomisk relativt depriverte regioner, som er preget av kulturell egenart og et høyt kontaktnivå med sentrum. Hechter er imidlertid ikke helt utvetydig når det gjelder vektleggingen av kulturelle indikatorer. Mens han i sitt teorikapittel understreker at et avvikende språk vil virke styrkende for status-solidariteten i periferien, gjør han det senere til et poeng at kulturelle variabler *ikke* kan brukes som indikatorer for den etniske solidaritetens styrke innenfor grupper. Dette er utgangspunktet for hans postulat om at endringer i en gruppes kulturelle vaner ikke nødvendigvis fører til endringer i omfanget av den etniske solidariteten (ibid. s. 312). Ragin tolker derfor den etnisk-reaktive teoriretningen dit hen at nærværet av en lingvistisk base ikke er et sentralt prediksjonspremiss for etnisk-politisk

---

¹³ Når Hechter slutter at "the obstacle to national development suggested by the internal colonial model analogy, therefore, relates not to a failure of peripheral integration with the core..." (Hechter 1975:34), kan ikke dette tolkes på noen annen måte enn at han da sikter til det som diffusjonsteoretikerne omtaler som kontakt. Med andre ord er periferien integrert med kjernen i den forstand at kriteriene som diffusjonsteoriene setter opp som mål på integrasjon er oppfylt.

¹⁴ Hechter kommer her vanskelig unna en diskusjon om hva distinksjonen mellom "failure of peripheral integration" og "malintegration" består i. Vi kan bare henvise til vår fortolkning i fotnote 13.

mobilisering. Det må dog tilføyes at dette er et metodisk valg som etter vårt skjønn ikke kan tilskrives Hechters utvetydighet.

Ernest Gellners utgangspunkt er at nasjonalisme er logisk betinget. Gellner avviser dermed alle antagelser om at nasjonalisme er naturgitt, eller at "a man has a 'nationality' just as he has a height, weight, sex, name, blood-group, etc..." (Gellner 1965:150). Samtidig tar han avstand fra Kedouries påstand om at nasjonalismen er fullstendig rotløs og må ses på som en europeisk oppfinnelse fra 1800-tallet. I motsetning til den paradigmatisk oppfatningen (les: utviklingsteorien), finner Gellner en logisk sammenheng mellom industrialisering og nasjonalisme. Hans konseptuelle startpunkt er skillet mellom struktur og kultur. Gellners resonnement er at kulturen forankrer strukturen i de mest primitive samfunn, mens den i mer avanserte sammenslutninger erstatter strukturen helt (ibid. s. 155). Strukturens erosjon legger altså, i følge Gellner, forholdene til rette for nasjonalisme. Han underbygger sin påstand videre ved å påpeke det paradoksale inverse forhold mellom nasjonalismens ideologi og realitet. Nasjonalismen blir viktig (realitet) i det dens ritualer blir kunstige. Nasjonalismens ritualer kan kun forekomme kunstige i en moderne sosial kontekst. Dette er et radikalt brudd med utviklingsteorien.

Selv om Gellner åpenbart knytter nasjonalismen til industrialisering og modernitet, modifierer han seg noe lenger ut i teksten, der han poengterer at det er den skjeve effekten av disse prosessene som fører til nasjonalisme. Her følger han Hechter ved å poengtere at der sosiale og etniske grupper sammenfaller, vil de strukturelle betingelsene for etnisk-basert politisk mobilisering foreligge. Gellner vektlegger i større grad enn Hechter betydningen av et distinkt språk.

Heller ikke Gellners utlegninger er fri for tvetydigheter. Hans syn på industrialiseringens og moderniseringens faser og betydningen for etnisk-politisk mobilisering forblir diffust. På den ene siden poengterer han at industrialisering ikke synes å svekke potensialet for nasjonalisme. Snarere må slike prosesser ses på som betingelser for slike bevegelser. I andre deler av teksten indikerer han at det bare er i industrialiseringens første faser at nasjonalismen kan sies å være en potent politisk kraft (ibid. s. 166). Gellner gjør røykteppet allestedsnærværende ved avslutningsvis å vurdere det som en fordel for tilbakeliggende territorier og befolkninger å la seg inkorporere i større imperier i moderniseringens tidlige stadier, mens uavhengighet er en klar fordel ved senere korsveier (ibid. s. 176).

Ragin har adressert en mer generell kritikk av den etnisk-reaktive tilnærmingen, og da særlig slik den gestaltes av Hechter. For det første fastholder han at mobilisering basert på klasse og etnisitet må ses på som parallelle, ikke gjensidig utelukkende, prosesser.

For det andre setter han mer spesifikt spørsmålsteget ved det empiriske grunnlaget for Hechters konklusjoner. Ragin, som også tar utgangspunkt i den keltiske rands relasjon til det britiske sentrum, konkluderer at etniskbasert mobilisering i periferien har sin opprinnelse i periferiens øvre strata, hvilket er en dårlig skjult fornektelse av begrepet om kulturell arbeidsdeling. Dessuten slår han fast at etniskbasert motstand i betydelig grad begrenses av klassekonfliktlinjer (Ragin 1977:449). En logisk implikasjon av dette, er at den politiske mobiliseringen i perifere områder må ses på som en funksjon av både klasse- og statusfaktorer.

David Brown har levert en Hobbesiansk variant innenfor den etnisk-reaktive tradisjonen, der de etnoregionalistiske vekkelene ses på som en respons på samfunnskontraktens sammenbrudd. De moderne staters legitimitet er sterkt knyttet til løftet om sosial rettferdighet og utvikling, den prosess som Rokkan omtaler som ”distribusjonsutfordringen” (Flora 1992:85) og som kan ses på som en del av hans statsbyggingsmodell. Når det fra 60-tallet og utover viste seg at statene ikke kunne imøtekomme distribusjonsutfordringen, måtte dette, i følge Brown, ses på som årsaken til en bølge¹⁵ av etnisk mobilisering:

If the state claiming to be the cultural nation cannot offer the necessary protection, then it is the cultural nation claiming to be the potential state which offers the next best bet.
(Brown 1998:13)

I dette perspektivet blir mobilisering i periferien strengt knyttet til relativ deprivasjon, samtidig som utviklingen av betydelige velferdsstater i Europa på det nærmeste neglisjeres som uttrykk for at distribusjonsutfordringen til en viss grad ble adressert.

---

¹⁵ Eller snarere *tre* bølger, som vi skal redegjøre for senere i dette kapitlet.

3.1.2 Utviklingsperspektivet

Innenfor utviklingsperspektivet anses etnisitet å være et ursentiment, som vil miste betydning etter hvert som industrialiserings- og moderniseringsprosessene skrider frem og forårsaker strukturell differensiering. Hypotesen er at konflikter langs den funksjonelle aksen, mellom arbeidsgivere og arbeidstakere – klasser – vil fortrenge konflikter langs den territorielle aksen, mellom sentrum og periferi. I dette perspektivet er etnisk mobilisering kun mulig i de stater som har opplevd en feilslått stats- og nasjonsbyggingsprosess, der man ikke har maktet å trekke periferien inn i det nasjonale økonomiske liv (Ragin 1989:134).

Rokkan og Lipset understreker hovedtendensen i dette perspektivet når de konstaterer at:

The early growth of the national bureaucracy tended to produce essentially territorial oppositions, but the subsequent widening of the scope of governmental activities and the acceleration of cross-local interactions gradually made for much more complex systems of alignments, some of them *between* localities, and others *across* and *within* localities. (Lipset/Rokkan 1967:13)

For Lipset og Rokkan var det vanskelig å forestille seg en vital territoriell konfliktlinje så snart de to første fasene i stats- og nasjonsbyggingsprosessen, henholdsvis territoriell konsolidering og kulturell standardisering, var overstått. Vi ser her utviklingsteoretikernes tendens til å vurdere den historiske utviklingen som lineær, en oppfatning som blir avvist av reaktiv-etnisitet-skolen. For de sistnevnte er den kulturelle standardiseringsprosessen et fortløpende prosjekt, derav potensialet for en reaktivering av etnisitet.

Lipset og Rokkan observerte at organisert motstand mot det mobiliserende statsapparatet primært forekom under tre typer betingelser (ibid. s. 42). For det første måtte det foreligge en territoriell konsentrasjon av motkultur innenfor et klart avgrenset område.

For det andre var den organiserte motstanden betinget av manglende kommunikasjonskanaler til sentrum, det vil si sosial og politisk isolasjon.

For det tredje virket minimal økonomisk avhengighet av det politiske sentrum mobiliserende for periferisituerte bevegelser.

Videre predikerte man at sannsynligheten for at autonomistiske eller separatistiske partier oppstår øker dersom disse betingelsene kumuleres, det vil si virker samtidig.

Den foregående passasje fordrer noen kommentarer. Vår første innskyttelse er at Lipset og Rokkan synes uenig med Hechter om implikasjonene av politisk kontakt mellom sentrum og periferi. Mens Hechter antok at en tilstedeværelse av politisk kontakt ville medføre at den etniske mobiliseringen skjøt fart under gitte betingelser, postulerer Lipset og Rokkan den omvendte hypotese. Lipset og Rokkan konstaterer at manglende kommunikasjonsbånd til det nasjonale sentrum gjerne er kompensert for av en orientering mot eksterne sentra (dog uten at de knytter denne observasjonen eksplisitt til irredentistiske bevegelser). Hechter knytter betydningen av politisk kontakt til en foreliggende tilstand av kulturell arbeidsdeling. Den kulturelle arbeidsdeling slik Hechter omtaler den i teorien, må betraktes som en idealtipe, der Nord-Irland i perioden 1921-1972, i hvert fall i vår vesteuropeiske kontekst, kan betraktes som dens nærmeste empiriske motsvar. Slik Hechter i praksis anvender sitt begrep om kulturell arbeidsdeling, ser vi klare paralleller til Lipset og Rokkan, og ikke minst sistnevntes konseptualisering av sentrum og periferi. I de såkalte monocefale sammenslutningene, vil i praksis periferiene, gitt at de ikke er kulturelt integrerte, svare til Hechters praktiske forståelse av begrepet om kulturell arbeidsdeling. Både Hechter og Lipset/Rokkan kopler således betydningen av politisk kontakt til tilbakeliggende periferier¹⁶.

En annen observasjon knytter seg til de konklusjonene som Ragin trekker av Lipsets og Rokkans utlegninger om partier for territorielt forsvar. Ragin tolker forfatterenes betingelse om minimal økonomisk avhengighet dit hen at etnisk-politisk mobilisering vil kunne forekomme dersom regionen har en relativt svak økonomi sammenlignet med sentrum (Ragin 1989:140). Når Lipset og Rokkan snakker om minimal økonomisk avhengighet og økonomisk isolasjon, må dette knyttes til deres andre betingelse, der de manglende interne kommunikasjonsbånd til sentrum må ses i forhold til tilsvarende sterke eksterne forbindelser. Rokkan og Lipset sidestiller ikke, slik Ragin tolker dem, økonomisk uavhengighet med økonomisk isolasjon. Den økonomiske isolasjonen kan i så tilfelle kun relateres til statens sentrum. Vi vil tolke Lipset og Rokkan slik at de med økonomisk uavhengighet har økonomisk sterke regioner i tankene når de søker å prediktere hvor potensialet for etnisk-politisk mobilisering er størst. Uansett er det verdt å dvele ved formuleringen ”økonomisk uavhengighet”. En nærmere analyse av Rokkans periferibegrep avdekker nemlig at økonomisk uavhengighet eller minimal

---

¹⁶ Slik Rokkan anvender periferi-begrepet er ‘tilbakeliggende periferi’ nærmest for en pleonasje å regne, med mindre man omtaler et polycefalt system.

økonomisk avhengighet er en umulighet i monocefale sammenslutninger, ettersom en svakt utviklet økonomi er en iboende egenskap ved periferien, ja et av dens definatoriske trekk:

More concretely, we can say that a periphery is dependent, with little control over its fate and possessing minimal resources for the defence of its distinctiveness against outside pressures...It will also tend to have a poorly developed economy..."

(Rokkan/Urwin 1983:2)

Således kan man tolke Rokkan slik at etnisk-politisk mobilisering er mest sannsynlig i polycefale sammenslutninger, ettersom minimal økonomisk uavhengighet er en umulighet, per definisjon, i systemer der det politiske, økonomiske og kulturelle sentrum forefinnes i samme territorium. Denne tolkningen sanksjoneres til en viss grad av Rokkan/Urwin i deres teoretiske oversikt over periferienes ressurser, der man fastslår at periferiene i monocefale stater har "...ingen eller få politiske ressurser [min oversettelse]..." (Ibid. s. 129).

I sin drøfting av nasjonalisme og sosial kommunikasjon, tar Karl Deutsch utgangspunkt i en typologi over ulike befolkningsgrupper. Vi skal dvele særlig ved fire av disse gruppene. Deutsch tar utgangspunkt i det han kaller den mobiliserte befolkningen. Et sted i sin tekst, omtaler han den mobiliserte befolkningen som "den sosiale eller politiske offentligheten" (Deutsch 1966:128). Den mobiliserte befolkningen oppstår som følge av moderniseringsprosesser som gjør deler av befolkningen til gjenstand for forholdsvis mer intensiv kommunikasjon enn andre deler av befolkningen. Den mobiliserte befolkningen kan karakteriseres som stats- og nasjonsbyggingens sentripetalkraft.

Deutchs andre gruppe er den underliggende befolkningen. Denne er negativt definert ved at dens omfang er definert som differansen mellom den totale populasjonen og den mobiliserte populasjonen.

Den tredje gruppen er den såkalte assimilerte befolkningen. Den er lingvistisk definert, i den forstand at den utgjøres av de som mestrer sammenslutningens hovedspråk. Den fjerde gruppen, den differensierte befolkningen, er likeledes den delen av den totale befolkningen som ikke mestrer disse kulturelle kodene.

Det er kombinasjonen av gruppemedlemskap som er av særlig betydning for Deutsch, og som utgjør de siste fire gruppene i hans typologi¹⁷. En krysstabulering vil få frem disse medlemsskapstypene:

Tabell 2: Deutschs medlemskapstypologi

	Mobilisert	Underliggende
Assimilert	Stats- og nasjonsbyggingens spydspiss (Gruppe N). Medlemmene i denne gruppen vil være de mest aktive bærerne av den <i>nasjonale</i> identiteten (Gruppe N)	Kulturelt assimilerte, men ikke mobilisert for sosial kommunikasjon. Den samtykkende befolkning. Vil ta parti med stats- og nasjonsbyggerne.
Differensiert	Nasjonalt heterodokse (Gruppe H). Etnoregionalistiske entreprenører. Medlemmer i denne gruppen har forblitt kulturelt eller lingvistisk annerledes enn medlemmene i gruppe N. Samtidig er de involvert i intens sosial kommunikasjon.	Den kulturelt og lingvistisk ikke-assimilerte gruppe. Utgjør en potensiell reserve for de etnoregionalistiske entreprenørene, og kan slutte seg til gruppe H, dersom de mobiliseres raskere enn de assimileres.

Det fremkommer av tittelen, *Nationalism and Social Communication*, at Deutsch vektlegger språk spesielt og kultur¹⁸ generelt. Statsterroriets lingvistiske distribusjon veier tungt når han kalkulerer graden av assimilasjon. En naturlig utledning fra Deutschs resonnement er at politisk kontakt kan virke to veier. Dersom økt intensitet i kommunikasjonsveiene går forut for en fullendet kulturell standardiseringsprosess vil konfliktpotensialet øke. På den andre siden vil økt sosial kommunikasjon virke harmoniserende dersom andelen ikke-assimilerte er blitt dramatisk redusert i forkant av en slik kvalitativ endring i interaksjonsintensiteten mellom sentrum og periferi. Det store spørsmålet et slikt resonnement etterlater seg er imidlertid hvordan man skal redusere den underliggende, differensierte gruppe uten utstrakt grad av sosial kommunikasjon. Til syvende og sist bærer Deutschs logikk en rekke fellestrekk med Hechters. Et av sistnevntes sentrale premisser er jo nettopp at statussolidariteten til den differensierte gruppen, den mobiliserte og underliggende delen *in sum*, vil øke stilt overfor mer intens sosial kommunikasjon med det assimilerte kollektivet.

¹⁷ Deutsch snakker om 9 grupper, der den vi ikke har omtalt, den totale populasjonen, er kjennetegnet ved at samtlige innbyggere i sammenslutningen er medlem.

¹⁸ Språk blir hos Deutsch ofte brukt i operasjonaliseringen av kultur, selv om hans kulturbegrep er mer komplisert enn det man umiddelbart kan få inntrykk av.

Samtidig synes Deutsch å være svært opptatt av industrialiseringens dempende effekt på nasjonalisme, i den forstand at denne moderniseringsprosessen virker utjevne og dermed konfliktdepndende. Dette er en forståelse av internasjonale økonomiske relasjoner som det er vanskelig å finne dekning for i dag. Motsetningen hos Deutsch ligger i forholdet mellom stats- og nasjonsbyggingsprosessen og industrialiseringen. Mens han på den ene siden proklamerer at industrialisering vil virke hemmende for eksistensen av nasjonalisme, innebærer de kommunikasjonsmessige konsekvensene av industrialiseringen (les: mer intensiv kommunikasjon) åpenbart et stort konfliktpotensial, også i henhold til Deutschs teori, for de sammenslutningene der den kulturelle integrasjonen henger etter. Vi finner likevel Deutschs befolkningstypologi interessant som et begrepsmessig orienteringspunkt, selv om Malmström har rett når hun hevder at den fysiske avstanden ikke er spesielt relevant i dagens Europa, og derfor bør erstattes av et begrep om politisk avstand (Malmström 1998:31).

3.1.2.1 Kritikk av utviklingsperspektivet

Charles Ragin kritiserer både utviklingsperspektivet og det etnisk-reaktive perspektivets fortolkning av Webers distinksjon mellom klasse- og statusgruppetilhørighet. Ragins kritikk går i hovedsak ut på at klasse og statusgruppe behandles som gjensidig utelukkende kategorier i disse perspektivene, til tross for at blant andre Cohen (Ragin 1977:439) har argumentert for at kontrasten hos Weber må forstås som idealtypisk. Som vi allerede har berørt, avløser klassebaserte konfliktlinjer statusgruppebaserte konfliktlinjer i utviklingsmodellen, mens den etnisk-reaktive modellen poengterer at en vedvarende skillelinje basert på etnisitet er en refleksjon av at klasse har mislyktes i å bli en dominant konfliktlinje. Ragin illustrerer sitt poeng ved å vise til Katalonia, der klasse og etnisitet er kryssende skillelinjer (ibid. s. 440).

I Immanuel Wallersteins verdenssystemteori snus utviklingsperspektivets kronologiske forståelse på hodet. For Wallerstein kan, under gitte betingelser, klassekonflikt i periferien berede grunnen for kulturelt basert motstand mot sentrum:

Geographic concentration of particular economic activities serves as a constant pressure to status-group formation. When the local dominant strata are threatened by the incipient class consciousness of lower strata, emphasis on local culture serves well to

deflect local internal conflict, creating instead local solidarity against the outside.
(Wallerstein 1974:353)

Wallersteins resonnement impliserer en avvisning av ideen om at modernisering og tilhørende strukturell differensiering innebærer en endelig eliminasjon av etnisitet/identitet som politisk mobiliseringsgrunnlag. Likevel kan man ikke trekke en ekvivalens til Hechter og den reaktive-etniske tilnærmingen. Wallerstein forutsetter nemlig ikke kulturell arbeidsdeling, men poengterer snarere at både høyere og lavere sosiale strata befolkes av medlemmer fra samme statusgruppe.

3.1.3 Konkurransperspektivet

Konkurransperspektivet antyder, i følge Ragin, at sosial strukturell modernisering påvirker nasjoner og subnasjoner på to måter.

For det første underminerer modernisering betydningen av lokale kulturelle identiteter, såkalte småskalaidentiteter.

Samtidig øker betydningen av storskalaidentiteter, fordi moderniseringsprosessene endrer konkurransebetingelsene for politisk definerbare kollektiv (Ragin 1989:136). Innenfor konkurranseperspektivet skiller man altså mellom to nivåer for subnasjonale identiteter. Hovedkriteriet for hvilke identiteter som overlever moderniseringen er størrelse.

Nielsen har påpekt at konkurransemodellen for etnisk-politisk mobilisering har samme utgangspunkt som de strukturfunksjonalistiske teoriene; nemlig at betydningen av etnisitet avtar i takt med moderniseringsprosessenes utbredelse (Nielsen 1985: 133). Samtidig kan konkurransemodellen ses på som en negasjon av de etnisk-reaktive modellenes tendens til å knytte etnisk-politisk mobilisering til bestemte strukturelle forhold. I motsetning til Hechter, predikerer Nielsen at mobilisering vil forekomme nettopp der den kulturelle arbeidsdelingen bryter sammen og ulikheten mellom grupper reduseres (ibid. s. 134). For Nielsen er det sentrale spørsmålet hvilke forhold som muliggjør at etnisitet, i et moderne samfunn, kan konkurrere om velgernes gunst i konkurranse med andre former for solidaritet.

I tillegg til at kollektiv handling basert på småskalaidentiteter og lokale konfliktlinjer elimineres av modernisering, kommer han også frem til at kollektiv handling basert på klasse er en logisk selvmotsigelse i et modernisert samfunn. Dette begrunner han på følgende måte:

Modernization entails the extension of a rational labour market in which individuals are allocated to occupations on the basis of universalistic criteria. Therefore, the likelihood of competition between members of different ethnic groups for the same occupations increases... Competition between members of different ethnic groups makes the utilities of individuals more sensitive to events that may give a competitive edge to all individual members of an ethnic group as opposed to others. (ibid. s. 142)

Når moderniseringen har ført til det vi kan kalle for en homogenisering av det sosioøkonomiske systemet over hele territoriet, ligger forholdene, i følge Nielsen, til rette for det han kaller for økt bæringskapasitet for deltakelse basert på etnisk solidaritet. Dette er ensbetydende med økt potensial for etnisk-politisk mobilisering. For Nielsen er solidaritet basert på klasse mest sannsynlig i et mellomstadium av moderniseringen. Vi kan dermed konstatere at konkurranseperspektivet snur både strukturfunksjonalistisk og etnisk-reaktiv teori på hodet.

For Nielsen medfører moderniseringsprosessen at man bare kan snakke om en tilsynelatende reaktivering av etnisitet, ettersom den nye etnisiteten som fremtrer er kvalitativt ulik den gamle. Den nye etnisiteten kjennetegnes først og fremst ved at den er inkluderende. I dette perspektivet vil for eksempel de etnoregionalistiske partienes stemningsskifte hva angår synet på europeisk integrasjon kunne forklares (jfr. Müller-Rommel 2001).

3.1.3.1 Kritikk av konkurransemodellen

Belanger og Pinard (1991) har kritisert og presisert konkurransemodellen med et særlig fokus på de betingelser som gjør at etnisk konkurranse fører til konflikter. En av deres hovedinnvendinger mot teoriene innenfor denne retningen, er at etniske grupper, også i utviklede samfunn, har en tendens til å operere innenfor atskilte geografiske områder og delta i segmenterte institusjoner og organisasjoner (Belanger/Pinard 1991:448), hvilket reduserer sannsynligheten for etnisk konkurranse etter det skjema som konkurransemodellen fastsetter.

Nå kan det innvendes at det er konkurransemodellens essens at denne form for *verzuiling* vil opphøre i et modernisert samfunn, og således vil modellen konstatere at systemer med en slik grad av segmentering ikke kan karakteriseres som tilstrekkelig moderniserte.

Belanger og Picards reformulering av konkurransemodellen hviler på tre forutsetninger. For det første fører etnisk konkurranse kun til konflikt og etablering av etniske bevegelser, dersom konkurransen oppfattes som urettferdig.

For det andre må relasjonene mellom de etniske gruppene være mest mulig konkurransepreget, eller ikke-komplementære. Dersom gjensidig avhengighet preger forholdet mellom de konkurrerende gruppene, vil konflikt ikke forekomme.

Til sist postulerer forfatterne at konkurransen må være relatert til kollektive goder.

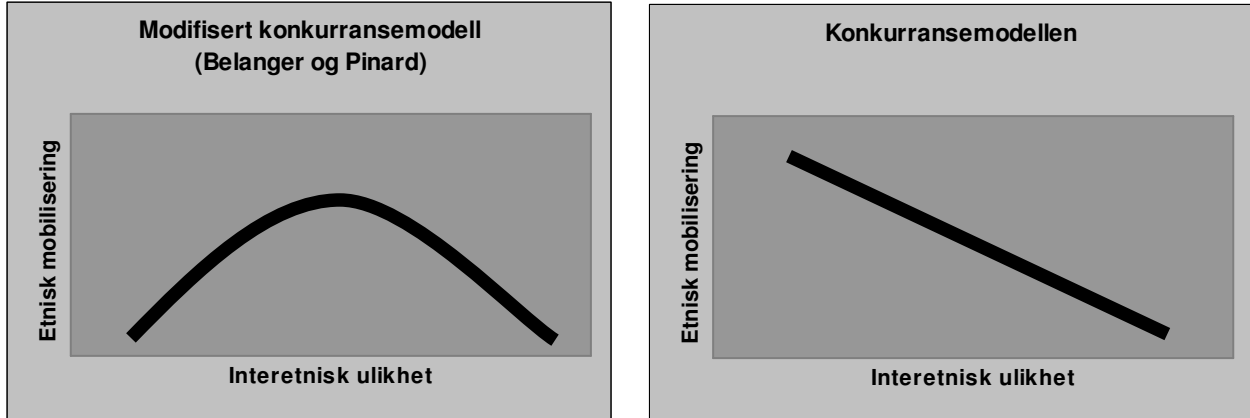
Til tross for at mye av litteraturen innenfor konkurranseperspektivet kritiseres for ikke å opprette en direkte forbindelse mellom etnisk konkurranse og etnisk konflikt, men snarere anvender aggregerte data som tjener til å opprette en tenkt forbindelse mellom disse to variablene (ibid. s. 447), fastslår Belanger og Picard at de sentrale variablene for å fastslå oppfatninger om urettferdighet er *strukturelle*. Et radikalt¹⁹ brudd med konkurransemodellens sentrale argument, er i så måte antagelsen om at det foreligger en kurvilineær sammenheng mellom etnisk ulikhet og etnisk mobilisering. Belangers og Picards resonnement er at sannsynligheten for etnisk konkurranse og konflikt reduseres dersom de økonomiske forskjellene mellom gruppene antar betydelige proporsjoner. I slike situasjoner vil institusjonelle/organisatoriske begrensninger, og fraværet av realistiske forventninger om suksess, virke klart hemmende på mobiliseringspotensialet. Konkurransemodellens tradisjonelle syn på denne sammenhengen har vært av en lineær karakter, der den gir resonans til Belangers og Pinards poeng om at betydelige forskjeller i tilgangen til politiske og økonomiske ressurser ikke virker gunstig på etnisk-politisk mobilisering. Modellene skiller lag i synet på betydningen av likhet mellom de etniske gruppene. Som vi kan avlese fra figur 3, hevder konkurransemodellen at etnisk mobilisering er mest sannsynlig i et scenario der de etniske gruppene ikke er preget av ulikhet. For Belanger og Pinard, derimot, er

---

¹⁹ Radikalt brudd er vel en bedre karakteristikkk på denne modifiserte konkurransemodellen enn forfatterens egen oppfatning om at deres fremlegg er ”diametrically opposed to a central argument of the competition model...” (Belanger/Pinard 449:1991). All den tid Belangers og Pinards kurvilineære hypotese i betydelig grad tangerer konkurransemodellens lineære postulat om sammenhengen mellom etnisk ulikhet og etnisk mobilisering, faller anvendelsen av karakteristikken ”diametrically opposed” på sin egen urimelighet.

mobiliseringspotensialet størst i de situasjoner der man kan identifisere en av gruppene i en tilstand av ”moderate structural disadvantage” (ibid. s. 449).

Figur 3: Konkurransmodellen og betydningen av interetnisk ulikhet

Relativ tilbakeliggenhet er dermed et *sine qua non* for etnisk-politisk mobilisering. Poenget er at den økonomiske tilbakeliggheten må være moderat, ikke sterk. Vi kan ut fra dette slå fast at konkurransemodellen ikke er entydig i synet på økonomiens rolle som strukturell indikator for etnisk mobilisering.

3.2 Årsaker til fremveksten av etnoregionalistiske partier – en boolsk tilnærming

En del av de tekstene vi har drøftet over, bærer preg av å være tentative teoretiseringer av det fenomenet som Newman, med en dårlig skjult allusjon til demokratiseringsteorien, har beskrevet som den første bølge av etnoregionalistiske partier. Denne bølgen karakteriseres av til dels dramatiske valgfremganger for etnoterritorielle partier i Storbritannia, Belgia og Canada på 60-tallet (Newman 1997:37). Noen av arbeidene som omfatter denne turbulente perioden for de, inntil da, fastfrosne europeiske partisystemer, er til dels caseorienterte eller har andre begrensninger i et komparativt henseende. Hechters (1975) analyse av den keltiske rand er et eksempel på dette.

Newman tidfester etnoregionalismens andre bølge til midt på 70-tallet (Newman 1997:42). Denne bølgen kjennetegnes primært ved etnisk-politisk mobilisering av de katalanske og

baskiske elektorater i Spania etter Francos død og under den påfølgende demokratiske transisjonen. Samtidig begynner nordirske nasjonalister og republikanere å utfordre og etter hvert eliminere, via politiske og ekstraparlamentære kanaler, det unionistisk/protestantiske ettpartistyret.

Den tredje bølgen inntreffer i følge Newman på slutten av 80-tallet, primært gjennom stor velgeroppslutning til Vlaams Blok, Lega Nord og Bloc Québécois (ibid. s. 46)²⁰. Vi har allerede redegjort for vår betenkelighet med å klassifisere Lega Nord som et etnoregionalistisk parti, men som Newmans tekst illustrerer, er litteraturen tvetydig når det gjelder oppfatningen av de norditalienske regionalistene.

To av de mest ambisiøse forsøkene på komparativ analyse av de fenomener som Newman sammenfatter i sine tre bølger, er ført i pennen av henholdsvis De Winter/Türsan og Malmström.

I *Regionalist Parties in Western Europe* søker De Winter og Türsan, gjennom en metode som best kan karakteriseres som 'comparable case analysis'²¹ å belyse årsaker til fremvekst av, og fremgang for, etnoregionalistiske partier. Til tross for at Türsan innledningsvis proklamerer at boken har til hensikt å beskjeftige seg med: "...the objective circumstances of the territory in which ethnoregional demands emerge." (Türsan 1998:8), blir vi aldri tilgodesett en komparativ fremstilling av mulige årsaker til fremveksten av etnoregionalistiske partier. Türsan og De Winter retter sitt hovedfokus mot forutsetningene for *fremgang* for etnoregionalistiske partier. Således vil vi dra vekslers på deres funn i senere kapitler.

3.2.1 Regionen, makten og herligheten

Malmström (1998) tar utgangspunkt i Lipset og Rokkans ideer, og hennes avhandling kan delvis ses på som en videreutvikling av deres resonnement knyttet til sentrum-periferi-konfliktlinjen²². Hun anvender seks variabler fordelt på tre mobiliseringskriterier:

---

²⁰ Se også Türsan (De Winter/Türsan 1997:1).

²¹ Det vil si en metode der områdeeksperter analyserer hvert sitt case etter forhåndsgitte retningslinjer, slik at en sammenstilling av casene i et mer konvensjonelt komparativt format muliggjøres. Slike forskningsdesign vil imidlertid være utsatt for intersubjektivitetsmangler både horisontalt og vertikalt.

²² Malmström poengterer at hun ikke søker å teste deres teorier "...eftersom de egentligen inte satt upp en teori om regionala partier..." (Malmström 1998:25), en påstand som ikke er helt korrekt ettersom Rokkan så tidlig

1. Sterk konsentrasjon av motkultur;
2. Kontakt med sentrum;
3. Økonomisk uavhengighet.

Jeg vil i det følgende gjennomgå Malmströms sentrale variabler og vurdere hvorvidt de lar seg konvertere til et boolsk format.

3.2.1.1 Konsentrasjon av motkultur

For Rokkan virket sterk konsentrasjon av motkultur innenfor et klart avgrenset område som en av de sterkeste indikatorene for fremvekst av partier for territorielt (og følgelig også kulturelt) forsvar (Rokkan 1987:319). I følge Rokkan og Urwin kan motkultur dekomponeres i seks bestanddeler, henholdsvis språk, myte, symbol, historie, institusjonell identitet og religion (Rokkan/Urwin 1983:66). Delelementer i denne dekomposisjonen lar seg vanskelig operasjonalisere ytterligere innenfor vårt komparative metodiske rammeverk. Vi har da primært de kvalitative fenomenene myte, symbol, identitet og institusjonell identitet i tankene. Fastsettelse av terskelverdier for disse vil lett kunne få et vilkårlig preg, hvilket trolig også er årsaken til at Malmström begrenser seg til bare å anvende språk og religion som mål på motkultur. Et latent premiss for hennes operasjonalisering av språk, er at dette må være knyttet til en territorielt konsentrert, historisk befolkningsgruppe. Annerledes går det ikke an å tolke hennes datamatiser. En konsekvens av dette er at den finskspråklige befolkningen i Stockholm, som numerisk overgår den danskspråklige minoriteten i Schlesvig-Holstein i betydning, ikke kan vurderes som en motkultur i hennes teoretiske kontekst. Malmström poengterer ikke dette premisset, men det fremgår likevel klart av hennes avhandling. Vi kan her referere til hennes matrise for Tyskland, der kun historisk-språklige motkulturer er medregnet²³.

---

som i 1970, i *Citizens, elections, parties* la frem testbare hypoteser om hvilke strukturelle forhold som begunstiger fremveksten av partier for territorielt forsvar (se for eksempel Rokkan 1987:319).

²³ Den viktigste ikke-tyske språkgruppen i Tyskland er jo den tyrkiske, som enkelte har anslått til å utgjøre nærmere 2 millioner mennesker. Den tyrkisk-språklige minoriteten i Berlin utgjør sågar over fire prosent av befolkningen i bystaten (egne beregninger basert på White 1995:12). Vi viser for øvrig til en vanlig tredeling av minoritetsgrupper som gjengis i Elklit/Tonsgaard (1992:83). Elklit og Tonsgaard formulerer sågar det premiss som Malmström synes å arbeide ut fra.

Vi har valgt å ekskludere religion som variabel i vår analyse, noe som først og fremst er forårsaket av manglende datatilfang²⁴. Livssynsstatistikk foreligger primært på nasjonalt nivå, og en koding basert på kvalitative vurderinger, slik vi blant annet finner hos Malmström, er heftet med stor usikkerhet og en potensielt lav intersubjektivitet. Forekomsten av et, i forhold til sentrum, divergerende språk blir dermed vår eneste indikator på motkultur:

Tabell 3: Boolsk konvertering av språk.

		Verdi	
		0	1
Variabel	Språk (motkultur)	0 Nei	1 Ja

3.2.1.2 Kontakt med sentrum

Det andre mobiliseringskriteriet til Rokkan blir modifisert med den begrunnelse at fysiske kommunikasjonsbarrierer, som det logisk følger at Rokkan siktet til, ikke kan anses som like relevante i dag som for tretti år siden. Malmström velger derfor å 'modernisere' dette kriteriet ved å omdefinere det til fravær av politisk kontakt med sentrum. Slutningen er at mangel på delaktighet og innflytelse over nasjonale beslutninger kan gi like god grobunn for mobilisering i periferien som rent fysisk isolasjon. Politisk kontakt med sentrum operasjonaliseres deretter gjennom politisk-institusjonelle faktorer som forekomst av regional arena (eller ikke) og valgsystem (proporsjonalitet versus pluralitet).

Malmströms antagelse er at en periferi med en regional arena i et politisk system med en proporsjonal valgordning har større sannsynlighet for å bære frem etnoregionalistiske partier enn regioner som mangler disse attributtene. Her er hun på kollisjonskurs med Rokkan som mente at det var nettopp mangel på kontakt med sentrum som bidro til dannelsen av partier for territorielt forsvar.

²⁴ Vi kan imidlertid henvise til Fearon/van Houten (2002:19), som i en nylig analyse har fastslått at "...religious differences between a region and the center do not systematically influence the presence or absence of a regional party."

Vi tilføyer at betoningen av valgordning kan synes noe søkt, ettersom den partitypen som studeres her nettopp kjennetegnes ved at den søker oppslutning fra et territorielt konsentrert elektorat. Det betyr at den negative effekten av for eksempel flertallsvalg i enmannskretser ikke er av samme betydning som for andre småpartier, hvis kostnader knyttet til å overstige representasjonsterskelen i en slik kontekst er langt mer dramatiske²⁵.

Hva angår disse variablenes grunnleggende egenskaper, tør vi påstå at Malmströms data ikke forringes nevneverdig av en konvertering til boolsk format. Variabelen 'regional arena' er i praksis dikotom slik den presenteres i landoversiktene, mens 'valgsystem' er kodet i fire verdier uten at det får betydning for de bivarierte analysene senere i boken (Malmström 1998:98). Når det gjelder den sistnevnte variabel, observerer Malmström fire ulike typer valgsystem, selv om det i realiteten kun gir mening å snakke om tre hovedtyper. Av grunner som *ikke* er å finne i litteraturen, sondres det mellom systemer med proporsjonal valgordning og single-transferable vote (STV), til tross for at sistnevnte er en av de mest proporsjonale valgordningene²⁶ (Lijphart 1994:178). Å innlemme STV i klassen av proporsjonale valgordninger er derfor uproblematisk. Det kan ikke sies om de systemer der man anvender en kombinasjon av pluralitets- og proporsjonalitetsprinsippet, slik man eksempelvis gjør i Italia. I disse grensetilfellene vil vi vurdere hvilket prinsipp som er dominant, og legge dette til grunn for den boolske omkodingen. Skjemaet blir dermed:

Tabell 4: Boolsk konvertering av politisk kontakt.

		Verdi	
		0	1
Variabler	Regional arena	0 Nei	1 Ja
	Valgordning	0 Pluralitet	1 PR

²⁵ Se for eksempel Smith (1991:29). Det har lenge vært en vedtatt, om enn udokumentert, sannhet i litteraturen at flertallsvalgordningen konstituerer et hinder for formasjonen av etnoregionalistiske partier. Denne posisjonen har forekommet sjeldnere i nyere litteratur, selv om Hechter (2000:128) faller for fristelsen.

²⁶ Og sågar kan ses på som en underkategori av PR-valgordningen.

3.2.1.3 Økonomisk uavhengighet

Vår siste variabel i denne analysen omfatter regionenes økonomiske situasjon i forhold til sentrum. Vi har tidligere i denne oppgaven pekt på økonomiens sentrale rolle som forklaringsfaktor for etnoregionalistisk mobilisering. Alle hovedretningene innenfor studiet av partier for territorielt forsvar betoner betydningen av regionenes relative økonomi i forhold til sentrum, men vi har også sett at det foreligger grunnleggende uenighet om hvilke økonomiske betingelser som med størst sannsynlighet fører til mobilisering mot sentrum. Her er det betimelig å rekapitulere at Rokkan og Urwin trekker helt andre konklusjoner enn for eksempel Hechter, der sistnevnte ser på fremveksten av partipolitiske uttrykk for etnoregionalisme som et resultat av økonomisk avhengighet til sentrum.

Vår analyse søker i denne delen av oppgaven primært å analysere økonomiske forhold mellom sentrum og periferi innenfor en statlig kontekst. Dette innebærer at vi kun innlemmer én av Malmströms variabler i vår analyse. Malmström sammenligner også regional BNP med EU-gjennomsnittet, en variabel som vi ikke finner relevant i vår analysemodell. Vi vurderer relativ regional BNP som det beste målet på økonomisk avhengighet, selv om det bør erkjennes at dette målet har visse svakheter. Det er for eksempel blitt poengtert at mobile arbeidstakere bidrar til å kunstig blåse opp verdiskapningen i bestemte regioner, spesielt byregionene. Regioner med en relativt stor andel pendlere blant de sysselsatte produserer høyere BNP-tall enn det som ville vært mulig med den fastboende del av arbeidsstokken (Behrens 2002:3). Til dette forbehold tillegger vi at pendlerflyten i seg selv avslører økonomiske og strukturelle forskjeller mellom ulike regioner.

Et problem som oppstår i tilknytning til en konvertering av denne variabelen til vårt boolske format er fastsettelsen av et avskjæringspunkt. Dette problemet kan uttrykkes slik: Hvilken relativ BNP kan med rimelighet sies å være et uttrykk for økonomisk avhengighet til sentrum, og hvilke krav skal vi stille til BNP i regioner som klassifiseres som økonomisk uavhengige? En strategi er å følge Europakommisjonens klassifiseringer. The European Regional Development Fund, ERDF, legger beslag på størstedelen av EUs strukturelle fond, og formålet med ERDF er i følge EU å redusere forskjellene i utviklingsnivå mellom de ulike regionene. Forutsetningen for at en region kan få støtte fra EUs regionale utviklingsfond er at dens BNP ligger under 75 prosent av EU-gjennomsnittet²⁷. Vi presiserer her at EUs operasjonalisering ikke har utspring i noe begrep om sentrum eller periferi i den forstand vi

---

²⁷ Se for eksempel http://europa.eu.int/comm/regional_policy/

anvender begrepene i denne oppgavene. Overført til vår problemstilling kunne vi anvende en tilsvarende demarkasjonslinje, der regioner hvis BNP utgjorde mindre enn 75 prosent av sentrumsregionens BNP kunne bli klassifisert som økonomisk avhengig. Et slikt strategisk valg ville imidlertid ikke gjort oss i stand til å teste den motsatte antagelse; nemlig at fremveksten av partier for territorielt forsvar kan knyttes til økonomisk uavhengighet.

Konsekvensen av dette, blir at regioner som har lavere BNP enn sentrumsregionen kodes som avhengige, mens regioner med tilsvarende eller høyere BNP enn sentrumsregionen kodes som økonomisk uavhengige:

Tabell 5: Boolsk konvertering av økonomi.

		Verdi	
Variabel	Øk. avh.	0 Nei (uavhengighet)	1 Ja

Når vi nå har etablert reglene for konverteringen av dataene til et boolsk format, vil vi i det følgende rette blikket mot en del metodiske problemstillinger som den foreliggende litteraturen hittil har presentert lite tilfredsstillende svar på. Først og fremst vil vi ta for oss et fenomen som hyppig fremtrer hos blant andre Malmström; nemlig den kronologiske feilslutningen.

3.2.1.4 Regionen, makten, herligheten – og den kronologiske feilslutningen

Hovedinnvendingen mot Malmströms analyse er dens totale neglisjering av spørsmålet om tidsrekkefølge. Riktignok blir man gjort oppmerksom på at avhandlingen må betraktes som "...ett nedslag i ett fryst ögonblick." (Malmström 1998:7). Langt mer problematiske er dog de metodisk-empiriske implikasjonene av dette postulat. Problemet med tidsrekkefølge kan formuleres gjennom følgende retoriske spørsmål:

Hvor godt egnet er regionale data fra 1996 til å kaste lys over årsaken til etnoregionalistisk partidannelse i for eksempel Baskerland, der PNV ble etablert i 1895?

Tidsrekkefølgen mellom de uavhengige kontekstvariablene og den avhengige variabel, som for vårt vedkommende er fremvekst av etnoregionalistiske partier, forekommer med utgangspunkt i problemstillingen ganske klar²⁸. Vi er helt og holdent interessert i den regionale, kontekstuelle variabelkonfigurasjonen, *umiddelbart før* et parti for territorielt forsvar ble etablert i regionen. Skal resultatene av analysen være meningsbærende forutsettes med andre ord en *diakron* tilnærming til dataene. Vi vil i det følgende peke på en del metodiske problemstillinger knyttet til en slik modifikasjon av Malmströms datasett.

3.2.1.4.1 Tidspunkt for partidannelse

Tidspunktet for partidannelsen er sentralt for analysen av fremveksten av etnoregionalistiske partier. En presis tidsfastsettelse lar seg som regel gjøre, men vi skal nevne særlig to forhold knyttet til tidsaspektet som er av betydning for analysen.

For det første har vi problemet med ER-partienes tilbakevirkende kraft. Situasjonen i Flandern er illustrativ, der Volksunie lenge var alene om å representere flamske nasjonalister. Volksunie ble imidlertid ikke etablert før på 50-tallet, til tross for at flamsk nasjonalisme hadde hatt et partipolitisk uttrykk siden opprettelsen av Frontpartij etter 1. verdenskrig²⁹. Flamske nasjonalister kan dermed sies å ha vært representert sammenhengende partipolitisk siden parlamentsvalget i 1919 (jfr. Caramani 2000:160). Det finnes også belegg for påstanden om at Volksunie var en kontinuasjon av nettopp Frontpartij og dens andre etterfølgere³⁰. For oss er det dermed ikke tidspunktet for Volksunies opprettelse som er interessant, men snarere årstallet for etableringen av Frontpartij. Det er dette tidspunktet som må danne grunnlaget for datainnsamlingen. Dersom man tar utgangspunkt i Hugs definisjon av nye partier (Hug

---

²⁸ I tillegg til at det ligger en kronologisk oppfatning implisitt i begrepene 'uavhengig' og 'avhengig variabel'.

²⁹ Navnet referer sågar til den 1. verdenskrig og krigsfronten, der en rekke flamske soldater mistet sine liv, under kommando av (frankofone) offiserer som verken snakket eller forstod sine underordnedes språk (jfr. f. eks. Deschouwer 1991:137 og Murphy 1995:78ff).

³⁰ Flamsk nasjonalisme ble partipolitisk ivaretatt av Frontpartij fra 1919-1932, av Vlaamsch nationaal verbond ved valget i 1936, av Vlaamsch concentratie i den umiddelbare etterkrigstid, og av Christelijke vlaamse volksunie fra 1950-1954, før Volksunie ble opprettet i 1954 (Caramani 2000:160). De hyppige navneendringene kan delvis ses på som et resultat av de flamske nasjonalistenes alliansevalg i den turbulente mellomkrigstiden, og under 2. verdenskrig. Både Frontpartij og VNV skulle bli forbundet med sterke nazisympatier i denne perioden (Deschouwer 1991:138; Ishiyama/Breuning 1998:113).

2001:14), er det heller ikke noe grunnlag for å betrakte Volksunie som noe nytt parti da det ble opprettet i 1954. I forhold til problemstillingen om hvorvidt et parti kan sies å være genuint nytt eller snarere en forlengelse av tidligere partiformasjoner, vil vi, med mindre annet er oppgitt, ta utgangspunkt i partigenealogiene til Caramani. Dette momentet er et mindre problem enn vi kanskje har fremlagt det som, ettersom vi primært er opptatt av innslagspunktet for etnoregionalistisk partidannelse. Såfremt etnoregionalistiske interesser i en region er partipolitisk representert kontinuerlig i tid frem til i dag, vil forholdet mellom region og antall enheter være 1:1.

Dette leder oss over til et annet problem som imidlertid ikke får betydning for denne delen av analysen, nemlig den kjensgjerning at man i enkelte regioner har flere etnoregionalistiske partier som kjemper om velgernes gunst. Dette forekommer ikke bare i de såkalte regionale partisystemene, som vi finner i blant annet Nord-Irland, Baskerland og Katalonia, men også i en del spanske regioner der den regionale partioppslutningen i større grad reflekterer et nasjonalt gjennomsnitt. I denne delen av analysen vil vi, som indikert over, ta utgangspunkt i den første partidannelsen, vel vitende om at denne tilnærmingen må modifiseres når vi senere skal se på betydningen av kontekst for de etnoregionalistiske partienes oppslutning.

Jeg vil i det følgende vurdere hvilken betydning denne diakrone tilnærmingen har for Malmströms opprinnelige datasett.

3.2.1.4.2 Kontekstuelle variabler og endringer over tid

Hva angår Malmströms kulturelle variabler, er det lite sannsynlig at de blir berørt av de anmerkninger som er gjort over. Vi kan forvente at kulturelle markører vil fremvise en helt annen stabilitet enn det som er tilfellet for institusjonelle/konstitusjonelle og økonomiske variabler, til tross for at enkelte globaliseringsteoretikere hevder noe annet. Vi vil likevel tilføye at visse relevanskrav bør gjøres gjeldende når denne variabelen kodes. Det er for eksempel stor forskjell på den rollen gælisk spiller for skotsk nasjonalisme, og betydningen det katalanske språket har i Katalonia. Vi vil uttrykke et minstekrav om at språket må være funksjonelt og relevant, i betydningen at det har en utbredelse utover små enklaver i periferiens periferi. Gælisk i Skottland kan ikke sies å innfri et slikt relevanskrav.

Hva angår de institusjonelle variablene, lar det seg avlese av Malmströms analyse (Malmström 1998:98ff) at det ikke oppstår ER-partier i regioner *uten* en regional arena. Dette

er en observasjon som møter motbør konfrontert med vår diakrone analyse. Det skotske tilfellet er igjen nærliggende å trekke frem. Det forekommer oss åpenbart at den regionale arena i Skottland, det vil si det skotske parlamentet som ble opprettet etter folkeavstemningen våren 1997, var et resultat av det skotske ER-partiets (SNP) virksomhet snarere enn omvendt. Dette er et eklatant eksempel på at neglisjeringen av tidsrekkefølge fører til en motsatt årsaksretning. Vår analyse viser at det samme fenomenet gjør seg gjeldende blant annet for Sardinia, Trentino-Alto Adige, Val d'Aosta, Baskerland, Andalusia, Katalonia, Nord-Irland og de finske regionene der Svenska Folkpartiet stiller til valg. I alle disse regionene kom etnoregionalistiske partier forut for den regionale arenaen.

Tilsvarende kan man konstatere at Italia hadde en PR-valgordning i den perioden Partito Sardo d'Azione og Südtiroler Volkspartei ble dannet, således kan disse partienes fremvekst ikke tilskrives den blandingsvalgordningen man nå praktiserer, til tross for at dette blir implikasjonene av Malmströms modell. Val d'Aosta er unntaket fra denne regelen ettersom denne regionen i praksis opererer med et *first-past-the-post*-system ved nasjonale valg, ettersom regionen bare returnerer én representant til Camera dei Deputati (Bartolini 2002:5).³¹ Også kodingen av de spanske regionene innebærer en betydelig modifikasjon dersom vi tar høyde for tidsrekkefølgen.

Hva gjelder regionale økonomiske styrkeforhold, synes det ut fra egne data og annen litteratur noe feilaktig å utgå fra at disse har vært stabile over lang tid i alle de systemene som analyseres her. Økonomiske data på regionalt nivå lar seg vanskelig fremskaffe for perioden før 1950, og for de sent ankomne EU-medlemsland er slike data enda mer utilgjengelige. Våre beregninger baserer seg derfor uunngåelig på en del kvalitative kilder. Heller ikke for denne variabelen kan man konkludere med annet enn at Malmströms data preges av kronologiske feilslutninger. For en rekke av våre analyseenheter vil riktignok den relative økonomiske styrke midt på 90-tallet være representativ også for tilstanden på 70-tallet. Schüle fastslår for eksempel at den økonomiske konvergensen mellom EU-regionene knapt var merkbar i perioden fra 1980-1996 (Schüle 2000:35). Schüle finner en tendens til at målgruppe 1-regionene³² konvergerer noe raskere enn gjennomsnittet, men ikke nok til at det diskrediterer

---

³¹ Også Molise har i praksis bare flertallsvalg i Italia, om enn på to ulike nivåer, ettersom regionen bare har ett mandat til disposisjon for de såkalte PR-listene (jfr. Bartolini 2002:5).

³² EUs prioriterte regioner (Objective 1), som mottar mesteparten av den strukturelle støtten som ytes til medlemslandenes regioner.

Malmströms antagelse om at økonomiske styrkeforhold har vært relativt stabile i et medium perspektiv.

Ser man på empirien i forhold til en del av de tidligste ER-partidannelsene fremkommer det imidlertid noen avvik fra Malmströms matrise. Det er særlig de polycefale statene som viser svingninger og endringer i de regionale styrkeforholdene. Den økonomiske utviklingen i Spania illustrerer dette poenget. Til tross for at Baskerland i dag må finne seg i å være i skyggen av Madrid hva angår regionalt BNP, var situasjonen diametralt motsatt på 1890-tallet da PNV ble etablert. På denne tiden er det blitt anslått at omtrent 30 prosent av den spanske kapitalen var i baskiske hender, mens nesten halvparten av den spanske handelsflåten var eid av baskere³³ (Heiberg 1982:364ff; Grugel 1990:102). Hva angår Spania er det generelt god grunn til å anta at Madrid under Francos regime hadde et betydelig oppsving i forhold til de langt mer industrielt fremskredne regionene i nord/nordøst. Tall fra El Pais (sitert i Moreno 1993:20) gir i hvert fall en indikasjon om dette.

I Belgia opplevde man også en omkalfatring av interne styrkeforhold i løpet av det forrige århundret (De Winter 1998a:28ff; De Winter 1994:27). Flandern var den klart mest tilbakeliggende regionen i mellomkrigstiden, på den tiden da Frontpartij ble stablet på beina, men i løpet av siste halvdel av 1900-tallet ble dette forholdet reversert hovedsakelig på grunn av en alvorlig tilbakegang for den tradisjonelle industrien i Vallonia. Den postindustrielle revolusjon rammet den fransktalende delen av Belgia (med unntak av Brussel) særlig hardt, og ved årtusenskiftet var det markante økonomiske forskjeller mellom de to hovedantagonistene i den belgiske statsdannelsen³⁴.

Vi ser altså at de statene som Rokkan omtalte som polycefale, oppviser en langt lavere grad av stabilitet hva gjelder interne regionale økonomiske styrkeforhold, enn de statene som vi kan karakterisere som monocefale. Tidsseriedata for Danmark og Storbritannia viser at sentrumsregionene har vært nærmest enerådende som økonomiske lokomotiv i de respektive stater, til tross for at en nyere analyse av vekst og konvergens i de danske regionene konkluderer at regionene i den danske periferien er i ferd med å hente inn København

---

³³ Ironisk nok, dersom man ser på motivasjonen bak mange av de nyere ER-partidannelsene, var PNV en reaksjon mot årsaken til nettopp denne voldsomme kapitalakkumulasjonen i det baskiske borgerskapet. PNV var med andre ord opprinnelig et anti-moderniseringsparti (Heiberg 1982:358).

³⁴ Se blant annet Gourevitch for en lignende konklusjon. Gourevitch konkluderer at Belgia gikk fra å være en stat med betydelig kongruens i forholdet mellom politisk og økonomisk lederskap, til å bli en ikke-kongruent sammenslutning, der Flandern etter den 2. verdenskrig overtok det "økonomiske lederskapet" (Gourevitch 1979:306)

forsprang, i tråd med den såkalte catch-up-hypotesen innenfor økonomisk teori³⁵ (Dilling-Hansen, Rask Petersen og Smith 1994:76).

I Storbritannia ser man et noe annet utviklingsforløp, selv om vi opplever at regionale data er vanskelig å fremskaffe for tiden før 1950. Ved hjelp av en del sekundære kilder, kan vi imidlertid fastslå at både Skottland og Wales var relativt tilbakeliggende regioner også i den perioden da SNP og Plaid Cymru ble etablert³⁶.

Italia fremviser heller ikke dramatiske endringer i den interne økonomiske strukturen. Selv ikke om vi opererer med et tidsperspektiv på over 100 år. Esposto viser for eksempel at de regionale styrkeforholdene vi finner i dagens Italia i hvert fall kan spores tilbake til 1880-tallet (Esposto 1992:361). Dersom vi ser på den italienske økonomien etter det som er blitt betegnet som den Gerschenkronianske kjempespurt, den industrielle mobilisering fra 1886 til 1908, ser vi for eksempel at det Sardinske Handlingspartiet ble etablert i en kontekst av økonomisk tilbakeliggighet. En retropolering av Molles estimat for de italienske regionene fra 1950 til 1970 viser at det motsatte var tilfellet for de etnoregionalistiske partidannelsene i Nord-Italia. Val d'Aosta og Trentino Alto-Adige var begge komparativt mer økonomisk velstående regioner enn det politiske sentrum, Lazio, da UV og SVP ble opprettet (Molle et al. 1980).

3.2.2 Region som analyseenhet

Vi har allerede poengtert at litteraturen om ER-partier synes å være samstemt i oppfatningen av at studiene av henholdsvis ER-partienes fremvekst og framgang krever ulike analytiske fokus. Likeledes er det en rådende oppfatning at disse to problemstillingene er nært knyttet sammen. Hugs postulat om at "...these two questions are obviously related, since the success

---

³⁵ Det er interessant i denne forbindelse å konstatere at konvergensen synes mest fullkommen i forhold til regionene i periferien (les: Jylland). København-området forsprang synes å ha stabilisert seg, for øvrig også i tråd med catch-up-teoriens hypotese om at veksten i imitator-regionene vil avta etter hvert som avstanden til sentrum minker. I motsetning til den utviklingen vi så i Belgia i det forrige århundret, predikerer Dilling-Hansen og hans medforfattere at det er svært liten sannsynlighet for at noen av amtene i periferien vil overta sentrumsregionens rolle i den danske økonomien (Dilling-Hansen et al. 1994:76).

³⁶ Se Deane (1953) for et forsøk på å avdekke regionale forskjeller i 1948, Hunt (1986) for en analyse av regionale lønnsforskjeller i Storbritannia ved slutten av 1800-tallet, og Hechter (1975:294) for et estimat for Skottlands relative økonomiske posisjon i Storbritannia i mellomkrigstiden.

of a new party is dependent on its prior emergence.” (Hug 2001:65), er således typisk for genren. Samtidig som Hug erkjenner at:

...given the intimate link between the emergence and success of new parties, the latter cannot be studied without taking into consideration the factors explaining the formation of a new party. (Ibid. s. 68),

konkluderer han også at de ulike studiene fordrer ulike observasjonsenheter. For sin egen del løser han dette problemet ved å flytte fokus fra nasjonale valg (fremvekst) til politiske partier (fremgang/styrke). Malmström beveger seg fra regioner (fremvekst) til politiske partier (fremgang), en intuitiv løsning for studenter av ER-partier og en aveny også vi søker å begi oss inn i. Det betyr imidlertid ikke at det ikke finnes alternative strategier.

Vi har i foregående kapitler indirekte antydnet at den optimale observasjonsenheten for studiet av fremvekst av regionale partier, er regionale kontekstkonfigurasjoner heller enn regioner i vår (og Malmströms) mer statiske forstand. I vårt analyseopplegg er det, som tidligere nevnt, et 1:1 forhold mellom region og antall enheter. Det betyr at hver region er representert kun en gang i utvalget, selv om vi i foregående kapittel argumenterte for at regionens kontekstkonfigurasjon i et diakront perspektiv for en rekke regioner vil kunne gå i retning av et 1:M³⁷ forhold mellom region og enheter. La oss illustrere vårt poeng gjennom å bruke Flandern som eksempel³⁸. Figuren under viser at Flandern på 1900-tallet hadde tre ulike kontekstuelle konfigurasjoner, dersom vi tar utgangspunkt i de variablene som vi har redegjort for i foregående kapitler. Fram til 60-tallet kan vi karakterisere regionen som en økonomisk og kulturell periferi. På 60-tallet skjer det så et dramatisk rollebytte, der territoriet overtar status som lokomotiv for den belgiske økonomiske fremdriften³⁹, noe som få år senere suppleres med provisjoner for regional kulturell autonomi og startskuddet for en spektakulær transformasjon av den belgiske stat, fra å være en unitær, franskmmodellert statskonstruksjon til å ta steget inn i føderasjonenes eksklusive selskap i 1993. Nyvunnet flamsk økonomisk hegemoni midt på 60-tallet etterfølges med andre ord av en regional arena i 1980⁴⁰.

---

³⁷ 1:M kan leses som en 'en-til-mange'-relasjon.

³⁸ Flanderns økonomi vil bli relatert til Vallonia, selv om Brussel er Belgias hovedstadsregion. Dette er et grep vi tar med utgangspunkt i Belgias noe spesielle sentrum-periferi-struktur. De to prinsipale aktørene i den belgiske maktkampen er de fransktalende vallonerne i sørøst og de flamsktalende flandere i nordvest, og etnoregionalistisk politikk i dette landet må ses i lys av denne 'tvekampen'. Se for eksempel Frogner et al. (1982:253ff) for en diskusjon av Brüssels rolle som Belgias sentrum.

³⁹ Se for eksempel van Houten 2000b:13.

⁴⁰ Regionaliseringen av Belgia er imidlertid ikke bare fremskyndet av flamske interessenter. Van Houten fastslår for eksempel at den vallonske befolkningens krav om desentralisering av økonomiske kompetanser på 60-tallet,

Vårt poeng her er å kaste lys over de strategiske valg vi har gjort i denne oppgaven, nemlig å fokusere på regional kontekstuell konfigurasjon *umiddelbart forut* for ER-partidannelse. I de regionene der ER-partidannelser ikke har funnet sted, har vi simpelthen kodet regionene i overensstemmelse med nåværende kontekstuell konfigurasjon. Man kan således si at analysens utforming diskriminerer muligheten for å kunne trekke substansielle konklusjoner om hvilke regionale kontekster som *ikke* virker stimulerende for ER-partidannelser.

Dette problemet har også en annen side, noe som tydelig fremkommer hos blant andre Malmström. Gjennom en statisk kontekstanalyse utelukker man implisitt, i de regionene som har flere ER-partier, at kontekst har betydning for den senere fremgang for de gjeldende partier. Dette fordi regionen kun representeres gjennom én kontekstkonfigurasjon og således fungerer som en konstant. Dette problemet er av større betydning for diskusjonen om ER-partienes styrke, som vi vil behandle i senere kapitler.

Tabell 6: Kontekstuell konfigurasjon for Flandern på 1900-tallet.

Periode	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990	2000
Kontekstuell konfigurasjon ⁴¹	1010	1010	1010	1010	1010	1011	1011	1111	1111	1111

Vi har allerede definert ER-partier som tilhørende den politiske periferi, og støtter oss i så henseende mer til Müller-Rommel enn til Malmström. Vi vil derfor ikke følge sistnevnte, som analyserer også hovedstadsregionene i sin avhandling. Vi gjør imidlertid ett unntak. Vi har tidligere i oppgaven presisert det særegne ved det belgiske tilfellet, der Brussel ligger som en enklave i Flandern, og vi finner det derfor plausibelt å innlemme alle de tre belgiske regionene i vår analyse⁴².

for det formål å gjennomføre omstillinger i den akterutseilte vallonske industrien, var en viktig årsak til opprettelsen av regioner i Belgia (ibid. s. 13).

⁴¹ Angir regionens verdier på variablene språk, regional arena, valgordning og økonomi (i den angitte rekkefølge) i henhold til kodingsskjema redegjort for under 3.2.1.

⁴² Se tilsvarende argumentasjon hos Fearon/van Houten 2002:19.

3.2.3 Etnoregionalistisk partidannelse som avhengig variabel

Det synes å være manglende enighet i litteraturen om hvor mange ER-partier som forekommer i den vesteuropeiske partifloraen, noe vi har kommentert mer utførlig tidligere i denne oppgaven. Vi kan bare tilføye at enkelte svært ikke-diskriminerende oversikter opererer med hele 149 ER-bevegelser bare i Spania!⁴³ Vi skal likevel tilføye at populasjonen sjelden favner om de samme statene i de ulike estimatene og således er disse tallene dårlig egnet til sammenligninger. Vi har, som redegjort for over, lagt visse relevanskrav til grunn for vår identifisering av ER-partier, og vår analyse viser at 40 av de analyserte regionene har partier av denne typen. Et par kommentarer kan i så måte være på sin plass uten at neste kapitels begivenheter foregripes.

For det første konstaterer vi at ER-partier er langt mer utbredt i Spania enn det mainstream-litteraturen, som i stor grad fokuserer på katalansk og baskisk nasjonalisme, anerkjenner. Malmström konkluderer at fire av de spanske regionene mangler ER-partier (Malmström 1998:84ff), en konklusjon vi ser oss nødt til å modifisere noe. Som en slags variant av den regel i spansk politikk som Moreno omtaler som "ethnoterritorial mimesis" (Moreno 1998)⁴⁴, har de etnoregionalistiske partidannelsene også spredt seg til de kastiljanske regionene. Av de spanske regionene er det i dag bare Murcia som ikke har fostret et ER-parti. Dersom man stiller strengere relevanskrav for de spanske ER-partiene, vil den naturlige konsekvensen være å utelukke de fem regionene som bebor Monteros og Torcals femte kategori i deres typologi over regionale partisystemer i Spania⁴⁵.

For det andre observerer vi at Bayernpartei, som er det eneste ER-partiet i Bayern, ikke er oppført i Malmströms oversikt⁴⁶. Hun begrunner dette med at partiet ikke har hatt representasjon i Forbundsdagen siden 1957, et argument som således ville ekskludert en rekke

⁴³ Se for eksempel Política21s oversikt på <http://web.jet.es/politica21/>, en oversikt som riktignok opererer med en svært liberal forståelse av partibegrepet generelt, og ER-partibegrepet spesielt.

⁴⁴ Med begrepet 'ethnoterritorial mimesis' viser Moreno til den trinnvise utvikling i Spania der såkalte latecomer-regioner har imitert de historiske nasjonalitetenes krav til sentralmakten. Andalusia var først ut i 1981, og andalusernes vellykkede kampanje skapte en bølge av krav fra regioner som Gourevitch gjerne ville ha karakterisert som 'regioner uten etnisk potensial' (jfr. Gourevitch 1979:305ff). Dette har også fått partipolitiske konsekvenser, med ER-partidannelser også i de regionene som historisk sett har vært sett på som den spanske stats utgangspunkt.

⁴⁵ I Montero/Torcals femte kategori finner vi regionene som ikke har ER-partier som har vunnet mandat ved regionale eller nasjonale valg. I 1990 tilhørte Madrid, Asturias, Castilla-León, Castilla-La Mancha og Murcia denne kategorien (Montero/Torcal 1990:51).

⁴⁶ Malmström drøfter i stedet hvorvidt CSU kan innlemmes i familien av regionale partier eller ikke. Her kan vi bare slutte oss til hennes konklusjon (Malmström 1998:94), og konstaterer dessuten at CSU-leder Edmund Stoiber er CDU/CSUs kanslerkandidat ved parlamentsvalget høsten 2002. Mandt (1996), derimot, behandler CSU som et regionalt parti på linje med SNP og Lega Nord.

av de andre partiene hun inkluderer i sitt utvalg (ikke minst de fryske nasjonalistene i FNP, som heller ikke har opplevd nevneverdige nasjonale valgfremganger). Denne kontradiksjonen kaster lys over et viktig strategisk valg i vår oppgave. Vi har valgt å stille mindre strenge relevanskrav for ER-partier i den delen av oppgaven som anvender regioner som analyseenhet. I denne delen av oppgaven er vi primært interessert i hvilke regioner vi finner ER-partier. Noen av de partiene vi identifiserer i denne delen av vår analyse, vil vi ekskludere fra analysen av årsaker til ER-partiers styrke med utgangspunkt i kriterier vi vil komme inn på senere.

Avslutningsvis har divergerende begrepsoppfatninger gjort at vi har ekskludert enkelte partier, som i andre analyser gjerne ville vært innlemmet i populasjonen av etnoregionalistiske partier. For å eksemplifisere kan vi trekke frem to av partiene som har operert i begrepets periferi.

For det første har vi Lega Nord, et parti som er utførlig drøftet i foregående kapittel⁴⁷.

For det andre har vi det svenske Skånepartiet, som tilsynelatende kan fremstå som en etnoregionalistisk formasjon. Ser man nærmere på dette partiet, som vekket svensk offentlighets interesse da det ved kommunevalgene i 1985 bidro til å bryte 66 års sammenhengende sosialdemokratisk styre i Malmö, finner man klare likhetstrekk med de protestpartiene som i Danmark og Norge gikk under navnet Fremskrittspartiet. Peterson, Stigendal og Fryklund (1988) viser hvordan Carl P. Herslow, partiets primus motor, primært søkte å etablere en nasjonal bevegelse mot det som ble oppfattet som overregulering av ytringsfriheten, markedet og valgfriheten (ibid. s. 77ff). Skånepartiet var riktignok i sin tidlige fase (da det gikk under navnet Skånerörelsen) for et autonomt Skåne (ibid. s. 85), men da Herslow på slutten av 70-tallet brøt ut og dannet sin egen organisasjon (Skånepartiet), må denne ses på som en regionalisering av en nasjonal frihetskampanje. Fryklund og Peterson (1981) omtaler også Skånepartiet som et høyreliberalt protestparti i sitt arbeid om populisme og protestpartier i Norden.

---

⁴⁷ Se i tillegg Gourevitch (1979:305ff) for et foregripende perspektiv på Lega Nord. Her redegjør han for sitt begrepsapparat ved å påpeke at "...if there is no 'ethnic potential' in the region, even noncongruence of this type will not produce ethnically based politics, though it may produce regional politics." Dersom dette relateres til hans påstand om at Lombardia ikke har etnisk potensial, følger det at også Gourevitch vil avstå fra å karakterisere Lega Nord som et etnoregionalistisk parti.

3.2.4 Metodiske merknader

I sitt dialektiske metodeskrift *The Comparative Method*, påtar Charles Ragin seg rollen som brobygger mellom de case- og variabelorienterte tradisjonene. Ragins syntese er den boolske metode, en tilnærming som både håndterer multippel konjunktorell kausalitet, samtidig som den arresterer en del av svakhetene ved de rendyrkede case- eller variabelorienterte metodene. Ragins metodiske synspunkter tør være kjent, hans ovennevnte bok har allerede status som standardverk innenfor sin genre, og vi skal derfor rette oppmerksomheten mot en del av de forutsetningene som hans ideer bygger på.

King, Keohane og Verba (1994) har for eksempel kritisert Ragin for å ha et for deterministisk verdenssyn i den forstand at han ikke skiller mellom systematiske og ikke-systematiske komponenter ved observasjoner. Den boolske, eller komparative, metode produserer forklaringer som i følge Ragin ikke er basert på sannsynlighetsberegninger, ettersom alle tilfeller av et fenomen utforskes og redegjøres for, om mulig (Ragin 1989:15). Ragins manglende sensitivitet overfor relativ frekvens, det er de ulike årsakskombinasjonene som er sentrale, gjør at det er riktig å si at han frontkolliderer med King, Keohane og Verba som har en mer vitenskapsteoretisk forankring.

Dette forhold gjenspeiles også i den boolske metodes fokus på dikotome variabler. Etter vår mening må Ragins metode vurderes i forhold til hvor egnet variabler er til å la seg konvertere til et boolsk format. Som både King et al. (1994) og Hug (2001) presiserer, er det ikke alle fenomener som lar seg tilpasse et slikt skjema.

Hug har sluttet seg til Kings kritikk og viser blant annet til Müller-Rommels boolske analyse av grønne partier i Vest Europa (Müller-Rommel 1993:194ff), en analyse som ironisk nok ikke tilfredsstillende de krav som Ragin setter opp i *The Comparative Method*.

King, Keohane og Verba konstaterer at "fixing data problems by collecting new and better data is almost always an improvement on trying to use existing, flawed data in better ways." (King/Keohane/Verba 1994:27).

Forfatterne antyder altså at en forbedring av datas validitet er å foretrekke framfor å anvende mer avanserte metoder på eksisterende, men mangelfulle, data. Vi har i det foregående søkt å demonstrere, særlig med utgangspunkt i Malmströms avhandling om

regionen, makten og herligheten, at forbedring av datas validitet og en mer datatilpasset metode også bør søkes kombinert.

3.2.5 Funn

Vi har i vår analyse anvendt en betaversjon av fs/QCA 0.963, et analyseverktøy for kvalitativ sammenliknende analyse. Likeledes bygger vårt analysemodus på Quine-McCluskeys algoritmer for funksjonsreduksjon. Vi henviser til appendiks 1 for full datamatrikse og utvidet sannhetstabell.

Tabell 7: Sannhetstabell for sammenhengen ERPARTY = LANGUAGE + REGARENA + ELESYS + ECONOMY.

<i>Betingelser</i>				<i>Antall tilfeller totalt:</i>	<i>Antall tilfeller med ER-partidannelse:</i>
<i>Språk</i>	<i>Regional arena</i>	<i>Valg-system</i>	<i>Økonomi</i>		
0	0	0	0	9	3
0	0	0	1	0	0
0	0	1	0	8	2
0	0	1	1	0	0
0	1	0	0	16	0
0	1	0	1	4	1
0	1	1	0	58	5
0	1	1	1	11	1
1	0	0	0	5	5
1	0	0	1	2	2
1	0	1	0	14	8
1	0	1	1	4	4
1	1	0	0	12	0
1	1	0	1	1	0
1	1	1	0	10	6
1	1	1	1	2	2
				N=156	

Vi identifiserer ER-partier i 40 av de 156 regionene som inngår i analysen. Enkelte regioner har flere ER-partier (Nord Irland, Katalonia, m. fl.), mens enkelte ER-partier er representert i flere regioner (Svenska Folkpartiet, Union Démocratique Bretonne, m. fl., jfr. 2.1.4).

Generelt kan man si at de sistnevnte partier har oppstått i stater der desentraliseringen ikke har tatt mål av seg å etablere et sammenfall mellom ”membership space” og ”geographical

space”⁴⁸. I Finland har for eksempel regionale reformer hatt den effekt å plassere Svenska Folkpartiets velgerskare, som er relativt geografisk konsentrert⁴⁹, i vidt forskjellige regioner.

3.2.5.1 Regioner med ER-partidannelse

Vi ser av sannhetstabellen (Tabell 7) at en rekke årsakskonfigurasjoner gir kontradikterende utfall hva angår fremveksten av ER-partier. Vi skal ikke hengi oss til en grundigere analyse av de enhetene som inngår i disse konfigurasjonene med sikte på å vurdere andre variabler som kan bidra til å skape et mer konsistent utfall. Dette ville vært en naturlig strategi dersom det utelukkende var oppgavens mål å forklare fremvekst av ER-partier. Noen tilføyelser er dog på sin plass.

Det er særlig to av årsakskonfigurasjonene som er kontradikterende. I de regioner som kjennetegnes av forekomst av et distinkt språk, fravær av regional arena, proporsjonalt valgsystem og relativt tilbakeliggende økonomi (LANGUAGE regarena ELESYS economy⁵⁰), er det ingen klar tendens med tanke på dannelsen av ER-partier. Det samme er tilfellet i de regionene der *både* et distinkt språk og en regional arena forekommer i kombinasjon med et proporsjonalt valgsystem og en relativt tilbakeliggende økonomi. Dersom vi analyserer de årsakskonfigurasjonene som ikke viser til en entydig eller klar tendens, får vi følgende skjema:

$$C^{51} = \text{LANGUAGE regarena ELESYS economy} + \text{LANGUAGE REGARENA ELESYS economy}$$
$$\Leftrightarrow C = \text{LANGUAGE ELESYS economy}$$

---

⁴⁸ Vi gir disse begrepene et noe annet innhold enn hva tilfellet er hos Rokkan og Urwin (1982:8). Vi vil komme nærmere inn på dette i neste kapittel.

⁴⁹ Se for eksempel *Svenskt i Finland* (<http://www.folktinget.fi/svenskt/svefi.pdf>), utgitt av Svenska Finlands folkting, eller Sundberg (1985).

⁵⁰ Dataene er av praktiske grunner kodet på engelsk (LANGUAGE=Språk; REGARENA=Regional arena; ELESYS=Valgsystem; ECONOMY=Økonomi). Store bokstaver innebærer at betingelsen er til stede (LANGUAGE betyr således at et distinkt språk i regionen forekommer, mens language markerer at regionen ikke kan skilte med et distinkt språk. Se for øvrig under 3.2.1.

⁵¹ C = Kontradikterende konfigurasjoner.

Vi genererer denne likningen ved å etablere primærimplikantene for de årsakssammenstillinger hvis utfallsverdi er tvetydig. Det siste uttrykket impliserer det første. Det likningen således indikerer, er at LANGUAGE regarena ELESYS economy og LANGUAGE REGARENA ELESYS economy er underkategorier av LANGUAGE ELESYS economy. Vi ser at utfallskontradiksjonene er knyttet til nettopp disse to konfigurasjonene, som kun divergerer på variabelen 'regarena'. Ettersom resultatet er kontradikterende utfallsverdi uavhengig av om det forekommer en regional arena i denne regionskonfigurasjonen eller ikke, kan vi redusere det boolske uttrykket tilsvarende.

De konklusjonene vi kan trekke av denne analysen, er at sammenhengen mellom kontekst og ER-partidannelse er tvetydig i regioner som kjennetegnes ved et distinkt språk, et proporsjonalt valgsystem og en relativt tilbakeliggende økonomi. I alle andre typer regioner har ER-partier enten en klar tendens til å forekomme eller ikke forekomme⁵².

Her er vi dog primært interessert i å etablere karakteristika ved regioner hvor ER-partier *har* oppstått. Vi har allerede redegjort for hvorfor vår modell er mindre egnet til å fastslå hvilke regioner ER-partier *ikke* oppstår i.

Med kontradiksjoner i halvparten av de seksten logiske konfigurasjonene⁵³ i vårt datamaterial, står vi overfor ulike metodiske strategivalg. En *inkludiv* strategi innebærer at man innlemmer alle konfigurasjoner som empirisk kan relateres til dannelsen av et ER-parti, uten å ta hensyn til frekvensfordelingen innenfor konfigurasjonene. Vi får da en redusert sannhetstabell som vist i Tabell 8:

Tabell 8: Inkludiv kausalmodell.

```

Minimized Truth Table #1 (inkludiv
konfigurasjonsutvelgelse)
  File: F:/QCA/modifiedmalmstrom
  Model: ERPARTY = LANGUAGE + ELESYS + ECONOMY +
REGARENA
  Outputs Minimized: 1C (/Utvetydige 1-
utfallskonfigurasjoner + samtlige kontradikterende
konfigurasjoner)
  Method: Quine-McCluskey (Minimal)

```

---

⁵² I de andre kontradikterende konfigurasjonene er det enten en tendens til partidannelse eller ikke en tendens til partidannelse. Disse konfigurasjonene kodes da enten 1 (ER-partier) eller 0 (ikke ER-partier). Se for øvrig Ragin (1989:113).

⁵³ To av konfigurasjonene har intet empirisk motsvar i vårt datasett, de finnes kun som logiske muligheter. Det gjelder konfigurasjonene language regarena elesys ECONOMY og language regarena ELESYS ECONOMY

ELESYS REGARENA +
 LANGUAGE regarena +
 economy regarena +
 language ECONOMY REGARENA

Problemet med denne analysen, er at en rekke av de regionskonfigurasjonene som inngår i den, ikke typisk 'produserer' ER-partier. Det fremgår av sannhetstabellen for hele datasettet hvilke konfigurasjoner vi primært har i tankene. Skottland (SNP), Andalucia (Partido Andalucista) og South West (Mebyon Kernow) i UK er for eksempel unntakene som bekrefter regelen om at ER-partier ikke har gode vekstvilkår i regioner med konfigurasjonen language regarena elesys economy. Likeledes avviker Bayern og Vallonia fra det mønster at ER-partier ikke oppstår i regioner hvis kontekst kan sammenfattes som language regarena ELESYS economy. Videre fremstår La Rioja (Partido Riojano) som et enkeltstående unntak fra tendensen til at såkalte language REGARENA ELESYS ECONOMY regioner ikke fostrer partier for territorielt og kulturelt forsvar. Det samme gjelder for øvrig for de spanske regionene Castilla y Leon, Castilla-la Mancha, Canarias, Cantabria og Extremadura med hensyn til regioner av typen language REGARENA ELESYS economy. De regionale avvikerne er oppsummert i Tabell 9.

Tabell 9: Regionale avvikere.

<i>Betingelser</i>				<i>Antall tilfeller totalt:</i>	<i>Antall tilfeller med ER-partidannelse (1-utfall):</i>	<i>Avvikende region(er):</i>
<i>Språk</i>	<i>Regional arena</i>	<i>Valg-system</i>	<i>Økonomi</i>			
0	0	0	0	9	3	South West (UK), Skottland, Andalucia
0	0	1	0	8	2	Vallonia, Bayern
0	1	0	1	4	1	Emilia-Romagna
0	1	1	0	59	5	Castilla y Leon, Castilla-la Mancha, Canarias, Cantabria, Extremadura
0	1	1	1	11	1	La Rioja

Uten å foregripe neste kapittel kan vi slå fast at det i nesten samtlige tilfeller, med unntak for Skottland, Vallonia og Canarias, dreier seg om regioner hvor ER-partiene innehar en svært perifer rolle i det regionale, for ikke å si nasjonale, politiske systemet.

Foregående passasje bringer oss over på en mer *restriktiv* analysemodell, der strategien er å trekke ut de regionene som kan karakteriseres som uteliggere innenfor de ulike konfigurasjonene. Det betyr at vi utelukker en bestemt konfigurasjon fra analysen av de årsaker som fører til ER-partidannelse dersom andelen 1-utfall utgjør en for liten andel av de totale utfall innenfor konfigurasjonen. Vi har valgt å stille et krav om en minimumsandel på 0.26 for at konfigurasjoner med 1-utfall skal tas med i analysen av årsaker til fremvekst av ER-partier. Det følger av dette at de årsakskonfigurasjonene som er listet i Tabell 9 således ikke vil bli vektlagt i denne mer restriktive tilnærmingen. Primærimplikantene for denne analysemodellen fremgår av Tabell 10:

Tabell 10: Restriktiv kausalmodell.

```

Minimized Truth Table #2 (restriktiv
konfigurasjonsutvelgelse)
  File: F:/QCA/modifiedmalmstrom
  Model: ERPARTY = LANGUAGE + ELESYS + ECONOMY +
REGARENA
  Outputs Minimized: 1C (Utvetydige 1-
utfallskonfigurasjoner + tvetydige kontradikerende
konfigurasjoner)
  Method: Quine-McCluskey (Minimal)

  LANGUAGE regarena +
  LANGUAGE ELESYS

```

I henhold til disse kan vi slå fast at ER-partier oppstår i regioner der et distinkt språk enten er knyttet til fravær av en regional arena eller tilstedeværelsen av et proporsjonalt valgsystem. Dersom vi faktorerer uttrykket fremkommer det enda tydeligere at språk er en nødvendig årsak i denne kausalsammenhengen.:

$$\text{ERPARTY} = \text{LANGUAGE regarena} + \text{LANGUAGE ELESYS} \Leftrightarrow$$

$$\text{ERPARTY} = \text{LANGUAGE} (\text{regarena} + \text{ELESYS})$$

Denne setningen må selvsagt modifiseres med tanke på de regionene innenfor konfigurasjonene LANGUAGE regarena ELESYS economy og LANGUAGE

REGARENA ELESYS economy som ikke gir 1-utfall på avhengig variabel. Disse tilfellene er oppsummert i Tabell 11:

Tabell 11: 0-utfall i kontradikterende konfigurasjoner.

<i>Betingelser</i>				<i>Antall tilfeller totalt:</i>	<i>Antall tilfeller med ER-partidannelse (1-utfall):</i>	<i>Regioner uten ER-partidannelse:</i>
<i>Språk</i>	<i>Regional arena</i>	<i>Valg-system</i>	<i>Økonomi</i>			
1	0	1	0	14	8	Kentriki Ellada, South West (Irland), South East (Irland), Mid West (Irland), West (Irland), Northwest Donegal (Irland)
1	1	1	0	10	6	Norrbotnen, Burgenland, Brandenburg, Sachsen.

Vi ser av denne oversikten at unntakene fra likningen $ERPARTY = LANGUAGE$ (regarena + ELESYS) finnes i Hellas, Irland, Tyskland og Østerrike. Burgenland er et særlig interessant tilfelle, ettersom man kunne forvente at denne regionen fulgte samme mønster som Kärnten lenger vest. Mens Kärnten har en betydelig slovensk minoritet, som primært samler seg rundt Enotna Lista (Enhetslisten), har Burgenland-kroatene ingen tilsvarende partigruppering å støtte seg til. I stedet synes Gradišćansko-hrvatski Centar, det Burgenlandske-kroatiske sentrum, å fylle samme funksjon for kroatene som Enotna Lista for slovenerne i Kärnten. Denne organisasjonen kan imidlertid ikke karakteriseres som et politisk parti.

De sorbiske minoritetene i Sachsen og Brandenburg har heller ikke samlet seg rundt et ER-parti, noe som muligens kan forklares med den spesielle posisjonen de forhenværende DDR-regionene innehar i dagens Tyskland. Som flere observatører allerede har bemerket, synes regional protest i det østlige Tyskland eksklusivt å være kanalisert gjennom PDS⁵⁴. Haugh konkluderer for eksempel at:

⁵⁴ Uten at det, som vi har bemerket tidligere, gjør at partiet nødvendigvis lar seg klassifisere som et regionalistisk parti.

The effects of having lived under state-socialism, as well as having experienced the difficult transition from socialism to capitalism have prompted easterners to re-identify with both eastern Germany and with other eastern Germans...An eastern German *Trotzidentität* has found expression at the ballot box, as the PDS has cemented itself as the increasingly acceptable face of eastern German regionalism. (Haugh 2000:144)

I denne sammenheng er det også verdt å merke seg at PDS' valgfremganger i Sachsen, en delstat partiet tradisjonelt har hatt et dårlig grep om, bedret seg betydelig utover 90-tallet (ibid. s. 125ff).

En *eksklusiv* analysetilnærming vil kun innlemme de konfigurasjonene som har *strengt* entydige utfall. Det betyr at alle kontradikerende konfigurasjoner utelukkes fra analysen, selv om disse konfigurasjonene skulle vise en klar tendens mot 1-utfall på uavhengig variabel. De fire årsakskonfigurasjonene som tilfredsstillere relevanskravene til denne analysetilnærmingen er oppsummert i Tabell 12:

Tabell 12: Utvetydige 1-utfallskonfigurasjoner.

<i>Betingelser</i>				<i>Antall tilfeller totalt:</i>	<i>Antall tilfeller med ER-partidannelse (1-utfall):</i>	<i>Regioner:</i>
<i>Språk</i>	<i>Regional arena</i>	<i>Valg-system</i>	<i>Økonomi</i>			
1	0	0	0	5	5	Friuli-Venezia Giulia, Nord Irland, Wales, Pays la Loire, Bretagne.
1	0	0	1	2	2	Baskerland, Katalonia.
1	0	1	1	4	4	Brüssel, Trentino-Alto Adige, Val d'Aosta, Etelä-Suomi.
1	1	1	1	2	2	Navarra, Balearene.

Som vi ser av denne analysen, og som man også vil kunne lese ut av sannhetstabellen, er resultatet av denne mer ekskluderende konfigurasjonsutvelgelsen at vi sitter igjen med to

subsett av den foregående, såkalte restriktive, analysen. Konklusjonen er at ER-partier utvetydig forekommer i regioner der det foreligger et distinkt språk koplet med enten fravær av en regional arena samt flertallsvalgssystem eller et proporsjonalt valgssystem og en relativt fremskreden økonomi⁵⁵. $ERPARTY = LANGUAGE (regarena\ elesys + ELESYS\ ECONOMY)$ er en spesifisering, eller en kausal underkategori om man vil, av $ERPARTY = LANGUAGE (regarena + ELESYS)$ som var kausalsammenhengen i den restriktive modellen. Et distinkt regionalt språk forblir således en nøkkelfaktor når man skal forklare fremvekst av regionale partier, og er i vår modell en nødvendig årsaksbetingelse.

Samtidig konkluderer vi at vår problemstilling best kan analyseres via en dialog mellom den restriktive og den eksklusive tilnærmingen, ikke minst med tanke på at den restriktive modellen fanger opp en del viktige nyanser i materialet.

Tabell 13: Eksklusiv kausalmodell.

```

Minimized Truth Table #3 (eksklusiv
konfigurasjonsutvelgelse)
  File: F:/QCA/modifiedmalmstrom
  Model: ERPARTY = LANGUAGE + ELESYS + ECONOMY +
REGARENA
  Outputs Minimized: 1 (Utvetydige 1-
utfallskonfigurasjoner)
  Method: Quine-McCluskey (Minimal)

LANGUAGE regarena elesys +
LANGUAGE ELESYS ECONOMY

```

Hvilke slutninger kan man så trekke fra disse funnene i forhold til den foreliggende litteratur på feltet? Dersom vi relaterer funnene til Malmströms avhandling finner vi både fellestrekk og divergens. Malmström konkluderer at et distinkt språk er nærmest for en tilstrekkelig faktor å regne hva gjelder forekomsten av ER-partier (Malmström 1998:102). Våre resultater viser at dette er en alt for bastant slutning. Dersom vi tar utgangspunkt i vår restriktive analysemodell, har vi teoretisk belegg for å si at språk er en nødvendig men ikke tilstrekkelig årsak i den kausalsammenhengen vi har undersøkt. Det betyr, igjen med de forbehold som er implisitt i vår restriktive analysemodell, at et distinkt, regionalt språk, er en nødvendig betingelse for

---

⁵⁵ Dette minner om den konklusjonen van Houten trekker fra sin undersøkelse av 83 regioner i EU. Vi presiserer imidlertid at van Houtens avhengige variabel, "regional assertiveness", ikke er operasjonalisert som fremvekst av ER-partier (van Houten 2000b:23).

fremvekst av ER-partier. Våre variabler kan plasseres slik i en krysstabulering av årsakskategorier:

Tabell 14: Årsakshierarkisk fremstilling (restriktiv analysemodell).

		Nødvendig årsak	
		Ja	Nei
Tilstrekkelig årsak	Ja		
	Nei	Språk	Regional arena Økonomi Valgsystem

Betydningen av en regional arena, betones sterkt av Malmström. For henne synes tilstedeværelsen av en slik institusjonell plattform å være et

...nödvändigt villkor för partibildning. Inget regionalt parti har bildats i länder där en sådan saknas. Kanske kan man se förekomst av regional arena som ett sätt att tillåta regionala rörelser eller regionala politiska uttryck av olika slag att finnas i viss utsträckning. (Ibid. s. 103)

Denne konklusjonen illustrerer konsekvensene av de kronologiske feilslutningene som forekommer i *Regionen, makten og hårligheten*. Vår analyse viser for eksempel at over halvparten av de regionene som har opplevd ER-partidannelser, manglet en regional arena da ER-partiet ble etablert. En del av disse regionene har vi redegjort for under 3.2.1.4.2. Malmström omtaler regional arena som et nødvendig vilkår for partidannelse, mens det skulle fremgå av vår krysstabulering over, at regional arena er verken tilstrekkelig eller nødvendig i denne kausalsammenhengen.

Malmström stiller spørsmålsteget ved Rokkans og Lipsets fokus på økonomisk uavhengighet som viktig mobiliseringskriterium for ER-partier. Hun poengterer at økonomisk tilbakeliggende regioner har en like stor tendens til å fostre ER-partier som regioner med relativt sterk økonomi, særlig hvis disse regionene besitter et distinkt språk. Dette er et funn som bare har delvis støtte i vårt material. Det kan synes som om denne observasjonen kun er riktig dersom man også tar høyde for at disse regionene mangler en regional arena, hvilket

direkte kontradikterer Malmströms egne konklusjoner. Vi må derfor omformulere dette til at ER-partier ofte oppstår i økonomisk avhengige regioner, som samtidig er institusjonelt depriverte (les: mangler en regional arena), og som kan skilte med et distinkt språk. Vi ser altså at den boolske analysen avdekker nyanser som ikke fremkommer i Malmströms bivariate oppstillinger.

Hva sier disse funnene oss i forhold til hovedantagelsene i de hovedretninger innenfor ER-litteraturen som vi har omtalt tidligere? I Tabell 15 har vi forsøkt å oppsummere vår diskusjon i seksjon 3.1:

Tabell 15: Idealtypisk fremstilling av tre modeller for etnisk mobilisering.

		Variabler			
		Språk	Reg. arena	Valgsystem	Økonomi
Perspektiv	<i>Etnisk-reaktiv</i>	1	1	1	0
	<i>Utvikling</i>	1	0	0	1
	<i>Konkurransen</i>	1	1	1	1

Det kan innvendes mot denne oversikten at den utgjør en forenkling av disse perspektivene. Ikke alle variablene er like sentrale i de ulike modellene, og vår koding er således basert på fortolkninger av litteraturen. Samtidig finnes det retninger *innenfor* hvert perspektiv som betoner de ulike variablene på ulike, ofte divergerende måter. Dette utgjør et viktig bakteppe for de følgende betraktninger.

Utviklingsperspektivets idealkonfigurasjon⁵⁶ har kun to empiriske paralleller i vårt material. Katalonia og Baskerland er begge perfekte illustrasjoner til Rokkans og Lipsets hypotese om dannelsen av partier for territorielt forsvar. Utviklingsperspektivet er også det eneste som betoner betydningen av minimal kontakt med sentrum for etableringen av denne partitypen, en betraktning som til en viss grad støttes av våre funn. Malmströms kritikk av at økonomisk

⁵⁶ I den følgende diskusjon er det en sentral forutsetning at regional arena og valgsystem er presise mål for politisk kontakt.

uavhengighet vektlegges for mye i denne tilnærmingen er imidlertid fortsatt gyldig etter å ha blitt konfrontert med våre tall. Det kan tillegges at det ikke foreligger eksempler på regioner som tangerer utviklingsperspektivets kontekstspesifikasjoner som *ikke* har opplevd dannelsen av et ER-parti. Vi har med andre ord ikke klart å identifisere eksempler som direkte falsifiserer Rokkans og Lipsets teori, selv om vi her må tilføye at perspektivets manglende evne til å fange opp et stort antall partidannelser er en svakhet *per se*. Vi tar her det forbehold at Rokkan og Lipset ikke primært tenker i årsakskonfigurasjoner, men snarere diskuterer tre ulike, atskilte situasjoner som alle på sin måte forutsettes å tilrettelegge for ER-partidannelser. Når vi likevel omtaler LANGUAGE regarena elesys ECONOMY som en idealkonfigurasjon i Rokkans perspektiv, skyldes det ikke minst at Rokkan selv fant det "...mest sannsynlig at føderalistiske, autonomistiske og separatistiske bevegelser og partier forekommer der slike betingelser følger tett etter hverandre; akkumuleres." (Rokkan 1987:319f).

Den etnisk-reaktive tilnærmingens idealkonfigurasjon har ti empiriske motsvar i vår populasjon. Seks av disse regionene har opplevd dannelsen av ER-partier, Kärnten (Enotna Lista), Galicia (Bloque Nacionalista Galego), Principado de Asturias (Partíu Asturianista), Comunidad Valenciana (Unió Valenciana), Aragon (Partido Aragonés) og Friesland (Fryske Nasjonale Partij). Like interessant er det at fire regioner under tilsvarende strukturelle betingelser ikke har opplevd etablering av ER-partier. Disse regionene er opplistet i Tabell 11. Vi har allerede antydnet at tre av disse fire regionene kan sies ha sine regionale interesser representerte av organisasjoner og partier som må sies å ligge utenfor definisjonsområdet for vårt begrep om ER-partier. Når det gjelder Tornedalsfennene i Norrbotten forholder det seg noe annerledes. Tornedalens interesser som sådan kan sies å være kanalisert gjennom det interregionale Tornedalsrådet, som også består av norske og finske medlemskommuner. Dette er således et multietnisk samarbeidsorgan av regionalistisk snarere enn etnoregionalistisk karakter⁵⁷. Det er også en kjensgjerning at tornedalsfennene i Norrbotten i stor grad etterstreber svenskhet og til en viss grad distanserer seg fra finske kulturelle verdier⁵⁸. Til tross for en del kontradikterende utfall innenfor denne konfigurasjonen, vil vi likevel

---

⁵⁷ Tornedalen har sågar vært et av satsingsobjektene for Interreg II og Interreg III programmene til EU.

⁵⁸ For analyser av Tornedalsfennene se for eksempel Euromosaics gjennomgang: <http://www.uoc.es/euromosaic/web/document/fines/an/i2/i2.html>

konkludere at den etnisk-reaktive tilnærmingen er i stand til å prediktere ER-partidannelser med adekvat presisjon, og den fanger opp flere tilfeller enn de to andre modellene.

Konkurransmodellen, slik vi har definert og forenklet den i Tabell 15 gir, i likhet med utviklingsmodellen, entydige resultater i møtet med empirien. To regioner i vårt utvalg, Navarra og Balearene, kan sies å være empiriske motsvar til den idealtypiske konfigurasjonen innenfor konkurranseperspektivet, og begge kan fremvise ER-partier. Navarra har stort sett den samme partifloraen som man finner i Baskerland, mens *Unió Mallorquina* er det mest fremtredende ER-partiet på Balearene. I likhet med utviklingsperspektivet, foreligger det ikke eksempler på LANGUAGE REGARENA ELESYS ECONOMY regioner som ikke har fostret ER-partier, men konkurranseperspektivet, slik vi har tolket det i denne oppgaven, er likevel upresist i sin spesifisering av betingelser for etnoregionalistisk mobilisering, og fanger opp svært få av ER-partidannelsene.

3.2.5.2 Regioner uten ER-partidannelse

Vi har i tidligere passasjer pekt på noen metodiske grunner til at vårt analyseopplegg ikke er like godt egnet til å belyse årsaker til at ER-partier ikke oppstår. Vi skal likevel kort prøve å belyse denne problemstillingen med utgangspunkt i det foreliggende datamaterialet. Vi har allerede etablert årsaksbetingelsene for fremvekst av ER-partier, og ved å anvende De Morgans lov på resultatene fra vår restriktive modell vil vi komme frem til en likning for 'erparty'⁵⁹:

$$\text{ERPARTY} = \text{LANGUAGE} \quad (\text{regarena} + \text{ELESYS}) \Leftrightarrow$$

$$\text{ERPARTY} = \text{LANGUAGE} \text{ regarena} + \text{LANGUAGE} \text{ ELESYS} \Leftrightarrow$$

$$\text{erparty} = (\text{language} + \text{REGARENA}) (\text{language} + \text{elesys}) \Leftrightarrow$$

---

⁵⁹ Små bokstaver markerer fravær av ER-parti.

erparty⁶⁰ = language + language elesys + REGARENA language +
REGARENA elesys

Ettersom 'language', altså fravær av et distinkt språk er en tilstrekkelig, om enn ikke nødvendig årsak i denne modellen, blir leddene language elesys og REGARENA language overflødige i denne likningen og vi står igjen med følgende setning:

erparty = language + REGARENA elesys

Med de forbehold vi altså allerede har tatt, kan vi altså si at fravær av et distinkt språk vil være en tilstrekkelig, men ikke nødvendig, årsak til at ER-partier ikke dannes. I tillegg har ER-partier en tendens til ikke å oppstå i enkelte regioner som har det vi kan kalle medium kontakt med sentrum, da primært konfigurasjonen REGARENA elesys, selv om et distinkt språk skulle foreligge. Til tross for at Ragin (1989:137) hevder at det ikke forekommer analyser av de subnasjonene som *ikke* mobiliserte, kan Aarebrot (1982) analyse av Norge være fruktbar å konfrontere med vårt funn. Aarebrot nevner tre årsaker til at Norge ikke har opplevd etnoregionalistisk mobilisering. For det første peker han på den mangelfulle institusjonelle infrastrukturen på det regionale nivået. For det andre poengterer han at motkulturene og deres mål ikke kan knyttes til bestemte regioner. Avslutningsvis vektlegger han betydningen av norsk økonomisk utvikling, som har fokusert på lokal etablering av industri framfor regional planlegging (Aarebrot 1982:107). Denne analysen harmonerer relativt godt med de funnene vi har gjort, selv om det nok kan presiseres at Aarebrot overvurderer betydningen av en regional arena. Som vi har poengtert tidligere har det institusjonelle meso-nivået like ofte kommet i kjølvannet av etnoregionalistisk partidannelse som i forkant.

Elklit og Tonsgaard har også beskjeftiget seg med fraværet av nasjonalistiske politiske bevegelser i det nordiske området, og de berører langt flere tilfeller enn Aarebrot. Deres hovedkonklusjon etter å ha gjennomgått hele det nordiske området (samt Sør-Slesvig), er at de etnonasjonale gruppene ikke har sett seg tjent med å fundamentalt utfordre de etablerte systemene.

---

⁶⁰ 'language²' gir selvsagt ingen mening i vår analyse og må tolkes som 'language'.

Samtidig peker forfatterne på det poeng at de politiske kanalene i Norden har vært relativt åpne for krav fra etniske minoriteter (Elklit/Tonsgaard 1992:95ff). Man antyder dermed også at potensielle ER-partiers agendaer i stor grad har blitt kooptert av de etablerte nasjonale partiene. Dersom man relaterer disse konklusjonene til Hugs modell for partietableringer (Hug 2001:45), kan man altså si at sentrums respons på krav fra periferien i stor grad har vingestekket potensielle partier for etnisk og territorielt forsvar. Mens Hug konstaterer at slike scenarier ofte vil medføre at utfordrerpartiene unnlater å materialisere seg på den elektorale arena, ser vi i det nordiske området (så vel som i Vest-Europa som sådan) at ER-partier, til tross for lav oppslutning, fortsetter å eksistere.

Vi har nå kartlagt betingelsene for fremvekst av ER-partier i Vest-Europa, og kan så langt konkludere at bildet er relativt komplekst. Vi skal i det følgende rette oppmerksomheten mot ER-partienes styrke og blant annet vurdere hvorvidt, og hvordan, denne kan relateres til de kontekstuelle forholdene som vi har drøftet over.

4 Årsaker til ER-partiers styrke

Vi har sett at en rekke av de ER-partiene som vi har identifisert som relevante, springer ut av vidt forskjellige kontekster. Samtidig har vi også skilt ut visse betingelser som mer sentrale for etnoregionalistisk politisk mobilisering enn andre.

I dette kapittelet søker vi å flytte analysefokus fra region til ER-parti, motivert ut fra bestemte teoretiske betraktninger som vi har redegjort for tidligere i oppgaven (jfr. 3.2.2).

En betydelig del av litteraturen om ER-partier har søkt å besvare spørsmålet om hvorfor enkelte av disse partiene i stor grad lykkes i å øve innflytelse i den nasjonale politikken, mens andre synes permanent henvist til en perifer, regional rolle. Med andre ord: Hvilke trekk er karakteristiske for fremgangsrike ER-partier, og hva kjennetegner de mindre vellykkede variantene?

I det følgende vil vi primært konsentrere oss om klassifiseringskriteriene for fremgangsrike (sterke)/ikke fremgangsrike (svake) ER-partier, en ofte neglisjert del av litteraturen.

4.1 Definisjon av fremgangsrik. Et forsøk på å modifisere Müller-Rommels 'Erfolgsindex'

De fleste analyser av elektoralt fremgangsrike partier har en tendens til å anvende nærmest arbitrære terskelverdier for valgoppslutning for å operasjonalisere avhengig variabel. Denne varianten ser vi igjen også i ER-litteraturen⁶¹. En slik kvantitativ tilnærming tar i begrenset grad til betraktning Sartoris merknader i *A Typology of Party Systems*:

The question remains: How much strength makes a party relevant, and how much feebleness make a party irrelevant? For want of a better solution we generally establish a threshold below which a party is discounted. But this is no solution at all, for there is no absolute yardstick for assessing the relevance of size. (Sartori 1990:319)

---

⁶¹ Se for eksempel Malmström (1998:106ff), som deler partiene inn i tre grupper avhengig av regional valgoppslutning ved nasjonale valg; De Winter (1998:212ff), som deler partiene inn i fire grupper avhengig av regional valgoppslutning ved nasjonale valg; Gordin (2001:155ff), som deler partiene inn i to grupper avhengig av score på en indeks for elektoralt suksess (IES), som igjen bygger på regional oppslutning om ER-parti relatert til regionens mest fremgangsrike parti; eller Newman (1997:29), som etablerer 20 prosent regional oppslutning som avskjæringspunkt for fremgangsrike/ikke fremgangsrike ER-partier.

Uten at vi her skal etablere et likhetstegn mellom relevans og styrke, har Sartoris poeng åpenbare implikasjoner også for vår diskusjon. Han supplerer det numeriske kriteriet (valgoppslutning, eller snarere parlamentarisk representasjon) med to kvalitative 'regler'; hvorvidt partiet har koalisjons- respektive utpresningspotensial. Mens dette for oss blir komponenter i explanandum, inngår koalisjons- og utpresningspotensial som explanans eksempelvis i kasualmodellen til Malmström når hun skal forklare hvorfor enkelte ER-partier er mer fremgangsrike enn andre.

Vi skal imidlertid nøye oss med å konstatere at Sartori stiller opp følgende skisse for telleregler når politiske partiers relevans skal vurderes:

Tabell 16: Sartoris operasjonalisering av relevans.

Variabel/Indikator									
Verdi	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;"><i>Valgresultat</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Representasjon</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Koalisjons- spotensial</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Utpresnings- potensial</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Terskelverdi</td> <td style="text-align: center;">Terskelverdi</td> <td style="text-align: center;">Ja/nei</td> <td style="text-align: center;">Ja/nei</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Valgresultat</i>	<i>Representasjon</i>	<i>Koalisjons- spotensial</i>	<i>Utpresnings- potensial</i>	Terskelverdi	Terskelverdi	Ja/nei	Ja/nei
<i>Valgresultat</i>	<i>Representasjon</i>	<i>Koalisjons- spotensial</i>	<i>Utpresnings- potensial</i>						
Terskelverdi	Terskelverdi	Ja/nei	Ja/nei						

Sartori var opptatt av å klassifisere partisystemer, noe som selvsagt forutsetter klassifikasjon av partier. Sartoris utlegninger hviler imidlertid på et premiss som ikke er gitt i vår diskusjon; nemlig at partiene faktisk deltar ved nasjonale valg. Vi må derfor tilføye indikatoren 'deltakelse' til vår indeks for framgangsrike ER-partier.

Müller-Rommel har i sin analyse av grønne partier i Vest Europa (1993:189ff) etablert en *Elektoraler Erfolgsindex* som tjener som utgangspunkt for vår videre klassifisering av henholdsvis fremgangsrike/ikke fremgangsrike partier. Han legger vekt på partienes deltakelse ved nasjonale valg (deltakelse), deres gjennomsnittlige valgoppslutning (valgresultat), og deres representasjonsgrad i nasjonale parlament (representasjon). Vår indeks vil delvis bygge på en modifikasjon av Müller-Rommels indeks, kombinert med noen av de kriteriene som Sartori, nevnt ovenfor, formulerer for relevante partier:

Tabell 17: Indikatorer for ER-partistyrke.

		Operasjonalisering
Indikator	Organisasjonskapasitet	<p><i>Organisasjonskapasitet ved nasjonale valg i perioden 1980-1998 (O):</i></p> $O = \left(\sum_{1980-1998} \frac{\text{Antall regionale valgkretser med ER-partikandidat}}{\text{Antall regionale valgkretser}} \right) \times 100$
	Valgresultat	<p><i>Gjennomsnittlig regional valgoppslutning i perioden 1980-1998 (GRV):</i></p> $GRV = \sum_{1980-1998} \frac{\text{Regional valgoppslutning}}{\text{Valgdeltakelser}}$
	Representasjon	<p><i>Gjennomsnittlig regional representasjonsgrad ved nasjonale parlamentsvalg (GRR):</i></p> $GRR = \frac{\sum_{1980-1998} \left(\frac{\text{Mandater}}{\text{Antall regionale mandater}} \times 100 \right)}{\text{Antall valg deltakelser}}$
	Koalisjons- /utpresningspotensial	<i>Ja/nei</i>

Vi skal kommentere en del av de valgene som ligger implisitt i denne indeksen. To erkjennelser er særlig sentrale i denne sammenheng, nemlig betoningen av *regional* oppslutning og *nasjonale* valg som målestokk for elektoral suksess.

Når det gjelder regionen som utgangspunkt for estimering av valgoppslutning slutter vi oss til De Winter⁶², som konstaterer at "...the success of a nationalist party should be measured

⁶² Vi finner en tilsvarende posisjon hos Malmström (1998), mens for eksempel Gordin (2001:157) anvender valgkrets som utgangspunkt for valgoppslutning. Valgkretsene utgjør med få unntak nesten alltid et lavere geografisk nivå enn regionene.

not in terms of the proportion of the national vote, but only in terms of the proportion of the targeted electorate, the votes of the region they claim to represent.” (De Winter 1998b:211).

Det kan sies å hefte en del praktiske problemer ved begrepet 'targeted electorate', eller målgruppe, som er det nærmeste vi kommer i norsk språkdrakt, dersom det presiseres ytterligere⁶³. De Winter poengterer for eksempel helt korrekt at det finnes mange individer innenfor det territoriet som ER-partiet henvender seg til, som ikke kan sies å tilhøre partiets målgruppe (ibid. s. 244). En ytterligere avgrensning av målgruppen til å la den utgjøre et kollektiv *lavere enn* regionsnivå, vil imidlertid medføre store datainnsamlingsproblemer og ikke minst komparasjonsproblemer hva kryssnasjonale (og -regionale) analyser angår⁶⁴.

Begrepet om målelektorat neglisjerer dessuten fullstendig ER-partienes funksjon som protestpartier⁶⁵. Levi og Hechter konstaterer for eksempel at:

...dissatisfaction [med de styrende (min merkn.)] is likely to take the form of a vote for an ethnoregional party only when the voter either wants to protest the policies of a traditional party without totally defecting to the major opposition or when the voter has an actual preference for the ethnoregional party platform. In the first case, it should be noted, *the voter need not even be a member of the latent ethnic group* [min uthevn.].
(Levi/Hechter 1985:139ff)

Det finnes likevel andre, og like plausible, innvendinger mot å definere regionen som ER-partiets målgruppe. Disse innvendingene fokuserer gjerne på et manglende samsvar mellom *medlemskapsrom* og *territorielt rom*, her definert annerledes enn det som legges i begrepene av Rokkan og Urwin (1982:8)⁶⁶. Med medlemskapsrom mener vi det geografiske rom som kan sies å favne om en bestemt gruppe som innehar, i objektiv så vel som subjektiv forstand,

---

⁶³ Tilsvarende 'differensiert, underliggende gruppe' i Deutschs medlemskapstypologi (jfr. Tabell 2).

⁶⁴ Botnevik (1993) viser dessuten at både galisiske, katalanske og baskiske ER-partier henter betydelig oppslutning hos velgere som verken er født i regionene eller mestrer det regionale språket. Dette er velgere som teoretisk ville kunne blitt ekskludert fra en definisjon av 'targeted electorate'. Dette anskueliggjør hvilke problemer som oppstår når den elektorale målgruppen ikke defineres som den totale, stemmeberettigede, regionale populasjonen. Se også Bordin (2001:152) eller De Winter (1998:211ff).

⁶⁵ For eksempel konstaterer Mata, i det spesielle baskiske tilfellet, at PNV historisk har vært et tilholdssted for en del velgere som ideologisk tilhører PP, men som av taktiske grunner har stemt PNV fordi partiet både har brodd mot både sosialismen (eller HBs 'paramarxisme', som Mata benevner den som) og separatismen, i tillegg til at partiet nyter legitimitet (i motsetning til PP) i regionen (Mata 1998).

⁶⁶ Rokkan og Urwin bruker begrepsparet som utgangspunkt for en typologisering av ulike statsformer, fra den unitære stat, der territorielt rom dominerer, til den organiske føderalisme, der medlemskapsrom dominerer (Rokkan/Urwin 1982:8ff). I motsetning til hos Rokkan og Urwin er altså både medlemskapsrom og territorielt rom hos oss knyttet til geografisk (territorielt rom) rom, der det territoriale rommet representerer statens *de jure* territoriale organisering.

felles sosiokulturelle trekk. Med territorielt rom skal vi her forstå de faktiske territorialadministrative rom som nasjonalstaten er organisert inn i. Mens medlemskapsrommet hos oss er geografisk rom knyttet til en mer eller mindre homogen gruppe, er det territorielle rommet altså relatert til statens vertikale organisering, dens manifeste subnasjonale geografiske enheter. Vi kan eksemplifisere ved å vise til baskerne på den iberiske halvøy. Baskernes *medlemskapsrom* inkluderer de fire spanske provinsene Alava, Guipuzcoa, Vizcaya og Navarra, samt store deler av det franske departementet Pyrenees Atlantiques, som inngår i regionen Aquitaine. Det territorielle rommet, det vil si det geografiske rommet som nominelt omtales som Baskerland (País Vasco) og som generelt anvendes som utgangspunkt for estimeringer av de baskiske partienes elektorale styrke, inkluderer imidlertid bare de tre førstnevnte provinsene⁶⁷. Det er nettopp dette forholdet mellom medlemskapsrom og territorielt rom som avgjør hvor godt egnet valgresultater på regionalt nivå er til å belyse hvorvidt et ER-parti er fremgangsrikt eller ikke.

I de tilfellene der det foreligger et nærmest sammenfall mellom medlemskapsrom og territorielt rom, vil regionale valgdata være relativt gode mål på ER-partienes oppslutning hos sine respektive målgrupper. For komparasjonens del oppstår imidlertid problemet når dette sammenfallet ikke foreligger i det hele tatt. Et nærliggende eksempel å trekke frem her er det relativt konsentrerte medlemskapsrom som utgjøres av finlandssvenskene. Valgdata på regionalt nivå i Finland, er til tross for denne geografiske konsentrasjonen, dårlig egnet til å representere mål på oppslutning i 'targeted electorate'⁶⁸, nettopp fordi det territorielle rom, den faktiske regionale inndelingen i Finland, splitter opp det relativt konsentrerte finlandssvenske medlemskapsrommet i ulike territorielle rom, slik at finlandssvenskene nå utgjør små enklaver i en rekke av de nye makroregionene i Finland. I så måte er den gamle länsstrukturen bedre egnet som observasjonsenhet for finsk valgstatistikk, dersom man ønsker relativt pålitelige subnasjonale tall for SFPs oppslutning i sin målgruppe⁶⁹. Dette retter igjen søkelyset på den skjevhet som oppstår straks vi har tatt det metodiske valget å forholde oss til Eurostats NUTS-inndeling.

Fra denne diskusjonen kan vi konkludere, slik vi også har antydnet i forrige kapittel, at regionale valgdata er en bedre indikasjon på oppslutning i 'targeted electorate' (og således 'styrke') for ER-partier som opererer i en geografisk tilstand der det er sammenfall mellom

---

⁶⁷ Vi kan her også formulere det slik at mens medlemskapsrommet ikke kan deles opp, det vil alltid være ett for enhver homogen sosiokulturell gruppe, vil gruppens territorielle rom ofte utgjøres av flere komponenter, som i tilfellet for baskerne, hvis territorielle rom er inndelt i tre komponenter, to spanske (País Vasco og Navarra) og en fransk (Pyrenees Atlantiques/Aquitaine).

⁶⁸ Her gjør vi selvsagt et unntak for den autonome regionen Åland.

⁶⁹ Se for eksempel Gordin (2001:166).

medlemsskapsrom og territorielt rom. De regionene som kan vise til et slikt sammenfall, er ofte identiske med de territoriale enheter som omtales som 'historiske' eller 'kulturelle' regioner (se f. eks. Lindeborg 1999:88). Skottland, Bayern, Katalonia og Wales er eksempler på slike. I disse regionene er målgruppen spredt i hele regionen. Det gjelder også for Baskerland dersom vi ser på regionen País Vasco (i mindre grad Navarra, og langt mindre grad Aquitaine). I andre regioner utgjør medlemsskapsrommet bare enklaver innenfor det territoriale rommet (Som de tyskspråklige sydtirolerne i Trentino-Alto Adige, eller Finlandssvenskene i Vaeli-Suomi, midt-Finland). I sistnevnte regioner har de regionale valgdataene en tendens til å underestimere ER-partienes oppslutning i sin målgruppe. Med denne metodiske defekten må vi imidlertid leve.

Hva angår betoningen av nasjonale parlamentsvalg som hovedindikator på ER-partienes valgoppslutning, fremfor for eksempel regionale eller lokale valg, er denne forankret i en oppfatning av at det er størst sannsynlighet for at ER-partienes hovedsaker mest hensiktsmessig fremmes på den nasjonale arenaen. ER-partienes hovedsaker er som regel knyttet til ulike varianter av krav om desentralisering, og omorganisering av statens territoriale struktur; politiske områder hvis beslutningskompetanse ligger i de nasjonale parlamenter. Denne policy-delen er sjelden like sentral ved lokale eller regionale valg, rett og slett fordi slike valg ikke er rett adressat for disse spørsmålene⁷⁰.

Tabell 18 viser gjennomsnittlig valgoppslutning og parlamentarisk representasjonsgrad i perioden 1980-1998 for 35 ER-partier i Vest-Europa.

Vi har begrenset vårt utvalg til å befatte seg med ER-partier som eksisterte før 1990, for til en viss grad å kunne kontrollere for variabelen levetid som årsak til valgmessig styrke. Det eneste unntaket er innlemmelsen av Coalicion Canarias, som er et sentralt medlem i den spanske gruppen av ER-partier, til tross for at koalisjonen ble stiftet så sent som i 1993. Kanariøy-koalisjonen består blant annet av Agrupaciones independientes de Canarias, som har deltatt ved valg i Spania siden 1986, og CC kan delvis forstås som en kontinuasjon av dette partiet⁷¹.

Et annet relevanskraft er at partiene har deltatt ved nasjonale valg i den gjeldende periode. Her har vi gjort et unntak for de partiene som i Mogens Pedersens terminologi (Pedersen

---

⁷⁰ For beslektede argumenter se De Winter (1998:211ff), Gordin (2001:152). Malmström (1998:106ff), derimot, klassifiserer partiene etter regional oppslutning ved regionale valg.

⁷¹ Se for eksempel Caramani (2000:829) og <http://www.eleweb.net>.

1982:10) kan sies å ha kulminasjonspunktet bak seg, men ryktet om hvis død er betydelig overdrevet. Dette gjelder de to partiene som representerer de dansk-tyske bufferperiferiene i Slesvig, så vel som Bayernpartiet. FNP representerer et særere tilfelle, ettersom partiet aldri har maktet å overskride representasjonsterskelen til tross for at det har eksistert i over 40 år. Ikke desto mindre utgjør partiet et interessant case i vår analyse.

Tabell 18: ER-partienes elektorale styrke i perioden 1980-1998 (Partiene er rangert med utgangspunkt i GRR-score).

		Indikatorer			
Partier		<i>Stiftelsesår</i>	<i>Organisasjons- kapasitet 1980- 1998 (prosent)</i>	<i>GRV 1980- 1998 (prosent)</i>	<i>GRR 1980- 1998 (prosent)</i>
	UV	1945	60	50,13	100
	UUP	1905	82,61	34,75	56,5
	CiU	1979	100	29,72	34,9
	SVP	1945	59,1	30,58	34
	PNV	1895	100	26,24	28,6
	CC	1993	100	17,39	18
	DUP	1971	46,4	14,6	16
	SDLP	1970	88,4	21,65	15,9
	PSd' Az	1919	38,5	16,23	14,1
	HB	1978	100	15,34	13,7
	SFP	1906	78,57	11,98	12,9
	FDF	1964	50	11,78	10,5
	Volksunie	1954	100	9,18	10,2
	PC	1925	100	8,45	8,42
	PAR	1977	66,7	13,49	7,51
	EA	1986	100	9,77	6,68
	SF	1905	85,5	12,72	5,72
	SNP	1934	99,7	17,35	4,86
	VB	1978	100	7,16	4,67
	Uva	1982	100	4,48	4,01
	EL	1975	Lav	3,79	3,03
	ERC	1931	100	3,74	1,29
	BNG	1982	85	6,59	0,96
	PRC	1978	40	5,60	0

PA	1976	100	3,13	0
PR	1982	50	3,89	0
EU	1980	80	2,44	0
Pas	1985	75	1,28	0
UM	1982	50	1,60	0
UDB	1964	Lav	0,25	0
MK	1951	Lav	0,065	0
FNP	1962	Deltok ikke ved valg til Staten-Generaal i denne perioden (kilde: Caramani 2000:683ff)		
Bayernpartiet	1946	Deltok ved valg til Forbundsdagen men med svært lav oppslutning ⁷² (<0,2% av de bayerske stemmene. Kilder: http://www.bundeswahlleiter.de og http://www.statistik.bayern.de).		
SSW	1948	Deltok ikke ved valg til Forbundsdagen i denne perioden (kilde: Caramani 2000:400) ⁷³ .		
Slesvigsk Parti	1920	Deltok ikke ved valg til Folketinget i denne perioden (kilde: Caramani 2000:205) ⁷⁴ .		

Vi skal i det følgende drøfte en del momenter knyttet til våre tre første indikatorer for etnoregionalistisk partistyrke.

4.1.1 Organisasjonskapasitet

ER-partienes organisasjonskapasitet kan vurderes med utgangspunkt i deres evne til å stille kandidater i regionens valgkretser. Dersom vi skal knytte dette nærmere til begreper om partilevetid og mobiliseringshindre kan vi si at vi her primært er opptatt av hvorvidt, og i hvilken grad, ER-partiene har oversteget mobiliseringshinderet (Müller-Rommel 1993:89) eller deklarasjons- og autorisasjonstersklene (Pedersen 1982:6ff).

⁷² Bayernpartiet stilte ikke kandidater ved valg til den tyske forbundsdagen fra 1972-1983, men gjorde rikspolitisk come-back i 1987 og har siden stilt kandidater ved hvert valg, om enn med svært lav oppslutning (kilde: <http://www.statistik.bayern.de/>).

⁷³ SSW stilte kandidater til den tyske forbundsdagen i perioden 1949-1961, men har de siste førti årene utelukkende deltatt ved valg til Landdagen i Kiel (kilde: <http://www.statistik-sh.de/>)

⁷⁴ Slesvigsk Parti deltok ved valg til Folketinget i perioden 1920-1975 men har siden konsentrert innsatsen til amts- og kommunalrådsvalg (kilde: <http://www.slesvigsk-parti.dk/>).

Det som gjør fastsettelsen av verdier for organisasjonskapasitet problematisk for vårt vedkommende, er at ER-partienes *evne* til å stille kandidater ved valg lett kan forveksles med partiens *vilje* til å stille kandidater. Som vi diskuterte i foregående kapittel vil distribusjonen av *målektorat* i teorien kunne ha avgjørende betydning for hvorvidt viljen til å stille kandidater i en valgkrets er til stede eller ikke. Mens nasjonale partier vil være opptatt av å maksimere stemmetallene på det nasjonale nivået, er den nasjonale oppslutningen av mindre betydning for ER-partier. I denne likningen blir imidlertid også valgordningen en faktor.

Vi kan skissere fire scenarier eller insentivstrukturer for ER-partier avhengig av konsentrasjon av målektorat og valgordning. Disse er gjengitt i Tabell 19. Vi ser fra denne oversikten at ER-partier vil ha ulike insentiver i kretser der målgruppen i liten grad forefinnes, riktignok avhengig av valgsystemets karakter.

Tabell 19: Insentivstrukturer for ER-partier.

		Valgordning	
		PR	Flertallsvalg
Tilstedeværelse av målektorat	Liten grad	<i>Type 1</i> Maksimere regional oppslutning (insentiv: lite/medium)	<i>Type 2</i> Ingen insentiv. Stemmer vunnet er stemmer tapt.
	Stor grad	<i>Type 3</i> Maksimere regional oppslutning (insentiv: stort)	<i>Type 4</i> Vinne flertall/mandat i valgkrets (insentiv: stort)

I valgkretser med flertallsvalg vil et ER-parti ikke ha noen insentiver til å stille kandidater dersom dens definerte målgruppe i liten grad forefinnes. Dette skyldes det innlysende faktum at stemmer vunnet er stemmer tapt. Dersom tilsvarende valgkrets derimot var gjenstand for et

PR-system ville incentivet for tilstedeværelse ha vært til stede til en viss grad ettersom stemmegevinsten da potensielt ville kunne ha betydning for partiets regionale mandater til nasjonalforsamlingen. Likevel vil vi i et type 1-scenario kunne finne partier som velger å avstå fra å stille kandidater fordi gevinsten ikke står i forhold til kostnadene.

Dersom målelektoratet er tilstedeværende i stor grad i en valgkrets, vil ER-partiet ha store interesser i å være best mulig representert uavhengig av valgsystem, selv om det er grunn til å anta at incentivet vil være størst i en marginal valgkrets av type 4.

Stiller vi de teoretiske antagelsene i Tabell 19 opp mot empiriske faktum, finner vi tvetydige svar. I Nord-Irland ser vi for eksempel at både SDLP og Sinn Fein, de nasjonalistiske partiene, er godt representerte i valgkretser som utvetydig faller inn under type 2 i tabellen over⁷⁵. Likeså har UUP i hele perioden stilt kandidater i West Belfast, en valgkrets partiet av demografiske grunner er uten sjanser til å vinne⁷⁶. Generelt kan vi si at organisasjonskapasiteten, operasjonalisert som evnen til å stille kandidater i regionens valgkretser, til de nordiske ER-partiene er gjennomgående større enn det vi ville predikert med utgangspunkt i Tabell 19. Bare DUP synes å ta hensyn til vinnermuligheter ved oppstilling av kandidater til valgene.

Et annet moment som har betydning i det nordiske tilfellet, er at vårt begrep om organisasjonskapasitet ikke tar høyde for scenarier der partiene avstår fra å stille kandidater til tross for at man besitter den organisatoriske evnen til det. Dette gjelder særlig for de unionistiske partiene (Rasmussen 1991:167). I West Tyrone har for eksempel DUP latt UUP få enerett på de unionistiske stemmene, noe som i 1997 medførte at partiet vant valgkretsen til tross for at nasjonalistene er i klart flertall her⁷⁷. Det samme scenariet oppstod i Newry and

---

⁷⁵ Antrim East, Belfast East, Down North, Strangford og Lagan Valley faller helt klart inn i denne kategorien. Ved valgene i 1987 og 1992 avstod de nasjonalistiske partiene fra å stille kandidater i Antrim East, Strangford og Down North (Caramani 2000). Bortsett fra disse unntak har de nasjonalistiske partiene alltid vært representerte i de nordiske valgkretsene i den perioden vi har analysert.

⁷⁶ Den eneste valgkretsen som har vært uten DUP/UUP deltakelse i den perioden vi har analysert, er Down North i 1987. I denne valgkretsen ble imidlertid unionistiske interesser ivaretatt av Real Unionists og Protestant Unionist Party ved dette valget. North Down har for øvrig utmerket seg som et lite eldorado for unionistiske utbrytergrupper. I tillegg til at PUPs James Kilfedder vant denne valgkretsen i 1987, kunne UK Unionist Party, som markerte seg med sin motstand mot Good Friday-avtalen, feire mandatgevinst i 1997. Dette er dessuten den eneste valgkretsen der Conservative Party har vært i nærheten av å vinne mandat (Laurence Kennedy mangle 5000 stemmer på å bli valg inn i Underhuset i 1992).

⁷⁷ De nasjonalistiske stemmene var jevnt fordelt på SDLP og Sinn Fein, noe som førte til at begge partiene ble slått på målstreken av UUP. Nasjonalistene sørget imidlertid for å ikke gå i samme felle ved det seneste valget i 2001, da Sinn Fein vant forholdsvis klart.

Armagh i 1983, da UUP også profitterte på god unionistisk koordineringsevne og et splittet nasjonalistisk elektorat.

For Südtiroler Volkspartei i Trentino Alto-Adige er bildet noe annerledes. I den perioden italienerne sverget til PR-system, var SVP representert i både Trento og Bolzano, selv om partiet har svært få stemmer å hente i førstnevnte provins. I et system der mandatene fordeles proporsjonalt etter regional oppslutning gir imidlertid en slik strategi mening. Dette incentivet forsvant imidlertid med 1993-reformen, som for geografisk konsentrerte småpartier i praksis innebar en total overgang til et pluralitetssystem. Dette fikk også konsekvenser for SVP, som ved valgene i 1994 og 1996 kun stilte kandidater i Bassa Altesina, Merano og Bressanone; tre av de fire valgkretsene som provinsen Bolzano er delt inn i. Her har man altså et eklatant eksempel på at valgkretsen Trentos transformasjon fra type 1 til type 2 har fått konsekvenser for SVPs valgstrategi. Dette behøver, som vi har poengtert over, ikke skyldes partiets manglende *evne*, men snarere *vilje* til å stille kandidater i valgkretser der man vet at hver stemme vunnet i prinsippet annulleres i en konfrontasjon med valgordningen⁷⁸.

Som vi har antydnet i det foregående, fungerer vårt mål for organisasjonskapasitet, teoretisk sett, som et relativt presist estimat for ER-partienes evne til å stille kandidater, med unntak for ER-partier som konkurrerer i systemer med type 2-valgkretser. I slike systemer vil partiene, gjerne uavhengig av organisasjonsevne, i enkelte kretser ofte finne det strategisk mer formålstjenlig å avstå fra å stille kandidater. For full oversikt over ER-partienes organisasjonskapasitet henviser vi for øvrig til appendiks 2.

Tabell 20: Operasjonalisering av organisasjonskapasitet.

		Organisasjonskapasitet	
O-verdi	>70	Stor	
	40-70	Medium	
	<40	Liten	

⁷⁸ Riktignok fordeles 155 mandater til Camera dei Deputati proporsjonalt på distriktsnivå, men for å delta i kampen om disse må man ha oppnådd minst 4 % av stemmene nasjonalt (Caramani 2000:611ff), hvilket effektivt ekskluderer de italienske ER-partiene.

4.1.2 Gjennomsnittlig regional valgoppslutning (GRV)

Som mål på ER-partienes valgoppslutning har vi valgt å se på den gjennomsnittlige regionale oppslutningen ved nasjonale valg (for full oversikt se appendiks 3). Dette har vi nærmere begrunnet i 3.1. Vi har primært brukt Caramani (2000) som kilde for valgresultater, men for å få oppslutning på regionalt nivå har vi for hvert parti vært nødt til å aggregere data fra valgkrets nivå. Eventuelle feil kan derfor ikke tilskrives andre enn oss selv. Caramanis omfattende database er imidlertid ikke uten hull eller feil, og vi har derfor supplert med offisiell, nasjonal statistikk der det har vært nødvendig.

Vi ser fra Tabell 18 at GRV varierer fra drøyt 50 % for UV i Val d'Aosta til under 0,1 % for Mebyon Kernow og Bayernpartei i henholdsvis South West (England) og Bayern⁷⁹. Vi har da utelukket de tre partiene i vårt utvalg som ikke deltok ved nasjonale valg i denne perioden.

Det finnes flere måter å måle valgstyrke på. Vi har valgt en ikke-relasjonell variant. Gordin, derimot, argumenterer for at ER-partiers styrke bør måles i forhold til det største partiet i regionen. Han etablerer derfor en indeks (IES) som varierer mellom 0 og 1, der 1 innebærer at det gjeldende ER-parti er størst i sin region (Gordin 2001:156).

Vi deler partiene inn i tre kategorier med utgangspunkt i GRV:

Tabell 21: Operasjonalisering av GRV.

Gjennomsnittlig regional valgoppslutning:		
GRV-verdi	>25 %	Høy
	10-25 %	Medium
	<10 %	Lav

Kategoriernes terskelverdier kan selvsagt diskuteres. Malmström definerer for eksempel regionale partier som oppnår mer enn 15 % av stemmene ved regionale valg som store (Malmström 1998:110ff), mens De Winter og Türsan synes å operere med en mer

⁷⁹ GRV slår riktignok svært skjevt ut for Cornwall-partiet som ikke stiller kandidater i de valgkretsene som ikke ligger i Cornwall. Mebyon Kernow anerkjenner da heller ikke NUTS-inndelingen for Storbritannia, og krever at Cornwall blir en egen region i dette skjemaet (kilde: <http://www.mebyon.kernow.eu.org>).

impresjonistisk inndeling (De Winter 1998b:213&239). Newmans ideologiske studium av ER-partier proklamerer 20 % som terskelverdi for valgsuksess.

Det er vår oppfatning at den totale indeksen vil fange opp eventuelle vilkårligheter i partikategoriseringen, men vi har likevel søkt å etablere kategorier som tar høyde for de resonnementene som vi finner hos Gordin. Ved å anvende en relativt høy terskelverdi for 'høy GRV' oppnår vi nemlig å skille ut de ER-partiene som kan sies å være regionalt dominante eller hegemoniske fra de ER-partiene som ikke kan sies å inneha en slik posisjon. Et blikk på Malmströms kategorisering er instruktivt. Ved å etablere 15 % som grenseverdi for mellomstore og store partier, evner ikke modellen å skille mellom partier som er kvalitativt ulike med hensyn til elektoral styrke. Dette kommer tydelig frem dersom vi ser nærmere på de regionene som har et regionalt partisystem (i ordets strengeste forstand). I Malmströms kategori for store partier finner vi for eksempel både SDLP, Sinn Fein og UUP av de nordiske partiene, selv om UUP er i en særstilling av disse (Malmström 1998:110)⁸⁰. Likeledes defineres PNV og Herri Batasuna som store partier i dette skjemaet, noe som igjen er å dekke over betydelige kvalitative (så vel som kvantitative) forskjeller.

Ved å heve terskelverdien for store partier, oppnår vi delvis å ta hensyn til kravet om relativ elektoral suksess som Bordin fremlegger i sitt essay⁸¹. Vi ser da også at samtlige av de partiene som i vårt utvalg kan sies å ha høy GRV, ligger mellom 0,65 og 1 på Gordins IES-indeks. Det innebærer blant annet at partiene enten er dominante blant regionens ER-partier (der det er snakk om regionale partisystemer med flere ER-partier), *primus inter pares*, eller at de besitter et regelrett regionalt hegemoni⁸².

---

⁸⁰ Frem til valget i 2001 i hvert fall.

⁸¹ I den forstand at oppslutning på over 25 % impliserer at partiet står i en regional særstilling, uten at partiet nødvendigvis er det største i regionen (nasjonale partier kan for eksempel nyte større oppslutning). Mens PNV og CiU for eksempel kan karakteriseres som 'regionsbærende' (CiU sågar som regionalt hegemonisk) partier i Baskerland og Katalonia, kan det samme neppe sies om HB og EA (i Baskerland) eller ERC (i Katalonia), selv om dette ikke forekommer klart av Malmströms skjema.

⁸² En IES-score på 0,65, eller høyere, innebærer ikke nødvendigvis regional ER-dominans. Det avhenger selvsagt av det regionale partisystemets karakter. I de spanske regionene, der oppslutningen om nasjonale partier som PP og PSOE er relativt høy, kan det nok i praksis virke på den måten. I Nord-Irland, derimot, har de fremste ER-partiene en høy IES-score på grunn av velgerdistribusjonen i dette systemet. Ved valget i 2001 hadde for eksempel de fire store partiene i Nord-Irland IES-score på henholdsvis 1 (UUP), 0,84 (DUP), 0,81 (Sinn Fein) og 0,78 (SDLP).

4.1.3 Gjennomsnittlig regional representasjonsgrad (GRR)

Alle partiene i vårt utvalg, med unntak av FNP, har overskredet mobiliseringsterskelen i løpet av levetiden, selv om verken SSW eller SP stilte kandidater ved nasjonale valg i den perioden vi har hovedfokus på. ER-partiene har funnet det noe vanskeligere å overskride representasjonsterskelen, og partiene har lyktes i svært ulik grad.

En rekke partier har vært representert i sine respektive parlament sammenhengende i hele perioden. Med få unntak er dette partier som ble stiftet tidlig på 70-tallet eller tidligere⁸³. Vi konstaterer derfor at vi ikke kan neglisjere betydningen av levetid når vi skal vurdere styrken til ER-partiene.

Enkelte partier har pendlet mellom å ligge over og under representasjonsterskelen. Disse partiene kan deles inn i to grupper.

Den ene gruppen omfatter partier som har deltatt ved valg sammenhengende i perioden, men som likevel har mistet representasjon i nasjonalforsamlingen gjennom svake valgresultater. ERC, Enotna Lista og Sinn Fein faller inn i denne kategorien⁸⁴.

Den andre gruppen inkluderer partier som ikke har vunnet representasjon av den grunn at man ikke har stilt lister ved enkelte valg. UV og PSD'Az er eksempler på partier i denne klassen.

Majoriteten av de partiene vi har analysert, har enten forblitt uten representasjon eller har vunnet representasjon (oversteget representasjonsterskelen for første gang i partiets historie) relativt sent i den perioden vi har analysert.

Tabell 22: Operasjonalisering av GRR.

Gjennomsnittlig regional representasjonsgrad:

GRR-verdi	>25 %	<i>Høy</i>
	10-25 %	<i>Medium</i>
	<10 %	<i>Lav</i>

⁸³ Unntakene er Herri Batasuna og Vlaams Blok, som begge ble stiftet på slutten av 70-tallet og opplevde en eksplosjonsartet utvikling i sine første leveår.

⁸⁴ At Sinn Fein frivillig avstår fra å innta sine plasser i Westminster, og således ikke kan sies å være representert, også etter de valgene der de *har* vunnet mandater, er selvsagt en annen sak.

Vi har valgt å operere med tilsvarende terskelverdier for våre GRR-kategorier som for GRV-kategoriene, forankret i den samme begrunnelsen som vi redegjør for under 4.1.2. Dersom vi krysstabulerer resultatene for henholdsvis GRR og GRV, vil vi kunne få en oversikt over i hvilken grad disse målene sammenfaller. Avvik fra diagonalen skyldes enten manglende proporsjonalitet i valgordningene som de gjeldende partier berøres av, eller det kan være et utslag av terskelverdiens vilkårlighet.

Tabell 23: Krysstabulering av GRV og GRR.

		GRR		
		Liten	Medium	Stor
GRV	Liten	PC, EA, VB, Uva, EL, ERC, BNG, PRC, PA, PR, EU, Pas, UM, UDB, MK, FNP, BP, SSW, SP	Volksunie	
	Medium	PAR, SF, SNP	CC, DUP, SDLP, HB, SFP, FDF, PSd'Az	
	Stor			UV, UUP, SVP, CiU, PNV

Tabell 23 viser at en betydelig majoritet av partiene følger nordvest-sørøst-diagonalen i tabellen. Unntakene kan skilles ut i to kategorier.

For det første har vi Volksunie, hvis status som uteligger i denne modellen helt og holdent er et tilfeldig utslag av våre terskelverdier for de to kategoriene. Volksunies gjennomsnitt ligger både for GRV og GRR rundt 10 %; under terskelverdien for førstnevnte, over for sistnevnte. Det er for øvrig en interessant observasjon at det flamske partiet er det eneste av småpartiene som har en gjennomsnittlig representasjon som er større enn valgopplutningen

skulle tilsi. Vanligvis er dette privilegium reservert for store partier, som ikke i like stor grad blir straffet i møte med valgordningene. Likevel er divergensen mellom GRV og GRR så liten for Volksunies vedkommende, at den ikke har kvalitativ betydning.

For det andre har vi PAR, SF og SNP, som alle tilhører gruppen av mellomstore partier dersom vi utelukkende ser på GRV. Konfrontert med valgordningen, reduseres disse partienes betydning betydelig og har det vi kan kalle for liten regional representasjonsgrad. SF og SNP opererer begge som utfordrerpartier i systemer med flertallsvalg, noe som forklarer diskrepansen mellom GRV og GRR⁸⁵. Når det gjelder PAR, får partiet relativt dårlig uttelling for sin stemmeandel i Aragón som følge av en kombinasjon av de relativt små valgkretsene i Spania⁸⁶ og d'Hondt PR-formelen, som generelt favoriserer de store partiene (Lijphart 1994:170ff; Linz/Montero 1999:101ff)⁸⁷. Gunther poengterer for eksempel at

The electoral law adopted in 1977 is a substantially restricted form of proportional representation whose "strength" or departure from pure proportionality in allocating parliamentary seats, is comparable to that of single-member district systems. (Gunther 1989: 836)

Vi har, slik det vil fremgå av Tabell 17, definert GRV og GRR med utgangspunkt i valgdeltakelse. Gjennomsnittene avslører derfor ikke manglende evne til å kontinuerlig delta ved nasjonale valg. Enkelte spanske ER-partier har for eksempel hatt en tendens til å koste på seg elektorale hvileskjær i den perioden som vi har analysert⁸⁸. Disse partiene får høyere GRV- og GRR-verdier enn det som ville vært tilfellet dersom disse målene tok utgangspunkt i det *totale antall nasjonale valg* avholdt i regionen i analyseperioden. Imidlertid vil dette fraværet av institusjonalisering gi utslag på vårt mål for organisasjonskapasitet.

⁸⁵ Denne diskrepansen finner vi også i SDLPs tilfelle, men her er ikke denne kategorioverskridende (jfr. Tabell 18). Vi ser for øvrig at mens begge de nasjonalistiske partiene i Nord-Irland er underrepresenterte, er både UUP og DUP overrepresenterte i den perioden vi har analysert. Dette forklares delvis av de momenter som vi allerede har berørt under 4.1.1.

⁸⁶ Se for eksempel Sartori 1994:59. Bare provinsene Barcelona (31), Madrid (34) og Valencia (16) returnerte flere enn elleve representanter til Kongressen etter valget i 2000. Det er således ikke overraskende at småpartiet Uva, Valencias ER-parti, er et av unntakene fra regelen om at de små spanske ER-partiene er svært underrepresenterte i kongressen i forhold til regionale stemmetall (jfr. Tabell 18).

⁸⁷ Ved valget i 1993 for eksempel, oppnådde PAR bare ett sete (fra provinsen Zaragoza) totalt i Aragón, til tross for at regionen returnerer 13-14 mandater til Congreso de los Diputados. Dersom mandatfordelingen ikke var basert på de spanske provinsene, men snarere de spanske regionene, ville PAR med tilsvarende valgordning vunnet 2 mandater i Aragón og vært svært nær et tredje (Egne beregninger basert på stemmetall fra <http://www.eleweb.net>). Malmström skiller seg ut i litteraturen ved å hevde at det spanske valgsystemet "...gynnar småpartier..." (Malmström 1998:170), en påstand det etter vårt skjønn ikke synes å være dekning for.

⁸⁸ Dette gjelder for eksempel EU (1996), PAR (1982 & 1996) og PRC (1996).

Tabell 24: Elektoral styrke (GRV/GRR) og organisasjonskapasitet.

		Organisasjonskapasitet		
		Stor	Medium	Liten
GRV/ GRR	Stor/ Stor	CiU, PNV, UUP	UV, SVP	
	Medium/ Medium	CC, SDLP, HB, SFP	DUP, FDF	PSD'Az
	Medium/ Liten	SF, SNP	PAR	
	Liten/ Medium	Volksunie		
	Liten/ Liten	PC, EA, VB, Uva, ERC, BNG, PA, EU, Pas,	PRC, PR, UM,	EL, UDB, MK,

Tabell 24, der vi krysstabulerer GRV/GRR-konstellasjon med organisasjonskapasitet, oppsummerer ER-partienes styrke, slik vi kvantitativt har operasjonalisert begrepet. Tabellen kan leses slik at jo lengre bort fra den øverste cellen til venstre et parti er posisjonert, desto mindre styrke kan det sies å ha. Således kan vi si at småpartiene EL, UDB og MK og de regionalt dominante CiU, PNV og UUP står som motpoler i denne empiriske oversikten.

Før vi feller en endelig dom over ER-partienes styrke i tidsrommet 1980-1998, finner vi det imidlertid nødvendig å relatere dem til relevanskravet som Sartori oppstiller.

4.1.4 ER-partiene og relevanssterskelen

ER-partienes elektorale styrke er det vanligste klassifiseringskriteriet for partistyrke i litteraturen. Men slike mål, løstrevet fra partisystemene de nødvendigvis må relateres til, kan forlede oss til å trekke feilaktige slutninger hva angår partienes relevans i de ulike politiske systemene.

Sartori søkte å bøte på dette problemet, det potensielle misforholdet mellom parlamentarisk styrke (i streng numerisk forstand) og systemrelevans, ved å innføre tilleggskriterier om at partiene må ha koalisjons- eller utpresningspotensial for å kunne klassifiseres som relevante (Sartori 1990:320ff). Disse kriteriene er sentrale i hans typologisering av partisystemer.

Mens Sartori primært anvendte disse kriteriene på partier som hadde vunnet politisk representasjon i det nasjonale politiske systemet (Smith 1991:29), i den forstand at partier som ikke hadde passert representasjonsterskelen per se ble sett på som *irrelevante*, har senere litteratur søkt å vise at partier kan være relevante også i tidligere faser av livsløpet. Herzogs analyse av israelske småpartier (Herzog 1987) og Svåsand/Harmels analyse av de skandinaviske fremskrittspartiene (Svåsand/Harmel 1990) er eksempler på en slik relativisering av relevans.

I den mer spesifikke diskusjonen om ER-partier, finner vi en ekstremrelativistisk tilnærming til relevansbegrepet hos Malmström. I hennes skjema besitter samtlige ER-partier enten utpresnings- eller koalisjonspotensial, selv om enkelte av disse partiene knapt har overskredet Pedersens autorisasjonsterskel (Malmström 1998:113ff). Selv om Sartori medgir at hans telleregler kan virke "...unduly complicated and, in any case, difficult to operationalize." (Sartori 1990:321), fremgår det relativt klart av hans resonnement at han opererer med en forholdsvis restriktiv forståelse av begrepet *potensial*.

Vi skal søke en enda mer restriktiv begrepsforståelse og i det følgende vurdere hvilke ER-partier som kan sies å ha *realisert* sitt koalisjons- og utpresningspotensial i den perioden som er gjenstand for vår analyse. Kriteriet om realisering av koalisjonspotensial er forholdsvis målbart. Dette kriteriet kan sies å være innfridd for de partiene som har deltatt enten som regjeringspartnere eller som nødvendige støttepartier for mindretallsregjeringer. Kriteriet om realisering av utpresningspotensial vil i større grad være basert på kvalitative vurderinger, men med utgangspunkt i Sartoris regel om at:

A party qualifies for relevance whenever its existence, or appearance, affects the tactics of party competition and particularly when it alters the direction of the competition – by

determining a switch from centripetal to centrifugal competition either leftward, rightward, or in both directions – of the governing-oriented parties. (Ibid. s. 321)

Smith har kritisert Sartori for å anvende disse kriteriene som gjensidig utelukkende, i den forstand at et parti ikke kan ha både koalisjons- og utpresningspotensial til samme tid (Smith 1991:27). Dette er imidlertid av mindre betydning for oss ettersom vi skal nøye oss med å konstatere at oppfyllelsen av ett av kriteriene vil være nok til å kvalifisere partiet som relevant.

4.1.4.1 Storbritannia

Sartori poengterer at begrepet om koalisjonspotensial ikke gir mye mening i diskusjoner om topartisystemer (Sartori 1990:320), mens Smith fastholder at alle småpartier er irrelevante i systemer som ligger tett opp til topartisystemets idealtipe. Den politiske utviklingen i Storbritannia de siste tiårene har gjort dette argumentet mindre relevant (sic!) for vår diskusjon. Webb hevder for eksempel at det britiske partisystemet etter 1974 har vært preget av en latent moderat pluralisme (Webb 2000:8ff).

Labour var avhengig av SNPs og Plaid Cymrus støtte da pakten med liberaldemokratene gikk i oppløsning i 1978⁸⁹. Samarbeidet med de skotske og walisiske nasjonalistene brøt imidlertid sammen på grunn av spørsmålet om devolusjon, og kulminerte i statsminister Jim Callaghans bitre erkjennelse av at kalkunene (nasjonalistene) hadde stemt for en fremskutt julaften (gjennom å være sterkt delaktige i å felle Labour-regjeringen etter det mislykkede devolusjonsframstøtet)⁹⁰. Webb poengterer da også at "...it is apparent that minor parties such as the Liberal Democrats, the Scottish and Welsh nationalists, and the Ulster Unionists have all gained in coalition potential since 1970." (Ibid. s. 12; se også Newell 1997:109).

I vår analyseperiode har en tilsvarende situasjon som den som oppstod i 1978-79 likevel bare oppstått én gang, midt på 90-tallet, da de konservative, under John Majors ledelse, måtte se sitt parlamentariske flertall svinne hen i et sirkus av dårlig partidisiplin og tapte suppleringsvalg. Det er generelt akseptert at de konservative i perioden fra 1993 til 1997 – da

---

⁸⁹ Jfr. Webb (2000:8), eller Rudolph/Thompson (1985:301).

⁹⁰ Kellas (1990:128). Bortsett fra å være et fornøylig sitat i beste britiske statsmannstradisjon, er Callaghans lignelse også interessant i partiteoretisk forstand, ettersom han med denne analogien egentlig postulerte en positiv sammenheng mellom partioverlevelse og policy-oppfyllelse. En årsakssammenheng som for eksempel De Winter ikke finner gjeldende for Volksunie (De Winter 1994:59).

velgerne kom det britiske topartisystemet til unnsetning gjennom å gi Labour et klart flertall i Underhuset – støttet seg til en uoffisiell avtale med de nordirske unionistene (Webb 2000:11)⁹¹. Det er ikke tilfeldig at vi de siste 25 årene har sett uformelle allianser mellom henholdsvis Conservatives og de nordirske unionistene på den ene siden, og Labour og de walisiske og skotske nasjonalistene på den andre⁹². De konservatives behov for støtte fra UUP og DUP var samtidig en realisering av SNPs, SDLPs og Plaid Cymrus utpresningspotensial i denne perioden.

Vi ser altså at de britiske ER-partiene har besatt parlamentarisk relevans i streng sartoriansk forstand, selv om enkelte mener at partirelevans i Storbritannia, hva angår småpartiene, best kan forstås via analyser av de subnasjonale systemene og de elektorale arenaer der (Smith 1991:30)⁹³.

4.1.4.2 Spania

Dersom man ser bort fra PSOE's gullalder fra 1982-1989⁹⁴, da de spanske sosialdemokratene hadde rent flertall i Cortesen, har spanske regjeringer siden transisjonen måttet søke støtte hos andre partier i parlamentet for å kunne danne mindretallsregjeringer med fremtidsprospekter.

I perioden 1977-1982 ledet både Suárez og Calvo-Sotelo UCD-regjeringer uten rent flertall i parlamentet. Partiet baserte sin regjeringsmakt på ad-hoc samarbeid med partier både til høyre og venstre, noe som etter valget i 1979 plasserte CiU og PA i en særlig gunstig forhandlingsposisjon (Linz/Montero 1999:66; Pallarés/Montero/Llera 1997:150)⁹⁵. Disse ER-partiene var da også de viktigste partnerne for UCD, til tross for at partiet også ville oppnådd det nødvendige styringsflertallet gjennom et samarbeid med høyrepartiet Alianza Popular.

---

⁹¹ Noe som tilsvarer situasjonen som oppstod etter valget i 1951, da Conservatives var avhengig av de tolv unionist-mandatene i Underhuset for å fjerne Labour fra regjeringskontorene. Dersom de tolv Ulster-unionistene ikke var blitt innlemmet i Conservatives mandattotal, ville partiet ha manglet fire mandater på å ha en ren majoritet i Underhuset. På denne tiden var imidlertid samarbeidet mellom de nordirske unionistene og det konservative partiet langt mer formalisert enn det som er tilfellet i dag (Rasmussen 1991:166ff).

⁹² Dette er simpelthen en indikasjon på den tiltakende betydningen konfliktilinjen 'unionisme-devolusjonisme' har fått i Storbritannia siden 70-tallet. På den ene fløyen finner vi de nordirske unionistene, mens de skotske og walisiske nasjonalistene, liberaldemokratene og Labour (i den rekkefølgen) er tilhengere av desentralisering (jfr. Webb 2000:10).

⁹³ Se også Rasmussen for tilsvarende argumentasjon (Rasmussen 1991:166).

⁹⁴ PSOE hadde i praksis en tilstrekkelig majoritet også i parlamentsperioden fra 1989 til 1993, ettersom Herri Batasun's representanter sjelden deltok i sesjonene (se for eksempel Heidar/Berntzen 1994:270).

⁹⁵ I denne perioden gikk PA riktignok under navnet Partido Socialista de Andalucía, et navn man beholdt helt til hamskiftet i 1984.

Under de tre første regjeringsperiodene til Gonzalez, der PSOE, som vi allerede har etablert, i praksis hadde rent flertall i nasjonalforsamlingen, var ER-partienes relevans begrenset både geografisk og institusjonelt (Linz/Montero 1999:69). Institusjonelt var nå valgarenaen høyeste instans for partirelevans. Geografisk kom dette særlig til uttrykk i de elektoralt betydningsfulle provinsene i Baskerland og Katalonia, der middelklassen og borgerskapets politiske preferanser ikke lot seg forene med høy oppslutning om et *riksdekkende* sentrum-høyre parti. Oppslutningen om AP/PP i Katalonia og Baskerland lå på beskjedne 10-15 prosent i denne perioden, med et desidert bunnpunkt ved 1989-valget, da bare en av ti baskere og katalanere stemte på de konservative. I landet for øvrig kunne AP/PP påregne støtte fra nesten hver tredje velger⁹⁶.

Da PSOE's flertall i Kongressen utgikk på dato gjennom valget i 1993, støttet man seg til en generisk avtale med Pujols CiU. Denne avtalen gikk i korthet ut på at de moderate katalanske nasjonalistene stemte for sosialdemokratens lovforslag i bytte mot substansielle regionalpolitiske innrømmelser (ibid. s. 46).

Et mer formalisert samarbeid kom i stand etter valget i 1996, da PP inngikk en parlamentarisk pakt med CiU, PNV og den kanariske koalisjonen, CC⁹⁷. Dette reflekterer igjen den tilsynelatende paradoksale situasjon i spansk politikk at ER-partier er sentrale i vedlikeholdelsen av potensielt sårbare ettpartiregjeringer som mangler eget flertall i parlamentet. Dette fenomen må ses i sammenheng med

...the fact that at the beginning of the transition, nationalist parties, along with left-wing parties, were the ones to provide the only element of continuity with the 2. Republic, grants them a position – ironic as that may seem – as defining elements of the identity of the Spanish party system. (Montabes (1994:136)

Vi kan altså konkludere at en rekke spanske ER-partier oppnådde systemrelevans i vårt angitte tidsrom. CiU er i særdeleshet en viktig alliansepartner for de nasjonale partiene. Pujols parti har plassert seg mellom de regjeringssalternerende, nasjonale partiene i det politiske spektrum, og fungerer som et *hinge party* i det nasjonale spanske partisystemet (jfr. fotnote 97). Dette til tross for at blant andre Smith i sin typologi for småpartier, der *detached*, *hinge* og *marginal* er hovedkategoriene, konkluderer at ER-partier "...are relatively detached,

---

⁹⁶ Kilde: <http://www.eleweb.net>.

⁹⁷ Det seneste valget i Spania (2000) gav PP rent flertall i Kongressen, men partiet inviterte likevel CiU inn i regjeringen. En invitasjon som på rituelt vis ble avvist av det katalanske partiet.

because they have a predominant single claim involving a degree of autonomy and a well-defined electoral clientele.” (Smith 1991:36ff).

4.1.4.3 Belgia

Som i mange andre land i Vest-Europa, skjøt den politiske regionalismen også i Belgia fart på 70-tallet. Det spesielle med de belgiske ER-partiene er at de tidlig valgte en aktiv strategi i forhold til regjeringsdeltakelse, og at de relativt tidlig oppnådde det man kan kalle for regjeringskapabilitet (Regierungsfähigkeit). Allerede i 1974 trådte for eksempel RW inn i Tindemans II-regjeringen, mens FDF og Volksunie aksepterte invitasjonen som regjeringspartnere i Tindemans III. De belgiske ER-partienes relativt tidlige nasjonale relevans i belgisk politikk må hovedsakelig tilskrives den tiltakende regionaliseringsprosessen i Belgia etter den konstitusjonelle reformen i 1970 (De Winter 1994:38). En prosess som etter hvert medførte at hele det belgiske partisystemet ble regionalisert.

FDF har, med unntak av et par dager i januar 1980, operert under relevanstærskelen i vår analyseperiode. Det samme gjelder for RW.

Det ER-partiet i Belgia som har vært klart mest systemrelevant er Volksunie, som til tross for smertefulle erfaringer med regjeringssamarbeid fra 70-tallet, returnerte til regjeringskontorene i 1988⁹⁸. Det er blitt hevdet at Volksunies betydelige relevans i belgisk politikk i de tiårene som gikk forut for introduksjonen av en føderal statsform i 1993, og den policy-suksess som reformene i 1980, 1988-89 og 1993 måtte ses som for den flamske bevegelsen, førte partiet inn i en eksistensiell krise på midten av 90-tallet. Partiets synkende opplutning på denne tiden førte til at partiledelsen seriøst vurderte muligheten for å slå seg sammen med partier, hvis program ikke primært var tuftet på den territoriale konfliktlinjen⁹⁹. Det er blitt noe av en truisme innenfor litteraturen å påpeke at Volksunies *raison d'être* på mange måter opphørte med statsreformen i 1993. Likefullt spiller partiet fortsatt en anelig

---

⁹⁸ Partiet trakk seg fra regjeringen i oktober i 1991 på grunn av uenighet om våpensalg til Midtøsten. Denne disputten hadde også en regional dimensjon, ettersom våpenproduksjon i Belgia stort sett foregår i Vallonia. Saken skulle til slutt velte hele Martens VIII regjeringen (De Winter 1994:39; De Winter 1998a:41).

⁹⁹ Interessant nok, ble de flamske liberalerne utpekt som mulige samarbeidspartnere (De Winter 1998a:45), til tross for at blant andre Nielsen har konkludert at Volksunie og det liberale partiet utgjør motpolene på den subnasjonale konfliktlinjen (Nielsen 1980:90).

rolle i belgisk politikk, selv om vi her må legge til at partiet riktignok ble rekonstituert under navnet Nieuw-Vlaamse Alliantie i 2001¹⁰⁰.

Vlaams Blok, hvis totale levetid nesten korresponderer perfekt med vår analyseperiode, har ikke oversteget relevanstærskelen, forstått som realisert koalisjonspotensial, i perioden 1980-1998. Vi kan konstatere at partiet oppfyller begge de kriteriene som Kitschelt setter opp for kandidatpartiene til partifamilien "New Radical Right" (Kitschelt 1995:49). Kitschelt presiserer imidlertid at VB må ses som et grensetilfelle ettersom partiet "builds on an ethnoregional division" (ibid. s. 55), en vurdering som også ligger til grunn for innlemmingen av partiet i vår populasjon. Kitschelts første kriterium til hjelp i identifikasjonen av NRR-partier, er at partiene typisk mangler koalisjonspotensial i den forstand at de blir vurdert som *for* ekstreme av de moderate konservative partiene i de politiske systemene. Vi kan konstatere at VB har oppfylt dette kriteriet i vår analyseperiode, samtidig som vi tillegger at partiet har tilkjempet seg posisjonen som det største flamske nasjonalistpartiet i det belgiske parlamentet, og besitter, i sartoriansk forstand, et betydelig utpresningspotensial.

4.1.4.4 Italia

Hva angår de italienske ER-partienes systemrelevans, må denne kunne sies å være svært begrenset. De tre partiene vi befatter oss med i denne analysen representerer alle, UV i særdeleshet, relativt små regioner. Likevel kan vi si at det foreligger betydningsfulle forskjeller mellom disse partiene.

SVP er det mest relevante av de italienske ER-partiene, og i kraft av sitt medlemskap i Oliventrealliansen (se for eksempel Malmström 1998:120;129 eller Bartolini 2002), kan man teknisk sett si at SVP utgjorde en (av riktignok svært mange) byggesteiner i Prodis regjering fra 1996 til 1998. Likevel vil vi først og fremst karakterisere SVP som et regionalt relevant parti, om enn bare regionalt hegemonisk i provinsen/regionen Sør-Tyrol, med begrenset relevans nasjonalt.

UV er i enda større grad enn SVP et rendyrket regionalt basert parti, noe som ikke minst skyldes Val d'Aostas svært lave distriktsmagnitudo ved nasjonale valg. UV har dessuten heller ikke oppnådd den hegemoniske posisjonen som SVP har hatt i Sør-Tyrol, men har

---

¹⁰⁰ Den 'nye flamske alliansen' er tilhengere av et uavhengig Flandern i et ytterligere integrert EU, og markedsfører seg, med dårlig skjult henvisning til Vlaams Blok, som den humane flamske nasjonalismens flaggbærer (kilde: <http://www.volksunie.be/>).

måttet basere mye av sin regionale utøvende makt på samarbeid med kristeligdemokratene (Heidar/Berntzen 1994:244).

PSd'Az har primært vært en maktfaktor ved lokale valg på Sardinia (ibid. s. 244), men har opplevd svært ujevn oppslutning i regionen som sådan¹⁰¹, noe som har resultert i at partiet ikke har hatt for vane å stille kandidater i alle valgkretsene. PSd'Az kan således heller ikke sies å inneha nasjonal relevans, selv om partiet regelmessig returnerer representanter til Camera dei Deputati.

4.1.4.5 Finland

Svenska Folkpartiet er på mange måter det mest distingverte medlemmet i ER-partifamilien, og har takket være sin liberale sentrumsprofil vært en akseptabel koalisjonspartner for det finske agrarpartiet så vel som for sosialdemokratene og de konservative. SFP har sittet i 44 av 67 finske regjeringer siden uavhengighetsdeklarasjonen i 1917, og i 27 av 38 etterkrigsregjeringer¹⁰². SFP er dessuten det eneste ER-partiet som har bekledd statsministerposten i en nasjonal regjering. Partileder Ralf Törngren ledet i 1954 en kortlivet flertallsregjering som foruten SFP besto av de finske sosialdemokratene og agrarpartiet¹⁰³.

Svenska Folkpartiets evne til å støvsuge det svenskspråklige elektoratet i Finland for nesten eksklusivt å representere denne gruppen¹⁰⁴, har gitt partiet betydelig systemrelevans til tross for at valgoppslutningen, i likhet med andelen svenskspråklige i Finland, er synkende.

4.1.4.6 Øvrige land

I de øvrige politiske systemene som blir behandlet i denne analysen finner vi ingen ER-partier som kan sies å ha passert relevanseterskelen i analyseperioden.

I Tyskland gjelder dette SSW så vel som Bayernpartei. Begge disse partiene er også ubetydelige størrelser på den regionale elektorale arena.

---

¹⁰¹ Partiet henter primært sin støtte i de urbane områdene på Sardinia (Petrosino 1992:130).

¹⁰² Se for eksempel <http://www.government.fi> og Lane, McKay og Newton 1997:229ff. Der disse kildene divergerer har vi gitt forrang til den førstnevnte.

¹⁰³ SFP var også nær ved å få Elisabeth Rehn valgt som president i 1994, da hun mot alle odds kom seg videre til andre valgomgang. I første valgomgang oppnådde Rehn rundt 20 % av stemmene, til tross for at SFP ved parlamentsvalg har en stabil oppslutning på 5 % av velgerne (Sundberg 1996:179ff).

¹⁰⁴ I følge Sundberg (1985:117) hadde SFP frem til 60-tallet støtte fra omtrent 75 % av alle svenskspråklige finner. På 70-tallet, da oppslutningen om SFP nådde et foreløpig bunnivå (Sundberg 1996:208), falt denne andelen til under 70 %, men i vår analyseperiode har SFP igjen festet grepet om de svenskspråklige velgerne.

I Danmark har Slesvigs parti ikke vært over deltakelsesterskelen de siste 25 årene, og partiet har, i likhet med SSW i Tyskland, etter hvert konsentrert seg om å oppnå mest mulig innflytelse på det regionale styringsnivået.

I Nederland finner vi det lite innflytelsesrike men dog standhaftige minoritetspartiet FNP. FNP har dårlige utsikter til å passere representasjonsterskelen med den nåværende nederlandske valgordning. På det regionale nivået har imidlertid partiet hatt en svak fremgang på 90-tallet og gjorde sitt beste provinsvalg noensinne i 1999.

I Frankrike har UDB forgjeves prøvd å overskride representasjonsterskelen, men uten å lykkes, og på tross av en kreativ alliansestrategi (Malmström 1998:126).

Heller ikke Enotna Lista, i delstaten Kärnten i Østerrike, har hatt nevneverdige fremganger på den nasjonale politiske arenaen. Partiet har riktignok i samarbeid med Liberalt Forum fått innvalgt Karel Smolle ved et par anledninger, men partiet har, mye grunnet en svært høy sperregrense¹⁰⁵ ved delstatsvalgene i Kärnten, mer enn nok med å gjøre seg gjeldende på regionalt nivå.

I Portugal, Sverige og Irland er ER-partier, som vi tidligere har vært inne på, et fraværende fenomen.

4.1.5 Anti-system-partier

Vi har i det foregående ikke drøftet betydningen til de ER-partiene som må betraktes som typiske anti-system-partier.

Sartori har påpekt at anti-system-partiet "...would not change – if it could – the government but the very system of government" (Sartori 1990:329). Dette har implikasjoner for hvilken opposisjonsrolle et slikt parti vil innta. Sartori skiller mellom to ulike former for opposisjon; opposisjon basert på henholdsvis sak og prinsipp (ibid. s. 329ff). En definerende karakteristikk ved anti-system-partiet er at det typisk konstituerer en prinsipiell opposisjon i partisystemet. Det tilhører altså ikke det Daalder omtaler som den lojale opposisjonen eller "the area of effective party government." (Daalder 1990:85).

---

¹⁰⁵ En kombinasjon av omorganisering av valgdistrikter og det faktum at residuale mandater bare kan tildeles de partiene som har oppnådd mandater i et av valgdistriktene, gjør at sperregrensen i Kärnten ved delstatsvalg effektivt ligger rundt 10 %. Kärnten-slovene var representert med to mandater i det regionale parlamentet i mellomkrigstiden, men har ikke oppnådd representasjon etter endringen av valgkretsene (jfr. *Report by the Republic of Austria pursuant to Article 25 paragraph 1 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities* (Vienna, 30. juni 2000) s. 101ff).

Capoccia har videreutviklet en del av Sartoris konsepter, og skiller blant annet mellom to ulike former for ”anti-systemness”. For det første identifiserer han ’*relational*’ *anti-systemness*, som er knyttet ikke til partiets ideologiske karakter *per se*, men snarere til dets romlige, ideologiske avstand fra de andre partiene i systemet (Capoccia 2002:30). Dette begrepet stilles opp mot det han benevner som ’*ideological*’ *anti-systemness*, og som knytter an til et partis iboende ideologiske karakter. Et av hovedpoengene til Capoccia, er at partier som vanskelig lar seg karakterisere som ideologisk anti-systemiske i en mer universell forstand, i bestemte kontekster – altså i relasjonell forstand – vil kunne anta en anti-systemisk karakter, og vice versa (ibid. s. 16ff)¹⁰⁶.

Litteraturen om dette temaet har ofte tatt utgangspunkt i prinsipiell opposisjon langs en venstre-høyre-akse¹⁰⁷. Det vil si at det stort sett er fascistiske, nazistiske og kommunistiske partier som er blitt innlemmet i klassen av anti-system-partier. Smith (1987), Capoccia (2002) og Zariski (1989) er blant dem som har poengtert at man også finner anti-system-trekk hos partier som ikke primært lar seg klassifisere langs den sosioøkonomiske aksene. ER-partier har i varierende grad karakter av å være anti-system-partier, avhengig av hvor langt de går i retning av territoriell løsrivelse, separatisme.

En konsekvens av de forhold vi har drøftet over, er at anti-system-partienes faktiske betydning i de nasjonale systemene ofte ikke kan leses ut fra vanlige parametre for partistyrke. Opposisjon på prinsipielt grunnlag innebærer for eksempel at disse partiene ikke etterstreber en overskridelse av relevanssterskelen slik den er operasjonalisert hos for eksempel Sartori. Per definisjon søker de ikke å optimalisere sitt koalisjonspotensial, og vetomakten eller utpresningspotensialet er like ofte basert på ekstraparlamentær styrke som parlamentær styrke. Herri Batasunas og Sinn Féins politiske strategier i henholdsvis Baskerland og Nord-Irland illustrerer poenget. Begge partiene vurderer de nasjonale valgene primært som instrumentelle i legitimeringen av *Saken*, mer enn som en måte å vinne representasjon i det nasjonale parlamentet. Symptomatisk nok, har derfor både HB og SF i hovedsak holdt en

---

¹⁰⁶ Capoccia viser til at Fianna Fáil (i perioden 1926-1932) og det danske Fremskridtspartiet (på 70- og 80-tallet) kunne ses på som anti-system partier i relasjonell forstand (Capoccia 2002:17). Fremskridtspartiet ville imidlertid blitt karakterisert som et pro-system-parti USA, dersom det hadde virket under det samme ideologiske program der. Vi er av den oppfatning at det vanskelig lar seg gjøre å se disse to ulike formene for anti-systemiskhet helt atskilt. Noe av problemet for vår diskusjon, og mer generelt, er dessuten at Capoccio setter likhetstegn mellom system og demokrati.

¹⁰⁷ Se for eksempel Sartori (1990) og Daalder (1990).

abstensjonistisk linje, hvilket vil si at partiene har avstått fra å innta sine plasser i sine respektive nasjonale parlament¹⁰⁸.

I Spania hadde dette *de facto* den effekt at PSOE's ett-parti flertallsstyre ble forlenget med fire år, til tross for at partiet *de jure* ikke maktet å vinne rent flertall ved valget i 1989. Det er således vanlig i spansk statsvitenskapelig litteratur å betrakte også Gonzalez III-regjeringen som en ettparti flertallsregjering (jfr. Linz/Montero 1999:51).

I Nord-Irland har Sinn Féin hatt stor innflytelse, om ikke vetorett, i fredsforhandlingene for regionen. Det er en generell oppfatning i det britiske Nord-Irland-ministeriet at selvstyre i provinsen ikke vil kunne realiseres uten partiets deltakelse. Dette må ses i sammenheng med at Sinn Féin sitter med deler av nøkkelen til en oppløsning av den paramilitære irske republikanske hær (IRA¹⁰⁹). DUPs massive motstand mot *the Belfast Agreement*¹¹⁰, vedtatt i 1998, har ikke falt britiske myndigheter like tungt for brystet, selv om DUP var Sinn Féin elektoralt overlegen ved tusenårsskiftet.

Det er derfor diskutabelt når Capoccia karakteriserer Sinn Féin og Herri Batasuna som irrelevante anti-system-partier og konkluderer at "the national party systems of their respective countries have been virtually unaffected in their mechanics by the emergence and the strategies of such parties..." (Capoccia 2002:28).

Capoccias slutning må delvis ses som et resultat av at hans typologi (ibid. s 24) ikke alltid reflekterer teoretiseringene den bygger på. Han uttaler for eksempel at

...irrelevant anti-system parties are either too small or last too short a time to have any significant impact on the party system mechanics. *Their 'relational' status is simply irrelevant* [min uthevn.]: the party system works independently of their strategies. (Ibid. s. 28)

---

¹⁰⁸ I så måte kan vi si at noen av de mest prominente anti-system-partiene i vår diskusjon ikke kan regnes som politiske partier i for eksempel Anthony Downs' restriktive forståelse: "A political party is a team of men seeking to control the governing apparatus by gaining office in a duly constituted election." (Downs 1957:25).

¹⁰⁹ Sinn Féin regnes som den politiske fløyen til PIRA (Provisional IRA), sistnevnte et resultat av et skisma i militant irsk republikanisme på 70-tallet. IRA har opplevd flere splittelser de siste tretti årene; fredsprosessen på 90-tallet førte blant annet til en avspaltning av uforsonlige republikanske militanter under det megetsigende navnet Real IRA. Når vi anvender betegnelsen IRA, sikter vi imidlertid til PIRA.

¹¹⁰ DUP er motstandere av avtalen som gjenopprettet en direktevalgt nord-irsk forsamling, men har likevel valgt å innta sine plasser i Stormont parlamentet.

Denne konklusjonen finner vi ikke igjen i hans typologi for politiske partier (ibid. s. 24). Vi setter derfor opp følgende modifiserte variant, illustrert med enkelte av de partiene som faller inn under hver typebetegnelse:

Tabell 25: ER-partier relatert til en modifisert utgave av Capoccias anti-system-typologi.

		Relasjonelt antisystemisk	
		Ja	Nei
Ideologisk antisystemisk	Ja	<i>Irrelevante AS-partier</i> (Eks.: BNG, BP, ERC ¹¹¹)	<i>Irrelevante AS-partier</i> (Eks.: UV, UDB)
		<i>Typiske AS-partier</i> (Eks.: VB, SF, HB)	<i>Imøtekommende AS-partier</i> (Eks.: PNV, SVP, CiU, Volksunie, SDLP, SNP, PC)
	Nei	<i>Polariserende partier</i>	<i>Typiske Pro-system partier</i> (Eks.: SFP, UUP)

Capoccias klassifisering av partiene langs den relasjonelt-antisystemiske akse er basert på et partis koalisjons- og propagandastrategier¹¹². I dette lys er det underlig at han velger å karakterisere Sinn Féin og Herri Batasuna som irrelevante AS-partier, ettersom dette er en klasse i hans typologi som forutsetter at partiene ikke er relasjonelt anti-systemiske. Vi har ovenfor argumentert for hvorfor vi mener disse to partiene bør vurderes som relasjonelt antisystemiske. Dersom vi skal relatere Capoccias typologi til Sartori, kan vi si at partiene med utpresningspotensial befinner seg i kategoriene av *typiske AS-partier* og *polariserende*

¹¹¹ ERC var utvetydig anti-systemisk langs begge dimensjonene inntil midt på 80-tallet (se for eksempel Malmström 1998:165). Partiet har siden moderert seg noe, men kan likevel vanskelig plasseres i klassen av imøtekommende AS-partier.

¹¹² Og sammenfaller ikke, og må heller ikke forveksles - til tross for et visst slektskap - med begrepene om strukturell og sosioøkonomisk konsensus/radikalisme, som vi vil berøre i senere kapitler.

partier, mens partiene med koalisjonspotensial typisk forefinnes blant de *imøtekommende AS-partiene* og de *typiske pro-system-partiene*.

De aller fleste ER-partiene vil vi finne i de gruppene av AS-partier som Capoccia betegner som henholdsvis irrelevante og imøtekommende. I vårt utvalg finner vi imidlertid også det vi kan kalle typiske pro-system-partier. Både Svenska Folkpartiet og Ulster Unionist Party¹¹³ tilhører denne gruppen.

Blant anti-system-partiene finner vi, i tillegg til HB og SF, etter vårt skjønn også Vlaams Blok.

De såkalt imøtekommende partiene kjennetegnes ved at de, til tross for å være ideologisk anti-systemiske, er lojale i koalisjon¹¹⁴ (ibid. s. 28). De har således ingen sentrifugal virkning på partisystemet. Regionalt dominante partier som CiU og PNV tilhører denne gruppen av AS-partier, sammen med blant andre SNP, Volksunie og SDLP.

En rekke partier er det vanskelig å entydig klassifisere. Dette gjelder de partiene som har gjennomgått en grenseoverskridende utvikling i perioden, og de partiene som er betydelig faksjonaliserte eller generelt schizofrene. Sinn Féin var frem til 1997 etter vårt skjønn et typisk antisystemparti, mens den seneste utviklingen kan tyde på en bevegelse mot klassen av mer imøtekommende partier.

DUP, på sin side, opererer i et landskap mellom det såkalte typiske AS-partiet og det polariserende partiet. Slik Capoccia definerer begrepet, er det tvilsomt om DUP kan sies å være et anti-systemisk parti i ideologisk forstand¹¹⁵. Partiets motstand mot britiske regjeringers desentraliseringsforslag for provinsen, har primært vært begrunnet med at man har oppfattet disse som knefall for republikansk paramilitarisme. DUP er dessuten splittet i to fløyer; en kristenkonserverende, reaksjonær fraksjon som frontes av partileder Ian Paisley, samt en mer liberal fraksjon som primært gestaltes av Peter Robinson, partiets arveprins¹¹⁶. Med Robinson som leder kan det sågar vel tenkes at DUP på sikt trer inn i klassen av

---

¹¹³ UUP fremstår på 90-tallet, og særlig under Trimbles ledelse, som et pro-system-parti, men vi skal tillegge at UUP er et relativt faksjonalisert parti og at Trimbles forsonende linje overfor nasjonalistene har ført til defeksjoner fra partiet.

¹¹⁴ Og, for å alludere til Daalder, lojale i opposisjon.

¹¹⁵ I hvert fall i en britisk kontekst.

¹¹⁶ Se for eksempel Cochrane (1997).

imøtekommende AS-partier, selv om det er usannsynlig, uavhengig av lederskap, at dette vil inntreffe før IRA er avvæpnet¹¹⁷.

Det galisiske partiet BNG fremstod som et typisk antisystemparti i 1981, da partiets valgte kandidater til det regionale parlamentet ble utestengt fra forsamlingen fordi de nektet å anerkjenne den regionale forfatningen. Siden har partiet beveget seg i retning mot klassen av imøtekommende AS-parti, etter at krav om føderalisme har nyansert den separatistiske profilen som preget partiet tidligere (jfr. Botnevik 1993:46).

Samtidig registrerer vi at enkelte av de imøtekommende AS-partiene etter hvert er i ferd med å overskride terskelen fra imøtekommende AS-parti til pro-system-parti. Dette gjelder i første rekke CiU, som takket være sin strategisk viktige posisjon i det spanske politiske landskapet har fått innfridd mange av sine krav om regional autonomi for Katalonia. CiU representerer den borgerlige fløyen av katalanismen. Denne ser på det som Katalonias historiske misjon å ta ansvar, ikke bare for Katalonia som sådan, men for hele Spania (Malmström 1998:180). I dette perspektivet er det åpenbart ikke uproblematisk å betrakte CiU som et AS-parti, om enn av den imøtekommende typen.

Vi har, i avsnittene over, relatert ER-partiene til systemisk tilnærming, blant annet for å belyse hvordan og hvorfor *typiske* AS-partiers styrke i de nasjonale systemene underestimeres i den type *Erfolgsindekser* som vi har anvendt i denne oppgaven. Vi har i seksjonene 4.1.4 og 4.1.5 forsøkt å supplere en kvantitativ vurdering av ER-partienes styrke med en kvalitativ gjennomgang av relevans (som også må relateres til et partis styrke) i de respektive systemer. I det følgende vil vi oppsummere de funnene vi har gjort:

4.1.6 Vest-europeiske ER-partiers styrke i perioden 1980-1998

På bakgrunn av vår diskusjon over, synes det klart at fire partier skiller seg ut som særlig sterke/relevante, *strictu sensu*, i den perioden vi har analysert. Disse partiene kjennetegnes

---

¹¹⁷ Eller i forbindelse med at den britiske sentralmyndigheten reverserer sin Nord-Irland-politikk (og dermed isolerer Sinn Féin), noe som virker svært lite sannsynlig.

ved at de scorer høyt på våre kvantitative indikatorer, i tillegg til at de besitter nasjonal systemrelevans. CiU, PNV, UUP og SFP tilhører denne klassen. De tre førstnevnte partiene er regionalt dominante i sine respektive regionale partisystem, mens SFP er en svært sentral koalisjonspartner i finsk politikk. Vi ser at vår kvalitative gjennomgang særlig justerer Svenska Folkpartiets posisjon i klassen av ER-partier. Partiets medium score på to av våre kvantitative indikatorer skyldes, som vi tidligere har vært inne på, primært særegenheter ved finsk desentraliseringspolitikk.

I en mellomkategori finner vi ER-partiene med medium styrke. Her finner vi de typiske AS-partiene (jfr. Tabell 25), så vel som de imøtekommende AS-partiene som vi ikke har karakterisert som betydelig sterke/relevante. Denne klassen befolkes, for det første, av partier som scorer middels på våre kvantitative indikatorer, og som samtidig har en begrenset grad av systemrelevans. For det andre har vi valgt å innlemme i denne klassen partier som scorer relativt høyt på våre kvantitative indikatorer, men som likevel ikke har relevans i det nasjonale politiske systemet, til tross for at de har valgt en imøtekommende strategi som AS-partier¹¹⁸.

I kategorien av svake ER-partier finner vi de partiene som scorer lavt på våre kvantitative indikatorer, og som samtidig, som en konsekvens av dette, er uten innflytelse på den nasjonale politiske plattformen. Disse partienes mangel på systemisk relevans omfatter gjerne også det *regionale* nivået.

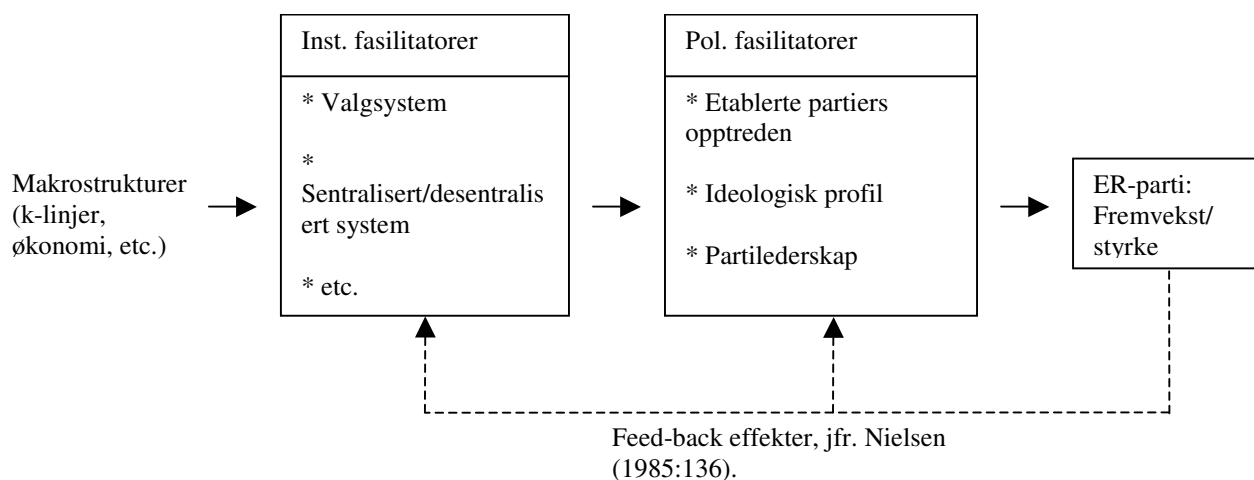
¹¹⁸ UV og til en viss grad også SVP er eksempler på slike partier. Disse partiene representerer begge regioner, hvis relative økonomiske størrelse er forholdsvis liten. I teorien blir slike regioners forhandlingskraft så liten at de ikke kan regnes som relevante i det nasjonale politiske systemet. Interessant nok hevder Fearon og van Houten at det vil være svært vanskelig for politiske entreprenører i slike regioner å mobilisere velgere med utgangspunkt i krav mot sentrum (Fearon/van Houten 2002). I et slikt resonnement blir SVP og UV imidlertid unntakene som bekrefter regelen.

Tabell 26: Klassifisering av ER-partier i Vest-Europa, 1980-1998.

Partistyrke		
<i>Stor</i>	<i>Medium</i>	<i>Liten</i>
CiU	Volksunie	PSd'Az
UUP	SNP	EL
PNV	PC	UDB
SFP	CC	Uva
	SDLP	PAR
	HB	Pas
	SF	PA
	UV	EU
	SVP	PRC
	DUP	PR
	FDF	UM
	VB	MK
	BNG	SSW
	ERC	SP
	EA	BP
		FNP

4.2 Teorier om ER-partistyrke

Vi har allerede berørt det faktum at undersøkelser knyttet til fremvekst av ER-partier ofte opererer på et annet analysenivå enn studier av ER-partienes styrke. Mens førstnevnte litteratur som regel anvender territorium som analyseenhet, er studieobjektet for sistnevnte forskningsområde typisk nok partiene selv. Med utgangspunkt i en relativt liberal tolkning av Hauss/Rayside kan vi prøve å illustrere hvordan vi ser disse to studiefeltene i sammenheng:

Figur 3: Modell for ER-partiers fremvekst og utvikling.

Dette skjemaet har en klar tids-/kausaltretning, fra venstre mot høyre, og søker å indikere at både strukturelle og institusjonelle forhold har betydning for styrken til ER-partier i en gitt region. Samtidig må vi ta høyde for det Nielsen kaller feed-back-effekter i systemet, som til en viss grad modifierer unidireksjonaliteten i modellen.

Likevel er det vår oppfatning at politiske og institusjonelle fasilitatorer i mange tilfeller vil ha større forklaringskraft for styrke/variasjon enn makrostrukturer, som er relativt konstante. Rokkan viste hvordan makrostrukturer påvirket utformingen/fremveksten av de vest-europeiske partisystemene, men disse makrostrukturene er dårligere egnet til å forklare intrasystem variasjoner av det slaget vi befatter oss med her. Dette er for øvrig ikke en observasjon hvis gyldighet som sådan er begrenset til ER-partier.

For å illustrere vårt poeng, kan vi vise til at strukturelle (og til en viss grad også institusjonelle) faktorer for eksempel ikke forklarer ER-partistyrke i Katalonia, Baskerland, Flandern og Nord-Irland, regioner der det forefinnes flere ER-partier, som har gjennomgått svært ulik utvikling de siste tyve årene til tross for at de har operert innenfor identiske mulighetsstrukturer.

4.2.1 Nyinstitusjonalismen og ER-partier

De synspunkt vi har inntatt over finner resonans hos André Lecours, som har levert et av de sterkeste angrepene mot de makrostrukturalistiske forklaringsmodellene for ER-bevegelser:

They have been generally unable to account for the specifics of ethnonationalism (its timing, claims and institutionalization in the political system) and to address its contingencies, cross-national differences, and historical irregularities. They have failed to show how ethnonationalism actually operates. (Lecours 2000:104)

Dette er en ramsalt kritikk av både konkurranseperspektivet, reaktiv-etnisitet-tilnærmingen og utviklingsteorien. Lecours avfeier dog ikke disse retningene helt:

Their [les: makrostrukturalistiske tilnærminger (min merkn.)] explanatory power is limited by their high level of abstraction. This problem points to the necessity of establishing a linkage between macro-level structures and micro-level outcomes. (Ibid. s. 111ff)

Lecours finner altså ikke makrostrukturene irrelevante. De utgjør i hans rammeverk snarere en større kontekst, et handlingsrom som påvirker atferden til politiske aktører og betydningen av institusjoner. Lecours' bidrag kan karakteriseres som typisk for ny-institusjonalismen, i den forstand at han ser på institusjoner som mer enn bare refleksjoner av sosiale krefter. Institusjoner må også ses på som uavhengig variabel, som kan påvirke sosiale og politiske utfall. Innenfor ny-institusjonalistisk teori er det vanlig å betrakte institusjoner som uavhengig eller mellomliggende variabel (ibid. s. 114).

Lecours fester mer spesifikt sin lit til den historiske institusjonalismens evne til å belyse problemstillinger relatert til ER-bevegelser, og han ser en fruktbar teoretisk syntese i integrasjonen mellom historisk institusjonalisme og eliteteori.

Som det vil fremkomme av seksjon 4.3, avviker ikke Lecours' teoretiske tilnærming, i hvert fall ikke så radikalt som han selv antyder, fra det vi kan kalle den paradigmatisk litteraturen om ER-partier og deres utvikling. Lecours skiller seg imidlertid radikalt fra dem som mener at kulturelle og økonomiske variabler er de mest sentrale for å forklare *fremveksten* av slike bevegelser. Han er tvert i mot bastant i sitt syn på at politiske variabler har forrang i slike sammenhenger. Her kan vi trekke en parallell til Hugs teori om fremvekst av nye partier, som

også primært fokuserer på politiske variabler, ikke minst krav-respons-dynamikken mellom utfordrerpartier og eksisterende partier. Ironisk nok konkluderer imidlertid Hug med at strukturelle faktorer har større prediksjonskraft enn institusjonelle eller politiske faktorer for dannelsen av nye politiske partier (Hug 2001:122).

4.2.2 Generell kritikk av makrostrukturelle modeller

En av hovedinnvendingene mot studier som baserer seg på den såkalte konkurransemodellen har for eksempel vært at mange av disse teoritestene har vært basert på aggregerte økologiske data. Belanger og Pinard konstaterer for eksempel at "...the impact of ethnic competition was inferred from direct relationships between various measures of modernization and measures of support for ethnic parties or movements." (Belanger/Pinard 1991:446).

Dette må ses på som en indirekte kritikk av fraværet av mellomliggende variabler i slike undersøkelser.

Nielsen på sin side har rettet en mer generell kritikk mot alle strukturalistiske teorier som søker å forklare etnisk solidaritet. Hovedpoenget til Nielsen er at disse teoriene neglisjerer potensielle feed-back-effekter, forstått som sentrale myndigheters stillingtaken til etniske krav, på etnisk solidaritet (Nielsen 1985:135ff). Dersom vi skal oversette Nielsens relativt generelle teoretiseringer til vår kontekst, innebærer dette en antakelse om at det politiske etablissementets evne til å respondere på, eller snarere kooptere, ER-partienes krav er av stor betydning for hvordan den etniske solidariteten (ofte operasjonalisert som oppslutning om ER-partier) utvikler seg. Nielsens perspektiv antyder altså gjensidig påvirkning mellom variablene.

4.2.3 En kritisk tilnærming til Malmström

Malmström følger et tilsvarende skjema som det Hauss og Rayside setter opp, med hovedvekt på institusjonelle og politiske fasilitatorer, men poengterer ikke tidsdimensjonen i sin modell, selv om det fremgår av teksten at en sådan finnes (Malmström 1998:48). Malmström konkluderer at valgsystem, språk og religion ikke er signifikante forklaringsfaktorer for

regionale partiers fremgang. Hennes konklusjon er at parlamentarisk opptreden, mål og forekomsten av en myte har større prediksjonsverdi. Når det gjelder parlamentarisk opptreden, vil vi innvende at Malmström trekker motstridende konklusjoner. På den ene siden konstateres det at partier som har sittet i regjering, enten på regionalt eller nasjonalt nivå, er overrepresenterte blant de såkalt fremgangsrike partiene. Samtidig observeres det at åtte av ti utpresningspartier i utvalget er fremgangsrike¹¹⁹. Likeså postuleres det en sammenheng mellom føderalisme og separatisme - særlig sistnevnte må sies å være uforenlig med en såkalt ansvarlig parlamentarisk opptreden - som uttalt mål, og ER-partifremgang. Det foregående fordrer noen kommentarer.

For det første vil vi påstå at tidsretningen i dette resonnementet er diskutabel. Er regjeringsdeltakelse en årsak til fremgang/styrke eller snarere et resultat av elektoral styrke opparbeidet forut for regjeringsdeltakelsen? Dersom vi går inn på analysenhetene, taler mye for at det siste er tilfellet. SNP og Plaid Cymru ble for eksempel hardt straffet ved valget i 1979, kort tid etter at partiene hadde vært aktive bidragsytere i vedlikeholdelsen av Callaghan-regjeringen. Lega Nord¹²⁰, fikk riktignok et markant oppsving ved valget i 1996, kort tid etter at partiet hadde nytt en turbulent tilværelse i regjering med Forza Italia og Alleanza Nazionale etter det italienske politiske systemets nyremiere i 1994. Fremgangen i 1996 må man imidlertid kunne hevde kom på tross av, snarere enn på grunn av, det ni måneder lange regjeringssamarbeidet. Malmström konstaterer selv at "...när det började blåsa kring regeringen, när kritiken mot premiärministern ökade och Lega Nord's egna väljare kritiserade partiet för att ha sålt sin själ, lämnade partiet regeringssamarbetet." (Ibid. s. 237).

De belgiske ER-partiene er også blitt hardt straffet av elektoratet etter regjeringsdeltakelse (jfr. De Winter 1998b:239). FDF kom riktignok relativt helskinnet ut av deltakelsen i Tindemans III (1977-78), men regjeringsdeltakelsen i henholdsvis Vanden Boeynants II (1978-79) og Martens I (1979-1980) hadde svært negativ innvirkning på valgresultatet i 1981 (Buelens/van Dyck 1998:58), og markerte på mange måter begynnelsen på slutten for FDF som en veritabel, selvstendig politiske force i Brüssel-regionen. Siden midt på 80-tallet har

---

¹¹⁹ Malmström finner en effekt for utpresningspotensial, mens koalisjonspotensial ikke synes å ha betydning for styrke. Vi vil innvende at regjeringsdeltakelse og koalisjonspotensial er to sider av samme sak, ettersom det siste er en forutsetning for det første (regjeringsdeltakelse er realisert koalisjonspotensial, slik vi har fastslått tidligere i oppgaven). Av de partiene som har koalisjonspotensial er det naturlig å anta at bare de mest fremgangsrike oppnår regjeringsdeltakelse. Det er derfor naturlig at prosenten er høyere for denne kategorien enn for kategorien av partier med koalisjonspotensial (Malmström 1998:126ff). Dette tyder igjen på at vi har å gjøre med en kronologisk feilslutning i Malmströms resonnement.

¹²⁰ Lega Nord inngår ikke i vår populasjon, men er et sentralt case hos Malmström, og det trekkes derfor inn i denne diskusjonen.

partiet søkt alliansepartnere i det belgiske politiske sentrum, og har også opplevd medlemsflukt til de liberale, slik den flamske motpart Volksunie skulle oppleve noen år senere. Sistnevnte parti er trolig det belgiske ER-partiet med flest ubehagelige erfaringer fra regjeringssamarbeid. I motsetning til FDF, ble Volksunie hardt straffet av sine velgere for deltakelsen i Tindemans III. Hovedårsaken til dette var partiets positive holdning til Egmont-pakten, et desentraliseringsprogram som de fleste flamske organisasjoner avviste (De Winter 1998a:42; Ishiyama/Breuning 1998:114-116;125ff). Vlaams Bloks inntreden i belgisk politikk må også tolkes i lys av den moderate form for flamsk nasjonalisme som Volksunies velvilje til Egmont-pakten var et uttrykk for. Volksunie returnerte til regjeringskontorene som partner i Martens VII, men også ved denne anledning ble partiet straffet av velgerne, til tross for at partiet mente å ha vunnet en moralsk seier gjennom sitt avvisende standpunkt til våpensalg til Midtøsten. Partiet har siden nøkkelvalget i 1991 fortsatt å miste oppslutning i det flamske elektoratet. RW erfarte det samme i Vallonia på 70-tallet, da partiets deltakelse i Tindemans II-regjeringen gikk forut for det svært dårlige valget i 1977.

Selv et parti med så gunstige forutsetninger for regjeringsinnflytelse som CiU¹²¹, opplevde suksessiv valgmessig tilbakegang i kjølvannet av to perioder som regjeringspartner¹²². CiUs rasjonale for å støtte PSOE- og PP-regjeringer i denne perioden var at policyoppfyllelsen langt på vei ville veie opp for kredibilitetstapet som et regjeringssamarbeid kan innebære for et parti av denne typen. Da PP inviterte CiU med i regjering etter valget i 2000, til tross for at partiet hadde flertall alene i Kongressen, avslo katalanerne i visshet om at kredibilitetstap i en slik regjeringskonstellasjon ville bli akkompagnert av langt mindre innflytelse, og håp om policy-oppfyllelse, enn det som hadde vært tilfellet i perioden fra 1993-2000.

Det ovennevnte illustrerer på eklatant vis at effekten av regjeringdeltakelse i betydelig grad er avhengig av hvilke premisser man inngår et slikt samarbeid på. Dessuten er det med utgangspunkt i empirien tvilsomt om regjeringdeltakelse, på generelt grunnlag, kan sies å ha en positiv effekt på oppslutningen i elektoratet¹²³.

Vi stiller oss også noe tvilende til betydningen av myte som årsak til ER-partistyrke/fremgang. For det første er det svært problematisk å operasjonalisere

---

¹²¹ I motsetning til i Belgia, der ER-partiene ikke var avgjørende for regjeringenes levedyktighet (se for eksempel De Winter 1998:44, som hevder at de belgiske ER-partiene (FDF, RW og Volksunie), til tross for at de ble opptatt i en rekke regjeringer, aldri hadde utpresningspotensial). Det katalanske nasjonalistpartiet var imidlertid en strengt nødvendig alliansepartner for PSOE og PP i perioden 1993-2000 for å sikre flertall i Kongressen.

¹²² CiU var ikke *de jure* en regjeringspartner, men hadde mer eller mindre formelle avtaler om å være støtteparti for PSOE (1993-1995) og PP (1996-2000). Se for øvrig under 4.1.4.2.

¹²³ Se også Gordin (2001:164ff); Rudolph/Thompson (1985:301) og De Winter (1998:239).

mytebegrepet. For det andre kan myten, *per se*, på metodisk grunnlag neppe sies å være relevant ettersom den, i kraft av å peke tilbake i tid, er relativt uforanderlig. Det innebærer etter vårt skjønn at den kun kan ha betydning for ER-partistyrke via andre politiske fasilitatorer. Eksempelvis kan myten om intern kolonisering, som både baskiske, skotske og nordirske ER-partier har alludert til i sin partipropaganda, vanskelig sies å ha innvirkning på SNPs fremgang i 1974, men *ikke* på partiets tilbakegang i 1979. Intern kolonisering som myte er relativt konstant, og kan i metodisk forstand kun sies å ha relevans i samvirke med andre politiske variabler, som for eksempel en fra sentralmyndighetenes side, reell eller oppfattet, intensivert ekstraksjon av ressurser fra periferien¹²⁴.

4.2.4 En kritisk tilnærming til Gordin

I Gordins undersøkelse av årsaker til 12 ER-partiers valgmessige skjebne, analyseres betydningen av strukturelle, så vel som institusjonelle og politiske variabler. Han finner at elektoralt svake ER-partier for det første forekommer i systemer med PR-valgordning, kombinert med at partiene har lavt patronat-potensial i forhold til konkurrerende partier i regionen (dvs. besitter relativt få ressurser gjennom hvilke velgere kan mobiliseres).

For det andre er ER-partiene svake i økonomisk privilegerte regioner med PR-system; en observasjon som står i sterk kontrast til De Winters funn (1998b:219).

For det tredje finner Gordin svake ER-partier i regioner uten et distinkt språk, i kombinasjon med tilstedeværelse av PR-system, og relativt god tilgang til ressurser.

Elektoralt sterke ER-partier knyttes til tilstedeværelsen av et distinkt regionalt språk i kombinasjon med en regional økonomi som er sterkere enn det politiske sentrums, PR-valgordning, samt relativt større tilgang til ressurser enn konkurrerende partier. Vi ser altså at ER-partier i økonomisk fremskredne regioner med PR-system *ikke* er svake (se over) dersom disse faktorene virker sammen med et regionalt språk og tilgang til patronatressurser.

Gordin er riktignok utelukkende opptatt av hvilke faktorer som påvirker ER-partienes valgmessige styrke, og hans analyse kan således ikke direkte sammenliknes med vårt prosjekt

---

¹²⁴ Som for eksempel kampanjen "It's Scotland's oil" var et uttrykk for. I denne sammenhengen utløses betydningen av myten (om intern kolonisering) gjennom et konkret politisk saksforhold. Se for eksempel Brynjulfsen (2002:120ff) eller Gordin (2001:153).

(som tar for seg styrke i videre forstand). En del kommentarer til hans metode og funn synes likevel påkrevd.

For det første er det grunn til å hevde at ressurstilgang, som er uavhengig variabel hos Gordin, ofte må vurderes som et produkt av elektoral styrke snarere enn som en årsak til den. For det andre synes Gordins populasjon å være unødvendig begrenset, samtidig som hans perfekte boolske matrise (ingen kontradikterende variabelkonstellasjoner) kan indikere en seleksjons- (med hensyn til utvelgelsen av analyseenhetene) så vel som kodingstendens (med hensyn til kodingen av analyseenhetene på de ulike variablene) i hans material¹²⁵. Gordins datamatrise er vanskelig å etterprøve, all den tid han kun operasjonaliserer avhengig variabel.

Vi kan illustrere problemene med Gordins analyse ved å vise til ERC og CiU, de to katalanske ER-partiene, som begge er innlemmet i populasjonen. Tre av fire variabler i Gordins analyse kan vi kalle strukturelle/institusjonelle, de utgjør en politisk mulighetsstruktur som begge partiene virker under. De kan derfor ikke generere varians for disse to enhetene. Dermed blir variabelen 'patronatressurser' avgjørende for å forklare forskjellen i elektoral styrke på de to partiene (Gordin 2001:158), ettersom det er den eneste variabelen som teoretisk kan ha en annen verdi for ERC enn for CiU. Vi har over redegjort for vår innvending til denne variabelen som en del av explanans for ER-partistyrke¹²⁶.

4.2.5 En boolsk tilpasning av De Winter

De Winters analyse, basert på sammenliknbare case-analyser (jfr. fotnote 21), er trolig den komparative ER-partistudien som tar for seg flest politiske, eller parti-interne variabler. De Winter opererer med begrepene eksterne og interne determinanter for elektoral styrke. Disse samsvarer i all hovedsak med Hauss' og Raysides strukturelle/institusjonelle respektive politiske fasilitatorer.

---

¹²⁵ Med tendens anvender vi bevisst den mest moderate oversettelse av det engelske ordet 'bias'.

¹²⁶ Her er det for øvrig interessant å bemerke at det var ERC som besatt en betydelig andel av disse patronatressursene i Katalonia under den spanske 2. republikken.

4.2.5.1 Karismatisk lederskap som årsaksvariabel

De Winters konkluderer at lederskapsressurser kan ha innflytelse på ER-partienes styrke, men vi noterer samtidig at variasjonen på denne variabelen synes å være for liten til at man kan trekke substansielle konklusjoner hva angår denne kausalforbindelsen. De Winter konstaterer selv at "...at the head of ethnoregionalist parties we *often* [min uthevn.] find a charismatic leader, usually the founding father, who remains in office for a very long time." (De Winter 1998b:222).

Betydningen av karismatisk lederskap for ER-partiers styrke, er en ofte fremsatt kausalforbindelse. Hva denne karismaen består i synes imidlertid sjelden å være videreutviklet på mer enn et impresjonistisk grunnlag. Referansene til Webers idealtyper for legitimt herredømme, er ikke alltid like poengterte. Mens det karismatiske herredømme selvsagt peker på personlige egenskaper ved den karismatiske leder, er Weber primært opptatt av å forstå hvilke konsekvenser denne type herredømme har for organisasjonens kommandostruktur og overlevelsessevne. Hvorvidt et ER-parti kan sies å være preget av en kommandostruktur som tilsvarer Webers idealtipe for karismatisk herredømme burde være relativt enkelt å fastslå, og med høy grad av intersubjektivitet. Problemet er at begrepet om 'karismatisk leder' i litteraturen, til tross for å alludere til det, som regel er helt løsrevet fra idealtypen om det karismatiske herredømme, som er en langt mer komplisert teoretisk konstruksjon (jfr. Weber 1992:98ff). Når ER-partienes kommandostruktur åpenbart ikke er basert på karismatisk herredømme i weberiansk forstand, må man igjen spørre seg: Hva menes med en karismatisk leder? Popularitetsmålinger av partiledere kan til en viss grad benyttes som utgangspunkt for en operasjonalisering av dette begrepet¹²⁷, men fortsatt vil vi stille oss tvilende til dets analytiske verdi.

4.2.5.2 Betydningen av organisasjonsstyrke

De Winter vurderer også graden av organisasjonsstyrke, der han særlig vektlegger i hvilken grad ER-partiene er preget av faksjonalisme, det vil si oppsplitting i fraksjoner med

---

¹²⁷ En partileder som f. eks. har stor oppslutning hos andre partiers velgere, vil man for eksempel kunne definere som karismatisk, uten at man dermed kan trekke parallellen videre til Weber og dermed si at vi har med å gjøre et karismatisk lederskap. Denne populariteten kan dessuten skyldes andre forhold enn lederens karisma. Slike resonnementer kan i tillegg lett bli sirkulære: Er for eksempel en partileder populær fordi han er karismatisk, eller er hans karisma nettopp knyttet til hans popularitet? Kan vi sette likhetstegn mellom populær og karismatisk?

divergerende syn på strategi eller ideologi. Han konkluderer at det ikke synes å eksistere noen direkte forbindelse mellom denne variabelen og ER-partistyrke (De Winter 1998b:230).

Hva angår partienes politiske handlings- og mediestrategi, nøyer De Winter seg med å peke på forskjeller mellom ER-partier og nasjonale partier, der hovedkonklusjonen er at mediedekningen til disse partiene er oppsiktsvekkende sammenliknet med deres *strukturelle tilgang* til mediene. De Winter rapporterer imidlertid ikke om varians mellom ER-partiene på denne variabelen, og den kan derfor heller ikke gis forklaringskraft med hensyn til effekt på elektoral styrke (ibid. s. 231ff).

En variabel som sjelden forekommer i litteraturen¹²⁸, men som De Winter har innlemmet i sin analyse, er betydningen av kontakt med parti-autonome sosiale bevegelser eller nettverk. Han konstaterer at "...apart from Flanders, Catalonia and the Basque Country, where the ethnoregionalist movement is well entrenched in civil society, ethnoregionalist parties were (or potentially are) more electorally vulnerable to major policy defeats." (Ibid. s. 232).

Vi kan her for egen regning føye Nord-Irland til de regionene der ER-bevegelsene er tett innvevd i det sivile samfunn. I disse samfunnene kan store svingninger i valgstyrke likevel forekomme ettersom man her finner flere ER-partier som ER-bevegelsene kan gi tilslutning til. VU, ERC, PNV og, i senere tid, UUP har alle opplevd ustabil velgeropplutning som følge av velgerflukt til konkurrerende ER-partier.

Vi må her legge til at kampen om velgerne ikke kan betraktes som et strengt nullsumspill mellom de konkurrerende ER-partier. Det er for eksempel først de siste femten årene at opplutningen om ER-partier i Katalonia har stabilisert seg mellom 30 og 35 prosent av de katalanske stemmene. I Baskerland har opplutningen om ER-partiene hatt en kurvilineær utvikling fra 1979 til 2000 med en topp i 1989 da 59 prosent av baskerne stemte på ett av de (den gang) fire tilgjengelige ER-partiene¹²⁹.

Et problem med denne variabelen er at det ikke fremgår hvilke kriterier som legges til grunn for klassifiseringen av autonome sosiale bevegelser, og under hvilke omstendigheter de kan sies å være tett innvevd i regionens sivile samfunn. De Winter utdyper heller ikke dette poenget. Newman (1994) vurderer betydningen av det han kaller nasjonalistiske institusjonelle nettverk, men trekker ingen overbevisende slutninger. Det er for eksempel interessant å konstatere at Volksunie, som i følge Newman var "...the only ethnoregional party [i Newmans populasjon (min merkn.)] able to maintain an extensive nationalist

---

¹²⁸ Newman (1994) er ett av få unntak.

¹²⁹ Jfr. diskusjonen om 'targeted electorate' under 4.1.

organizational network.” (ibid. s. 57), nå er borte fra (alternativt; har rekonstituert seg med begrenset relevans på) den flamske elektorale arena.

4.2.5.3 Analyse

Dersom vi ser De Winters forklaringsvariabler i sammenheng, og ikke bare som komponenter i en rekke bivariasjoner der valgstyrke er avhengig variabel, fremkommer det en rekke interessante forhold. I Tabell 27 finner vi variabelkonstellasjonene som kjennetegner fremgangsrike ER-partier i vår boolske tilpasning av De Winters skjema¹³⁰:

Tabell 27: Hvilke ER-partier blir fremgangsrike? En boolsk adaptasjon av De Winters data.

```
File: F:/QCA/DEWINTER.qdm
Model: ELESUCCESS = SEPARATISM + LEFT-RIGHT + REGID + REGECO +
FACTIONALISM

Algorithm: Quine-McCluskey
  1 Matrix: 1

*** TRUTH TABLE SUMMARY ***

Minimum Frequency 0:      1
Minimum Frequency 1:      1
Minimum Frequency -:      1

      Configs      %      Cases      %
=====
0 Terms:          6  75.0          7  63.6
1 Terms:          2  25.0          4  36.4
- Terms:          0   0.0          0   0.0
C Terms:          0   0.0          0   0.0
  0:              0
  1:              0
=====
Total:            8 100.0         11 100.0
Dropped:          0   0.0          0   0.0

*** CRISP-SET SOLUTION ***

ELESUCCESS = separatism left-right regid REGECO faction +
separatism left-right REGID REGECO FACTION
```

---

¹³⁰ Se appendiks 4 for en mer inngående dokumentasjon på vår fremgangsmåte i dette henseende.

Av tabellen kan vi lese at

ELESUCCESS¹³¹ (1-utfall i matrisen, 4 forekomster) = separatism
left-right regid REGECO factionalism + separatism left-right
REGID REGECO FACTIONALISM.

Dette uttrykket kan faktoreres ytterligere, slik at det klart fremgår at moderate krav om
desentralisering, ikke-sosialistisk politisk ideologi og en, i forhold til sentrumsregionen, sterk
regional økonomi er en nødvendig årsakskonstellasjon for valgmessig styrke for ER-partier:

ELESUCCESS = separatism left-right REGECO (regid factionalism
+ REGID FACTIONALISM)

I De Winters populasjon forekommer det valgmessig sterke ER-partier i de tilfellene der disse
betingelsene er koplet til enten fravær av både sterk regional identitet og partiintern
faksjonalisme eller tilstedeværelse av sterk regional identitet og faksjonalisme.

Den første variabelkonstellasjonen synes rimelig ut fra det forhold at det er vanskelig å tenke
seg at et separatistisk ER-parti vil kunne oppnå betydelig valgoppslutning i en region der den
regionale identiteten ikke har forrang for det man kan kalle den nasjonale identiteten. CiUs og
ERCs vidt forskjellige skjebner i Katalonia understreker vårt poeng her, der CiU er det
empiriske motsvaret til separatism left-right REGECO (regid
factionalism).

Den andre konstellasjonen synes også logisk ut fra partiteori generelt og ER-partiteori
spesielt. I de tilfellene der separatism left-right REGECO partier opererer i
regioner der den regionale identiteten fortrenger den nasjonale (jfr. PNV i Baskerland), vil de
fortsatt kunne nyte stor valgmessig oppslutning. Risikoen for at partier som fungerer under
slike politiske mulighetsstrukturer utsettes for indre spenninger av utfordrerfraksjoner som
søker en radikalisert programprofil, er imidlertid langt større enn for partier som tilhører den
første kategorien. Det var da også dette som skjedde med PNV i 1986, da en av de fremste
profilene i partiet, Garaikoetxea, etter å ha blitt presset ut av partilederskapet i PNV, brøt ut
og dannet det mer radikale Eusko Alkartasuna. Garaikoetxea tok med seg 11 PNV-

---

¹³¹ ELESUCCESS = Electoral success. Hos De Winter er denne variabelen kun knyttet til valgstyrke, og er dermed ikke, til forskjell fra vår avhengige variabel, systemrelatert.

medlemmer fra det baskiske parlamentet, og tvang PNV til å skrive ut nyvalg bare to år etter at den sittende forsamlingen hadde blitt konstituert (Acha Ugarte/Pérez-Nievas 1998:89ff).

Kaster vi et blikk på de forhold som ikke synes å begunstige utviklingen av valgmessig fremgangsrike ER-partier, er bildet noe mer komplisert. Med utgangspunkt i vår tilpasning av De Winters data, får vi følgende årsakskonstellasjoner:

Tabell 28: Hvilke ER-partier blir valgmessig svake? En boolsk adaptasjon av De Winters data.

```
File: F:/QCA/DEWINTER.qdm
Model: ELESUCCESS = SEPARATISM + LEFT-RIGHT + REGID + REGECO + FACTIONALISM

*** TRUTH TABLE SUMMARY ***

Minimum Frequency 0:      1
Minimum Frequency 1:      1
Minimum Frequency -:      1
```

	Configs	%	Cases	%
0 Terms:	6	75.0	7	63.6
1 Terms:	2	25.0	4	36.4
- Terms:	0	0.0	0	0.0
C Terms:	0	0.0	0	0.0
0:			0	
1:			0	
Total:	8	100.0	11	100.0
Dropped:	0	0.0	0	0.0

```
*** CRISP-SET SOLUTION ***

elesuccess = separatism LEFT-RIGHT regid regeco +
SEPARATISM LEFT-RIGHT REGID factionalism +
SEPARATISM left-right regid REGECO factionalism +
SEPARATISM LEFT-RIGHT regid REGECO FACTIONALISM
```

Av Tabell 28 kan vi lese at:

```
elesuccess (0-utfall i matrisen, 7 forekomster) = separatism
LEFT-RIGHT regid regeco + SEPARATISM LEFT-RIGHT REGID
factionalism + SEPARATISM left-right regid REGECO factionalism
+ SEPARATISM LEFT-RIGHT regid REGECO FACTIONALISM
```

De syv casene som De Winter definerer som lite fremgangsrrike i elektoral forstand fordeler seg altså på fire årsakskonstellasjoner. Dersom vi skal se på betydningen av en radikal sentrum-periferi-posisjon kan vi faktorisere denne likningen slik:

$$\text{elesuccess} = \text{SEPARATISM (LEFT-RIGHT REGID factionalism + left-right regid REGECO factionalism + LEFT-RIGHT regid REGECO FRACTIONALISM)} + \text{separatism (LEFT-RIGHT regid regeco)}$$

Den ovennevnte likning indikerer at mål om separatisme er lite formålstjenlig for ER-partier som søker høy valgmessig styrke når dette målet kombineres med:

1. plassering til venstre langs den sosioøkonomiske aksen, liten grad av faksjonalisme, i regioner med sterk regional identitet;
2. plassering i sentrum eller til høyre for sentrum langs den sosioøkonomiske aksen, liten grad av faksjonalisme, i en politisk mulighetsstruktur som blant annet kjennetegnes av en relativt svak regional identitet, men relativt fremskreden regional økonomi;
3. plassering til venstre langs den sosioøkonomiske aksen, betydelige forekomster av faksjonalisme, i en politisk mulighetsstruktur som kjennetegnes av relativt svak identitet men relativt fremskreden regional økonomi.

Samtidig anskueliggjør faktoriseringen av uttrykket, at strukturelt moderate ER-partier (dvs. autonomistiske ER-partier) ikke belønnes elektoralt dersom de ligger til venstre langs den sosioøkonomiske dimensjonen, samtidig som de fungerer innenfor et subnasjonalt territorium som er preget av en lite utbredt regional identitet og en etterslepende regional økonomi. Walisiske Plaid Cymru er et eksempel på denne fjerde typen av svake ER-partier i vårt skjema.

Type 3 fordrer noen kommentarer ettersom dette er den eneste typen der separatisme knyttes an til faksjonalisme. Vi har allerede antydnet at interne splittelser primært oppstår i andre kontekster enn den type 3 representerer. Det empiriske motsvaret til denne typen er i De Winters populasjon det katalanske ERC. Splittelsen i ERC i 1984 må ses i lys av partiets

støttefunksjon for CiU i det regionale parlamentet på dette tidspunktet. I 1989 ble i praksis 84-dissidentenes program partiets offisielle kurs (jfr. De Winter 1998b; Marcet/Argelaguet 1998; Marcet 1994). ERC har opplevd splittelser i senere tid også, men da knyttet til lederskapskriser snarere enn ideologisk-strategisk dissidens internt (Peréz-Nievas/Fraile 2000:5). Vi kan dermed fastslå at type 3 er noe kunstig i denne analysemodellen, ettersom ERC på splittelsestidspunktet nettopp ble straffet for sin konsensusorienterte posisjon i katalansk regional politikk.

Når det gjelder type 1-partienes mangel på valgmessig styrke, er dette i tråd med de resonnementer man blant annet finner hos Newman (1997), som i korthet går ut på at partier som er radikale langs både sentrum-periferiaksen og den sosioøkonomiske dimensjonen, sjelden oppnår høy oppslutning i de regionale elektorater, selv om partier av denne konfigurasjonstypen ofte forskånes fra splittelser. EA, selv et resultat av en splittelse i PNV, er et eksempel på et ER-parti av denne typen¹³².

Vi har i foregående passasje søkt en syntese mellom De Winters datamateriale og den komparative metode slik den formuleres av blant andre Ragin. Hovedpoenget med vår adaptasjon av De Winters oppsummeringskapittel i *Regionalist Parties in Western Europe* har vært å vise at variablene må ses i andre sammenhenger enn strengt bivariate. De Winter har således rett, i mer enn en forstand, når han presiserer at "...there does not seem to be a straight [les: bivariat (min merkn.)] link between the strength of ethnoregionalist parties and a high identification with the region." (De Winter 1998b:216).

Vårt formål har derfor vært, ved hjelp av en boolsk tilnærming, å se i *hvilke* sammenhenger sterk identifikasjon med regionen knytter an til fremgangsrike/ikke fremgangsrike ER-partier. Vår analyse antyder at en sterk regional identitet utgjør en politisk mulighetsstruktur hvis potensial for partistyrke avgjøres av andre, parti-interne forhold. Ideologi har vært nevnt, og vi kan igjen rekapitulere det faktum at i De Winters eget utvalg foreligger det kun to empiriske konstellasjoner der sterk regional identitet utgjør mulighetsstrukturen til et svakt ER-parti. ER-partiene som dekkes av disse variabelkonstellasjonene er henholdsvis EA i Baskerland og SNP i Skottland. EAs manglende elektorale styrke bør ses i sammenheng med partiets posisjoner langs de konfliktaksene som vi har definert som relevante for denne

---

¹³² Selv om EA ikke står for en sosioøkonomisk radikalisme, slik vi vil definere dette begrepet senere i oppgaven.

partitypen. Sterk regional identitet i Baskerland har dessuten gitt seg utslag i høy oppslutning om ER-partier generelt om ikke EA spesielt. SNPs posisjon kan ikke forklares med høy oppslutning om et annet ER-parti i regionen, men vi har tidligere antydnet at den britiske valgordningen delvis forklarer partiets sårbare situasjon i Skottland.

Vi kan derfor fastslå at det, også i De Winters tallmateriale, er en forbindelse, om enn ikke en likefrem en, mellom sterk regional identitet og ER-partistyrke.

4.3 Årsaker til ER-partistyrke – En utvidet rational-choice-institusjonalistisk analyse

Vi har allerede berørt Lecours kampskrift for nyinstitusjonalismen, der han også sammenlikner to underkategorier av denne retningen; nemlig den historiske institusjonalismen og rational-choice institusjonalismen. Rational-choice institusjonalistene understreker institusjonenes rolle som strategisk kontekst for rasjonell aktøratferd (Lecours 2000:114). Akkurat hvor ny denne institusjonalismen er, kan vi diskutere, men vi kan i hvert fall trekke en tidslinje tilbake til Downs' økonomiske demokratiteori.

Et nyere bidrag til ER-litteraturen innenfor denne retningen kan vi spore hos Newman som vurderer ER-partienes ideologiske komposisjon og dennes betydning for valgoppslutning innenfor ulike partisystemtyper. I Newmans skjema er partisystemet en institusjonell, mellomliggende variabel som filtrerer effekten av ulike ideologiske konstellasjoner.

4.3.1 ER-partier: En ideologisk typologi

Newman etablerer to sentrale begrepspar som danner utgangspunktet for hans analyse. For det første vurderer han sitt utvalg av ER-partier i forhold til en sosioøkonomisk dimensjon, der partiene enten karakteriseres som sosioøkonomisk radikale eller sosioøkonomisk konsensusorienterte (Newman 1997:32ff). For det andre analyseres partiene langs det Newman kaller en "nord-sør-akse", som er en parallell til den rokkanske sentrum-periferi-dimensjonen. ER-partiene kan også i forhold til denne akse grupperes som enten radikale eller konsensusorienterte. Ut fra disse dikotome variablene springer fire ideologiske konstellasjoner:

Tabell 29: Skjema for ideologisk klassifisering av ER-partier etter Newmans typologi.

		Sosioøkonomisk	
		Radikalisme	Konsensus
Strukturell	Radikalisme	<i>Todimensjonal radikalisme</i>	<i>Radikal på en dimensjon</i> Type: Strukturell
	Konsensus	<i>Radikal på en dimensjon</i> Type: Sosioøkonomisk	<i>Todimensjonal konsensus</i>

Newman presiserer at denne typologien er relasjonell snarere enn basert på absolutte ideologiske posisjoner. Det betyr at ER-partienes ideologiske posisjon kun er interessant i forhold til de andre partiene i systemet, og da primært de partiene som kan sies å konstituere en (nasjonal) konsensus. Vi vil imidlertid innvende at Newman operasjonaliserer strukturell radikalisme/konsensus i absolutte termer (ibid. s. 33), og således ikke tar høyde for ulikheter mellom ulike nasjonale politiske systemer. For Newman er separatisme et nødvendig mål for at partiene skal kunne vurderes som strukturelt radikale. For oss synes det imidlertid klart at partier som fremlegger mindre radikale desentraliseringskrav, i enkelte politiske systemer, også må kunne betraktes som strukturelt radikale. Dette gjelder spesielt i unitære stater som (inntil nylig) Storbritannia og Frankrike. Innenfor andre systemer (f. eks. Belgia) er imidlertid Newmans operasjonalisering av strukturell radikalisme presis.

Noe av problemet hos Newman er at han ikke definerer hva en eventuell konsensus består i, i tillegg til at tidsperspektivet hans er noe ambisiøst. Disse forholdene henger selvsagt også sammen. Vi kan illustrere vårt poeng med en del eksempler fra vår populasjon.

For det første kan den såkalte konsensus endre seg over tid. I Storbritannia er for eksempel den strukturelle konsensus de siste ti år flyttet klart nærmere sørpolen av det Newman kaller nord-sør-kontinuumet¹³³. Brynjulfsen konkluderer for eksempel at:

¹³³ Partier ved dette kontinuumets nordpol er tilhengere av sentralisering, mens partier ved sørpolen er tilhengere av desentralisering (Newman 1997:32).

Det konservative partiet har innsett tidens realiteter etter 1997, og godtatt devolution for Wales og Skottland... Den skotske filialen av partiet innrømmer endog at partiet tok fullstendig feil i spørsmålet om selvstyre. Denne endringen av standpunkt gjør at de konservatives territorialpolitikk i streng forstand ikke lenger kan betegnes som reaksjonær. (Brynjulfsen 2002:141)

Denne, for de konservatives del, smertelige erkjennelse forrykket den strukturelle konsensus betraktelig i Storbritannia etter at partiet både under Thatcher og, om enn i mindre grad, Major hadde markert seg som svært desentraliseringsfiendtlig (ibid. s. 136ff). Vi ser også av Figur 4 at den strukturelle konsensus var endret forut for valget i 1997 med både Labour og liberaldemokratene klart mer positive til desentralisering enn i 1989. Samtidig avtegner det seg en endring i den sosioøkonomiske konsensus. Labour beveget seg klart mer mot sentrum i det britiske politiske spektrum (jfr. Laver 1998:339ff), i en signifikant konvergens med de konservative, i tråd med Downs' hypotese for partiatferd i topartisystemer. Det utviklingstrekk ved det konservative partiet som Brynjulfsen beskriver over, indikerer at en vertikal tilnærming også fant sted mellom Labour og Conservatives, men presise data for Conservatives nye strukturelle posisjon foreligger ikke.

Figuren reiser også spørsmålet om ikke SNP og PC mot slutten av 90-tallet representerte en sosioøkonomisk radikalisme, ettersom både Labour og Conservatives etter ekspertenes oppfatning var å finne til høyre for det absolutte sentrum langs den sosioøkonomiske dimensjonen. Newman gir oss ingen retningslinjer for hvordan vi skal håndtere slike utviklingstrekk ettersom han slår seg til ro med at kategorisering lar seg gjennomføre "without having to produce a specific measurement technique that pinpoints the exact ideological placement of ethnoregional parties..." (Newman 1997:33). Denne svært unnnvikende metodiske tilnærmingen gjør at enkelte kategoriseringer må karakteriseres som tvilsomme. Newman definerer for eksempel Vlaams Blok som et "dual radical party" (ibid. s. 47), til tross for at det er en generell oppfatning i litteraturen at partiet *ikke* representerer en sosioøkonomisk radikalisme¹³⁴.

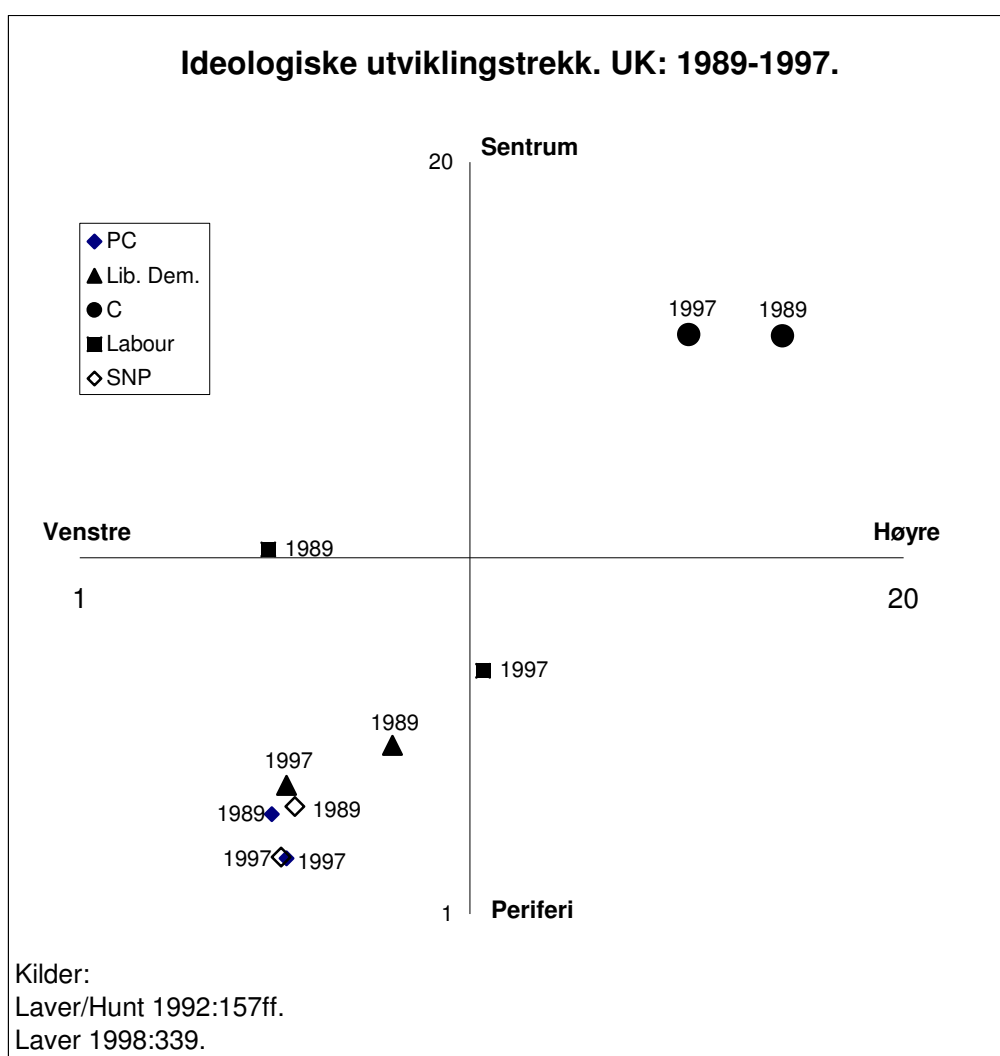
For det andre endrer også ER-partiene ideologisk posisjon over tid, både langs den sosioøkonomiske og den strukturelle dimensjonen. Volksunie forlot for eksempel sin føderalistiske profil til fordel for flamsk separatisme på 90-tallet. FDF på sin side startet som

---

¹³⁴ Jfr. for eksempel Laver/Hunts klassifiseringer av de belgiske partiene (Laver/Hunt 1992:155), der VB plasseres mellom de liberale partiene (PVV/PRL) og kristendemokratene (CVP/PSC). At partiet er svært innvandringsfiendtlig berører egentlig ikke vår diskusjon ettersom immigrasjonsspørsmålet ikke er en del av Newmans sosioøkonomiske dimensjon (jfr. Newman 1997:32).

et typisk proteksjonistisk ER-parti på 60-tallet, før retorikken ble skjerpet det etterfølgende tiår i takt med at desentraliseringsprosessen i Belgia skjøt fart (De Winter 1998b:206). De Winter påpeker også at en rekke ER-partier har endret posisjon langs den sosioøkonomiske dimensjonen de siste tiårene. Dette er forhold som må innlemmes i forståelsen av sosioøkonomisk og strukturell radikalisme/konsensus. Hos Newman synes partikategoriseringen å være noe impresjonistisk fundert, og til tider for statistisk.

Figur 4: Ekspertvurderinger av britiske partiers ideologiske posisjoner langs den strukturelle og sosioøkonomiske akse.

Vår klassifisering vil basere seg på Newmans konsepter, men vi vil konsultere ulike kildetyper for å unngå en del av de fallgruvne Newman går i. Vår tilpasning vil riktignok bare i begrenset grad være dynamisk, og av årsaker knyttet til datatilgjengelighet og

komparasjon vil vi hovedsakelig basere oss på data hentet fra slutten av 80-tallet, altså midtveis i den perioden vi har satt oss fore å analysere.

Vi har allerede poengtert at partiene endrer ideologisk posisjon også over relativt korte tidsrom, men vi tør likevel å operere med den hovedantagelse at partienes ideologiske posisjoner på slutten av 80-tallet var representative for analyseperioden som helhet. Selvsagt vil vi kommentere store empiriske avvik fra denne teoretiske antagelsen.

Vi har nevnt over at ER-partiene, med enkelte kontekstuelle forbehold, er relativt uproblematisk å kode på den strukturelle variabelen. Vi vil her, som Newman, hovedsakelig støtte oss til en kvalitativ operasjonalisering. Vårt skjema vil dog være noe mer elastisk enn Newmans, ettersom vi tar høyde for at også ER-partier som ikke er uttalt separatistiske kan betraktes som strukturelt radikale, gitt at de opererer innenfor systemer som karakteristisk er preget av unitært, sentralistisk styre (jfr. Lijphart 1984:169ff).

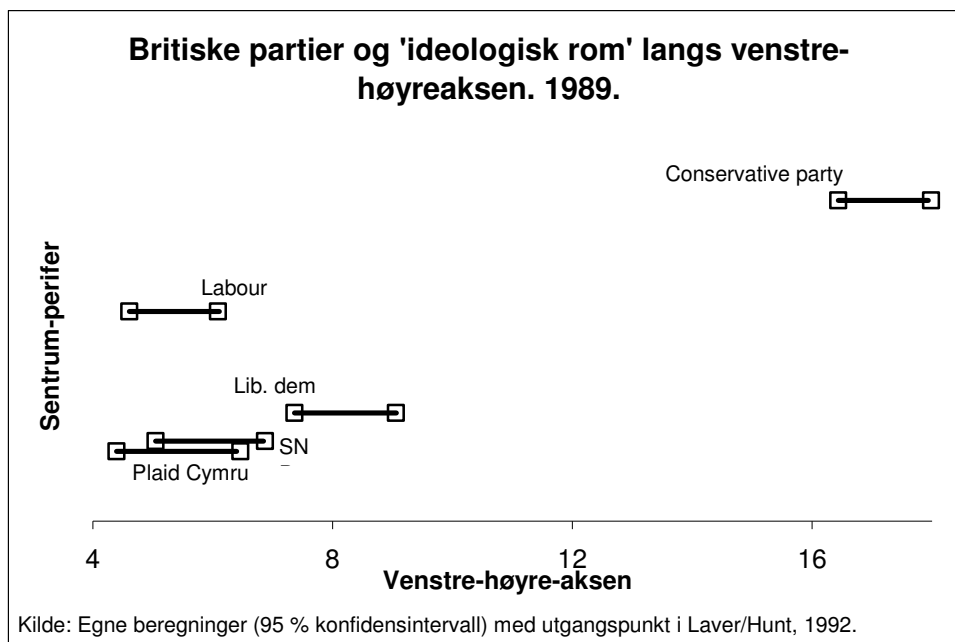
Som vi har indikert over er fastsettelsen av terskelverdier for sosioøkonomisk radikalisme noe mer komplisert. Én tilnæringsmåte er å beregne konfidensintervaller (feilmarginer for ekspertvurderinger) for ekspertposisjonering med utgangspunkt i undersøkelser av den typen blant andre Laver/Hunt (1992), Huber/Inglehart (1995) og Fernández (1999) har gjennomført. Med utgangspunkt i en slik fremgangsmåte vil man med et akseptabelt presisjonsnivå kunne fastslå om partiene overlapper hverandre med hensyn til ekspertenes vurderinger.

Overlappende intervaller vil kunne tas til inntekt for en konklusjon om at radikalisme ikke foreligger, mens ikke-overlappende intervaller vil kunne indikere sosioøkonomisk radikalisme. Dersom vi skal holde oss til det britiske eksempelet, kan vi starte med å betrakte Labours og Conservatives' 'ideologiske rom'¹³⁵ som konsensusdannende. Av Figur 5 ser vi at SNP og Plaid Cymru i 1989, etter vår definisjon, ikke kunne sies å være sosioøkonomisk radikale partier, noe som også er i overensstemmelse med blant annet Newmans analyse (Newman 1997:37ff):

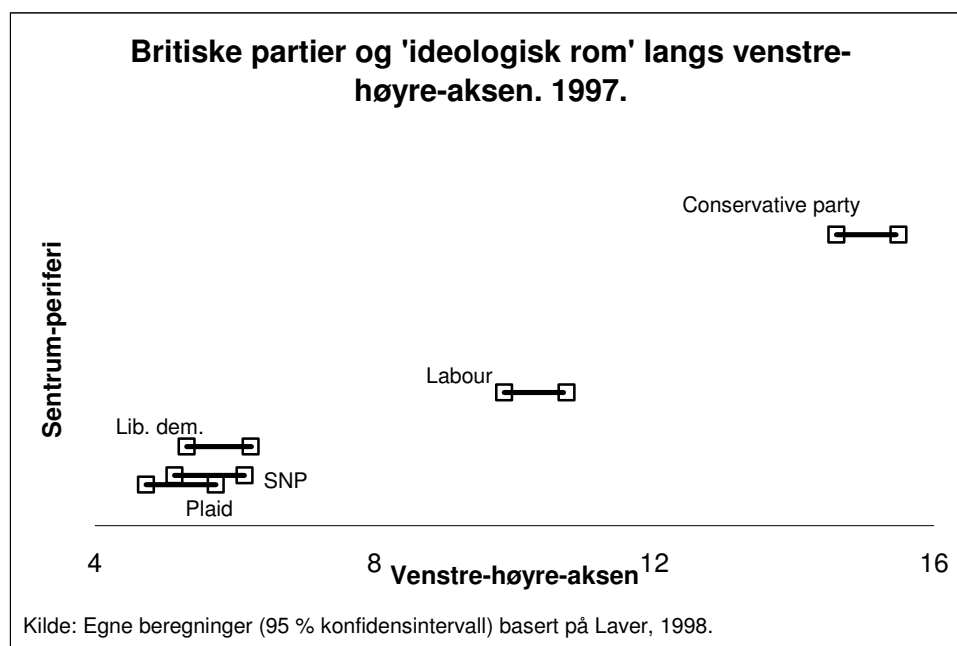
¹³⁵ Vi anvender anførselstegn fordi det her strengt tatt ikke er tale om objektivt rom, men subjektivt rom. Intervallene i Figur 5 og Figur 6 sier bare noe om hvor vi kan forvente å finne populasjonsgjennomsnittet (i 95 % av tilfellene) ved gjentatte konstruksjoner av konfidensintervaller. Og vi må her igjen minne om at populasjonen i slike ekspertundersøkelser er nettopp ekspertene selv.

Figur 5: Britiske partier og 'ideologisk rom', konstruert som konfidensintervaller rundt ekspertgjennomsnitt (Skala: 1-20). 1989.

Dette bildet endrer seg betydelig mot slutten av 90-tallet, slik vi tidligere har vært inne på. Tilsvarende behandling av Lavers ekspertundersøkelse i 1998, viser at en britisk sosioøkonomisk konsensus konstruert rundt Conservatives og Labours politikk, plasserer både SNP og Plaid Cymru som klart sosioøkonomisk radikale i 1997. Ved denne analysen hefter det imidlertid et sentralt problem; nemlig hvorvidt det er plausibelt å utelukkende innlemme Labour og Conservatives i en konstruksjon av politisk konsensus i Wales og Skottland. Med andre ord må vi ta stilling til om ikke en slik ideologisk komposisjon bør være sensitiv for regionale variasjoner innenfor det nasjonale partisystemet.

Figur 6: Britiske partier og 'ideologisk rom', konstruert som konfidensintervaller rundt ekspertgjennomsnitt (Skala: 1-20). 1997.

Inntil 1987 syntes det imidlertid uproblematisk å definere en ideologisk konsensus rundt posisjonene til Labour og Conservatives. Siden valget i 87 har imidlertid de konservatives betydning i den keltiske rand avtatt dramatisk og nådde et uslåelig bunnpunkt i 1997 da partiet stod uten mandater i både Wales og Skottland¹³⁶. Likefullt er det konservative partiet fortsatt nest størst i Wales med hensyn til oppslutning. Webb (2000:15ff) er bare en av mange som har poengtert betydningen av regionale partisystemer for britisk politikk som sådan. Hearl, Budge og Pearson på sin side demonstrerer at Skottland er den tredje mest distinkte regionen hva gjelder regional stemmegivning, bare slått av Nord-Irland og Devon and Cornwall, begge tilhørende det man kan kalle den keltiske rand (Hearl et al. 1996:173).

Overraskende nok er det store variasjoner i hele Storbritannia, men mens disse i de engelske regionene stort sett skyldes geografiske variasjoner i oppslutningen om de konservative, liberaldemokratene og Labour, er divergensen i den keltiske rand i større grad knyttet til en fjerde aktør, nemlig ER-partiene.

Et annet problem knyttet til vår anvendelse av ekspertdata er av metodisk art, og består i at utvalgene i slike undersøkelser svært ofte ikke er store nok til at det lar seg gjøre å etablere pålitelige konfidensintervaller. Mens statistisk lærdom tilsier at N helst bør være større enn 30 (Bohrnstedt/Knoke 1994:92), finner man i mange av ekspertundersøkelsene at antallet

¹³⁶ Det gikk ikke mye bedre i 2001, men Conservative Party maktet i det minste å vinne tilbake Galloway & Upper Nithsdale fra SNP i Skottland. I Wales er de konservative nå inne i sin andre periode uten mandater.

ekspertvurderinger per system er enten svært varierende og ofte lavt (Laver/Hunt 1992) eller generelt lavt (Fernández 1999 og Huber/Inglehardt 1995). Lavers undersøkelse, som vi har brukt som utgangspunkt for vår fremstilling av det britiske systemet over, er et sjeldent unntak fra denne tendensen, men Laver dekker da også bare Storbritannia.

Fernández har antydnet at ”different measures of locating political parties in the left-right dimension frequently bring about similar results” (Fernández 1999:25), noe som åpner opp for at man kan bruke surveyundersøkelser for de systemene der tilfredsstillende data ikke foreligger i form av ekspertundersøkelser. Dette utgjør, så lenge vi ikke anvender ulike datakilder for ett og samme system, strengt tatt ikke et metodisk problem ettersom vi her befatter oss med intra-system analyser.

Dette leder oss igjen inn på hovedinnvendingen mot å anvende slike data i kryssnasjonale analyser der variablene behandles som metriske¹³⁷. Etter vår oppfatning må ekspertvurderingene ses i sammenheng med de enkelte politiske systemer og gjennomsnittsverdier kan derfor ikke sammenliknes mellom systemene¹³⁸. I statistisk språkdrakt kan vi si at variablene ikke er standardiserte mellom systemer. I enkelte politiske systemer vil det sågar være store problemer knyttet til *interne* sammenlikninger av partiideologi, dersom variablene behandles som metriske. I Spania er det for eksempel ikke uvanlig i konstruksjonen av store surveyundersøkelser at baskere, galisere og katalanere blir bedt om å tallfeste hvor *nasjonalistiske* de er, mens respondenter i de andre regionene blir bedt om vurdere sine *regionalist*-sentimenter (Pallarés/Montero/Llera 1997:156). Denne lille, men betydningsfulle distinksjonen i spørsmålsstilling, etablerer visse tolkningsproblemer for slike undersøkelser.

Vi vil søke å omgå en del av de problemene som blant annet Mair (1999) formulerer ved den ovennevnte type undersøkelser, ved å anvende resultatene som delkomponenter i en større kvalitativ sammenheng. Det skulle dessuten være klart av det vi har diskutert over, at partienes ideologiske gjennomsnittposisjoner i seg selv er av begrenset interesse, og at radikalisme-konsesus dikotomien kun kan begripes gjennom å se på spredningen rundt gjennomsnittet. Vi vil dessuten supplere ekspertundersøkelsene med andre kilder.

---

¹³⁷ For en beslektet og mer generell kritikk av ekspertundersøkelser, se f. eks. Mair (1999).

¹³⁸ I motsetning til det Mair antyder i sin vurdering av ekspertundersøkelser (Mair 1999:16).

En av de mest interessante konklusjonene vi kan trekke fra Tabell 30 er at det i vår populasjon ikke forekommer ER-partier som kombinerer strukturell konsensus med sosioøkonomisk radikalisme. Dette er i tråd med Newmans hypotese om at

...an ethnoregional party that offers a moderate, consensual decentralization would not risk undermining support for that programme by isolating itself on the socio-economic spectrum unless it was absolutely necessary to establish ideological differentiation in a multi-party ethnoregional party system. (Newman 1997:35)

Vi observerer fra vårt utvalg at Newmans systemforbehold synes overflødig; de sosioøkonomisk radikale partiene er alle også blant de mest strukturelt radikale partiene, og majoriteten av disse partiene (unntaket er BNG) opererer sågar *innenfor* det som Newman definerer som etnoregionale flerpartisystem. BNG utgjør muligens et grensetilfelle all den tid partiet har antydning at et føderalt Spania kan være en akseptabel løsning for Galicia (Botnevik 1993:46). Likevel betoner de fleste observatører av det galisiske partisystemet at BNG er en lite stueren koalisjonspartner på grunn av sin marxistiske forankring og separatistiske dreining (jfr. Malmström 118ff).

En del av partiene lar seg ikke utvetydig innpasse i dette skjemaet. Vi har tidligere pekt på Volksunies bevegelse fra strukturell konsensus til strukturell radikalisme i kjølvannet av føderaliseringen av Belgia. PSD'Az har gått i motsatt retning, etter at man på partikongressen i 1979 besluttet at autonomi var et utilstrekkelig mål for regionen. Til tross for at dette gav partiet et oppsving både ved nasjonale og regionale valg, noe som blant annet førte til at PSD'Az hadde presidentvervet i regionen i store deler av 80-tallet, ble denne politikken reversert ved inngangen til 90-tallet. På slutten av 80-tallet opplevde partiet en økende faksjonalisering, der de radikale (tilhengerne av kongressvedtaket av 1979) stod mot mer moderate krefter som ønsket en føderal italiensk stat. Tidlig på 90-tallet ble det stadig klarere at den moderate fløyen ville gå seirende ut av denne interne striden, og på 90-tallet må PSD'Az vurderes som mer konsensusorientert langs den strukturelle dimensjonen (jfr. Malmström 1998:124ff; Petrosino 1992:129ff).

Tabell 30: ER-partier og relativ ideologisk posisjonering.

		Sosioøkonomisk	
		Radikalisme	Konsensus
Strukturell	Radikalisme	ERC, BNG, HB, SF	SNP, PC, SDLP, Bp, VB, Volksunie (>1993), UDB (Rogers, 1990), EA, PSd'Az (1979-tidlig 90-tall)
	Konsensus		PA, Pas, PAR, UM, CC, PRC, CiU, Uva, EU, PNV, PR, DUP, UUP, SFP, SSW, SP, FNP, PSd'Az (>tidlig 90-tall), UV, SVP, MK, Volksunie (<1993), FDF, EL

Blant partiene som er radikale langs begge aksene, forefinnes nesten alle i etnoregionale partisystemer. Dette er partier som er enten separatistiske (ERC, BNG, HB) eller irredentistiske (SF). Med utgangspunkt i vår analyse av ideologi, kan vi også si at disse partiene skiller seg ut som utvetydig radikale langs den sosioøkonomiske dimensjonen, selv om ERC og BNG har beveget seg noe mot sentrum på slutten av 90-tallet¹³⁹.

Newman predikterer at disse partiene vil opprettholde relativt lav, om enn stabil elektoral oppslutning. De vil være relativt isolerte i sine respektive politiske systemer og vil som en følge av det heller ikke oppnå særlig betydelig policy-suksess (Newman 1997:36).

I kategorien av partier som representerer en kombinasjon av sosioøkonomisk konsensus og strukturell radikalisme, finner vi fra de etnoregionale partisystemene det vi kan kalle 'den tredje vei'-partiene. I Baskerland er dette Eusko Alkartasuna, som tar avstand både fra HBs politiske vold og PNVs ettergivenhet overfor Madrid. I Nord-Irland spilles en tilsvarende rolle av SDLP, selv om konteksten ikke er helt sammenliknbar. Denne kategorien rommer dessuten, kuriøst nok, nesten utelukkende gamle ER-partier fra historiske regioner. Disse partiene kan med en annen benevnelse også omtales som *proto-ER-partier*. Unntakene, EA og VB, kan vanskelig ses løsrevet fra proto-ER-partiene PNV og Volksunie.

I henhold til Newmans hypoteseskjema, vil de partiene som vi har plassert i gruppen av strukturelt radikale men sosioøkonomisk konsensusorienterte partier oppnå betydelige

¹³⁹ Hva angår ERC, se Pallarés/Font (1995:18ff). For BNG, se blant annet Vilas Nogueira (1992) og Botnevik (1993).

valgfremganger. De vil imidlertid møte store vanskeligheter med å få innfridd sine strukturelle mål (ibid. s. 36).

De fleste ER-partiene finner vi i kategorien partier som er konsensusorienterte langs begge dimensjonene. Overraskende nok er det her vi finner de fleste ER-partiene som er operative i det vi kan kalle buffer-periferiene¹⁴⁰. SSW, SP, UV og SVP er alle strukturelt konsensusorienterte partier, selv om partiene opprinnelig ble etablert med utgangspunkt i irredentistiske krav¹⁴¹. I denne kategorien finner vi også de fleste spanske ER-partiene av den typen som vi, med utgangspunkt i Morenos begrepsapparat, kan kalle mimikk-partier. Disse partiene ble typisk opprettet i kjølvannet av avsparket for desentraliseringsprosessene i Spania, post-Franco, og var i følge Moreno inspirert av fremgangen til de katalanske, baskiske og galisiske nasjonalistpartiene (Moreno 1998).

Blant de tosidig konsensusorienterte finner vi også hovedpartiene, de 'regionsbærende' partiene innenfor de etnoregionale partisystemene, som CiU, PNV og UUP.

Newman predikterer at ER-partier som er konsensusorientert langs begge dimensjoner *kun* vil oppleve vedvarende elektoral styrke dersom de fremtrer i etnoregionale partisystemer.

I analysen vår vil de ideologiske variabelene bli kodet på følgende måte:

Tabell 31: Kodingskjema for ideologiske variabler.

		Verdi	
		1	0
Variabler	Strukturell dimensjon	1 Konsensus	0 Radikalisme
	Sosioøkonomisk dimensjon	1 Konsensus	0 Radikalisme

¹⁴⁰ Jfr. Allardts periferitypologi (Allardt 1992:153).

¹⁴¹ SP fravek etter 1945 kravet om å flytte grensen, hvilket også la klare begrensninger på SSWs handlingsrom, da partiet ble opprettet i 1948. Forløperen til SSW, Sydslesvigsk Forening (SSF), hadde imidlertid en klar irredentistisk agenda etter grensefastsettelsen i 1920. UV og SVP, begge opprettet like etter 2. verdenskrig, lekte begge en kort periode med tanken på gjenforening med henholdsvis Frankrike og Østerrike for sine respektive regioner, men utviklet etter hvert en territoriell-institusjonell agenda der et føderalt Italia stod sentralt (jfr. De Winter 1998:207).

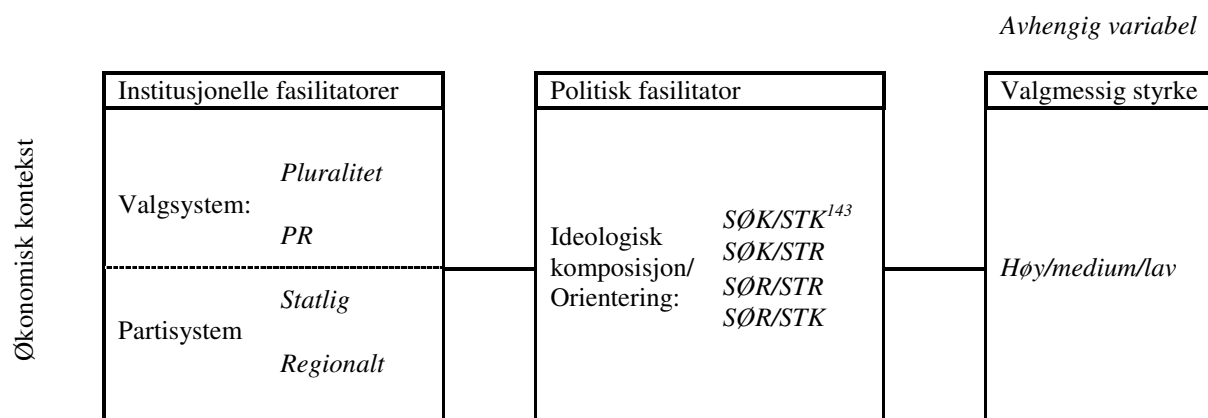
4.3.2 Institusjonelle variabler

Mens Newman, i tråd med Downs' skjema, anvender partisystemtype som institusjonell variabel i sin analyse, skal vi vurdere betydningen av både parti- og valgsystem. Disse variablene er beslektet om enn ikke i den deterministiske forstand som Duverger postulerte i sin lov¹⁴². Sartori har formulert en mer elastisk 'lov', samtidig som han konstaterer, i tråd med for eksempel Downs (1957:125), at også den systemiske struktureringen har innflytelse på partisystemets karakter (Sartori 1994:63ff). Vi skal ikke gå nærmere inn på kausalretningen mellom disse to variablene, men bare henviser til Rikers argumentasjon mot Grumms påstand om at Duvergers kausalretning måtte reverseres, og at proporsjonal representasjon ikke forårsaket flerpartisystem men snarere at flerpartisystem forårsaket proporsjonal representasjon (Riker 1994:27).

De Winter (1998b:220) og Malmström (1998:127) er begge entydige i sin vurdering av valgsystemets innvirkning på ER-partiers valgmessige styrke. Hovedankepunktet mot disse konklusjonene er imidlertid at begge ser på den direkte, bivariate, sammenhengen mellom valgsystem og ER-partistyrke. Dette er å ignorere det vi tidligere i dette kapitlet har kalt politiske fasilitatorer, som vi, i likhet med Newman, Hauss/Rayside, Lecours, etc., her betrakter som mellomliggende variabler. Vi har, som redegjort for over, valgt å se på ideologisk posisjonering langs to dimensjoner som vår mellomliggende politiske fasilitator, og vår hovedantagelse er at denne variabelen formidler effekten av valgsystem. En konkretisering av figur 3 som også reflekterer vår manglende behandling av det Nielsen kaller feed-back-effekter, vil med vårt variabelskjema dermed se slik ut:

---

¹⁴² Se for eksempel Riker (1994), som presiserer at Duvergers lov i realiteten var én lov (sammenhengen mellom pluralitetsvalgsystem og topartisystem) og én hypotese (sammenhengen mellom proporsjonalitetssystem og flerpartisystem).

Figur 7: Modell for årsaker til ER-partistyrke. Ideologi som mellomliggende variabel.

Vi hypotetiserer altså at parti- og valgsystem *har* effekt for valgmessig styrke, og at denne effekten må ses i forhold til hvilke ideologiske posisjoner ER-partiene inntar langs de dimensjonene vi har identifisert som relevante i de systemene der ER-partier foreligger. Denne antagelsen tilsvarer Newmans, med den forskjell at vårt utvalg tillater større variasjon langs den avhengige variabelen (i Newmans small-N analyse inngår nesten utelukkende det vi vil klassifisere som mellomstore eller store ER-partier), i tillegg til at vår analysemodell og -metode tillater en mer systematisk gjennomgang av enhetene.

En annen institusjonell variabel som synes relevant å innlemme i analysen, er partisystemets karakter. ER-partier opererer enten i det vi kan kalle statlige partisystemer eller i regionale partisystemer. Definisjoner av sistnevnte kategori varierer betraktelig. Botnevik konstaterer for eksempel at regionale partisystemer kan "...defineres av de partier som deltar i valg til det regionale parlamentet." (Botnevik 1993:17). I dette perspektivet finnes det i EU i dag nesten like mange regionale partisystemer som det finnes regioner. Vår definisjon av regionalt partisystem har mer til felles med van Houtens¹⁴⁴ og Newmans (1997:31) forståelser av begrepet. Vi merker oss imidlertid at disse forståelsene ikke er helt sammenfallende. Newman har den mest restriktive og minst operasjonaliserbare begrepsforståelsen, og vi skal derfor støtte oss mer til van Houten i så henseende¹⁴⁵. Vi vil definere et regionalt partisystem som et system der ikke-naasjonale (eller ikke-riksdekkende) partier utgjør flertallet. Distinksjonen

¹⁴³ SØK=Sosioøkonomisk konsensusorientering; STK=Strukturell konsensusorientering; SØR=Sosioøkonomisk radikalisme; STR=Strukturell radikalisme.

¹⁴⁴ I van Houtens operasjonalisering av partisystemer (2000a:8), kan vi si at hans type 3 og 4 sammen konstituerer det vi kan kalle et regionalt partisystem.

¹⁴⁵ Strengt tatt opererer Newman med et begrep om etnoregionale partisystemer, mens van Houten snakker om regionale partisystemer. Vi kan her henvise til begrepsdiskusjonen i kapittel 2.

mellom et regionalt og statlig partisystem er viktig fordi vi vil anta at partienes ideologiske posisjonering vil være påvirket av systemkontekst¹⁴⁶.

Tabell 32: Kodingskjema for institusjonelle variabler.

		Verdi	
		1	0
Variabler	Valgsystem	PR	Pluralitet
	Regionalt partisystem	Ja	Nei

4.3.3 Økonomisk kontekst

Vi vil i det følgende også vurdere betydningen av en strukturell variabel som økonomi. Kort skissert kan vi si at vi delvis ønsker å vurdere den reviderte konkurransemodellens gyldighet (jfr. Belanger/Pinard), samtidig som vi søker å prøve sammenhengen mellom regionens relative økonomiske status og ER-partienes ideologiske posisjonering. Er det for eksempel slik at de ER-partiene som oppstår i relativt depriverte regioner har en større tendens til å innta sosioøkonomisk (venstre-) radikale posisjoner? Og er det eventuelt slik at vi i relativt fremskredne regioner vil finne at sosioøkonomisk radikale partier har lavest valgmessig styrke i de tilfeller vi finner flere enn ett ER-parti i en og samme region?

Den trolig beste foreliggende operasjonalisering av det vi med utgangspunkt i Belanger og Pinard (1991:449) kan betegne som *terskelverdien for regional deprivasjon*, er EUs tildelingskriterium for Objective 1-støtte, som blant annet tilkjenner støtte til regioner hvis BNP per innbygger ikke overstiger 75 prosent av EU-gjennomsnittet¹⁴⁷. Hvis vi 'nasjonaliserer' dette kriteriet, kan vi således forvente lav grad av etnisk mobilisering (eller 'konkurranse', som er konkurransemodellens foretrukne ordlyd) i regioner hvis BNP per innbygger ikke overstiger 75 % av det nasjonale gjennomsnittet.

¹⁴⁶ Jfr. Newman 1997:33ff.

¹⁴⁷ Jfr. http://europa.eu.int/comm/regional_policy/intro/regions8_en.htm.

Likeledes forventer Belanger og Pinard at det etniske mobiliseringspotensialet vil være størst i regioner som kjennetegnes av moderat strukturell tilbakeleggning, hvilket vi kan operasjonalisere som regioner hvis BNP per innbygger ligger i intervallet mellom 76 og 99 prosent av det nasjonale gjennomsnittet.

Endelig vil Belanger og Pinard ikke prediktere betydelig grad av etnisk konflikt i regioner som er preget av relativ velstand eller ekvilibrium i forhold til det nasjonale gjennomsnittet.

Det fremgår av vår operasjonalisering av den økonomiske variabelen at vi her har å gjøre med en ordinalskala med flere enn to kategorier. Dette problemet løser vi i boolsk algebra ved å representere variabelen gjennom flere (i vårt tilfelle to) binære variabler:

Tabell 33: Kodingsskjema for økonomisk variabel.

		Verdi	
		1	0
Variabler	Økonomisk Tilbakeleggning	1 Ja BNP<100	0 Nei BNP>=100
	Type Tilbakeleggning	1 Betydelig BNP<=75	0 Moderat 75<BNP<100

100 = Nasjonalt gjennomsnitt (BNP/innbygger)

Som vi ser gir to binære variabler fire mulige verdikombinasjoner. Dette løser vi helt enkelt ved å la kombinasjonen 0-0 ('Økonomisk tilbakeleggning': 'Nei' – 'Type tilbakeleggning': 'Moderat') representere partier som utgår fra relativt velstående regioner, selv om denne denotasjonen i streng logisk forstand er kontradikterende. Dette er imidlertid utelukkende et teknisk grep ettersom disse to binære variablene ikke er uavhengige av hverandre. Den første (økonomisk tilbakeleggning) har forrang, og 0-verdi på denne innebærer en relativt velstående region uavhengig av verdi på den andre variabelen. Den andre variabelen er sågar ikke interessant for de enhetene som har 0-verdi på den første variabelen, ettersom denne er en *nærmere spesifisering* av de enhetene som scorer 1 på den første¹⁴⁸.

¹⁴⁸ Likeledes følger det av dette resonnementet at verdikombinasjonen 0-1 (Økonomisk tilbakeleggning: 'Nei' – Type tilbakeleggning: 'Betydelig') ikke er teoretisk operativ i vår analyse

4.3.4 Avhengig variabel: Noen anmerkninger

Som det fremgår av 4.1.6 er vår avhengige variabel, ER-partistyrke, trikotom på ordinalnivå. Dette er i utgangspunktet lite kompatibelt med det analyseopplegget vi har basert denne analysen på, men vi mener at en slik tredeling av avhengig variabel er nødvendig med hensyn til kompleksiteten i vår ER-partipopulasjon. I forhold til vårt boolske metodevalg finnes det to avenyer å følge.

For det første kan vi slå sammen kategoriene for partistyrke 'stor' og 'medium' til én kategori slik at vi gjenoppretter et boolsk ekvilibrium. Denne opsjonen har vi implisitt avvist i foregående avsnitt.

Den andre avenyen består i å generere parvise analyser, som så omhyggelig sammenstilles. Et slikt opplegg fordrer i vårt tilfelle tre separate analyser.

4.3.5 Analyse

Vi vil i de følgende seksjoner vise til oppgavens appendiks 5 for de komplette datamatrixene. I et forsøk på å oppnå flyt i analysen vil vi begrense oss til å presentere primærimplikantene for de relevante utfall på avhengig variabel.

4.3.5.1 Sterke ER-partier sammenliknet med moderate og svake ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk

I 4.1.6 skilte vi ut fire ER-partier som særlig sterke på bakgrunn av vår operasjonalisering av ER-partistyrke i kapittel 4 som sådan. Med utgangspunkt i de uavhengige variablene vi har presentert over, viser analysen at disse partiene, av praktiske årsaker skal vi i denne sekvensen benevne dem som type 2-partier¹⁴⁹, kjennetegnes ved følgende verdier på de uavhengige variablene:

---

¹⁴⁹ Partiene med medium styrke (jfr. Tabell 26) skal vi omtale som Type 1-partier, mens ER-partiene som i henhold til samme tabell er definert som små, benevnes som Type 0-partier.

Tabell 34: Analyseresultat for Type 2-partier i forhold til Type 1 og Type 0.

		Partityper				
		Type 1	Type 2	Type 0		
N kontradikterende 1-utfallskonfig. med Type 2:	1	STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2				N kontradikterende 1-utfallskonfig. med Type 0:
	1	STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2				
	1	STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2			7	

Tabell 34 er en bearbeiding, en komprimert versjon, av de sammenlikninger av Type 2-partiene med Type 1 og Type 0 som er dokumentert i appendiks 5.

Den mest åpenbare konklusjonen vi kan trekke fra denne oversikten, er at det ikke foreligger utvetydige Type 2-konfigurasjoner i vårt datamaterial. Sagt på en enklere måte, kan vi altså fastslå at det ikke finnes variabelkonstellasjoner som eksklusivt gir Type 2-utfall på vår avhengige variabel.

I vår kategori av mellomstore partier (Type 1) finner vi ekvivalenter til alle empiriske type 2-konstellasjoner. Vi ser at de fire type 2-partiene fordeler seg på tre ulike årsakskonstellasjoner. Vi kan for det første konstatere at disse partiene foreligger i en økonomisk kontekst av enten velstand (Rel .dep1 Rel .dep2) eller moderat tilbaketilleggenhet (REL .DEP1 Rel .dep2).

For det andre ser vi at samtlige av disse partiene er ideologisk konsensusorienterte langs de dimensjonene som vi har vurdert som relevante for ER-partier i forhold til det politiske systemet som sådant.

I økonomisk moderat tilbaketilleggende regioner kan vi si at denne konsensusorienteringen enten virker sammen med tilstedeværelse av regionalt partisystem og pluralitetsvalgordning eller fravær av regionalt partisystem, men med PR-valgsystem.

I økonomisk fremskredne regioner virker ideologisk konsensusorientering sammen med et regionalt partisystem og et proporsjonalt valgsystem også å gi grobunn for ER-partier av type 2.

Således avkrefter ikke vår analyse Newmans påstand om at "among successful ethnoregional parties socioeconomic radicals will tend not to exist at all..." (Newman 1997:35), gitt at vårt kriterium for "successful ethnoregional parties" er at de tilhører type 2.

Det er også interessant å stille våre funn opp mot en annen av Newmans antagelser, nemlig den at konsensusorienterte partier langs begge dimensjonene i nasjonale partisystemer vil mangle stabilitet (ibid. s. 36). Svenska Folkpartiet motbeviser denne antagelsen. Få ER-partier i Vest-Europa kan oppvise tilsvarende stabilitet som partiet som representerer finlandssvenskene i Finland. Samtidig kan få ER-partier fremvise en tilsvarende konsensusorientert atferd innenfor det nasjonale partisystemet. SFP var for eksempel instrumentell som brobygger mellom ålandsk og østerbottensk separatisme og finske nasjonsbyggere tidlig i forrige århundre, en rolle partiet har ivaretatt også siden (jfr. Sundberg 1985).

Likevel viser Tabell 34 at variabelkonfigurasjonen `STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2` ikke typisk kan knyttes til ER-partier av type 2. Snarere gir denne konstellasjonen kontradikterende utfallsverdier både i forhold til type 1-partiene og til type 0-partiene. Som det skulle fremgå av Tabell 34 er SFPs kontekstuelle og institusjonelle kjennetegn i langt større grad forbundet med mindre fremgangsrike partier (mao. i tråd med Newmans hypotese). Hele 7 type 0-partier oppviser denne konstellasjonen på de uavhengige variablene. Blant disse partiene finner vi småpartiene til forsvar for henholdsvis det tyske og danske mindretallet i Slesvig, en troika av spanske 'mimikkpartier', samt Enotna Lista i Kärnten og FNP i Friesland.

Vi finner denne konstellasjonen også hos ett av type 1-partiene, nemlig den kanariske koalisjonen, CC. Vi må derfor konkludere at `STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2` ikke er en god prediktor for ER-partier av Type 2. Vi ville snarere kodet denne konstellasjonen med utfall 0 (Type 0¹⁵⁰) i en mer restriktiv analysemodell.

---

¹⁵⁰ Husk her at utfall 0 og type 0 ikke nødvendigvis viser til samme ER-partigruppe, ettersom vår uavhengige variabel er trikotom. Derfor presiseringen i parentes.

De to øvrige variabelkonstellasjonene som gir Type 2-utfall på avhengig variabel, er også kontradikterende, men bare med henblikk på type 1-utfall.

For det første har vi STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2, hvis type-2 utfall i empirien er Ulster Unionist Party. Denne variabelkonfigurasjonen finner vi også hos UUPs fremste utfordrer innenfor den unionistiske partifloraen i Nord-Irland, DUP. Selv om disse partiene er kodet likt i vår analyse, finnes det flere referanser i litteraturen som antyder at DUP er mer radikale både i sosioøkonomisk forstand og i strukturell forstand, enn UUP. Sett i lys av at det er en svært liten grad av inter-blokk konkurranse i nordisk politikk¹⁵¹, og at "...competition for electoral support has undoubtedly intensified within each bloc since 1970." (Webb 2000:20), skulle man kunne anta at forskjellene mellom DUP og UUP var større. Samtidig vil dette være en helt feil antagelse i et downsiansk logisk skjema. I dette vil en eventuell utvisking av forskjeller, altså politisk konvergens, være å forvente i den nordiske konteksten, der valgene fortsatt avholdes etter pluralitetsordningen. Når det er sagt, er toblokkssystemet i Nord-Irland av en slik art at ideologisk konvergens *innenfor* blokkene er irrasjonelt, fordi det truer med å dele opp de respektive elektorater (henholdvis unionistiske og nasjonalistiske) i like store deler, hvilket kan åpne for at 'naturlige' (les: demografiske) flertall i enkelte valgkretser likevel ikke er nok til å sikre mandatgevinst såfremt den andre blokken makter å samle seg om en av kandidatene (jfr. fotnote 77).

I strukturell forstand, kan man si at DUP er radikalt konservativt i spørsmålet om Nord-Irlands fremtidige status. Det spesielle i Nord-Irland er at en posisjon som tar sikte på å bevare status quo faktisk kan betraktes som strukturelt radikal, ettersom konsensus i Storbritannia i dag kan sies å være nedfelt i fredsavtalen av 1998.

Således kan det hevdes at vår analyse ikke er fleksibel nok i forhold til den særskilte kontekst som Nord-Irland utgjør, og at kodingen av DUP som strukturelt konsensusorientert parti er diskutabel. Samtidig står partiet klart til venstre for UUP i sosioøkonomiske spørsmål, og Webb presiserer blant annet at partiet således har klart å appellere til den protestantiske arbeiderklassen, hvis privilegier i forhold til dens katolske motstykke har erodert kraftig siden direktestyre fra London ble innført i 1972, og dens usikkerhet knyttet til den nye nordiske orden (ibid. s. 20). Ekspertvurderinger av DUPs posisjon langs den sosioøkonomiske dimensjonen viser på den annen side svært store variasjoner. I Huber og Ingleharts

---

¹⁵¹ Dvs. konkurranse mellom unionister og nasjonalister.

undersøkelse fra 1993 var det for eksempel bare det portugisiske kommunistpartiet (Partido Comunista Portugues) av partiene i de vesteuropeiske partisystemene som hadde større standardavvik enn DUP når det gjaldt ekspertenes plassering av partiene på en skala fra 1 til 10 (Huber/Inglehart 1995). De nordiske områdeekspertenes vurderinger av DUP langs denne skalaen varierte fra 4 til 10, hvilket antyder at partiet ikke lett lar seg klassifisere langs denne konfliktlinjen.

Vi kan altså forsiktig konkludere at det, til tross for at vi opererer med identiske variabelkonstellasjoner for DUP og UUP i vår analyse, likevel kan ligge signifikante forskjeller mellom disse partiene, også i forhold til våre variabler, som forklarer ulikt utfall på uavhengig variabel.

Den siste variabelkonfigurasjonen som gir type 2-utfall på uavhengig variabel er STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2. De empiriske motsvarene i vår populasjon til denne konstellasjonen er de spanske ER-partiene CiU og PNV. Vårt forklaringsproblem er at også denne variabelkonstellasjonen gir type 1-utfall, om enn også her bare for én enhet.

Interessant nok er det imidlertid Volksunie av type 1-partiene som har denne konfigurasjonen, et parti som i vår analyseperiode var på vei ned etter at partiet hadde nådd et kulminasjonspunkt på siste halvdel av 70-tallet (jfr. Newman 1994:49), dersom vi skal vurdere partiets livsfaser i henhold til Pedersens typologi for partilivsløp (Pedersen 1982). De Winter (1998a:45; 1994:26) antyder at Volksunie på 80- og særlig 90-tallet ble et offer for sin egen suksess, og at

the recent decline of the VU [som vår klassifisering av partiet som et type 1-parti er en refleksjon av (min merkn.)] has to be considered as a consequence of its unusually high degree of policy success, rather as [sic!] an expression of its gradually withering relevance. (Ibid. s. 26)

I lys av dette må vi altså stille spørsmålsteget ved om Volksunie egentlig er et parti som kan sies å være kontradikterende innenfor vårt rammeverk.

Et annet moment som er interessant i forhold til tilfellet Volksunie, er at partiet med sin ideologiske orientering (konsensusorientert) innenfor de foreliggende mulighetsstrukturer i Flandern (fremskreden økonomi, regionalt partisystem, proporsjonal representasjon) var

sårbar for faksjonalisme, som kunne springe ut av både misnøye med partiets offisielle holdning til det belgiske spørsmålet (den strukturelle agendaen), så vel som misnøye med partiets tilbøyelighet etter 1968 til å orientere seg til venstre langs den sosioøkonomiske dimensjonen (ibid. s. 30). Vår modell vil prediktere et slikt 'flamskt' scenario, med avspaltning til høyre, i partier med tilsvarende ideologisk orientering som virker i en tilsvarende mulighetsstruktur som Volksunie på 70-tallet. Forskjellen i ideologisk posisjonering (selv om den ikke kommer klart til uttrykk i vår operasjonalisering) mellom Volksunie på den ene side og PNV og CiU på den andre er således instruktiv. De to sistnevnte partier har klart å forhindre avspaltninger til høyre (om enn ikke, i førstnevntes tilfelle, til venstre) gjennom å innta sentrum-høyre posisjoner. Den fare for avspaltning til venstre som slike partier gjerne kan utsette seg for gjennom et slikt strategisk valg, er mindre betydningsfull, ettersom venstreorienterte ER-partier ikke kan forventes å være etterspurt av elektoratet i slike regioner.

Et annet interessant funn i Tabell 34 er knyttet til kontradiksjonsretningen. Vi ser at Type 2-konfigurasjonene bare i ett tilfelle har kontradikterende utfall blant type 0-partiene, mens de har kontradikterende utfall på samtlige konfigurasjoner i forhold til type 1-partiene. Dette kan tyde på at det er en relevant forskjell mellom type 2- og type 0-partiene, mens en tilsvarende forskjell er vanskeligere å etablere mellom type 2- og type 1-partier. Et grundigere blikk på type 1-konfigurasjonene vil kunne hjelpe oss til å forstå denne sammenhengen bedre.

4.3.5.2 Moderate ER-partier sammenliknet med sterke og svake ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk.

I 4.1.6 skilte vi ut femten ER-partier som mellomstore på bakgrunn av vår operasjonalisering av ER-partistyrke i kapittel 4 som sådan. Disse type-1-partiene kjennetegnes ved følgende verdikonstellasjoner på de uavhengige variablene:

Tabell 35: Analyseresultat for Type 1-partier i forhold til Type 2 og Type 0.

		Partityper				
		Type	Type 1	Type		
		2		0		
N kontradikerende 1-utfallskonfig. med Type 2:	1	Structure SOC.ECO. Regsys Elesys REL.DEP1 Rel.dep2		1	N kontradikerende 1-utfallskonfig. med Type 0:	
		Structure SOC.ECO. REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2				
		Structure Soc.eco. REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2				
		STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2				
		STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS Elesys Rel.dep1 Rel.dep2				
		STRUCTURE SOC.ECO. Regsys ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2		3		
		Structure Soc.eco REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2				
		Structure SOC.ECO. REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2		1		
		STRUCTURE SOC.ECO.REGSYS ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2				
		STRUCTURE SOC.ECO.REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2	2			
		Structure Soc.eco Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2				
		STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2	1			7

Som vi ser av rådataene fra analysen finnes det en rekke idiosynkratiske tilfeller blant type 1-partiene. De femten partiene i vår populasjon fordeler seg på så mange som 12 ulike variabelkonstellasjoner. De typiske type 1-konstellasjonene, det vil si de konstellasjonene som entydig gir type 1-utfall på avhengig variabel, kan dog oppsummeres i følgende likning:

$$\begin{aligned}
 \text{ELESUCCESS}(\text{Type1}) = & \text{Structure SOC.ECO. REGSYS Elesys REL.DEP1} \\
 & \text{Rel.dep2} + \text{Structure Soc.eco. REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2} \\
 & + \text{STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS Elesys Rel.dep1 Rel.dep2} + \\
 & \text{Structure Soc.eco REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2} + \text{STRUCTURE} \\
 & \text{SOC.ECO.REGSYS ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2} + \text{Structure Soc.eco} \\
 & \text{Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2}
 \end{aligned}$$

Vi ser at de to første leddene sammenfaller på samtlige variabler unntatt den sosioøkonomiske. Ettersom utfallet er det samme uavhengig av hvorvidt partiet demonstrerer sosioøkonomisk radikalisme eller konsensus, kan likningen forenkles ytterligere:

```
ELESUCCESS (Type1) = Structure REGSYS Elesys REL.DEP1 Rel.dep2 +  
STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS Elesys Rel.dep1 Rel.dep2 + Structure  
Soc.eco REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2 + STRUCTURE  
SOC.ECO.REGSYS ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2 + Structure Soc.eco  
Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2
```

Vi ser at samtlige arketyperiske type 1-partier opererer i et regionalt partisystem, med unntak av BNG, som er det empiriske motsvaret til siste ledd i likningen. Det galisiske nasjonalistpartiet er radikalt orientert langs begge de to ideologiske dimensjonene til tross for at det opererer i det vi har valgt å definere som et nasjonalt partisystem. Slike partier har, i henhold til Newmans hypoteser, naturlige vekstbegrensninger (Newman 1997:34). BNG opererer innenfor en mulighetsstruktur som i følge den modifiserte konkurransemodellen har positiv effekt på det etniske mobiliseringspotensialet. BNGs labre oppslutning sammenliknet med ER-partier i sammenliknbare spanske regioner som Katalonia og Baskerland, kan således delvis være et resultat av en ideologisk profil som, i sin kompromissløshet, støtter seg på en del potensielle velgere. Botnevik har konkludert at galisiske velgere i mindre grad enn de katalanske og baskiske velgerne støtter seg til en territoriell identitet. Botnevik forklarer dette delvis som et uttrykk for regionens økonomiske avhengighet (Botnevik 1993:141ff), en konklusjon som står i skarp kontrast til for eksempel Belanger/Pinards hypoteser for sammenhengen mellom økonomi og etnisk politisk mobilisering.

Gitt BNGs ideologiske profil, og det relativt høye etniske mobiliseringspotensialet i Galicia, skulle man tro at kredible ER-utfordrerpartier med mer moderate aspirasjoner skulle manifestere seg i regionen. Dette kan ikke sies å være tilfellet, selv om Coalición Galega hadde et lite oppsving på siste halvdel av 1980-tallet. Mot slutten av 1990-tallet hadde BNG konsolidert sin posisjon som den ”hegemoniske” (jfr. Pallarés/Montero/Llera 1997:146) ER-oppsjonen i Galicia.

En annen interessant type 1-konfigurasjon er den som kombinerer ideologisk radikalisme langs begge akser innenfor en institusjonell mulighetsstruktur som er kjennetegnet ved regionalt partisystem og proporsjonal representasjon, samt en økonomisk mulighetsstruktur som er karakterisert ved relativ velstand. Regioner med tilsvarende mulighetsstrukturer vil ligge åpen for ER-partier med vekstambisjoner, gitt at de anlegger en mest mulig inklusiv programprofil. Vi kan her henvise til merknadene i forbindelse med analysen av type 2-partiene over.

Det er således ikke overraskende at de type 1-partiene vi finner med denne konfigurasjonen, HB og ERC, er ER-utfordrerpartier i sine respektive regioner. HB og ERC er type 1-partier til tross for at de er radikale langs begge de ideologiske aksene, og partiens stabile oppslutning i vår analyseperiode harmonerer godt med Newmans hypotese for denne partitypen ('dual radicals', jfr. Newman 1997:34-36). Newman hevder at partier som er radikale langs begge dimensjoner "...will maintain comparatively low but stable electoral support while being excluded from the policy process and consequently will achieve no major policy successes." (Ibid. s. 36).

Slik vi ser det, vil vi bare gi Newman delvis rett i det siste. For det første diskuterer ikke Newman hva elektoral suksess består i. Vi vil hevde, med unntak for BNG, at det er blant disse partienes viktigste misjon å virke disiplinerende på konkurrerende ER-partier med en mer moderat og inklusiv plattform. Sinn Fein har åpenbart hatt stor suksess med en slik strategi, mens HB har vært mindre effektive. Sistnevntes kompromissløse linje i spørsmålet om baskisk selvstendighet og hvilke grunnidéer en sådan stat skal være basert på, har gjort det uegnet som et tilfluktsparti for misfornøyde, men konstitusjonelle nasjonalister. Disse har i stedet etablert egne partier i de instanser PNV har vært for ettergivende overfor spanske interesser. Opprettelsen av EA er et eklatant eksempel på dette. EA ble ikke bare definert negativt i forhold til PNV, men også i forhold til HB. EA tok på den ene siden avstand fra PNVs moderate linje i spørsmålet om Baskerlands konstitusjonelle status, på den andre side var partidannelsen et uttrykk for motstand til HBs ekstraparlamentære og voldelige politiske metoder.

Når det gjelder ERC, har partiet, i motsetning til HB, blitt straffet fordi partiet har vært oppfattet som for moderat snarere enn for radikalt (jfr. Marcet/Argelaguet 1998:81ff), noe som skyldes en uheldig samarbeidsstrategi i forhold til CiU i det autonome katalanske parlamentet på 80-tallet. ERCs hovedproblem er at nettopp CiU har monopolisert det politiske landskapet som best imøtekommer katalanismens hovedidéer. Med dette mener vi å si at katalanismen (les: den katalanske nasjonalismen) i all hovedsak verken er separatistisk eller venstreradikal, men har sitt utspring i den katalanske middelklassen, og ikke minst byborgerskapet. Newmans hypotese ser ut til å bekreftes også i tilfellet ERC. Partiets valgmessige oppslutning er stabil, men på et lavt nivå, noe som har forhindrede større policy-fremganger.

De øvrige type 1-konfigurasjonene etterlater seg et større tolkingsrom. UV, har vi for eksempel kodet som et type 1-parti utelukkende på grunn av Val d'Aostas lave distriktmagnitudo. UV blir i de fleste sammenhenger vurdert som et svært fremgangsrikt ER-parti, spesielt dersom nasjonal relevans ikke er et av bedømningskriteriene for partistyrke. Således kan vi ikke si at UV kontradikterer Newmans hypotese for konsensusorienterte ER-partier i regionale partisystemer. UV er i motsetning til HB, ERC, BNG og SF et type 1-parti som har maktet å tilrive seg en posisjon som hegemon innenfor sin region. Partiet har dog svært begrenset innflytelse på nasjonal politikk, som vi har vært inne på tidligere.

Også FDF (STRUCTURE SOC.ECO.REGSYS ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2) er det problematisk å passe entydig inn i vårt skjema. I likhet med Volksunie nådde partiet sitt kulminasjonspunkt før vår analyseperiode starter (og kan i likhet med Volksunie betraktes som et forhenværende type 2-parti), og regionaliseringen av det belgiske partisystemet som sådan, har gjort ER-partiene generelt mindre betydningsfulle de siste to tiårene. I Belgia, spesielt i Flandern, kan det synes som om ER-partistyrke post-1993 ikke er knyttet til for eksempel strukturell konsensusorientering, ettersom den eneste posisjonen som ikke er blitt adaptert av de tradisjonelle partiene er separatisme. Dette skjønnte Vlaams Blok allerede på slutten av 70-tallet, mens Volksunie på siste halvdel av 90-tallet har imitert VBs strukturelle posisjon.

Ser vi på noen av de kontradikterende variabelkonstellasjonene med type 1-utfall, ser vi for eksempel at type 0-partiene PR, UM og PAR har samme verdier på de uavhengige variablene som type 1-partiet SVP. Normalt vil vi forvente at konsensusorienterte ER-partier, som hovedsakelig konkurrerer mot nasjonale partier innenfor sin regionale kontekst, vil oppleve ustabil oppslutning. Dette fordi de konsensusorienterte ER-partiene er enklest å imøtekomme for de nasjonale partiene. Vi vil derfor forvente en større grad av volatilitet i velgersopplutningen om disse partiene enn partier som okkuperer et idiosynkratisk ideologisk rom. Dette bildet synes i aller høyeste grad å stemme for de spanske ER-partiene PAR og UM (særlig ved regionale valg), i mindre grad for PR (som har stabilt lav oppslutning i Rioja). Alle disse partiene har vi definert som type 0-partier i seksjon 4.1.6. SVP, derimot, har tilsvarende karaktertrekk, men er et av de mest potente ER-partiene i Vest-Europa, og kan vise til forbløffende stabilitet helt siden partiet ble opprettet etter 2. verdenskrig. Et par forhold kan forklare forskjellen mellom SVP og de tre mindre fremgangsrike spanske partiene. For det første er de politiske strukturene i Trentino Alto-Adige svært komplekse.

SVP opererer på den ene siden i et nasjonalt partisystem (i regionen Trentino Alto-Adige), på den andre siden, særlig etter 1992, sågar også i et regionalt partisystem som løper parallelt med systemet i Trentino Alto-Adige¹⁵². For det andre er identitetsmarkørene for Sør-Tirols tilfelle klart mer differensierende kontra det nasjonale politiske sentrum enn hva tilfellet er for de tre spanske regionene. Det er dessuten en betydelig forskjell i innslagspunkt for de fire partiene. De spanske partiene kan delvis betegnes som mimikkpartier, oppstått i kjølvannet av den demokratiske transisjon og medfølgende desentralisering, mens SVP ble etablert opprinnelig som et exit-parti, som i mye klarere grad mobiliserte de tyskspråklige velgerne for et kulturelt, men også territorielt forsvar av Sør-Tirol, som hadde en svært turbulent nær historie da SVP ble etablert¹⁵³. Partiets høye medlemsrate (Holzer/Schwegler 1998:168) indikerer en svært vellykket absorbering av de tysk- og ladinsktalende i regionen, ytterligere et kjennetegn som skiller partiet fra de tre spanske med likelydende konfigurasjon på våre uavhengige variabler.

I dette tilfellet ser vi altså at mulighetsstrukturene (språk, demografiske trekk, startpunkt for ER-partidannelse) avslører nyanseforskjeller som ikke ligger i de politisk-institusjonelle variablene.

Newmans hypotese om at fremgangsrike strukturelt radikale ER-partier mer sannsynlig vil forekomme i topartisystemer med pluralitetsvalgordning, av den grunn at presset mot sosioøkonomisk konvergens er større i slike systemer enn i flerpartisystemer med PR-ordninger, synes ikke å bli bekreftet av vårt tallmateriale. For det første synes ikke betydningen av partisystem, hvorvidt det er strukturert rundt regionalt baserte partier eller nasjonale partier, å spille noen rolle. Styrken til SDLP i Nord-Irland i forhold til SNP og PC i henholdsvis Skottland og Wales i UK illustrerer dette forhold.

Det synes heller ikke gitt av våre data at flerparti- og regionale partisystemer virker mot fremvekst av fremgangsrike ER-partier av denne typen. Bayernpartei er det eneste type 0-partiet vi har identifisert, hvis institusjonelle mulighetsstruktur består i nettopp et flerpartisystem med distinkt regional karakter¹⁵⁴. VB i Flandern og EA i Baskerland er begge

---

¹⁵² Etter at Paket-avtalen ble implementert i 1992, og ikke minst etter senere tilføyelser, er ikke lenger regionene Bolzano og Trento underordnet Trentino Alto-Adige (jfr. <http://www.provincia.bz.it>).

¹⁵³ Jfr. 'die Option', avtalen mellom Hitler og Mussolini (inngått i 1939) som stilte sør-tirolerne overfor et valg mellom tysk (emigrasjon) eller italiensk statsborgerskap. Nærmere 9 av 10 sør-tirolere valgte emigrasjonsopsjonen (den tyske opsjonen), men krigsutbruddet førte til at emigrasjonen ikke antok den proporsjonen Mussolini hadde forespeilet seg (Feiler 1996:291).

¹⁵⁴ Og hadde vi anvendt Newmans restriktive definisjon av etnoregionalt partisystem (Newman 1997:31), ville denne enheten vært luket ut, ettersom Bayern, med utgangspunkt i vår oppfatning av CSU, er et regionalt partisystem, ikke et etnoregionalt partisystem.

moderat fremgangsrike (i likhet med SNP og PC) strukturelt radikale ER-partier innenfor regionale flerpartisystemer.

4.3.5.3 Svake ER-partier sammenliknet med moderate og sterke ER-partier. Distinksjoner og fellestrekk.

I 4.1.6 skilte vi ut seksten ER-partier som små på bakgrunn av vår operasjonalisering av ER-partistyrke i kapittel 4 som sådan. Disse type 0-partiene kjennetegnes ved følgende verdikonstellasjoner på de uavhengige variablene:

Tabell 36: Analyseresultat for Type 0-partier i forhold til Type 2 og Type 1.

		Partityper	
		Type 2	Type 1
N kontradikterende 0-utfallskonfig. med Type 2:		Structure SOC.ECO. Regsys Elesys REL.DEP1 Rel.dep2	2
		STRUCTURE SOC.ECO. Regsys ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2	1
		Structure SOC.ECO. REGSYS ELESYS Rel.dep1 Rel.dep2	2
	1	STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 Rel.dep2	1
		STRUCTURE SOC.ECO Regsys Elesys REL.DEP1 Rel.dep2	
		Structure SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2	
		STRUCTURE SOC.ECO Regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2	
			N kontradikterende 0-utfallskonfig. med Type 1:

Dersom vi skal analysere de typiske type 0-konfigurasjonene, som vi kan oppsummere som de fire nederste radene i tabell 36, kan vi si at disse partiene virker samtlige (med et betinget unntak for PSD'Az) som konsensusorienterte ER-partier i nasjonale partisystemer med proporsjonal representasjon (med unntak for MK). Disse partienes utvikling samsvarer med Newmans hypoteser for denne type partier. De vil oppleve en relativt hurtig valgmessig fremgang, for så å oppleve en nesten umiddelbar tilbakegang. Dette fordi konsensusorienterte ER-partiers politikk lar seg kooptere med lavere kostnader for de nasjonale partiene, enn hva som er tilfellet for ER-partier som er radikale langs en av aksene (fortrinnsvis den strukturelle). Skal vi igjen henviser til Pedersen (1982:12), kan vi forvente at disse partienes livsløp følger en unimodal *leptokurtisk* kurve. Dette er selvsagt betinget av de etablerte partienes respons på de krav som disse ER-partiene fremlegger. I vårt utvalg finner vi intet empirisk belegg for å si at denne type livsløpskurve er karakteristisk for disse partiene. Enkelte av type 0-partiene har ikke eksistert lenge nok til at en livsløpsanalyse gir mening, men forbløffende mange partier (PSD'Az, SP, SSW, FNP, UDB, MK) har eksistert over lenger tid uten å innpasse i det mønsteret som Newman predikerer for partier av denne typen.

I forhold til den reviderte konkurransemodellen til Belanger og Pinard, er det interessant å registrere at alle ER-partiene som opererer innenfor betydelig økonomisk tilbakeliggende regioner er av type 0. I vårt utvalg inkluderer dette PSD'Az på Sardinia, EU i Extremadura, samt PA i Andalucia. Vår hypotese om at ER-partier som opererer i flerpartisystemer i økonomisk tilbakeliggende områder vil posisjonere seg langt til venstre langs den sosioøkonomiske dimensjonen, synes ikke verifiserbar i det foreliggende datamaterialet. PSD'Az og PA plasserer seg begge i det sosioøkonomiske ideologiske rom som vi ofte finner sosialdemokratene i, det vil si noe til venstre for sentrum¹⁵⁵, mens EU er et sentrumparti (jfr. Montero/Torcal 1990:61). Likevel kontradikterer ikke disse partienes verdi på utfallsvariabelen vår hypotese, nettopp fordi vi ville prediktert større styrke med en annen ideologisk konfigurasjon.

Ellers kan vi gjenta det vi nevnte i forrige seksjon, nemlig at type 0-partiene overlapper i langt større grad med type 1-partiene hva gjelder årsakskonstellasjoner på de uavhengige variablene

---

¹⁵⁵ Vurdering av ideologisk posisjon for PSD'Az er basert på Marks og Stenbergens ekspertundersøkelse fra 1999. Vi er observante på tidsrekkefølgefeilen, men kan samtidig registrere at supplementær litteratur (f. eks. Petrosino 1992) ikke tyder på at PSD'Az har gjennomgått store programendringer hva angår den sosioøkonomiske profilen i den forutgående perioden.

enn med type 2-partiene. Det gjør at vi konkludere at våre uavhengige variabler i betydelig grad makter å forklare variasjon på uavhengig variabel når sammenlikningen kun berører type 2- og type 0-partiene.

4.3.6 En sammenlikning av egne funn med resultatene fra De Winter-adaptasjonen

Selv om variablene ikke er helt sammenlignbare, skal vi i det følgende vurdere hvordan vår analyse stiller seg i forhold til de funnene som vi gjorde i forbindelse med adaptasjonen av De Winters forklaringsmodell.

For det første synes analysene samstemte når det gjelder betydningen av ideologisk komposisjon for sterke ER-partier. Særlig den sosioøkonomiske dimensjonen er operasjonalisert annerledes i adaptasjonen av De Winter, men vi kan slå fast at strukturell radikalisme og distinkt plassering til venstre langs den sosioøkonomiske dimensjonen, typisk kjennetegner svake ER-partier i begge analysene.

For det andre ser vi i De Winters analyse at svak regional identitet forekommer i nesten alle de konstellasjonene som gir svak ER-partistyrke. Dette er en variabel vi ikke har tatt med i den siste analysen, men som muligens ville kunne forklart en del av de kontradikterende konstellasjonene som foreligger i vårt datamateriell.

For det tredje kan vi konstatere at det i De Winters data ikke forekommer ER-partier fra økonomisk tilbaketliggende regioner i klassen av fremgangsrike partier. Vi skal imidlertid utvise forsiktighet når vi sammenlikner økonomi-variablene i de to analysene, ettersom de har ulike verdikategorier, og bare i begrenset grad er kompatible.

I den grad analysene er sammenliknbare, kan vi altså konkludere at det ikke foreligger betydelig divergens mellom dem med hensyn til effekten av uavhengige variabler på oppslutningen/styrken til ER-partiene.

5 Konklusjon

Vi har i denne oppgaven, innenfor et boolsk analyseskjema, søkt en kritisk drøfting og test av en del av de mest sentrale teoriene om etnisk-politisk mobilisering. Vi har primært vært opptatt av å vurdere etnisk-politisk mobilisering forstått som fremvekst og opplutning om ER-partier.

Oppgaven har sitt utgangspunkt i, for det første, en misnøye med foreliggende litteraturs seleksjonstendens for avhengig variabel. Det vil si tendensen til at bare relevante (og dermed 'fremgangsrike') partier innlemmes i analysene.

For det andre søker oppgaven å ta høyde for det man kan kalle (multivariate) konjunktuelle årsakssammenhenger, det vil si den idé at "...some causes are effective only in the presence of others." (Ragin 1989:65). Dette i motsetning til mye av den foreliggende litteraturen som stort sett søker, eller i hvert fall begrenser seg til, direkte, bivariate sammenhenger.

For det tredje har vi forsøkt å bøte på en påfallende neglisjering av spørsmål knyttet til tidsrekkefølge, særlig i studiet av fremvekst av ER-partier.

For det fjerde har det vært et formål å kritisk drøfte begrepsanvendelsen innenfor dette studiefeltet.

Vi har organisert oppgaven med utgangspunkt i to ulike, men beslektede, problemstillinger. På den ene siden har vi søkt å undersøke hvilke betingelser som er særlig gunstige for fremveksten av ER-partier.

For det andre har vi søkt å vurdere hvilke forhold, da særlig av politisk-institusjonell art, som forklarer hvorfor noen ER-partier konsoliderer seg som sterke aktører i det nasjonale systemet, mens andre spiller en nærmest ubetydelig rolle.

5.1 Fremvekst av ER-partier

Til tross for at vi finner betydelig intern variasjon både blant de regionene som har ER-partier og de regionene som ikke har partier av denne typen, kan vi trekke en del relativt presise konklusjoner fra vår analyse. For det første kan vi fastslå at kulturell egenart, hos oss

operasjonalisert som tilstedeværelsen av et distinkt språk, er en sentral årsaksbetingelse for fremvekst av ER-partier. Hvor betydningsfull denne variabelen er, er til en viss grad avhengig av hvor inklusiv analysemodell vi legger til grunn for konklusjonene.

Vårt mest signifikante funn i denne delen av analysen er imidlertid det faktum at en regional arena på langt nær kan sies å være en nødvendig betingelse for dannelsen av ER-partier. Vi kan dermed avvise en av de mest sentrale slutningene til Malmström (jfr. 1998:103). Samtidig viser dette betydningen av en diakron tilnærming til problemstillinger av denne typen dersom man søker å unngå kronologiske feilslutninger. Malmström er imidlertid ikke alene om å feiltolke betydningen av en regional arena. Brancati begår en del av de samme feilene i sin analyse av effekten av desentralisering på politiske partier (Brancati 2002:30).

5.2 ER-partier og styrke

Hva gjelder årsaker til variasjonen i styrke hos ER-partiene i vår populasjon, har vi søkt på en systematisk måte å teste gyldigheten til Newmans hypoteser om ideologisk komposisjon, institusjonelt rammeverk og ER-partistyrke.

Newmans konklusjoner, riktignok trukket med utgangspunkt i et forholdsvist begrenset utvalg, finner i relativt stor utstrekning støtte i våre funn. ER-partier som er radikale på begge de aksene vi har undersøkt oppnår, selv under de mest gunstige institusjonelle mulighetsstrukturer, i beste fall medium styrke.

Newmans hypoteser klarer imidlertid ikke å håndtere Svenska Folkpartiets stabile posisjon i finsk politikk i hele det forrige århundret. I henhold til Newmans skjema, skulle finlandssvenskenes parti vært preget av det vi med Pedersens termer kan kalle en uni- (eller poly-) modal, leptokurtisk livsløpskurve, hvilket er svært langt fra den empiriske realitet. Vi kan altså slå fast at Newmans modell til en viss grad er sårbar for populasjonsutvidelser.

Hovedtrekket er likevel at de mest fremgangsrike ER-partiene er ideologisk konsensusorienterte, innenfor et regionalt partisystem, hvilket samsvarer godt med konklusjoner i foreliggende teorier. Vi må likevel tillegge at fremgangsrike ER-partier ikke fremtrer i regioner som er betydelig tilbakeleggende i økonomisk forstand. Det er imidlertid vanskelig å fastslå hvor viktig en slik makrostrukturell faktor er for ER-partistyrke, ettersom

vi ikke har noen enheter i utvalget vårt som framviser ideologisk konsensusorientering innenfor et regionalt partisystem i en økonomisk betydelig tilbakeliggende region. Denne variabelkonstellasjonen forblir en teoretisk konstruksjon, og er empirisk ikke-eksisterende i vårt utvalg¹⁵⁶.

Konsensusorientering som forutsetning for betydelig ER-styrke er interessant med tanke på ER-partienes status som *mobiliserende partier*. Vår undersøkelse understøtter den påstand at ER-partier som mobiliserer nye politiske identiteter oppnår størst, og mest stabil, oppslutning når disse identitetene er kompatible med eksisterende identiteter. Det faktum at de mest betydningsfulle ER-partiene primært søker å modifisere snarere enn å radikalt endre eksisterende strukturer (*voice framfor exit*), gjør at trusselen *nedenfra* mot det eksisterende statssystemet i Vest-Europa må nyanseres. Det europeiske paradoks er med andre ord ikke så paradoksalt som enkelte synes å fremlegge (jfr. Hettne 1994).

Til tross for at vi, gjennom å utelukke de seneste ER-partidannelsene, har søkt å begrense effekten av levetid for ER-styrke, må vi konkludere at partiene i vår populasjon varierte betydelig med hensyn til hvilke livsløpsstadier de befant seg i i vår analyseperiode. Samtidig konstaterer vi at de fire partiene som vi identifiserte som særlig sterke, alle er veteraner innenfor denne partiklassen. En analyse som tok utgangspunkt i Pedersens livsløpstypologi, modifisert for ER-partier, ville derfor kunne belyse problemstillingen vår ytterligere. En slik tilnæringsmåte ville blant annet kunne vurdere effekten av policy-oppfyllelse på etterfølgende oppslutning, og således integrere feed-back-effekten som Nielsen skisserer i sin modell.

Da ville vi mer systematisk blant annet kunne vurdere hvorvidt ER-partier som får gjennomført sine hovedsaker i praksis undertegner sin egen dødsdom. Eller om kausalsammenhengen er slik Labours Jim Callaghan antydte; i et riktignok barskt politisk klima i 70-tallets Storbritannia; at ER-partier som *utsetter* sin egen policy-oppfyllelse må sidestilles med "turkeys voting for an early Christmas".

---

¹⁵⁶ Hvilket selvsagt kan tolkes dithen at en slik konstellasjon heller ikke *vil* fremtre.

Appendiks 1 - Datamatrixe og utvidet sannhetstabell for analysedel i kapittel 3.

Region	Språk	Regional arena	Valg-system	Økonomi	Regionalt parti
Belgia - NUTS-01					
Vallonia		0	0	1	0
Flandern		1	0	1	0
Brüssel		1	0	1	1
Danmark - NUTS-03					
København		0	1	1	Sentrum
Frederiksborg		0	1	1	1
Roskilde		0	1	1	1
Vestsjælland		0	1	1	0
Storstrøm		0	1	1	0
Bornholm		0	1	1	0
Fyn		0	1	1	0
Sønderjylland		1	0	1	0
Ribe		0	1	1	0
Vejle		0	1	1	0
Ringkøping		0	1	1	0
Århus		0	1	1	0
Viborg		0	1	1	0
Nordjylland		0	1	1	0
Frankrike - NUTS-02					
Ile de France		0	1	0	Sentrum
Limousin		0	1	0	0
Alsace		1	1	0	0
Lorraine		1	1	0	0
Pays la Loire		1	0	0	0
Bretagne		1	0	0	0
Aquitaine		1	1	0	0
Languedoc-Roussillon		1	1	0	0
Corse		1	0	1	0
Champagne/Ardenne		0	1	0	0
Picardie		0	1	0	0
Haute Normandie		0	1	0	0
Centre		0	1	0	0
Basse Normandie		0	1	0	0
Bourgogne		0	1	0	0
Nord Pas de Calais		1	1	0	0
Franche Comté		0	1	0	0
Poitou-Charentes		0	1	0	0
Midi-Pyrénées		1	1	0	0
Rhône-Alpes		0	1	0	0
Auvergne		0	1	0	0
Provence-Alpes		1	1	0	0
Hellas - NUTS-01					
Attiki		0	0	1	Sentrum
Voreia Ellada		1	0	1	0

APPENDIKS 1

Kentriki Ellada	1	0	1	0	0
Nisia Aigaiou Kriti	0	0	1	0	0
Irland - NUTS-03					
East	0	0	1	Sentrum	0
South West	1	0	1	0	0
South East	1	0	1	0	0
Mid West	1	0	1	0	0
Midlands	0	0	1	0	0
West	1	0	1	0	0
Northwest Donegal	1	0	1	0	0
Italia - NUTS-02					
Lazio	0	1	0	Sentrum	0
Friuli-Venezia Giulia	1	1	0	0	1
Sardegna	1	0	1	0	1
Trentino-Alto Adige	1	0	1	1	1
Val d'Aosta	1	0	1	1	1
Emilia-Romagna	0	1	0	1	1
Calabria	1	1	0	0	0
Piemonte	1	1	0	1	0
Lombardia	0	1	0	1	0
Toscana	0	1	0	0	0
Veneto	0	1	0	1	0
Sicilia	1	1	0	0	0
Liguria	0	1	0	1	0
Umbria	0	1	0	0	0
Marche	0	1	0	0	0
Campania	0	1	0	0	0
Abruzzo	1	1	0	0	0
Molise	1	1	0	0	0
Puglia	1	1	0	0	0
Basilicata	0	1	0	0	0
Nederland					
Noord-Holland	0	1	1	Sentrum	0
Flevoland	0	1	1	0	0
Friesland	1	1	1	0	1
Drenthe	0	1	1	0	0
Overijssel	0	1	1	0	0
Utrecht	0	1	1	1	0
Groningen	0	1	1	1	0
Zuid-Holland	0	1	1	0	0
Noord-Brabant	0	1	1	0	0
Limburg	0	1	1	0	0
Zeeland	0	1	1	0	0
Gelderland	0	1	1	0	0
Portugal					
Lisboa e Vale do Tejo	0	0	1	Sentrum	0
Azurene	0	1	1	0	0
Madeira	0	1	1	0	0
Norte	0	0	1	0	0
Centro	0	0	1	0	0
Alentejo	0	0	1	0	0
Algarve	0	0	1	0	0

Spania - NUTS-02					
Madrid	0	1	1	Sentrum	0
Pais Vasco	1	0	0	1	1
Navarra	1	1	1	1	1
Galicia	1	1	1	0	1
Andalucia	0	0	0	0	1
Aragon	1	1	1	0	1
Islas Baleares	1	1	1	1	1
Canarias	0	1	1	0	1
Cantabria	0	1	1	0	1
Extremadura	0	1	1	0	1
La Rioja	0	1	1	1	1
Comunidad Valenciana	1	1	1	0	1
Principado de Asturias	1	1	1	0	1
Catalunya	1	0	0	1	1
Castilla y Leon	0	1	1	0	1
Castilla-la Mancha	0	1	1	0	1
Región de Murcia	0	1	1	0	0
UK - NUTS-01					
South East	0	0	0	Sentrum	0
Scotland	0	0	0	0	1
Northern Ireland	1	0	0	0	1
South West	0	0	0	0	1
Wales	1	0	0	0	1
East Midlands	0	0	0	0	0
East Anglia	0	0	0	0	0
West Midlands	0	0	0	0	0
North West	0	0	0	0	0
North	0	0	0	0	0
Yorkshire	0	0	0	0	0
Tyskland - NUTS-01					
Berlin	0	1	1	Sentrum	0
Bayern	0	0	1	0	1
Schleswig-Holstein	1	0	1	0	1
Hamburg	0	1	1	1	0
Baden-Württemberg	0	1	1	1	0
Bremen	0	1	1	1	0
Hessen	0	1	1	1	0
Sachsen	1	1	1	0	0
Nordrhein-Westfalen	0	1	1	1	0
Rheinland-Pfalz	0	1	1	0	0
Saarland	0	1	1	1	0
Brandenburg	1	1	1	0	0
Mecklenburg-Vorpommern	0	1	1	0	0
Niedersachsen	0	1	1	0	0
Thüringen	0	1	1	0	0
Sachsen-Anhalt	0	1	1	0	0
Østerrike - NUTS-02					
Burgenland	1	1	1	0	0
Niederösterreich	0	1	1	0	0
Wien	1	1	1	Sentrum	0
Kärnten	1	1	1	0	1

APPENDIKS 1

Steiermark	0	1	1	0	0
Oberösterreich	0	1	1	0	0
Salzburg	0	1	1	0	0
Tirol	0	1	1	0	0
Vorarlberg	0	1	1	0	0
Sverige - NUTS-02					
Stockholm	0	1	1	Sentrum	0
Uppsala	0	1	1	0	0
Örebro	0	1	1	0	0
Östergötland	0	1	1	0	0
Södermanland	0	1	1	0	0
Gotland	0	1	1	0	0
Kronoberg	0	1	1	0	0
Jönköping	0	1	1	0	0
Kalmar	0	1	1	0	0
Blekinge	0	1	1	0	0
Skåne	0	1	1	0	0
Västra Götaland	0	1	1	0	0
Halland	0	1	1	0	0
Gävleborg	0	1	1	0	0
Värmland	0	1	1	0	0
Jämtland	0	1	1	0	0
Dalarna	0	1	1	0	0
Västmanland	0	1	1	0	0
Västernorrland	0	1	1	0	0
Norrbottnen	1	1	1	0	0
Västerbotten	0	1	1	0	0
Finland - NUTS-02					
Uusimaa	1	0	1	Sentrum	1
Etelä-Suomi	1	0	1	1	1
Itä-Suomi	0	1	1	0	0
Väli-Suomi	1	0	1	0	1
Pohjois-Suomi	0	1	1	0	0
Ahvenanmaa	1	0	1	0	1
	Antall regioner med ER-partier				40 ¹

Note:

1. Vi identifiserer ER-partier i 40 regioner, men analysen utelukker Uusimaa, slik at det totale antallet 1-utfall i analysen blir 39 regioner.

Opplisting av empiriske variabelkonstellasjoner (sannhetstabell):

```
*****
* TRUTH TABLE LISTING *
*****
```

```
File: F:/QCA/modifiedmalmstrom
Rows: 14
Cases: 156
```

```
Minimum Frequency 0: 1
```

APPENDIKS 1

```

Minimum Frequency 1:      1
Minimum Frequency -:      1
=====

language REGARENA ELESYS economy
  Outcome: C Cases:      58  37.2% (0 =53  1 =5  - =0)

language REGARENA elesys economy
  Outcome: 0 Cases:      16  10.3% (0 =16  1 =0  - =0)

LANGUAGE regarena ELESYS economy
  Outcome: C Cases:      14   9.0% (0 =6   1 =8  - =0)

LANGUAGE REGARENA elesys economy
  Outcome: 0 Cases:      12   7.7% (0 =12  1 =0  - =0)

language REGARENA ELESYS ECONOMY
  Outcome: C Cases:      11   7.1% (0 =10  1 =1  - =0)

LANGUAGE REGARENA ELESYS economy
  Outcome: C Cases:      10   6.4% (0 =4   1 =6  - =0)

language regarena elesys economy
  Outcome: C Cases:       9   5.8% (0 =6   1 =3  - =0)

language regarena ELESYS economy
  Outcome: C Cases:       8   5.1% (0 =6   1 =2  - =0)

LANGUAGE regarena elesys economy
  Outcome: 1 Cases:       5   3.2% (0 =0   1 =5  - =0)

LANGUAGE regarena ELESYS ECONOMY
  Outcome: 1 Cases:       4   2.6% (0 =0   1 =4  - =0)

language REGARENA elesys ECONOMY
  Outcome: C Cases:       4   2.6% (0 =3   1 =1  - =0)

LANGUAGE REGARENA ELESYS ECONOMY
  Outcome: 1 Cases:       2   1.3% (0 =0   1 =2  - =0)

LANGUAGE regarena elesys ECONOMY
  Outcome: 1 Cases:       2   1.3% (0 =0   1 =2  - =0)

LANGUAGE REGARENA elesys ECONOMY
  Outcome: 0 Cases:       1   0.6% (0 =1   1 =0  - =0)

```

```

*****
* CRISP-SET ANALYSIS *
*****

```

```

File: F:/QCA/modifiedmalmstrom
Model: ERPARTY = LANGUAGE + REGARENA + ELESYS + ECONOMY

```

```

Cases Read:      156
  Valid:         156 100.0%
  Missing:        0   0.0%
  0 Cases:       117  75.0%
  1 Cases:        39  25.0%
  - Cases:        0   0.0%

```

Appendiks 2 - Organisasjonskapasitet

Av plasshensyn velger vi å henvise til Caramani (2000) hva angår opplysninger om SNPs og PCs organisasjonskapasitet for perioden 1980-98. Vi oppsummerer kort at PC var representert i samtlige walisiske valgkretser i hele perioden, mens SNP stilte kandidater i samtlige skotske valgkretser med unntak av Orkney and Shetland i 1987.

Det motsatte kan sies å gjelde for MK, som kun stiller kandidater i valgkretsene i Cornwall. Partiet har derfor svært lav organisasjonskapasitet (OK) slik vi operasjonaliserer denne indikatoren.

UK minus Skottland og Wales

SDLP	1983	1987	1992	1997
Antrim East	ja	nei	nei	ja
Antrim South	ja	ja	ja	ja
Antrim North	ja	ja	ja	ja
Belfast East	ja	nei	nei	ja
Belfast South	ja	ja	ja	ja
Belfast North	ja	ja	ja	ja
Belfast West	ja	ja	ja	ja
Down North	ja	nei	nei	ja
Down South	ja	ja	ja	ja
Fermanagh/South Tyrone	ja	ja	ja	ja
Foyle	ja	ja	ja	ja
Lagan Valley	ja	ja	ja	ja
Londonderry East	ja	ja	ja	ja
Mid-Ulster	ja	ja	ja	ja
Newry and Armagh	ja	ja	ja	ja
Strangford	ja	nei	nei	ja
Upper Bann	ja	ja	ja	ja
West Tyrone	N.E ¹	N.E	N.E	ja
Totalt antall valgkretser	17	17	17	18
Antall SDLP-kandidater	17	13	13	18
Organisasjonskapasitet	100	76,5	76,5	100
Gjennomsnittlig OK:	88,41			

Sinn Fein	1983	1987	1992	1997
Antrim East	nei	nei	nei	ja
Antrim South	ja	ja	ja	ja
Antrim North	ja	ja	ja	ja
Belfast East	ja	ja	ja	ja
Belfast South	ja	ja	ja	ja
Belfast North	ja	ja	ja	ja
Belfast West	ja	ja	ja	ja
Down North	nei	nei	nei	nei
Down South	ja	ja	ja	ja
Fermanagh/South Tyrone	ja	ja	ja	ja
Foyle	ja	ja	ja	ja
Lagan Valley	ja	ja	ja	ja
Londonderry East	ja	ja	ja	ja
Mid-Ulster	ja	ja	ja	ja
Newry and Armagh	ja	ja	ja	ja
Strangford	nei	Nei	nei	ja

APPENDIKS 2

Upper Bann	ja	ja	ja	ja
West Tyrone	N.E	N.E	N.E	ja
Totalt antall valgkretser	17	17	17	18
Antall SF-kandidater	14	14	14	17
Organisasjonskapasitet	82,35	82,4	82,4	94,4
Gjennomsnittlig OK:	85,51			

UUP	1983	1987	1992	1997
Antrim East	ja	ja	ja	ja
Antrim South	ja	ja	ja	ja
Antrim North	ja	nei	ja	ja
Belfast East	ja	nei	nei	ja
Belfast South	ja	ja	ja	ja
Belfast North	ja	ja	ja	ja
Belfast West	ja	ja	ja	ja
Down North	ja	nei	nei	ja
Down South	ja	ja	ja	ja
Fermanagh/South Tyrone	ja	ja	ja	ja
Foyle	nei	nei	nei	nei
Lagan Valley	ja	ja	ja	ja
Londonderry East	ja	ja	ja	ja
Mid-Ulster	ja	nei	nei	nei
Newry and Armagh	ja	ja	ja	ja
Strangford	ja	ja	ja	ja
Upper Bann	ja	ja	ja	ja
West Tyrone	N.E	N.E	N.E	ja
Totalt antall valgkretser	17	17	17	18
Antall UUP-kandidater	16	12	13	16
Organisasjonskapasitet	94,12	70,6	76,5	88,9
Gjennomsnittlig OK:	82,61			

DUP	1983	1987	1992	1997
Antrim East	ja	nei	ja	ja
Antrim South	ja	nei	nei	nei
Antrim North	ja	nei	nei	ja
Belfast East	ja	ja	ja	ja
Belfast South	ja	nei	nei	nei
Belfast North	ja	nei	nei	nei
Belfast West	ja	nei	nei	nei
Down North	nei	nei	ja	nei
Down South	ja	nei	nei	nei
Fermanagh/South Tyrone	nei	nei	nei	nei
Foyle	ja	ja	ja	ja
Lagan Valley	ja	nei	nei	ja
Londonderry East	ja	nei	nei	ja
Mid-Ulster	ja	ja	ja	ja
Newry and Armagh	nei	nei	nei	nei
Strangford	ja	nei	ja	ja
Upper Bann	ja	nei	nei	ja
West Tyrone	N.E	N.E	N.E	nei
Totalt antall valgkretser	17	17	17	18
Antall DUP-kandidater	14	3	6	9

Organisasjonskapasitet	82,35	17,6	35,3	50
Gjennomsnittlig OK:	46,38			

Spania

PNV	1982	1986	1989	1993	1996
Alava	ja	ja	ja	ja	ja
Guipuzcoa	ja	ja	ja	ja	ja
Vizcaya	ja	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	3	3	3	3	3
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

HB	1982	1986	1989	1993	1996
Alava	ja	ja	ja	ja	ja
Guipuzcoa	ja	ja	ja	ja	ja
Vizcaya	ja	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	3	3	3	3	3
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

EA	1982	1986	1989	1993	1996
Alava	nei	nei	ja	ja	ja
Guipuzcoa	nei	nei	ja	ja	ja
Vizcaya	nei	nei	ja	ja	ja
Antall valgkretser	3	3	3	3	3
Organisasjonskapasitet:	N.E. ²	N.E.	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

CIU	1982	1986	1989	1993	1996
Barcelona	ja	ja	ja	ja	ja
Lerida	ja	ja	ja	ja	ja
Tarragona	ja	ja	ja	ja	ja
Gerona	ja	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	4	4	4	4	4
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

ERC	1982	1986	1989	1993	1996
Barcelona	ja	ja	ja	ja	ja
Lerida	ja	ja	ja	ja	ja
Tarragona	ja	ja	ja	ja	ja
Gerona	ja	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	4	4	4	4	4
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

PA	1982	1986	1989	1993	1996
Huelva	ja	ja	ja	ja	ja
Sevilla	ja	ja	ja	ja	ja
Cadiz	ja	ja	ja	ja	ja
Malaga	ja	ja	ja	ja	ja

Cordoba	ja	ja	ja	ja	ja
Jaen	ja	ja	ja	ja	ja
Granada	ja	ja	ja	ja	ja
Almeria	ja	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	8	8	8	8	8
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

PAR	1982	1986	1989	1993	1996
Huesca	nei	ja	ja	ja	nei
Zaragoza	nei	ja	ja	ja	nei
Teruel	nei	ja	ja	ja	nei
Antall valgkretser	3	3	3	3	3
Organisasjonskapasitet	0	100	100	100	0
Gjennomsnittlig OK:	66,7				

BNG	1982	1986	1989	1993	1996
Lugo	nei	ja	ja	ja	ja
Pontevedra	ja	ja	ja	ja	ja
La Coruna	nei	ja	ja	ja	ja
Ourense	nei	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	4	4	4	4	4
Organisasjonskapasitet	25	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	85				

Uva	1982	1986	1989	1993	1996
Alicante	nei	ja	ja	ja	ja
Valencia	nei	ja	ja	ja	ja
Castellón	nei	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	3	3	3	3	3
Organisasjonskapasitet	N.E.	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

PR	1982	1986	1989	1993	1996
La Rioja	nei	nei	nei	ja	ja
Antall valgkretser	1	1	1	1	1
Organisasjonskapasitet	N.E.	0	0	100	100
Gjennomsnittlig OK:	50				

PRC	1982	1986	1989	1993	1996
Cantabria	nei	nei	ja	ja	nei
Antall valgkretser	1	1	1	1	1
Organisasjonskapasitet	0	0	100	100	0
Gjennomsnittlig OK:	40				

Pas	1982	1986	1989	1993	1996
Asturias	nei	nei	ja	ja	ja
Antall valgkretser	1	1	1	1	1
Organisasjonskapasitet:	N.E.	0	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	75				

CC	1982	1986	1989	1993	1996
-----------	------	------	------	------	------

Las Palmas	nei	ja	ja	ja	ja
Tenerife	nei	ja	ja	ja	ja
Antall valgkretser	2	2	2	2	2
Organisasjonskapasitet	N.E.	100	100	100	100
Gjennomsnittlig OK:	100				

UM	1982	1986	1989	1993	1996
Baleares	nei	nei	nei	ja	ja
Antall valgkretser	1	1	1	1	1
Organisasjonskapasitet	N.E	0	0	100	100
Gjennomsnittlig OK:	50				

EU	1982	1986	1989	1993	1996
Badajoz	ja	ja	ja	ja	nei
Caceres	ja	ja	ja	ja	nei
Antall valgkretser	2	2	2	2	2
Organisasjonskapasitet	100	100	100	100	0
Gjennomsnittlig OK:	80				

Italia

Südtiroler Volkspartei	1983	1987	1992	1994	1996
Trento	ja	ja	ja	nei	nei
Bolzano	ja	ja	ja	ja	nei
Bassa Altesina	N.E	N.E	N.E	ja	ja
Merano	N.E	N.E	N.E	ja	ja
Bressanone	N.E	N.E	N.E	ja	ja
Rovereto	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Val di Non/Sole/Giudicarie	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Pergine/Valsugana	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Antall valgkretser	2	2	2	8	8
SVP-deltakelse	2	2	2	4	3
Gjennomsnittlig OK:	59,1				

PSd'Az	1983	1987	1992	1994	1996
Cagliari-Oristano	ja	ja	nei	N.E ³	N.E
Nuoro	ja	ja	nei	nei	ja
Oristano	N.E.	ja	nei	nei	ja
Sassari	ja	ja	nei	nei	nei
Iglesias	N.E.	N.E	N.E	nei	nei
Carbonia	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Cagliari-Assemini	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Cagliari Centro	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Serramanne/Campidano	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Quartu Sant'Elena	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Alghero	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Porto Torres	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Olbia	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Tortoli	N.E	N.E	N.E	nei	nei
Macomer	N.E	N.E	N.E	nei	ja
Antall valgkretser	3	4	4	14	14

PSd'Az-deltakelse	3	4	0	0	8
Gjennomsnittlig OK:	38,5				

Belgia

VB	1981	1985	1987	1991	1995
Antwerpen	ja	ja	ja	ja	ja
Mechelen	ja	ja	ja	ja	ja
Turnhout	ja	ja	ja	ja	N.E.
Hasselt	ja	ja	ja	ja	ja
Tongerren-Maaseik	ja	ja	ja	ja	N.E.
Gent-Eeklo	ja	ja	ja	ja	ja
Sint-Niklaas	ja	ja	ja	ja	ja
Dendermonde	ja	ja	ja	ja	N.E.
Aalst	ja	ja	ja	ja	ja
Oudenaarde	ja	ja	ja	ja	N.E.
Leuven	ja	ja	ja	ja	ja
Brugge	ja	ja	ja	ja	ja
Veurne-Diksmuide-Ostende	ja	ja	ja	ja	ja
Kortrijk	ja	ja	ja	ja	ja
Roeselare-Tielt	ja	ja	ja	ja	N.E.
leper	ja	ja	ja	ja	N.E.
Brussel	ja	ja	ja	ja	ja
Totalt antall valgkretser	17	17	17	17	11
Gjennomsnittlig OK:	100				

Volksunie	1981	1985	1987	1991	1995
Antwerpen	ja	ja	ja	ja	ja
Mechelen	ja	ja	ja	ja	ja
Turnhout	ja	ja	ja	ja	N.E.
Hasselt	ja	ja	ja	ja	ja
Tongerren-Maaseik	ja	ja	ja	ja	N.E.
Gent-Eeklo	ja	ja	ja	ja	ja
Sint-Niklaas	ja	ja	ja	ja	ja
Dendermonde	ja	ja	ja	ja	N.E.
Aalst	ja	ja	ja	ja	ja
Oudenaarde	ja	ja	ja	ja	N.E.
Leuven	ja	ja	ja	ja	ja
Brugge	ja	ja	ja	ja	ja
Veurne-Diksmuide-Ostende	ja	ja	ja	ja	ja
Kortrijk	ja	ja	ja	ja	ja
Roeselare-Tielt	ja	ja	ja	ja	N.E.
leper	ja	ja	ja	ja	N.E.
Brussel	ja	ja	ja	ja	ja
Totalt antall valgkretser	17	17	17	17	11
Gjennomsnittlig OK:	100				

FDf	1981	1985	1987	1991	1995
Nivelles	ja	ja	ja	ja	ja
Mons-Bergen	ja	nei	nei	ja	ja

Soignes-Zinnik	ja	nei	nei	nei	N.E.
Tournai-Ath-Mouscron	ja	nei	nei	nei	ja
Charleroi	ja	nei	nei	nei	ja
Thuin	ja	nei	nei	nei	N.E.
Liege	ja	nei	nei	ja	ja
Huy-Waremme	ja	nei	nei	nei	ja
Verviers	ja	nei	nei	ja	ja
Arlon-Marche-Bastogne	ja	nei	nei	nei	ja
Neufchâteau-Virton	ja	nei	nei	nei	N.E.
Namur	ja	nei	nei	nei	ja
Dinant-Philippeville	ja	nei	nei	nei	N.E.
Bruxelles	ja	ja	ja	ja	ja
Totalt antall valgkretser	14	14	14	14	10
FDF-deltakelse	14	2	2	5	10
Gjennomsnittlig OK:	50				

Finland

SFP ³	1983	1987	1991	1995
Keski-Suomen läänin	ja	ja	nei	nei
Vaasan läänin	ja	ja	ja	ja
Kymen läänin	ja	ja	nei	nei
Helsinki läänin	ja	ja	ja	ja
Uudenmaan läänin	ja	ja	ja	ja
Turun-Porin läänin eteläinen	ja	ja	ja	ja
Hämeen läänin eteläinen	ja	ja	nei	nei
Antall valgkretser	7	7	7	7
SFP-deltakelse	7	7	4	4
Organisasjonskapasitet	100	100	57,14	57,14
Gjennomsnittlig OK:	78,57			

De øvrige partier har enten ikke deltatt ved valg i perioden (FNP, SP og SSW), eller har svært lav organisasjonskapasitet (EL, UDB eller Bayernpartiet). Vi har ikke maktet å fremskaffe eksakte tall for de tre sistnevnte partier, men de tallene vi har indikerer svært lav OK.

Noter:

1. N.E. i en av kolonnene for valgkretsene betyr at valgkretsen ikke eksisterte ved det angjeldende valg.
2. N.E. i oppsummeringsraden for organisasjonskapasitet betyr at partiet ikke eksisterte ved det angjeldende valg.
3. Når det gjelder OK for SFP har vi tatt utgangspunkt i de valgkretsene partiet stilte lister i 1983, det første valget i Finland i vår analyseperiode. Dette er en beslutning tatt med utgangspunkt i de anmerkninger vi har gjort i tilknytning til misforholdet mellom "medlemskapsrom" og "geografisk rom" i Finland slik vi har drøftet det utførlig i kapittel 3.

Appendiks 3 - Regional valgoppslutning, mandatgevinster, GRV og GRR.

- REG% = Regional valgoppslutning (nasjonale valg) i angitt år.
 MAN = Antall regionale mandater vunnet i angitt år
 GRV = Gjennomsnittlig regional valgoppslutning, utregnet med utgangspunkt i antall valgdeltakelser.
 GRR = Gjennomsnittlig regional representasjonsgrad, utregnet med utgangspunkt i antall valgdeltakelser

Valgdataene baserer seg, med mindre annet er angitt, på egne beregninger med utgangspunkt i Caramani (2000). Valgdataene for Spania er i sin helhet hentet fra <http://www.eleweb.net>.

Storbritannia		1983		1987		1992		1997			
Partier	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR	
SNP	11,8	2	14	3	21,5	3	22,1	6	17,35	4,86	
PC	7,8	2	7,3	3	8,8	4	9,9	4	8,45	8,42	
MK	0,05	0					0,08	0	0,065	0	
SDLP	17,9	1	21,1	3	23,5	4	24,1	3	21,65	15,9	
SF	13,4	1	11,4	1	10	0	16,1	2	12,725	5,72	
UUP	34	11	37,8	9	34,5	9	32,7	10	34,75	56,5	
DUP	20	3	11,7	3	13,1	3	13,6	2	14,6	16	

Spania		1982		1986		1989		1993		1996			
Partier	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR	
CIU	22,5	12	32	18	32,7	18	31,8	17	29,6	16	29,72	34,9	
ERC	4	1	2,7	0	2,7	0	5,1	1	4,2	1	3,74	1,29	
PNV	31,2	8	26,4	6	23	5	24	5	26,6	5	26,24	28,6	
HB	14,8	2	17,8	4	17	4	14,4	2	12,7	2	15,34	13,7	
EA					11,3	2	9,6	1	8,4	1	9,77	6,68	
EU	4,3	0	2,63	0	1,78	0	1,03	0			2,44	0	
PA	1,22	0	2,76	0	6,19	0	2,4	0	3,1	0	3,13	0	
BNG			2,08	0	3,55	0	7,95	0	12,77	1	6,59	0,96	
PAR			10,78	1	10,8	1	18,89	1			13,49	7,51	
UM									1,6	0	1,60	0	
CC ¹			9,59	1	9,57	1	25,39	4	24,99	4	17,39	18	
Pas					0,57	0	1,6	0	1,68	0	1,28	0	
PRC							5,6	0			5,60	0	
Uva			3,01	1	6,8	2	4,58	1	3,52	1	4,48	4,01	
PR							4,4	0	3,38	0	3,89	0	

Belgia		1981		1985		1987		1991		1995			
Partier	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR	
VB ²	1,8	1	2,3	1	3,1	2	10,3	10	12,3	9	7,16	4,67	
FDF	17,4	6	8,28	3	8,18	2	8,95	3			11,78	10,5	
Volksunie ²	15,9	17	12,6	14	12,9	14	9,28	8	7,8	4	9,18	10,2	

Tyskland		1980-1998	
Partier	REG%	MAN	

SSW	Ikke deltatt ved valg til forbundsdagen i denne perioden (kilde: Caramani 2000:400)
Bayernpartiet	Deltok ved valg til Forbundsdagen men med svært lav oppslutning (<0,2% av de bayerske stemmene. Kilde: http://www.bundeswahlleiter.de og http://www.statistik.bayern.de)

Italia		1983		1987		1992		1994		1996			
Partier		REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR
UV		38,9	1	55,1	1					56,4	1	50,1333	100
SVP ³		32,4	3	33,1	3	31,1	3	30,49	3	25,81	3	30,58	34
PSd'Az ⁴		9,5	1	12	2					27,2	4	16,2333	14,1

Finland		1983		1987		1991		1995			
Parti		REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR
SFP ⁵		10,8	10	12,54	12	12,83	11	11,75	11	11,98	12,9

Østerrike		1983		1986		1990		1994		1995			
Parti		REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR
EL		4	0	3,78	1					3,6	0	3,79333	3,03

Frankrike		1981		1986		1988		1993		1997			
Parti		REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	REG%	MAN	GRV	GRR
UDB				0,25	0							0,25	0

Nederland		1980	
Parti		REG%	MAN
FNP	Ikke deltatt ved valg til den nederlandske nasjonalforsamlingen i denne perioden (kilde: Caramani 2000:683ff)		

Danmark		1980	
Parti		REG%	MAN
Slesvigsk Parti	Ikke deltatt ved valg til Folketinget i denne perioden (kilde: Caramani 2000:205)		

Noter:

1. For CC har vi før 1993 lagt til grunn den regionale valgopplutningen til Agrupaciones Independientes de Canarias.
2. Mandater vunnet i Brüssel-regionen er ikke medregnet.

3. Tallene for 1994 og 1996 er basert på stemmeandel ved flertallsvalg-komponenten ved de italienske valgene. Vi har tatt utgangspunkt i at Trentino-Alto Adige returnerer gjennomsnittlig 8 mandater til Roma, selv om dette tallet vil være noe høyere etter at mandatene for det proporsjonale valget er inkludert.
4. Tallene er basert på stemmer i flertallsdelen av valget. Mandatene til PSD'Az er basert på egne beregninger med utgangspunkt i opplysninger om setefordeling for de italienske valgkretsene (Penniman 1987), samt resultater fra Caramani (2000) og <http://www.camera.it>.
5. Oppslutningen til SFP er målt i partiets kjerneområder, fylkene Uudenmaan (Nyland), Turun-Porin eteläinen, Helsingin og Vaasan. GRR er estimert på det premiss at de fire valgkretsene returnerte totalt 85 mandater (som i 95) også ved valgene i 83, 87 og 91. Uansett vil et mulig avvik fra vårt estimat være minimalt. Kilde: Statistics Finland (http://www.stat.fi/index_en.html).

Appendiks 4 - Dokumentasjon over boolsk tilpasning av de Winter

1. *Separatisme (SEPARATISM)*

Denne variabelen er dikotomisert med utgangspunkt De Winters oversikt over ER-partier og krav om selvstyre (de Winter 1998:206), der separatism samsvarer med de Winters begrep om 'independentist parties':

Vår variabel	De Winters variabel
Separatism (1) QCA-denotasjon: SEPARATISM	Independentists
Autonomism (0) QCA-denotasjon: separatism	 Federalists Autonomists Protectionists

2. *Venstre-høyre (LEFT-RIGHT)*

LEFT-RIGHT-variabelen er dikotomisert med utgangspunkt i de Winters oversikt over ER-partienes ideologiske trekk (ibid. s. 209). Omkodingsreglene følger følgende skjema:

Vår variabel	De Winters variabel
Left (1) QCA-denotasjon: LEFT-RIGHT	 Extreme left Left Centre-left
Right (0) QCA-denotasjon: left-right	 Centre Centre-right Right

3. *Regional identitet (REGID)*

REGID-variabelen er dikotomisert med utgangspunkt i de Winters oversikt over regional identitet (ibid. s. 215). Omkodingsreglene følger følgende skjema:

Vår variabel	De Winters variabel
Reg. id, sterk (1) QCA-denotasjon: REGID	Reg. id > Nat. id.
Reg. id, svak (0) QCA-denotasjon: regid	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border-left: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black; width: 10px; height: 10px; margin-right: 5px;"></div> <div style="margin-left: 5px;">Reg. id = Nat. id</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border-left: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black; width: 10px; height: 10px; margin-right: 5px; transform: rotate(-45deg);"></div> <div style="margin-left: 5px;">Reg. id < Nat. id</div> </div>

---

4. *Regional økonomi (REGECO)*

REGECO-variabelen er dikotomisert med utgangspunkt i de Winters oversikt over regional sosioøkonomisk status (ibid. s. 215). Omkodingsreglene følger følgende skjema:

Vår variabel	De Winters variabel
Reg. eco, sterk (1) QCA-denotasjon: REGECO	Higher socio-economic status: Yes
Reg. eco, svak (0) QCA-denotasjon: regeco	Higher socio-economic status: No

---

5. *Partikohrens (FACTIONALISM)*

FACTIONALISM-variabelen er dikotomisert med utgangspunkt i de Winters oversikt over ER-partienes lederskapskarakteristika (ibid. s. 224). Omkodingsreglene følger følgende skjema:

Vår variabel	De Winters variabel
Factionalism, i betydelig grad (1) QCA-denotasjon: FACTIONALISM	Electoral success of splinter groups: Yes
Factionalism, i ubetydelig grad (0) QCA-denotasjon: Factionalism	Electoral success of splinter groups : No

---

6. *Valgstyrke (ELESUCCESS)*

ELESUCCESS, som er avhengig variabel i vår adaptasjon av de Winter, er dikotomisert med utgangspunkt i de Winters oversikt over forbindelsen mellom valgmessig styrke og policy-oppfyllelse (ibid. s. 239). Omkodingsreglene følger følgende skjema:

Vår variabel	De Winters variabel
--------------	---------------------

Elesuccess, stor (1)
QCA-denotasjon: ELESUCCESS

Electoral success: large
Electoral success: hegemonic

Elesuccess, liten (0)
QCA-denotasjon: elesuccess

Electoral success: small
Electoral success: medium

Under følger sannhetstabellen som analysen i 4.2.5.3 baserer seg på:

```
*****
* TRUTH TABLE LISTING *
*****
```

```
File: F:/QCA/DEWINTER.qdm
Rows:      8
Cases:     11
```

```
Minimum Frequency 0:    1
Minimum Frequency 1:    1
Minimum Frequency -:    1
=====
```

```
separatism left-right regid REGECO factionalism
Outcome: 1 Cases:      2  18.2% (0 =0  1 =2  - =0)
```

```
separatism left-right REGID REGECO FACTIONALISM
Outcome: 1 Cases:      2  18.2% (0 =0  1 =2  - =0)
```

```
SEPARATISM LEFT-RIGHT regid REGECO FACTIONALISM
Outcome: 0 Cases:      2  18.2% (0 =2  1 =0  - =0)
```

```
SEPARATISM LEFT-RIGHT REGID regeco factionalism
Outcome: 0 Cases:      1   9.1% (0 =1  1 =0  - =0)
```

```
separatism LEFT-RIGHT regid regeco factionalism
Outcome: 0 Cases:      1   9.1% (0 =1  1 =0  - =0)
```

```
separatism LEFT-RIGHT regid regeco FACTIONALISM
Outcome: 0 Cases:      1   9.1% (0 =1  1 =0  - =0)
```

```
SEPARATISM LEFT-RIGHT REGID REGECO factionalism
Outcome: 0 Cases:      1   9.1% (0 =1  1 =0  - =0)
```

```
SEPARATISM left-right regid REGECO factionalism
Outcome: 0 Cases:      1   9.1% (0 =1  1 =0  - =0)
```

Appendiks 5 - Datamatriser og utvidede sannhetstabeller for analysedel i kapittel 4.3.5

1. Type 1 versus Type 0-partier

Under følger datamatriksen for sammenlikningen mellom Type 1-partier (medium styrke) og Type 0-partier (svake ER-partier). Type 1-partiene har verdien 1 på avhengig variabel (ELESUCCESS).

	STRUCTURE	SOC:ECO.	REGSYS	ELESYS	REL.DEP1	REL.DEP2	ELESUCCESS
SNP	0	1	0	0	1	0	1
PC	0	1	0	0	1	0	1
MK	1	1	0	0	1	0	0
SDLP	0	1	1	0	1	0	1
SF	0	0	1	0	1	0	1
DUP	1	1	1	0	1	0	1
SSW	1	1	0	1	1	0	0
Bayernpartei	0	1	1	1	0	0	0
UV	1	1	1	0	0	0	1
SVP	1	1	0	1	0	0	1
Psd'Az	0	1	0	1	1	1	0
ERC	0	0	1	1	0	0	1
HB	0	0	1	1	0	0	1
EA	0	1	1	1	0	0	1
EU	1	1	0	1	1	1	0
VB	0	1	1	1	0	0	1
FDF	1	1	1	1	1	0	1
Volksunie	1	1	1	1	0	0	1
PA	1	1	0	1	1	1	0
BNG	0	0	0	1	1	0	1
PAR	1	1	0	1	0	0	0
UM	1	1	0	1	0	0	0
CC	1	1	0	1	1	0	1
Pas	1	1	0	1	1	0	0
PRC	1	1	0	1	1	0	0
Uva	1	1	0	1	1	0	0
PR	1	1	0	1	0	0	0
Slesvigpartiet	1	1	0	1	1	0	0
FNP	1	1	0	1	1	0	0
UDB	0	1	0	0	1	0	0
EL	1	1	0	1	1	0	0

Opplisting av empiriske variabelkonstellasjoner (sannhetstabel):

```
*****
* TRUTH TABLE LISTING *
*****
```

```
File: F:/QCA/erstrength10.out
Rows: 15
```

Cases: 31

Minimum Frequency 0: 1
 Minimum Frequency 1: 1
 Minimum Frequency -: 1
 =====

```

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: C Cases: 8 25.8% (0 =7 1 =1 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: C Cases: 4 12.9% (0 =3 1 =1 - =0)

structure SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: C Cases: 3 9.7% (0 =1 1 =2 - =0)

structure SOC.ECO. regsys elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: C Cases: 3 9.7% (0 =1 1 =2 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2
  Outcome: 0 Cases: 2 6.5% (0 =2 1 =0 - =0)

structure soc.eco. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 2 6.5% (0 =0 1 =2 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases: 1 3.2% (0 =1 1 =0 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS elesys rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

structure SOC.ECO. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

structure soc.eco. regsys ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)

structure SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2
  Outcome: 0 Cases: 1 3.2% (0 =1 1 =0 - =0)

structure soc.eco. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 1 Cases: 1 3.2% (0 =0 1 =1 - =0)
    
```

2. Type 2 versus Type 0-partier

Under følger datamatriksen for sammenlikningen mellom Type 2-partier (sterke ER-partier) og Type 0-partier (svake ER-partier). Type 2-partiene har verdien 1 på avhengig variabel (ELESUCCESS).

	STRUCTURE	SOC:ECO.	REGSYS	ELESYS	REL.DEP1	REL.DEP2	ELESUCCESS
MK	1	1	0	0	1	0	0

UUP	1	1	1	0	1	0	1
SSW	1	1	0	1	1	0	0
Bayernpartei	0	1	1	1	0	0	0
Psd'Az	0	1	0	1	1	1	0
CIU	1	1	1	1	0	0	1
PNV	1	1	1	1	0	0	1
EU	1	1	0	1	1	1	0
PA	1	1	0	1	1	1	0
PAR	1	1	0	1	0	0	0
UM	1	1	0	1	0	0	0
Pas	1	1	0	1	1	0	0
PRC	1	1	0	1	1	0	0
Uva	1	1	0	1	1	0	0
PR	1	1	0	1	0	0	0
SFP	1	1	0	1	1	0	1
Slesvigpartiet	1	1	0	1	1	0	0
FNP	1	1	0	1	1	0	0
UDB	0	1	0	0	1	0	0
EL	1	1	0	1	1	0	0

Opplisting av empiriske variabelkonstellasjoner (sannhetstabell):

*****
 * TRUTH TABLE LISTING *
 *****

File: F:/QCA/erstrength20.out
 Rows: 9
 Cases: 20

Minimum Frequency 0: 1
 Minimum Frequency 1: 1
 Minimum Frequency -: 1
 =====

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
 Outcome: C Cases: 8 40.0% (0 =7 1 =1 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS rel.dep1 rel.dep2
 Outcome: 0 Cases: 3 15.0% (0 =3 1 =0 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2
 Outcome: 0 Cases: 2 10.0% (0 =2 1 =0 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
 Outcome: 1 Cases: 2 10.0% (0 =0 1 =2 - =0)

structure SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
 Outcome: 0 Cases: 1 5.0% (0 =1 1 =0 - =0)

structure SOC.ECO. regsys elesys REL.DEP1 rel.dep2
 Outcome: 0 Cases: 1 5.0% (0 =1 1 =0 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
 Outcome: 1 Cases: 1 5.0% (0 =0 1 =1 - =0)

structure SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 REL.DEP2

Outcome: 0 Cases: 1 5.0% (0 =1 1 =0 - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys elesys REL.DEP1 rel.dep2

Outcome: 0 Cases: 1 5.0% (0 =1 1 =0 - =0)

3. Type 2 versus Type 1-partier

Under følger datamatriksen for sammenlikningen mellom Type 2-partier (sterke ER-partier) og Type 1-partier (medium styrke). Type 2-partiene har verdien 1 på avhengig variabel (ELESUCCESS).

	STRUCTURE	SOC:ECO.	REGSYS	ELESYS	REL.DEP1	REL.DEP2	ELESUCCESS
SNP	0	1	0	0	1	0	0
PC	0	1	0	0	1	0	0
SDLP	0	1	1	0	1	0	0
SF	0	0	1	0	1	0	0
UUP	1	1	1	0	1	0	1
DUP	1	1	1	0	1	0	0
UV	1	1	1	0	0	0	0
SVP	1	1	0	1	0	0	0
CIU	1	1	1	1	0	0	1
ERC	0	0	1	1	0	0	0
PNV	1	1	1	1	0	0	1
HB	0	0	1	1	0	0	0
EA	0	1	1	1	0	0	0
VB	0	1	1	1	0	0	0
FDF	1	1	1	1	1	0	0
Volksunie	1	1	1	1	0	0	0
BNG	0	0	0	1	1	0	0
CC	1	1	0	1	1	0	0
SFP	1	1	0	1	1	0	1

Opplisting av empiriske variabelkonstellasjoner (sannhetstabell):

*****
 * TRUTH TABLE LISTING *
 *****

File: F:/QCA/erstrength21.out

Rows: 12

Cases: 19

Minimum Frequency 0: 1

Minimum Frequency 1: 1

Minimum Frequency -: 1

=====

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2

Outcome: C Cases: 3 15.8% (0 =1 1 =2 - =0)

structure SOC.ECO. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2

Outcome: 0 Cases: 2 10.5% (0 =2 1 =0 - =0)

```

structure soc.eco. REGSYS ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      2   10.5% (0 =2  1 =0  - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: C Cases:      2   10.5% (0 =1  1 =1  - =0)

structure SOC.ECO. regsys elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      2   10.5% (0 =2  1 =0  - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: C Cases:      2   10.5% (0 =1  1 =1  - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS elesys rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

structure soc.eco. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. regsys ELESYS rel.dep1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

structure soc.eco. regsys ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

structure SOC.ECO. REGSYS elesys REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

STRUCTURE SOC.ECO. REGSYS ELESYS REL.DEP1 rel.dep2
  Outcome: 0 Cases:      1    5.3% (0 =1  1 =0  - =0)

```

Litteraturliste

- Aarebrot, F. (1982): 'Norway: Centre and Periphery in a Peripheral State'. I Rokkan, S./Urwin, D. W. (red.): *The Politics of Territorial Identity*. London: Sage.
- Acha Ugarte, B./Pérez-Nievas, S. (1998): 'Moderate Nationalist Parties in the Basque Country – Partido Nacionalista Vasco and Eusko Alkartasuna'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.
- Alapuro, R. (1979): 'Internal Colonialism and the Regional Party System in Eastern Finland'. I Ethnic and Racial Studies, Vol. 2, No. 3.
- Alapuro, R. (1982): 'Finland: An Interface Periphery' i Rokkan, S./Urwin, D. W. (red.): *The Politics of Territorial Identity*. London: Sage.
- Allardt, E. (1992): 'Den etniska mobiliseringen i Europas periferier'. I Hagtvedt, B. (red.): *Politikk mellom økonomi og kultur – Stein Rokkan som politisk sosiolog og forskningsinspirator*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Bartolini, S. (2002): *The Political Consequences of the Italian Mixed Electoral System (1994-2001)*. Paper prepared for the Conference on 'Elections and Democracy', Social Science Institute (ICS), University of Lisbon, Lisbon, 1-2 February 2002.
- Behrens, A. (2002): *Regional Gross Domestic Product in the European Union 1999*. Statistics in focus, General Statistics, Theme 1 – 1/2002, Regions. EUROSTAT.
- Belanger, S./Pinard, M. (1991): 'Ethnic Movements and the Competition Model: Some Missing Links'. I American Sociological Review, Vol. 56, Issue 4.
- Betz, H-G. (1993): 'The New Politics of Resentment: Radical Right-Wing Populist Parties in Western Europe'. I Comparative Politics, Vol.5, Issue 4.
- Bohrnstedt, G. W./Knocke, D. (1994): *Statistics for Social Data Analysis. Third Edition*. Itasca: F. E. Peacock Publishers.
- Botnevik, O. (1993): *Territoriell og Politisk Pluralisme – En Sammenligning av Regionale Partisystemer i Baskerland, Galicia og Katalonia*. Upublisert hovedfagsoppgave ved Institutt for Sammenliknende Politikk, UiB.
- Brancati, D. (2002): 'Decentralization and Political Parties'. Paper prepared for delivery at the 2002 Annual Meeting of the American Political Science Association, August 29-September 1. <http://apsaproceedings.cup.org/Site/papers/035/035004BrancatiDa.pdf> (20. feb. 2003)
- Brown, D. (1998): 'Why is the nation-state so vulnerable to ethnic nationalism?'. I Nations and Nationalism, Vol. 4, No. 1.
- Brynjulfson, Y. (2002): *Ideologi teller, avstand avgjør – Sosialdemokraters og konservatives holdning til krav om autonomi fra Storbritannias og Riksfellesskapets periferier*. Upublisert hovedfagsoppgave ved Institutt for Sammenliknende Politikk, UiB.

Buelens, J./van Dyck, R. (1998): 'Regionalism in French-speaking Belgium'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.

Capoccia, G. (2002): 'Anti-System Parties: A Conceptual Reassessment'. I Journal of Theoretical Politics, Vol. 14, Issue 1.

Caramani, D. (2000): *Elections in Western Europe since 1815*. London: Macmillan.

Castles, F. G./Mair, P. (1984): 'Left-Right Political Scales: Some 'Expert' Judgments'. I European Journal of Political Research, No. 12.

Coakley, J. (1992): 'The Social Origins of Nationalist Movements and Explanations of Nationalism: A Review'. I Coakley, J. (red.): *The Social Origins of Nationalist Movements*. London: Sage.

Cochrane, F. (1997): *Unionist Politics and the Politics of Unionism since the Anglo-Irish Agreement*. Cork: Cork University Press.

Collier, D./Mahon, J. (1993): 'Conceptual "Stretching" Revisited: Adapting Categories in Comparative Analysis'. I American Political Science Review, Vol. 87, No. 4.

Daalder, H. (1990): 'The 'Reach' of the Party System'. I Mair, P (red.): *The West European Party System*. New York: Oxford University Press.

Dalton, R. J. (2002): *Citizen Politics*. New York: Chatham House.

Deane, P. (1953): 'Regional Variations in United Kingdom Incomes from Employment, 1948'. I Journal of the Royal Statistical Society. Series A (General), Vol. 116, Issue 2.

Deschouwer, K. (1991): 'Small Parties in a Small Country: The Belgian Case'. I Müller-Rommel, F./Pridham, G. (red.): *Small Parties in Western Europe*. London: Sage.

Deutsch, K (1966): *Nationalism and Social Communication: An Inquiry into the Foundations of Nationalism*. Cambridge: MIT.

De Winter, L. (1994): 'Regionalist Parties in Belgium: the Rise, Victory and Decay of the Volksunie'. I De Winter, L. (red.): *Non-State Wide Parties in Europe*. Barcelona: ICPS.

De Winter, L. (1998a): 'The Volksunie in Flanders'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.

De Winter, L. (1998b): 'Conclusion: A Comparative Analysis of the Electoral, Office and Policy Success of Ethnoregionalist Parties'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.

Dilling-Hansen, M./Rask Petersen, K./Smith, V. (1994): 'Growth and Convergence in Danish Regional Incomes'. I Scandinavian Economic History Review, Vol. 42, No. 1.

Downs, A. (1957): *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper and Row.

- Duverger, M. (1994): 'Duverger's Law: Forty Years Later'. I Grofman, B./Lijphart, A.: *Electoral Laws and their Political Consequences*. New York: Agathon Press.
- Ehrlich, C. E. (1998): 'The Lliga Regionalista and the Catalan Industrial Bourgeoisie'. I Journal of Contemporary History, Vol. 33, No. 3.
- Elklit, J./Tonsgaard, O. (1992): 'The Absence of Nationalist Movements: the Case of the Nordic Area'. I Coakley, J.: *The Social Origins of Nationalist Movements*. London: Sage
- Esposito, A. G. (1992): 'Italian Industrialization and the Gerschenkronian "Great Spurt": A Regional Analysis'. I The Journal of Economic History, Vol. 52, Issue 2.
- Fearon, J. D./van Houten, P. (2002): 'The Politicization of Cultural and Economic Difference – A Return to the Theory of Regional Autonomy Movements'. Utkast til den femte sammenkomsten i Laboratory in Comparative Ethnic Processes (LiCEP), 10-11 mai. Stanford University. <http://www.duke.edu/web/licep/5/JF-PvH/JF-PvH-LiCEP5.pdf> (20. feb. 2003)
- Feiler, M. (1996): 'South Tyrol: Model for the Resolution of Minority Conflicts?'. I Aussenpolitik, Vol. 47, No. 3.
- Fernández, L. R. (1999): *Different Measures of the Ideological Positions of Political Parties: a Research Note from the Spanish Case*. Paper presentert for den 27. ECPR Joint Sessions of Workshops, 26-31. mars, 1999. Workshop no. 5: Estimating the Policy Positions of Political Actors.
- Flora, P. (1992): 'Stein Rokkans makro-modell for politisk utvikling i Europa'. I Hagtvedt, B. (red.): *Politikk mellom økonomi og kultur – Stein Rokkan som politisk sosiolog og forskningsinspirator*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Frogner, A. P./Quevit, M./Stenbock, M. (1982): 'Regional Imbalances and Centre-Periphery Relationships in Belgium'. I Rokkan, S./Urwin, D. W. (red.): *The Politics of Territorial Identity*. London: Sage.
- Fryklund, B./Peterson, T. (1981): *Populism och missnöjespartier i Norden. Studier av småborgerlig klassaktivitet*. Malmö: Arkiv förlag.
- Gordin, J. (2001): 'The Electoral Fate of Ethnoregionalist Parties in Western Europe: A Boolean Test of Extant Explanations'. I Scandinavian Political Studies, Vol. 24, No. 2.
- Gourevitch, P (1979): 'The Reemergence of "Peripheral Nationalisms": Some Comparative Speculations on the Spatial Distribution of Political Leadership and Economic Growth'. I Comparative Studies in Society and History, Vol. 21, Issue 3.
- Grugel, J. (1990): 'The Basques'. I Watson, M. (red.): *Contemporary Minority Nationalism*. London: Routledge.
- Guibernau, M. (1995): 'Spain: a Federation in the Making?' I Smith, G. (red.): *Federalism. The Multiethnic Challenge*. London: Longman.

- Guillourel, H. (1992): 'The Social Bases of Regionalism in France: the Breton Case'. I Coakley, J. (red.): *The Social Origins of Nationalist Movements*. London: Sage.
- Gunther, R. (1989): 'Electoral Laws, Party Systems, and Elites: The Case of Spain'. I American Political Science Review, Vol. 83, Issue 3.
- Hauss, C./Rayside, D. (1978): 'The Development of New Parties in Western Democracies Since 1945'. I Maisel, L./Cooper, J. (red.): *Political Parties: Development and Decay*. London: Sage.
- Hearl, D. J./Budge, I./Pearson, B. (1996): 'Distinctiveness of Regional Voting: A Comparative Analysis Across the European Community (1979-1993)'. I Electoral Studies, Vol. 15, No. 2.
- Hechter, M. (1975): *Internal Colonialism*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Hechter, M. (2000): *Containing Nationalism*. New York: Oxford University Press.
- Heiberg, M. (1982): 'Urban Politics and Rural Culture: Basque Nationalism'. I Rokkan, S./Urwin, D. W. (red.): *The Politics of Territorial Identity*. London: Sage.
- Heidar, K./Berntzen E. (1994): *Vesteuropeisk politikk – Partier, Regjeringsmakt, Styreform*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Herzog, H. (1987): 'Minor Parties: The Relevancy Perspective'. I Comparative Politics, Vol. 19, Issue 3.
- Hettne, B. (1994): *Den europeiska paradoxen*. Stockholm: Nerenius & Santérus Förlag.
- Hough, D. (2000): 'Made in Eastern Germany': The PDS and the Articulation of Eastern German Interests'. I German Politics, Vol. 9, No. 2.
- House of Commons (2000): *Disqualification Bill – Bill 41 of 1999-2000*. Research Paper 00/6. 20. Januar. House of Commons Library.
- Huber, J./Inglehart, R. (1995): 'Expert Interpretations of Party Space and Party Locations in 42 Societies'. I Party Politics, Vol. 1, No. 1.
- Hueglin, T. O. (1986): 'Regionalism in Western Europe: Conceptual Problems of a New Political Perspective'. I Comparative Politics, Vol. 18, Issue 4.
- Hug, S. (2001): *Altering Party Systems*. Michigan: University of Michigan Press.
- Hunt, E. H. (1986): 'Industrialization and Regional Inequality: Wages in Britain, 1760-1914'. I The Journal of Economic History, Vol. 46, Issue 4.
- Ishiyama, J. T./Breuning, M. (1998): *Ethnopolitics in the New Europe*. London: Lynne Rienner Publishers.

Kellas, J. (1990): 'Scottish and Welsh Nationalist Parties Since 1945'. I Seldon, A. (red.): *UK Political Parties Since 1945*. London: Philip Allan.

King, G/Keohane, R./Verba, S. (1994): *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*. Princeton: Princeton University Press.

Kitschelt, H. (1995): *The Radical Right in Western Europe*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Lane, J./McKay, D./Newton, K. (1997): *Political Data Handbook. OECD Countries*. Oxford: Oxford University Press.

Laver, M. (1998): 'Party Policy in Britain 1997: Results from an Expert Survey'. I Political Studies, XLVI.

Laver, M./Hunt, W. B. (1992): *Policy and Party Competition*. New York: Routledge.

Lecours, A. (2000): 'Ethnonationalism in the West: A Theoretical Exploration'. I Nationalism & Ethnic Politics, Vol. 6, No. 1.

Levi, M./Hechter, M (1985): 'A Rational Choice Approach to the Rise and Decline of Ethnoregional Political Parties'. I Tiryakian, E. A./Rogowski, R. (red.): *New Nationalisms of the Developed West*. Boston: Allen & Unwin.

Lijphart, A. (1984): *Democracies. Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-One Countries*. New Haven: Yale University Press.

Lijphart, A. (1994): 'Degrees of Proportionality of Proportional Representation Formulas'. I Grofman, B./Lijphart, A.: *Electoral Laws and their Political Consequences*. New York: Agathon Press.

Lindeborg, L. (1999): 'Regional Deep Structures in the German Cultural Space'. I Tägil, S. (red.): *Regions in Central Europe*. London: Hurst & Company.

Linz, J. J. (1967): 'The Party System of Spain: Past and Future'. I Lipset, S./Rokkan, S. (red.): *Party Systems and Voter Alignments*. New York: The Free Press.

Linz, J. J./Montero, J. R. (1999): 'The Party Systems of Spain: Old Cleavages and New Challenges'. Estudio/Working Paper 1999/138, Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales, Instituto Juan March de Estudios e Investigaciones.
http://www.march.es/ciencia/archivos/1999_138.pdf (20. feb. 2003)

Lipset, S./Rokkan, S. (1967): 'Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments: An Introduction'. I Lipset, S./Rokkan, S. (red.): *Party Systems and Voter Alignments*. New York: The Free Press.

Mair, P. (1999): *Searching for the Positions of Political Actors: A Review of Approaches and an Evaluation of Expert Surveys in Particular*. Paper prepared for presentation at the ECPR Joint Sessions, University of Mannheim, 26-31 March, 1999: Workshop on Estimating the Policy Positions of Political Actors.

- Malmström, C. (1998): *Regionen, makten och härligheten*. Stockholm: SNS Förlag.
- Mandt, Ø. (1996): *Armani, Kilt og Lederhosen. Regionalpartiers styrke og stabilitet. En komparativ studie av regionalpartier i Bayern, Skottland og Nord-Italia*. Upublisert hovedfagsoppgave ved Institutt for Sammenliknende Politikk, UiB.
- Marcet, J. (1994): 'The Parties of Non-State Ambit: the Case of Catalonia'. I De Winter, L. (red.): *Non-State Wide Parties in Europe*. Barcelona: ICPS.
- Mata, J. M. (1998): 'Nationalism and Political Parties in the Autonomous Community of the Basque Country. Strategies and Tensions'. Working Paper no. 137, ICPS, Barcelona. http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/WP_I_137.html (20. feb. 2003)
- Mény, Y./Wright, V. (1985): *Centre-periphery relations in Western Europe*. London: Allen & Unwin.
- Molle, W./van Holst, B./Smit, H. (1980): *Regional Disparity and Economic Development in the European Community*. Farnborough: Saxon House.
- Montabes, J. (1994): 'Non-State Wide Parties within the Framework of the Spanish Party System'. I De Winter, L. (red.): *Non-State Wide Parties in Europe*. Barcelona: ICPS.
- Montero, J. R./Torcal, M. (1990): 'Autonomías y Comunidades Autónomas en España: Preferencias, Dimensiones y Orientaciones Políticas'. I Revista de Estudios Políticos, No. 70.
- Moreno, L. (1993): 'Ethnoterritorial Concurrence and Imperfect Federalism in Spain'. Working Paper 93-10. Instituto de Estudios Sociales Avanzados. <http://www.iesam.csic.es/doctrab/dt-9310.pdf> (20. feb. 2003)
- Moreno, L. (1998): 'Ethnoterritorial Concurrence in Plural Societies: the Spanish Comunidades Autónomas'. Working Paper 98-06. Instituto de Estudios Sociales Avanzados. <http://www.iesam.csic.es/doctrab/dt-9806.htm> (20. feb. 2003)
- Müller-Rommel, F. (1990): 'Small Parties in Comparative Perspective: The State of the Art'. I Müller-Rommel, F./Pridham, G. (red.): *Small Parties in Western Europe*. London: Sage.
- Müller-Rommel, F. (1993): *Grüne Parteien in Westeuropa. Entwicklungsphasen und Erfolgsbedingungen*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Müller-Rommel, F. (1994): *Ethno-regionalist parties in Western Europe. A frame work for analysis*. Paper presentert for ECPR, Madrid 1994.
- Müller-Rommel, F. (1998): 'Ethnoregionalist Parties in Western Europe – Theoretical considerations and framework of analysis'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.
- Müller-Rommel, F. (2001): 'The Impact of European Integration on Ethnoregionalist Parties'. Working Paper no. 195, ICPS, Barcelona. http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/Wp_i_195.pdf (20. feb. 2003)

- Murphy, A. (1995): 'Belgium's Regional Divergence: Along the Road to Federation'. I Smith, G. (red.): *Federalism. The Multiethnic Challenge*. London: Longman.
- Nedrebø, T. (1995): *Den tyske utfordringa - Tyskland, Norge og det nye Europa*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Newell, J. L. (1998): 'The Scottish National Party – Development and Change' I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.
- Newman, S. (1994): 'Ethnoregional parties: a comparative perspective'. I Regional Politics and Policy, Vol. 4, No. 2.
- Newman, S. (1997): 'Ideological Trends Among Ethnoregional Parties in Post-Industrial Democracies' i Nationalism & Ethnic Politics, Vol. 3, No. 1.
- Nielsen, F. (1980): 'The Flemish Movement in Belgium After World War II: A Dynamic Analysis'. I American Sociological Review, Vol. 45, Issue 1.
- Nielsen, F. (1985): 'Toward a Theory of Ethnic Solidarity in Modern Societies'. I American Sociological Review, Vol. 50.
- Pallarés, F./Font, J. (1995): *The Autonomous Elections in Catalonia (1980-1992)*. Barcelona: ICPS.
- Pallarés, F./Montero, J. R./Llera, F. J. (1997): 'Non State-wide Parties in Spain: An Attitudinal Study of Nationalism and Regionalism'. I Publius, Vol. 27, No. 4.
- Payne, S. (1971): 'Catalan and Basque Nationalism'. I Journal of Contemporary History, Vol. 6, Issue 1.
- Payne, S. G. (1973): *A History of Spain and Portugal, Vol. 2*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Pedersen, M. N. (1982): 'Towards a New Typology of Party Lifespans and Minor Parties'. I Scandinavian Political Studies, Vol. 5, No. 1.
- Penniman, H. R. (1987): *Italy at the polls, 1983: A Study of the National Elections*. Durham (N.C.): Duke University Press.
- Peréz-Nievas, S./Fraile, M. (2000): 'Is the nationalist vote really nationalist? Dual voting in Catalonia 1980-1999'. Working Paper 2000/147. Instituto Juan March de Estudios e Investigaciones. http://www.march.es/ciencia/archivos/2000_147.pdf (20. feb. 2003)
- Peterson, T./Stigendal, M./Fryklund, B. (1988): *Skånepartiet. Om folkligt missnöje i Malmö*. Lund: Arkiv förlag.
- Petrosino, D. (1992): 'National and Regional Movements in Italy: the Case of Sardinia'. I Coakley, J. (red.): *The Social Origins of Nationalist Movements*. London: Sage.

- Pirjevec, J. (1995): 'Die Slowenen in Italien'. I Ethnos-Nation, Vol. 3, Issue 2. <http://www.uni-koeln.de/phil-fak/soeg/ethnos/inhalte/inhalte6/pirjevec.htm> (20. feb. 2003)
- Požun, B. (2001): 'Trieste's Burden of History – the Slovene Minority in Italy'. I Central Europe Review. Vol. 3, No. 6. <http://www.ce-review.org/01/6/pozun6.html> (20. feb. 2003)
- Ragin, C. (1977): 'Class, Status, and "Reactive Ethnic Cleavages": The Social Bases of Political Regionalism', I American Sociological Review, Vol. 42.
- Ragin, C. (1989): *The Comparative Method*. London: University of California Press.
- Rasmussen, J. (1991): 'They also serve: Small Parties in the British Political System'. I Müller-Rommel, F./Pridham, G. (red.): *Small Parties in Western Europe*. London: Sage.
- Riker, W. R. (1994): 'Duverger's Law Revisited'. I Grofman, B./Lijphart, A. (red.): *Electoral Laws and their Political Consequences*. New York: Agathon Press.
- Rogers, V. (1990): 'Brittany'. I Watson, M. (red.): *Contemporary Minority Nationalism*. London: Routledge.
- Rokkan, S. (1987): *Stat, nasjon, klasse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Rokkan, S./Urwin, D. W. (1982): 'Introduction: Centres and Peripheries in Western Europe'. I Rokkan, S./Urwin, D. W. (red.): *The Politics of Territorial Identity*. London: Sage.
- Rokkan, S./Urwin, D. W. (1983): *Economy, Territory, Identity*. London: Sage.
- Rudolph jr., J. R./Thompson, R. J. (1985): 'Ethnoterritorial Movements and the Policy Process: Accomodating Nationalist Demands in the Developed World'. I Comparative Politics, Vol. 17, Issue 3.
- Sartori, G. (1970): 'Concept Misformation in Comparative Politics'. I American Political Science Review, Vol. 64, No. 4.
- Sartori, G. (1990): 'A Typology of Party Systems'. I Mair, P (red.): *The West European Party System*. New York: Oxford University Press.
- Sartori, G. (1994): 'The Influence of Electoral Systems: Faulty Laws or Faulty Method?' I Grofman, B./Lijphart, A.: *Electoral Laws and their Political Consequences*. New York: Agathon Press.
- Schüle, S. (2000): 'Konvergenz in der Europäischen Union – Eine empirische Analyse'. Research Paper, Forschungsbericht 00003 – März 2000, Europa-Institut. <http://www.europa-institut.uni-sb.de/ME/deutsch/Forschungsbericht-0003.PDF> (20. feb. 2003)
- Smith, G. (1987): 'Party and Protest: the Two Faces of Opposition in Western Europe'. I Kolinsky, E. (red.): *Opposition in Western Europe*. London: Croom Helm.
- Smith, G. (1991): 'In Search of Small Parties: Problems of Definition, Classification and Significance'. I Müller-Rommel, F./Pridham, G. (red.): *Small Parties in Western Europe*.

London: Sage.

Statskonsult (2001): 'Regionalisering. Internasjonale dømme og norsk røyndom'. Rapport 2001:4. <http://www.statskonsult.no/publik/publikasjoner/2001-04nyn/r2001-04nyn.pdf> (20. feb. 2003)

Sundberg, J. (1985): *Svenskhetens dilemma i Finland. Finlandssvenskarnas samling og splittring under 1900-talet*. Helsingfors: Societas Scientarium Fennica.

Sundberg, J. (1996): *Partier och Partisystem i Finland*. Esbo: Schildts.

Svåsand, L./Harmel, R. (1990): *The Impact of New Political Parties: The cases of the Danish and Norwegian Progress parties*. Prepared for delivery at the 1990 Annual Meeting of the American Political Science Association, San Francisco Hilton, August 30 through September 2, 1990.

Türsan, H. (1998): 'Introduction – Ethnoregionalist parties as ethnic entrepreneurs'. I De Winter, L./Türsan, H. (red.): *Regionalist Parties in Western Europe*. London: Routledge.

Van Houten, P. (2000a): 'Regional Assertiveness in Western Europe – A Statistical Exploration'. Paper prepared for meeting of the Laboratory in Comparative Ethnic Processes (LiCEP), Duke University, 21-23 April 2000. Draft. <http://www.duke.edu/web/licep/1/vanhouten/vanhouten.pdf> (20. feb. 2003)

Van Houten, P. (2000b): 'Regional Assertiveness in Western Europe – Political Constraints and the Role of Party Competition'. Paper prepared for delivery at the Second Graduate Student Retreat in Comparative Research, organized by the Society for Comparative Research (SCR), Yale University, 13-14 May 2000. <http://www.yale.edu/scr/vanhouten.pdf> (20. feb. 2003)

Vilas Nogueira, J. (1992): *Las elecciones en Galicia (1976-1991)*. Working Paper no. 57, ICPS, Barcelona. http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/WP_I_57.html (20. feb. 2003)

Wallerstein, I. (1974): *The Modern World System*, New York: Academic Press.

Watson, M. (1990): 'Conclusion: the Seventies, Eighties and Beyond'. I Watson, M. (red.): *Contemporary Minority Nationalism*. London: Routledge.

Webb, P. (2000): *The Modern British Party System*. London: Sage.

Weber, M. (1992): *Makt og Byråkrati*. Oslo: Gyldendal.

White, J. B. (1995): 'Turks in Germany: Overview of the Literature'. I Middle East Studies Association Bulletin, Vol. 29, No. 1.

Wörsdörfer, R. (1995): 'Der Weg nach Brüssel führt über Rom – Eine Skizze des diplomatischen Konflikts and der nordöstlichen Adria'. I Ethnos-Nation. Vol. 3, Issue 2. <http://www.uni-koeln.de/phil-fak/soeg/ethnos/inhalte/inhalte6/worsdorf.htm> (20. feb. 2003)

Zariski, R. (1989): 'Ethnic Extremism among Ethnoterritorial Minorities in Western Europe: Dimensions, Causes, and Institutional Responses'. I Comparative Politics, Vol. 21, Issue 3.

Østerud, Ø./Goldman, K./Pedersen, M. N. (1997): *Statsvitenskapelig leksikon*. Oslo: Universitetsforlaget.

Internettreferanser

1. Partihjemmesider:

BNG (Bloque Nacionalista Galego): <http://www.bng-galiza.org> (20. feb. 2003)
BP (Bayernpartei): <http://www.bayernpartei.org> (20. feb. 2003)
CC (Coalición Canaria): <http://www.coalicioncanaria.es> (20. feb. 2003)
CiU (Convergència i Unió): <http://www.ciu.info> (20. feb. 2003)
DUP (Democratic Unionist Party): <http://www.dup.org.uk> (20. feb. 2003)
EA (Eusko Alkartasuna): <http://www.euskoalkartasuna.es> (20. feb. 2003)
EL (Enotna Lista): <http://www.elnet.at> (20. feb. 2003)
ERC (Esquerra Republicana de Catalunya): <http://www.esquerra.org> (20. feb. 2003)
FDF (Front Démocratique des Francophones): <http://www.fdf.be> (20. feb. 2003)
FNP (Fryske Nasjonale Partij): <http://www.fnp-fryslan.nl> (20. feb. 2003)
MK (Mebyon Kernow): <http://www.mebyon.kernow.eu.org> (20. feb. 2003)
PA (Partido Andalucista): <http://www.partidoandalucista.org> (20. feb. 2003)
PAR (Partido Aragonés): <http://www.partidoaragones.es> (20. feb. 2003)
PC (Plaid Cymru): <http://www.plaidcymru.org> (20. feb. 2003)
PNV (Partido Nacionalista Vasco): <http://www.eaj-pnv.com> (20. feb. 2003)
PR (Partido Riojano): <http://www.partidoriojano.es> (20. feb. 2003)
PRC (Partido Regionalista de Cantabria): <http://www.prc.es> (20. feb. 2003)
PSd'Az (Partito Sardo d'Azione): <http://www.psdaz-ichnos.com> (20. feb. 2003)
SDLP (Social Democratic and Labour Party): <http://www.sdlp.ie> (20. feb. 2003)
SF (Sinn Féin): <http://www.sinnfein.ie> (20. feb. 2003)
SFP (Svenska Folkpartiet): <http://www.sfp.fi> (20. feb. 2003)
SNP (Scottish National Party): <http://www.snp.org.uk> (20. feb. 2003)
SP (Slesvigsk Parti): <http://www.slesvigsk-parti.dk> (20. feb. 2003)
SSW (Südschleswigsche Wählerverband): <http://www.ssw.dk> (20. feb. 2003)
SVP (Südtiroler Volkspartei): <http://www.svpartei.org> (20. feb. 2003)
UDB (Union Démocratique Bretonne): <http://www.udb-bzh.net> (20. feb. 2003)
UM (Unió Mallorquina): <http://www.unio-mallorquina.com> (20. feb. 2003)
UUP (Ulster Unionist Party): <http://www.uup.org> (20. feb. 2003)
UV (Union Valdôtaine): <http://www.unionvaldotaine.org> (20. feb. 2003)
Uva (Unió Valenciana): <http://www.uniovalenciana.org> (20. feb. 2003)
VB (Vlaams Blok): <http://www.vlaamsblok.be> (20. feb. 2003)
VU (Volksunie): <http://www.volksunie.be> (20. feb. 2003)

2. Valgstatisikk (på regionalt nivå):

Belgia:

<http://www.vub.ac.be/belgianelections/Browser.html> (20. feb. 2003)

Italia:

<http://www.camera.it> (20. feb. 2003)

Tyskland:

<http://www.bundeswahlleiter.de> (20. feb. 2003)

Se også under punkt 3.

Spania:

<http://www.eleweb.net> (20. feb. 2003)

Portugal:

<http://stape.ef.pt:85/menu.asp> (20. feb. 2003)

Finland:

<http://www.stat.fi/tk/he/vaalit> (20. feb. 2003)

UK (Nord-Irland):

<http://cain.ulst.ac.uk/issues/politics/election/elect.htm> (20. feb. 2003)

3. Økonomisk statistikk (på regionalt nivå):

EU (særlig fra 1990 og senere):

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/> (20. feb. 2003)

Spania (1980 og senere):

<http://www.ine.es/tempus/> (20. feb. 2003)

Tyskland (også valgstatistikk):

<http://www.statistik.bayern.de> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik.baden-wuerttemberg.de> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik.saarland.de> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik.rlp.de> (20. feb. 2003)

<http://www.hsl.de> (20. feb. 2003)

<http://www.lds.nrw.de> (20. feb. 2003)

<http://www.tls.thueringen.de/seite.asp> (20. feb. 2003)

<http://www.nls.niedersachsen.de> (20. feb. 2003)

<http://www.bremen.de/info/statistik> (20. feb. 2003)

<http://fhh.hamburg.de/stadt/Aktuell/behoerden/inneres/statistisches-landesamt> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik-sh.de> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik-mv.de> (20. feb. 2003)

<http://www.lds-bb.de/sixcms/list.php/lds> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik-berlin.de> (20. feb. 2003)

<http://www.statistik.sachsen.de> (20. feb. 2003)

<http://www.stala.sachsen-anhalt.de> (20. feb. 2003)

4. Diverse

Rapport over truede språk i Europa:

<http://www.tooyoo.l.u-tokyo.ac.jp/Redbook/index.html> (20. feb. 2003)

Språklige minoriteter i Europa:

<http://www.uoc.edu/euromosaic/web/homean/index1.html> (20. feb. 2003)

Informasjon om regionale politiske organer:

<http://www.worldstatesmen.org> (20. feb. 2003)

Generell valginformasjon:

<http://www.electionworld.org> (20. feb. 2003)

Informasjon om Eus regionalpolitikk:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/ (21. feb. 2003)

Lenkeside til spanske ER-bevegelser:

<http://web.jet.es/politica21/> (21. feb. 2003)

Oversikt over finske regjeringskonstellasjoner:

<http://www.government.fi> (21. feb. 2003)

Informasjon om finlandssvenskene utgitt av Svenska Finlands folkting:

<http://www.folktinget.fi/svenskt/svefi.pdf> (23. feb. 2003)

Informasjon om desentralisering i Trentino-Alto Adige:

<http://www.provincia.bz.it> (21. feb. 2003)

Partiforkortelser

BNG	Bloque Nacionalista Galego
BP	Bayernpartei
CC	Coalición Canaria
CiU	Convergència i Unió
DUP	Democratic Unionist Party
EA	Eusko Alkartasuna
EL	Enotna Lista
ERC	Esquerra Republicana de Catalunya
EU	Extremadura Unida
FDF	Front Démocratique des Francophones
FNP	Fryske Nasjonale Partij
HB	Herri Batasuna
MK	Mebyon Kernow
PA	Partido Andalucista
PAR	Partido Aragonés
Pas	Partíu Asturianista
PC	Plaid Cymru
PNV	Partido Nacionalista Vasco
PR	Partido Riojano
PRC	Partido Regionalista de Cantabria
PSd'Az	Partito Sardo d'Azione
SDLP	Social Democratic and Labour Party
SF	Sinn Féin
SFP	Svenska Folkpartiet
SNP	Scottish National Party
SP	Slesvigske Parti
SSW	Südschleswigsche Wählerverband
SVP	Südtiroler Volkspartei
UDB	Union Démocratique Bretonne
UM	Unió Mallorquina
UUP	Ulster Unionist Party
UV	Union Valdôtaine
Uva	Unió Valenciana
VB	Vlaams Blok
VU	Volkunie